

KAM JE IZGINILA MONJA

Pismo Božičku

Roman

SNEŽINKA

Kam je izginila Monja

pismo Božičku

Ilustrirala: Ivana Ciglič

Lektorirala: Nina Krajnc

Tisk: Grafika 3000, Dob

Druga izdaja, naklada 1000 izvodov

Samozaložba

Zreče, 2018

Način dostopa do elektronske oblike:

www.biblos.si,

www.50odtenkov.com

© Lilijana Škornik – Snežinka

Vse pravice pridržane

Cena: 19,90

Brez pisnega dovoljenja avtorice reprodukcija knjige ni dovoljena v nobeni obliki za javno ali zasebno uporabo.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-311.2

SNEŽINKA

Kam je izginila Monja : pismo Božičku : roman / [Snežinka ; ilustrirala Ivana Ciglič]. - 2. izd. - Slovenske Konjice : Sinisi, 2018

ISBN 978-961-288-387-4

294521344

Posvetilo:

Prijatelji so družina, ki si jo izberemo sami. Ta knjiga je namenjena prijateljicam, ki cenijo rokodelstvo, pa naj si bo to pecivo, volnen šal, prt, domač napitek, marmelada ali pa zgodba, ki ti skrajša neprespano noč.

Kazalo

V bolnici	7
Pismo Božičku	9
Na koncu načrta je naključje	30
Dan za upokojence	37
Stric Tihomir	48
Lanski December	54
Po praznikih	58
Usoda	68
V knjižnici	74
Kako zadovoljiti žensko	83
Strah pred perfekcionizmom	96
Gospa Kraljeva	104
Testiranje po meri	114
Zveza med možgani in jezikom	124
Ženska, ki hodi sama	132
Klub Vražjih Babnic	142
Kompliment možu	152
Sherlock Holmes	161
April v Štefanelu	171
Ljubezen je v zraku	180
Trenutek, ki vzame dih	186
Tisto majsko jutro	196
Evidenca mrtvih	200
Svetovati ali vedeževati	206
Audentes fortuna iuvat	211
Žadasto jajce	216
En poljub za dve sestri	220
Pravijo, da je čudna	228

Spomini na otroštvo	235
Druga priložnost	242
Poglej me	250
Življenje je potovanje	253
Med glavo in srcem	261
Ambicija ima svojo ceno	273
Usodna večerja	280
Kaj pa je tebe treba bilo	283
Mojca Pokrajculja	286

Odprem oči, kot da jih že dolgo ne bi.

Očitno ležim v postelji, ki ni moja postelja in definitivno ni v moji sobi. V pritajeni svetlobi razberem, da ob meni stoji mlajši moški, ki ga zagotovo ne poznam.

“Gospa Monja, me slišite?”

‘Vidim in slišim in sem vesela, da se vikava,’ pomislim. Z mlajšimi moški so same težave. Le od kod mi to spoznanje? Ko uspem odlepiti oči od njegovega pozornega pogleda, počasi drsim po sobi. Višek minimalizma. Nobene slike, nobene omare, nobenih zvokov, nobenega vonja. Pač, odišavljen mladenič, ki nekako ne sodi v to sobo.

“Gospa Monja, v bolnici ste,” me ponovno pritegne njegov sočuten glas.

V trenutku zbledijo dileme. ‘Ups! V bolnici sem,’ se mi posveti. Rahlo premaknem nogi — obe delata, stisnem pesti — roki delata, globoko vdihnem in izdihnem — brez bolečin. Ker sem prisotna in vedno bolj prisebna, ga pogumno vprašam:

“Zakaj pa sem v bolnici? Nič me ne boli.” V moji glavi je dvom, ki pritajeno čaka, da bo sprožil glavobol. Le v kakšne težave sem tokrat zabredla?

“To je zaradi učinka proti-bolečinskih tablet. Popoldne smo vas sprejeli in dali na opazovanje,” mi pojasni.

Kaj ne pove? Do sedaj sem mislila, da so na opazovanju le miši v laboratorijih.

“Zakaj pa,” ga boječe vprašam. Sprašujem kot otroci pri petih. Zakaj, zakaj, zakaj, ... Kaj pa jaz vem o otrocih? Jaz sploh nimam otrok. Mama me je celo okarakterizirala, da ne maram otrok. Pet zakajev. *Five why*. Seveda, to je metoda, po kateri se ugotavljajo in odpravljajo napake v proizvodnji. Madonca,

možgani tudi delajo. Očitno na tem področju ne bo poškodb.

“Gospa Monja,” je fant na tem, da mi pojasni razmere.

‘Točno vem,’ si rečem, ‘in se spomnim, kdaj in kdo me je prvič ogovoril z gospo. Takrat sem bila še študentka. Sem že morala delovati zelo odraslo, spoštovanja zbujujoče. Zakaj že?’

Moje misli mladeniča ne motijo. Seveda. Sede na stol poleg postelje in me ljubeče prime za roko ter nadaljuje — kar koli že. Nimam pojma, kaj govori. Naj spusti mojo roko! Prosim! Ne prenesem, da se me dotikajo tujci, da me sploh kdor koli oplazi.

“... podrobnosti mi niso poznane,” reče moj novi skrbnik.

‘Zanimivo,’ si mislim, ‘meni tudi ne. Bo presenečenje toliko večje.’

“... pred nama je cela noč,” me fant spodbuja k razmišljanju, jaz pa raje umrem, kot da bi me ta mladič celo noč držal za roko! ‘Zakaj’, je preveč splošno; vprašati moram konkretno:

“Gospodič Marko (kot piše na emblemu), kaj naj naredim, da me boste spustili domov?”

Tudi belim miškam bi bilo veliko lažje, če bi jim študentje psihologije ali medicine namignili v pravo smer.

“Gospa Monja, me veseli, da razmišljate v pravo smer. Kot sem rekel, bo treba zjutraj pravilno odgovoriti na vsa zdravnikova vprašanja. Na primer, zakaj ste tu.”

Pika. Ne, zame največji vprašaj, kar sem jih kdaj doživela. Končno Marko spusti mojo roko in se udobno zlekne v stol. Tišina. Potrebujem nekaj sekund za razmislek.

Ne bo šlo. Marko ne zna pravilno postavljati vprašanj. Spomnim se moje profesorice za socialno psihologijo, ki nam je celo leto lepo počasi narekovala snov, da smo si vse pravilno zapisali, na izpitu pa se je prvo vprašanje glasilo:

“Bodoča kolegica, kaj pa vi mislite o tej tematiki?” Jaz? Moja

malenkost ni imela lastnega mišljenja. Meni so učitelji dvanajst let razlagali, kaj je rekel ta in oni pomembnež; s čim se tretji ni strinjal, kako je to četrti utemeljil in pa, da ne pozabim, kdaj. To je bilo zelo pomembno. Letnice. V slovarju šolskega sistema ni bilo 'jaz pa mislim'. Bile so le posledice: sedi in se nauči — na pamet.

“Marko, če sem zelo iskrena, nimam pojma,” tako ženska pri petdesetih reče bobu bob, “v svojem življenju sem prebedela toliko noči, da dobro vem, kako daleč je jutri. Se bom že spomnila.”

“Noč je še mlada”, se temu reče bolj poetično. Na hitro stopim še do drugih pacientov, ta čas pa le napnite možgane,” mi Marko spodbudno pomežikne, “da boste za božič zagotovo doma.”

*

V trenutku se spomnim lanskega decembra in pisma Božičku.

Bilo je zimsko jutro. Izpod pernice sem pokukala proti oknu, ki je dalo slutiti, da se je tudi sonce že zbudilo. To je bila moja prva upokojena zima. Lahko bi se obrnila in odsanjala še eno kitico. Lahko bi naredila seznam daril, ki jih bom kupila. Lahko bi pisala Božičku, kaj bi jaz rada dobila! To bo!

‘Kaj mi pri teh letih še manjka? Imam veliko hišo s pravljичnim vrtom, ki ga krasi snežna koprena. V garaži konjički. Velika omara poleg postelje poka po šivih.

Kaj naj pišem Božičku? Kaj? Dragi Božiček ... Kaj,’ sem razmišljala.

Spalnico je nežno osvetljevala dragocena lučka na nočni omarici. Uboga nočna omarica, toliko stvari se je nabralo na njej. Pogled se je ustavil na knjigi:

‘Ne, za knjigo pa že ne bom pisala, polovico jih lahko poklonim knjižnici.’

Poleg knjige so se tlačile kremice — raznorazne. ‘Toliko kozmetike do smrti ne bom porabila.’

Telefon. ‘Nočem novega, s tem se čisto dobro razumeva.’

Očala! ‘Božiček, ... mi niti na pamet ne pade. Imam očala za prav vsako priložnost: branje, gledanje televizije, računalnik, vožnjo, gledališče, sonce in celo ena kar tako, da mi držijo lase na glavi.’

Na omarici je našel svoje mesto tudi bahaški kristalni kozarec z vodo. Kristal. Posoda. ‘Dragi Božiček, posoda odpade a priori! Mhmmm, kaj naj pišem Božičku? Vem,’ sem se spomnila.

Na nočni omarici je bilo ravno še tri kvadratne centimetre prostora. Točno za eno malo dragoceno škatlico s še manjšo pentljo in še manjšo, a veliko, veliko večjo dragocenostjo v njej. Prstan. Zlato pa res vedno prav pride. Zagledala sem se v roke. Koliko prstov, kolikšen potencial za prstane.

Moj pogled pa je znova pritegnila nočna omarica. Nekdo je potrkal! Potrkala je Podzavest na mojo Vest: ‘Kaj je zapolnjevalo tiste picle tri kvadratne centimetre prostora?’

‘Vem,’ je odgovorila Zavest, ‘B u d i l k a.’

Namesto, da bi jaz Božičku napisala pismo z zahtevami, je on meni namenil uganko z enačbo. Rešeno: č a s = z l a t o!

‘Dragi Božiček, čeprav nimam budilke, je ne rabim. Imam čas in prosim te za še več dragocenega časa, da bom izkoristila vsak lep trenutek, ki mi je namenjen,’ sem v mislih zaključila s pisanjem.

Le kdo bi vedel, kaj mi je namenjeno? Babica je vedno rekla: “Boljše, da nič ne vemo.”

Kdo bi si mislil, da bo vedeževanje prišlo v modo, celo na televizijo. Le kaj bi vedeževalka videla v mojih kartah. Zagotovo bi videla smrt. Tega ne moreš zgrešiti. To nas bo vse

doletelo in to je ena izmed kart, ki je vedeževalka nikoli ne bi skrila v rokav, ker ni adut. Ali pač? Na primer samomorilcu je smrt glavni adut. Imela sem sodelavca, ki je nosil vrv kar v žepu, celo hvalil se je s tem. Ostali smo se pritajeno spraševali: 'Le kam se bo obesil? Današnji stropi nimajo tramov, to je vse nekakšna votla plastika.' Saj ne, da bi mu želeli smrt; to je bilo čisto tehnično razmišljanje.

O jej, joj! Kaj vse se je lanskega decembra motalo po moji glavi. Premalo in zelo slabo sem spala tisto prvo noč v Štefanelu. Pozno zvečer sem se pripeljala iz Maribora domov, če tej stari vili na prednostni cesti, sploh lahko rečem dom. Ko sem bila še otrok, sem res imela prednost in sem bila v prednosti. Od vseh potovanj na svetu je najtežja ravno pot domov.

'Še posebej v tvojem primeru, ko si vedela, kaj te čaka doma,' se je tisto prvo jutro v prazni hiši oglasila nihče drug kot Depresija. Kar vrglo me je s postelje. Stekla sem v dnevno sobo, naravnost do kavča.

To je bilo povsem skregano s teorijo. Na fakulteti so nas učili, da je depresiven človek deprimiran (potrt, pobit), jaz pa se po bajti preganjam z gospo Depresijo, ki je, ekskluzivno zame, klepetavo in nadležno bitje. Zdi se celo, kot da me skuša animirati — v svojo smer seveda.

'Nič. Nihče me ni čakal doma,' sem ji le z muko odgovorila. Vstala sem s kavča in globoko zavzdihnila: 'Hiša, v kateri nikoli nisem zares živela, ne more biti moj dom.'

Depresija mi je sledila; tik za hrbtom sem čutila njeno težo:

'Sedi nazaj na kavč, ali pa na posteljo ... lezi!'

'Nikakor te ne bom ubogala; jaz imam svojo voljo, moje življenje je bilo vedno takšno, kot sem si ga zamislila,' sem se vzravnala in usmerila pogled skozi okno. No skoraj. Pogled se mi je zataknil na umazano zaprašenih zavesah.

‘Ta hiša rabi čistilko — ne pa mene. Srečne ženske, ki imajo voljo do čiščenja, preurejanja, spreminjanja. Mogoče bi morala prodati hišo in se preseliti v manjše stanovanje,’ sem razmišljala. ‘*To je ideja. Bova še bolj tesno skupaj,*’ se je zagrela depresija. ‘Ne! V tem lepem sončnem jutru bi lahko oprala in obesila sveže zavesa z vonjem po poletju,’ sem postajala odločna.

‘*Tudi to bi šlo!*’ je bila navdušena Depresija. ‘*Tako se govori — res bi se lahko obesila, čisto po svoje,*’ stisnila se je k meni in me objela. Lezla mi je v naročje, kot malo dete in ihtela.

S pogledom sem begala po sobi in iskala, iskala rešilno bilko.

‘Moram si najti neko delo,’ sem si prizadevala razmišljati pozitivno. Z jezo sem odgrnila zaveso in pogledala na vrt. Bilke so klonile pod težo snega. Mimo hiše je peljala cesta, glavna cesta, prednostna cesta; to jutro celo lepo splužena. To je edina stvar, ki mi je zadnjih dvajset let res vseh v mojem rojstnem kraju, da sem na prednostni, da prednjačim, da ...

“Dobro jutro,” me je zdramilo kričanje sosede, ki je pometala sneg z balkona. Od sreče je divje mahala z repom — ne soseda, temveč njena labradorka. Prav počasi sem ji pokazala zobe, se pravi, sem se trudila nasmejati. Še dobro, da sva tako daleč narazen, če bi bili bližje, bi ji morala dati tačko. Glede na to, kako je strastna, vsaj pri pometanju balkona, ji moja tačka ne bi zadostovala — celo bi me polizala. Povsem spontano se mi je čeljust raztegnila v prikrit nasmešek. Saj tragikomedija tudi ni tako slab žanr.

‘Nujno si moram skuhati kavo. Depresija se mi ne bo pridružila, ker kava poživlja in ji škodi.’ Poživlja tudi kavni avtomat, ki strahotno ropoče. Vseeno sem pritisnila na gumb, pripravljena na zvoke iz realnega sveta. Hrup je presegel vsa moja pričakovanja, ker je hkrati pozvonil tudi zvonec na vratih. Tako krhka hiška ne bi smela imeti Big Ben zvonca. Enkrat jo

bo porušil. Spomnim se atijevih besed, ko ga je montiral, rekoč: "Če ti nočeš v London, pa naj London pride k tebi."

Ko sem tekla k vratom, se je pojavila ob meni učiteljica zemljepisa iz gimnazije.

"Meni se bo res zmešalo, le od kod se je vzela," sem pomislila. Razlagala nam je, da se bodo cikloni iz Amerike predstavili nad Evropo in kadar pride ciklon, se ne sme odpirati vrat. Če jih ne bi odprla, bi pa zvonec še enkrat udaril po hiši. Seveda sem jih odprla.

"Monja! Ju-hu-hu," je butnila vame soseda v spremstvu mokrega psa, ki je tudi ... pa boljše, da ga nisem gledala.

"Erna! Ali ti veš, da moja hiša nima zaklonišča," mi je zletelo iz prazne glave.

"Monja, menda se nisi nameravala skriti," mi je navihano pomežiknila in me še enkrat objela. "Pri petdesetih te nihče več ne bo iskal. Saj ne zameriš. Ti si vendar ekshibicionistka. Vedno na sceni. Urejena, samozavestna. Predvsem pa po mnogih letih ponovno v domačem kraju — na prednostni cesti. Ko sem te zagledala pri oknu, sem vse vrgla iz rok in si rekla: 'Monja ima prednost. Bumbar, greva jo pozdravit!'"

"Erna, kako si lahko dala psički ime Bumbar? Tako predanemu, ljubečemu bitju."

"Jaz že ne. Moja mama Lenka ji ga je dala. Ko sem jo pripeljala k hiši, je vzkliknila: 'Lej ga bumbarja, kakšno dela, kako te ima rad.' In tako je ostalo — vame zaljubljeni Bumbar. Drugega nimam. Monja! Kako sem te vesela! Zakaj imaš v rokah denarnico? Odloži to; današnjih nasvetov si ne bova zaračunali."

"Ne, ne, sem mislila, da mogoče kdo kaj prodaja, pa da ga ne pustim pred vrati, ko moram nazaj po denarnico ...," sem rekla, v resnici pa sem bila prepričana, da se mi bo vsak čas zmešalo.

“*Vau*, koliko vrečk in kovčkov,” je bila Erna navdušena nad mojo navlako okoli vhodnih vrat. “Vse to si pripeljala s seboj. Boš ostala dlje časa? Kakšen drog pa je to?”

Sklonila se je h kovinskemu drogu, ki je bil prislonjen poleg vrečke s steklenicami. Tudi Bumbar se je zagnal v smeri njene kretnje, da bi prestregel veliko preveliko palico.

Pograbila sem drog, se izognila psu in ga spustila iz rok naravnost na palec leve noge. Rezka bolečina se mi je razlezla po telesu, se zarezala v pljuča, da so izginile vse druge težave in navidezne skrbi.

“Le kako sem lahko tako nerodna,” sem zastokala, se sesedla na spodnjo stopnico in lovila sapo.

“O jej, joj,” je kričala Erna, medtem ko me je Bumbar tolažil z lizanjem po obrazu.

“Fuj, fej,” sem kričala.

“Saj ni hudega, dali bova kisov obkladek, pa bo. Naj te pospremim v kuhinjo,” me je mirila Erna.

Šepajoč sva sledili vonju po kavi, medtem ko sem razmišljala o simboliki Big Bena. Ko ga je očetov brat, stric Tihomir, prvič slišal, mi je zapel besedilo:

All through this hour Lord, be my guide And by Thy power No foot shall slide (O Gospod, naš Bog, naj nas vodi tvoja roka. S tvojo pomočjo naj ne zdrsne nobena noga).

Na pragu kuhinje se je Erna bliskovito ustavila: “Saj si sama, a ne?”

“Sama,” sem z nogo brcnila Depresijo pod mizo, da se je lahko Bumbar na široko zleknil čeznjo. Blagodejen obkladek na nogi in kava v roki sta umirila mojo ranjeno dušo — za telo me nikoli ni pretirano skrbelo.

Erna je kar žarela. Usmiljena sestra si je našla ranjenca. Kljub temu, da je Erna impozantna blond natararica, je in bo ostala v mojih očeh medicinska sestra. Ona je tipičen primer človeka, ki je zgrešil poklic. Njeno poslanstvo na tem svetu je pomagati ljudem. Ljudem v stiski, in če niso ravno v stiski, je velika verjetnost, da bodo v njeni prisotnosti zašli v stisko. Končno se je njen pogled odlepil od povezane noge in drsel po meni do vrh glave:

“Takšna ne moreš med ljudi! Od daleč se ti sveti narastek sivih las.” Medtem ko se je sklonila bliže, ji je iz oči zažarela nova ideja, novo poslanstvo: “Grem staviti, da imaš v kozmetični torbici barvo za lase. Tako dolgo se že nisva videli, da si medtem osivela. Udobno se namesti, jaz pa skočim po vse potrebno, da te polepšam.” Iz kopalnice je pritresla barvo, čopič, brisačo, glavnik, ... kakor, da to počneva vsak dan.

V isti sapi je nadaljevala: “Kadar koli se pojaviš v Štefanelu, prineseš s seboj počitnice. Me sva si znali narediti počitnice. Še veš, kako si mi govorila, da je čas za delo in je čas za igro. Še dandanes občudujem tvoje *managiranje časa*. Ti si res gospodarica svojega časa. Lahko počneš, kar te je volja. Ej! Da ne pozabim, danes te povabim k Lenki na kosilo.”

Toliko o upravljanju s časom. Kdor želi upravljati s svojim časom, mora biti trden v svojih namerah, direkten v komunikaciji, da ne rečem nesramen do altruistov kot je Erna, ki postrgajo s tebe vse, kar je na voljo, in za to pričakujejo celo določeno mero hvaležnosti. Po horoskopu je riba. Nekje sem prebrala, da je temperament rib enak razsutemu stanju energije. “Erna, ali si ti Lenko sploh kdaj poklicala mama,” sem previdno vprašala. Igranje vloge nam v življenju daje orientacijo, pravice in dolžnosti. Tako pomembno vlogo, kot je starševstvo, so ljudje definirali z jasnimi nazivi: mama in oče. Če te otrok nikoli ne pokliče mama, potem nisi mama.

“Ne,” je bila odrezava Erna, medtem ko je vihtela čopič okoli moje glave. Mojstrsko — deklica za vse. Njena postava je bila, pri štirideset plus, enakih mer kot v najstniških letih. Vonj po barvi me je spomnil na študentska leta, ko smo si dekleta sama barvale lase. Druga drugo smo učile tudi striženja. Kako zelo smo bile ponosne na vsako novo osvojeno spretnost. Današnja mladina pa čaka, da ji Oprah pove, da je prav, vsaj enkrat na leto obiskati kraj, kjer še nisi bil, se naučiti vsaj eno novo spretnost in še kaj. Zabava nas študentk je bila na vrhuncu, ko sem jaz frizirala kolegice in jih utesnjevala z velikim trebuhom.

Prestrašeno sem pogledala Erno v dvomu, da mi slučajno ne bere misli. ‘Ah ja, tudi moj otrok ni nikoli rekel mama,’ me je stisnilo pri srcu.

“You know, Monja,” je nadaljevala Erna. “Veš, kako je bilo pri nas doma: gostilna, delo, ljudje, ... Lenka ni imela časa za vlogo mame. V gostilni mi je nihče nikoli ni predstavil: ‘To je tvoja mama.’ Za vse je bila Lenčka in tako tudi zame. Barvo pustiva delovati dvajset minut, pa boš kot nova.”

Še dobro, da nisem sedela pred ogledalom — povita glava, povita noga. Loteval se me je občutek, da v Štefanelu ne bo veliko časa za druženje z Depresijo. Božičku hvala. Ni lepšega, kot če ti z barvo na glavi zazvoni še telefon.

“*Hi dear! How are you* (kako si)?” Nepopisno sem bila vesela prijateljice. Angleščina je Erno katapultirala nazaj do mene. ‘Kdo je to,’ so spraševale njene velike oči. Dobila sem neprecenljivo vrednost. Erna je bila čisto udarjena na tuje jezike.

“To je bila moja *frendica* iz Nigerije. Moja *soul mate* (sorodna duša) Clara. Pred mnogimi leti sva se spoznali na mednarodnem seminarju in ostali prijateljici.”

“Monja, kako zelo sem te vesela! Koliko časa boš tu? Vidim,

da si prinesla veliko robe. Ti bom pomagala zložiti po omarah. Na internetu sem brala, da je to donosen posel — mislim, brskanje po omarah, praznjenje omar in svetovanje strankam, kaj naj obdržijo; saj veš, da bodo v stilu. Se spomniš, ko sva bili deklici, sem jaz ponosila vse tvoje obleke. Mama te je tako lepo oblačila,” se je Erna zasanjala.

In mene je skrbela prihodnost? Najprej se bo treba soočiti s preteklostjo. Mene mama ni nikoli oblačila. Moja mama sploh ni marala trgovin. Ati me je vozil v Italijo po nakupih. Mamo sva odložila v Ljubljani pri nekih sorodnikih, midva pa na pašo; *shopping*, kot bi rekli danes.

Ko je opazila moj zaprepaden pogled, je dejala: “*What* (kaj)?” Počasi, a vendar se ji je začel vračati spomin: “Veš, kaj sem se spomnila, da je tvoj ata nabasal v Ami 8 štiri najstnice in vas peljal v Trst *šopingirat*. Lenčka vam je na pot pripravila celo košaro hrane in naročila toliko drobnarij, kakor da v Jugoslaviji sploh ne bi bilo trgovin.”

Tudi jaz sem se z veseljem spomnila tistega Amija 8, katerega so nam cariniki čisto razstavili, ker niso verjeli, da smo štiri frajle kupile samo štiri kavbojke. Jasno, vsaka je hotela poskusiti in izbrati najustreznejši model. Preprodajale pač nismo in ati tudi ne.

V trenutku, ko so bili lasje posušeni, mi je Erna potisnila pred nos telefon, v katerem sem zagledala svojo novo podobo in njen popolni nasmeh: “En *sebič* za moj album. Super sva izpadli. Jasni gredo tako zelo na živce moji *selfiji*, da me zmerja s sebičnico, ki je odvisna od sebičev.”

‘*Who the f... is Jasna*’, bi lahko Erno vprašala po Ernino.

**Klub Vražjih Babnic svetuje: Ne rabiš se odzvati
vsakemu povabilu na razpravo, v katero te hočejo
zaplesti.**

*

Ne morem verjeti, da še vedno podcenjujem moč misli. Samo pol urice sem obujala spomine na, lahko bi se reklo 'lanski sneg', pa je bolnišnična soba zaživela v čisto drugi luči. Zmotno je reči 'kar je bilo — je bilo'. Definitivno sem rezultat neke svoje preteklosti. Dogodki in čustva so v meni pretakali sokove, celo izrezali žolčnik iz mojega telesa. Neka preteklost je pripeljala do včerajšnjih dogodkov. Ta hip se Marko ponovno prikaže na vratih.

"Marko, samo še eno protivprašanje; pardon — podvprašanje," se mu nehote nasmehnem.

"Kaj je gospa Monja, ali najino druženje postaja zabavno," je zadovoljen moj medicinski brat.

"Na to temo sem se spomnila dogodka iz srednje šole. Pri geografiji me je profesorica poklicala pred tablo. Še preden sem se zaustavila pri katedru, je udarila z vprašanjem: 'Naštejte reke v Španiji!' Da bi vsaj malo pridobila na času in uredila misli v glavi, sem (na žalost) glasno ponovila njeno zahtevo: 'A katere reke so v Španiji?' Profesorica je bruhnila ogenj, kot besen zmaj: 'Nobenih protivprašanj! Ali me imaš za norca!' Moj Bog. Kje bi si upala, norčevati se iz profesorjev. Pravzaprav so nas, dijake, spoštljivo vikali. Ona je bila ena tistih, ki te je vikala, dokler si znal. Glede na to, da je bil naš ravnatelj komunist (sicer ne bi bil ravnatelj), je za čuda toleriral to buržuazno naslavljanje z gospodom ali gospo profesor. V osnovni šoli, kot tudi sicer, smo bili med seboj pristni tovariši.

Torej podvprašanje. Gospodič Marko, ali smo letos leta gospodovega 2014?”

“Gospa Monja, točno tako. Star spomin vam odlično dela; le tako naprej do novejših dogodkov, do ključnega dogodka, ki vas je pripeljal k meni. Po vašem pripovedovanju sodim, da bo ta noč najkrajša v moji karieri,” se Marko odkrito nasmehne in mi da vedeti, da ga ne moti, če razmišljam naglas.

“Marko, vsak človek je svet zase in če je v svojem svetu veliko sam, se navadi komunicirati sam s seboj. Ne bo zamere, če mi boste prisluškovali, da ne rečem: brali misli.”

*

Torej, spomnim se, da sva bili z Erno povabljeni na kosilo k njenim v gostilno, že takoj prvi dan po moji vrnitvi v Štefanel. Ker me je še vedno bolela noga, mi je veselo ponudila prevoz s kabrioletom. Medtem ko sem čakala, da zapre Bumbarja v pesjak, sem pogledovala proti svoji vili Mili. Napis je bilo komaj še mogoče razbrati, fasada je povsem zbledela in odpadala, streha je bila poraščena z mahom in vrt — povsem neprehoden. Dama šteje častitljivih osemdeset let. Če ne bi odmaknila pogleda, bi mi skozi okno zagotovo pomahala gospa Depresija, osebno. Ne glede na vse okoliščine, je bila vila Mila prav ljubka podrtija in to v malem kraju, za po vrhu, še na prednostni cesti. Štefanel je nastal, kot vsa tipična mesteca, ob glavni cesti in le peščica veljakov si je lahko privoščila domovanje tik ob cestišču: trgovec, gostilničar, župan z uradniki, kakšen advokat, urar in tako naprej do župnišča in cerkve. Vilo Milo je že pred drugo svetovno vojno zgradil moj ded po mamini strani. Na točki, kjer stoji hiša, se je prednostna cesta začela ravno toliko vzpenjati, da so mimo vozeči vozovi potrebovali dodaten par volov, ki jih je dedek z veseljem posojal — tržil. Poleg tega je cenil osojno lego posesti in za poslopjem postavil donosno

vrtnarijo. Vsega bi bilo dovolj za vse, da ni bil moj oče zagrizen komunist, skregan s podjetnostjo in na žalost tudi s tastom.

Ta trenutek, ko sem čakala na Erno, sem se prepustila domišljiji. Zamislila sem si, kako lepa je bila nekoč ta predmestna vila in kako bi zasijala, če bi jo prenovila. “*But (ampak),*” kot bi rekla Erna. Jaz sem povsem usmerjena k sebi. Na internetu tovrstne ljudi opisujejo kot skopuhe. Najraje imamo denar in enakovredne gmotne stvari, kot so zemlja, hiše, premičnine itd. Večino energije usmerjamo v njihovo ohranjanje; bolj z varčevanjem in s tem, da jih ne uporabljamo kakor pa s poslovnimi dejavnostmi in tveganji. Sebe doživljamo kot trdnjavo. Nič je ne sme zapustiti, torej ne smemo zapraviti ničesar, razen kadar je nujno potrebno. Kaj je ‘nujno potrebno’, je odvisno od stopnje našega skopuštva.

“Monja, *đampni* v avto, mama Lenka je ravnokar klicala, da je kosilo nared,” me je Erna zbudila iz sanjarjenja, ko je nervozno skakala po gasu male mazde. S težavo in bolečo nogo sem se stlačila v dvosed. Le kako lahko ima impozantna Erna tako majhen avto. Ženske, kot je Erna, dajejo velik čar malim mestecem. Človek je niti v sanjah ne bi postavil za natararico. Takšna lepotica, v najboljših letih, bi morala sedeti pred gostilno in v svetlečem Ferariju čakati na golobučnega frajerja, da opravi posle in jo povabi na izlet v Milano. Kakšen izlet, Erna bi lahko bila v Milanu model za dragocena oblačila in modna ličila, da ne omenjam njene ljubezni do tujih jezikov.

“*Mona, dona*, spokaj se že s prehoda za pešce. Ti povem, da bi jo obvozila, če mi ne bi bilo žal bencina. Pri taki razsežnosti bi mi ga še zmanjkalo. *Holly shit* (prekletost),” je Erna besno prekinila moje fantaziranje o Milanu, ko sva čakali, da se sočna dama sprehodi čez zebro.

“Erna, zakaj ti ‘na ta način’ zlorabljaš tuje jezike,” sem morala pripomniti.

“Draga moja, na svetu je 6500 jezikov plus moj materni, ki ga nikoli nisem razumela, *right* (a ne)? Namreč z mamó Lenko se nikoli nisva razumeli. *Schluss da mit* (konec razprave),” je bila sedaj čisto zares besna Erna.

Ženska, ki je nisva obvozili na prehodu za pešce, naju je dohitela pri semaforju. Pravzaprav je bila občudovanja vredno bitje. Nekoliko bolj zalita, že res, a super mladostno in moderno oblečena. Ravno, ko sem vdihnila, da bi ji dala kompliment, je Erna vskočila rekoč:

“Da ne bi ... ! Te ženske pa res ne prenesem! Ne more se pri petdesetih oblačiti v trgovinah za najstnice.” ‘Lahko,’ sem pomislila, ‘ženska se še išče.’

“Kdo pa je ta ženska,” sem vprašala povsem nedolžno in dobila nazaj vse prej kot odgovor.

“A vidiš klošarja v parku,” je Erna z glavo namignila proti mestnemu parku, kjer je res sedel, sam zase, zaraščen, sključen možak. V moji mladosti ni bilo klošarjev — vsaj ne vsem na očeh. Najhuje, kar se je pojavilo na ulicah, so bili cigani — pa še ti samo za otroke strašiti; češ, da nas bodo odnesli, če ne bomo pridni.

“A ta te pa ne zanima, kdo je in zakaj ni debel in moderno oblečen,” se je Erna vnela kot suha trava.

“*Sorči, srči,*” sem se ustrašila požara.

Pred gostilno je sunkovito parkirala, me objela, potegnila iz žepa telefon in pritisnila *selfi*ča.

“Erna, ali sem jaz v teh letih kaj zamudila,” me je zaskrbelo njeno nihanje razpoloženja.

“Ti, *my dear*, si v tridesetih letih zamudila Štefanel v celoti. Pa nikař se ne sekiraj, ker tako ali tako ne bo dolgo, ko nas boš zopet zapustila,” me je Erna prav mило pogledala.

Jaz pa sem si mislila: ‘*O tom, po tom,*’ in zatajila materni jezik še sama pri sebi.

Na vratih gostilne sem začudeno obstala, vzhičena nad obnovo prostora. Do potankosti izdelana domačnost: tople barve in veliko lesa. Začudenje je bilo toliko večje, ko je moj ati skočil izza mize, da je njegov stol glasno treščil po tleh:

“Ljuba moja Monja! Sem mislil, da te ne bom več videl.” S težkim korakom mi je stopil naproti in me krepko stisnil k sebi. Lenka, ki je hitela pobirati stol za njegovim hrbtom, je le jezno odkimala z glavo.

“Neskončno sem hvaležen Lenčki, da te je povabila na kosilo,” je nadaljeval in me objemal, medtem ko je Lenka še vedno močno odkimavala.

Previdno sem odšepala še do nje, da jo pristrčno objamem in povprašam po zdravju.

“Kako si ljuba Lenka? Ali se te loteva Parkinsonova bolezen, da maješ z glavo,” sem se celo pošalila.

Med objemom mi je jezno prišepnila: “Bog ne daj. Le odkimavam besedam tvojega očeta, ki si kar naprej nekaj izmišlja. Vsak dan se je nadejal, da boš prišla. Zjutraj, ko je Erna razglasila, da si tu, je naravnost zahteval, da te povabim na kosilo.”

Ker je ati Štefan ujel njen namig in tarnanje, se je obrnil proti njej in glasno vzkliknil:

“Veš, kaj se mi je sanjalo Lenčka, da si bila ti nekoč postavna ženska!”

‘Auč,’ sem se ugriznila v jezik, da ga nisem takoj okregala.

“Takole me žali; jaz pa ga že celo življenje spoštujem in mu strežem,” mi je šepnila Lenka.

Ker Štefan ni odnehal: “Pa lepa si tudi bila,” mu je mladenič za njegovo mizo segel v besedo s pesmijo: *Bila sta mlada oba, ko preko mosta sta šla, maj je dehtel in mah je cvetel, ti pa od sreče bi ves svet objel.*

Ati se je zadovoljno nasmehnil. Namen je bil dosežen. Vse oči so bile uprte vanj, ubogega starčka, ki mu ne preostane drugega, kot da udari po mizi s praznim kozarcem. Taisti mladenič, ki je v mojih očeh takoj postal 'fant mnogih talentov', je prevedel Štefanovo gesto:

"Lenčka, privošči nam no še en šilček, da trknemo na ponovno snidenje."

Očitno se je fant spoznal na razmere; verjetno je tudi o meni vedel več kot bi si želela.

'Bolje, da se vzdržim komentarjev,' sem sklenila sama pri sebi. Ko smo dvignili glažke, je namesto zdravice iz atijevih ust zletelo trpko vprašanje:

"Monja, kako dolgo pa nameravaš tokrat ostati v Štefanelu?"

Mladenič, ki je imel na zalogi tudi sposobnost empatije, je zopet vskočil:

"Štefan, to je pa res nespodobno vprašanje. Tvoja Monja je šele prišla domov." Pogledal me je, kakor da dvomi, če je v Štefanelu res moj dom, in nadaljeval: "Ne rabiš se smiliti sam sebi, da bi dobil še en šilček. Veš, da Monja vedno misli nate." S to izjavo je fant presegel vsa moja pričakovanja — fant bere misli.

"Moja Monja je z menoj, kadar šepa. Če se ne bi vsake toliko poškodevala, je ne bi bilo," je ati končno sedel nazaj za mizo in se žalostno zagledal v prazen krožnik pred seboj.

"Ko je lačen, je čist' drugačen," se je fant tokrat dvignil s stola in mi ponudil roko v pozdrav. "Vito," ter namignil Lenki, "sedaj je pa že skrajni čas za govejo juhico."

Med kosilom mi je Lenka s ponosom predstavila kuharja in njegovo soprogo:

"Monja, se še spomniš našega pobalina, ki te je žical za cimetove čigumije iz Italije. To je moj Miha in njegova žena

Zala. Skupaj imata kuhinjo čez.”

Zaman sem v moškem z belo kapo iskala Mihca iz moje mladosti. Našla sem ga šele, ko se je izza njegovega hrbta prikazal njun sin. Da ‘kri ni voda,’ se je reklo včasih.

“Ah ja, res sta si podobna,” se je ponosno nasmehnila Lenčka, “le da Lino ne kaže nobenega interesa za kuhanje. On se preživlja s čokolinom.”

“Kako pa to, da mu niste dali ime Miha. Na ta način bi šlo ime v tretjo generacijo,” sem pripomnila in upala, da ni zvenelo sarkastično.

“Saj smo,” se je oče Miha nerodno popraskal za ušesom. Lino je njegov psevdonim.

Modro sem molčala in razmišljala, kako hudo je to, če starši preveč pričakujejo od otrok. Tudi, če bi Lino imel interes za kuhanje, ga v puberteti ne bi kazal na pladnju. Za hip sem s pogledom ujela Erno, ki je prav tako zavila z očmi nad Lenkino pripombo. S predpasnikom na sebi se je Erna spretno vrtela med mizami, stregla in pospravljala. Še dobro, da svetloba potuje hitreje od zvoka; na ta način je Erna naredila dober prvi vtis. Prava paša za oči, dokler je bila tiho. Zanimivo, da je pri štiridesetih še doma; razen, če sta si z bratom razdelila dejavnost. Bom že izvedela, ko bo čas za to. Zanimalo me je tudi, kakšne interese ima Vito, da se tišči mojega očeta in ignorira lepa dekleta.

Ta čas se je v gostilni pojavila še ena lepoticčka: nekoliko sramežljiva, rjavolasa srednješolka, manjše postave, ki je zaradi predpasnika izgledala še manjša, in ji nihče razen mene ni namenil pogleda. Oči ata Štefana so bile prilepljene na Erno v upanju, da bo kmalu prinesla glavno jed.

“Saj že nese, pardon nosi. Pravzaprav sem se spomnil anekdote,” nas je poskušal zamotiti Vito. “V srednji šoli sem vprašal

tovarišico, kakšna razlika je med nesti in nositi. Sklepam, da je bila že naveličana mojih vprašanj, ker mi je odrezavo odvrnila: 'Kura nese jajca, ti jih pa nosiš.'"

Prisrčno smo se nasmejali besedni igri, ki pa je bila le uvertura do ta pravega heca. Namreč, za šankom sta stala kuhar Miha in dijakinja Jasna, ko je Mihi zazvonil mobilni. Z mokrimi rokami si je prizadeval aktivirati ekran, dokler se ni Jasna glasno ponudila: "A vam ga jaz potegnem?" Salva smeha, s polnimi usti. Smejali smo se, smejali vsi razen Lenke, ki je z Jasne potegnila predpasnik, jo prijela za roko in ukazala:

"Greva sedaj." Kljub temu, da jo je silovito vlekla mimo naše mize proti vratom, se je Jasna sklonila k meni in dejala: "A me boste hipnotizirala?"

To je torej Jasna. "Lenkina desna roka — v vseh pogledih izjemna naveza," mi je razlagal ati na poti nazaj domov do njegovega, včasih prestižnega, sedaj pa lepo obnovljenega bloka s štirimi stanovalci. "Med Lenko in Jasno je petinpetdeset let razlike, povezuje pa ju strast do zaslužka. Tako mladim in tako starim ženskam v naši družbi ni treba delati, če si tega zares strastno ne želijo. Pa ti Monja, ti tudi ne delaš, kadar si poškodovana. Boš ostala pri meni, da te bom razvajal?"

"Bom. Tokrat ostanem v Štefanelu za vedno," sem veselo oznanila.

"*Ma nemoj*," je moj presenečeni ati gladko zatajil materinščino. Ko sva prispela v njegovo stanovanje, sem bila presenečena tudi jaz. Po ničemer ne bi sklepala, da tu živi štiriinosemdesetletni vdovec.

"Ati, kje imaš copate," sem povzdignila glas, ker jo je ucvrl v dnevno sobo.

"A, če bom jedel klobase," mi je vrnil — vprašanje na vprašanje. Židovski dialog, ki ga je obvladal še s politične kariere. Njemu je rojila po glavi samo še hrana.

Vse je bilo pospravljeno in čisto. Zleknil se je na kavč in rekel: "Poslušam."

"Roko na srce, izdala me je bolezen. Resna bolezen. Vem, kaj si misliš, da sem workoholic, da sem pregorela od dela. Ko bi le. To bi bila mala malica za psihologinjo kot sem jaz. Celo kariero sem poučevala antistresne programe. Nič mi niso pomagale pozitivne misli, ko sem naletela na strup v mali flaški. Ne boš verjel, da sem bila žrtev ugriza malega bitja z morilskim orožjem — borelijo," sem globoko zavzdihnila nad svojo usodo in še enkrat zavzdihnila ob pogledu na spečega atija. Ja, v gostilni bi razpravljaj, doma pa ... ni občinstva.

'Brrrr, brrrrr, brrrrr,' je zazvonil mobilni telefon nekje v predsobi, natančneje v atijevi jakni.

"Halo," sem se oglasila.

"*For God sake* (za božjo voljo), Monja," je bila, kdo drug kot Erna, "kaj ti nimaš več mobilnega?"

"Imam novo številko. Ti jo pošljem. Ko sva ravno na vezi, si tako prijazna in prideš z avtom pome. Pri atiju sem v četvorčku. Velja, te počakam pred blokom," sem bila celo vesela njenega klica. Spomnila me je tudi, da vnesem novo številko v atijev telefon, če bi me slučajno kdaj poklical. Nikoli me ni poklical. V zadnjih tridesetih letih se je naučil zadeve urejati preko tretjih oseb. Tudi za današnje povabilo na kosilo je zlorabil Lenko.

Doma me je čakalo presenečenje ... Hvala Božičku.

"Aleluja," je kričala Erna, ko je hitela odklepati mojo vilo Milo — pospravljeno in čisto kot iz škatlice. To je želja vsake ženske; to je raj na zemlji, da ti dobre vile počedijo dom.

Seveda je bilo to Ernino maslo, zato sem se ji zahvalila po njeno: "*Did I miss something* (ali sem kaj zamudila)."

"Vesela bodi, zamudila si pospravljanje. Ne skrbi. Čistilkam ni bilo treba vlamljati, ker sem dopoldne pustila odklenjen zadnji

vhod,” je bila silno ponosna nad svojo domislico.

“In, kdo so bile čistilke, ki so stikale po moji bajti in kdo jih bo plačal,” sem postavila retorično vprašanje, medtem ko sem se prepustila sili domišljije, ki je videla vilo Milo celo v prenovljenem interieru in seveda bleščeče čisto.

‘Povedati ali ne povedati’ je pisalo Erni na čelu, dokler ni odprla ust: “ O.K. (kar v prevodu pomeni nič mrtvih), Lenka in Jasna; pa jaz častim, da se odkupim za ranjeno nogo, pa Bumbar te tudi pozdravlja.

*

Pogledam po bolniški sobi in ugotovim, da Marko sedi na sosednji postelji, skrit za zaveso, ter zainteresirano sledi mojemu glasnemu razmišljanju: “Ali bova malo predahnila, gospa Monja, da jaz pogledam še druge paciente? Ne bi rad zamudil nadaljevanja vaše štorije.”

“Seveda. Le-to mi povejte, ali je mene v bolnišnico pripeljal rešilec ali en Italijan?”

*

Eros je zapisal: Na koncu vsakega načrta je naključje.

Kako je že bilo s tistim Italijanom? Zelo nenavadno. Lanski december se je bahal s snegom, da je bilo že kičasto. Poleg snežink z neba so na moj telefon naletavali tudi Ernini *selfči*. Diagnoza: kronično pomanjkanje pozornosti. In, kje vse se je potikala ta ženska. Daleč najlepši prizor je ujela pred staro kapelo na vrhu hriba. Staviti bi šla, da kapelice v ozadju niti opazila ni. Težko bi se reklo, da je bila Erna narcisoidna. Ne bi ji škodilo, če bi se večkrat pogledala v ogledalo in si popravila zavihan ovratnik, štrleče lase, da o barvnih kombinacijah njenih oblačil sploh ne razmišljam.

Moj ati, starosta, ima v predsobi veliko ogledalo, da se pogleda z vseh strani, preden gre skozi vrata, da je 'tiptop', kot se reče. 'Ali v tem visokem snegu sploh še kam gre,' sem se vprašala sredi decembra, na petkov večer. Vtipkala sem njegovo številko in čakala, čakala, čakala ...

"Halo! Halo! Nič ne slišim. Daj, stišaj radio," se je ati končno oglasil in hkrati prekinil zvezo.

Takoj sem ponovila klic. Tokrat se je ati oglasil kot iz topa: "Halo! Slabo se sliši. Vi mene slišite?"

"Lenka tukaj," mu je očitno vzela telefon iz rok, "kdo kliče?"

"Monja. Se slišimo? Ali sta v redu," me je zaskrbelo.

"A ti si, Monja, zakaj pa ne pokličeš na moj telefon," je bila presenečena Lenka.

"Ker želim govoriti z atijem," sem rekla in si očitala, kako da ne vem, da sta skupaj?

Ko mu je Lenka vrnila telefon, je potožil: "Veš, kako grdo ravna z menoj. Vsak dan me komandira, da moram vse pojesti. Danes je zahtevala, da se stuširam — pa sploh še ni sobota. Dam ti jo

nazaj na telefon, pa ji ti povej.”

“Lenka, se slišiva? Najlepša ti hvala, da tako lepo skrbiš zanj. Če prav razumem, si vsak dan pri njem. Previdno hodi po snegu. Jaz si moram najprej skidati okoli hiše, potem pa se oglasim do tebe, da poračunava stroške, ki jih imaš z njim. Sploh nisem vedela, da ni samostojen, ...” sem vdihnila, ko mi je Lenka segla v besedo: “Ja, ja, se dela heroja. Le pridi, da se pomeniva na štiri oči.”

Takoj naslednje jutro sem bila visoko motivirana za odmetavanje snega. Dokler sneg ni steptan, je to pravi užitek. Zimsko veselje. Bum, je udarila lopata ob stopnico pred vrati. Ojej, zaradi beline snega mi je pobiralo vid.

“Ne bo šlo brez očal,” je kričala Erna izza svoje hiše. Ona je ena tistih, ki nosijo sončna očala vedno in povsod, še ponoči — sam Bog mode ve, zakaj. Mogoče si zamišljajo, da so na morju. “Erna, ali kaj pogrešaš morje,” sem se pošalila, ker vem, da je po horoskopu riba.

“To pač. Še veš, kaj si mi obljubila. Kosilo v Piranu pri Treh vdovah. Da vidiva, kaj zamujava. Brez mož ne bova nikoli ovdoveli. Sem pa izvedela, da so vdove edine ženske, ki natančno vedo, kje je njihov mož. Ha, ha! Ko bova imeli pavzo, prinesem vsaki kozarec slane vode,” se je smejala in še z večjim zanosom tudi ona odmetavala sneg. Pri meni je šlo vse super do pločnika. Ker mi je postajalo poletno vroče, sem lopato naslonila pod brado, da slečem puhovko.

“Marička sveta,” mi je zmanjkalo tal pod nogami, ko je name skočil Bumbar. Z roba pločnika me je vrglo na cesto in naravnost pred avto.

“*Mama mia*,” je kričala Erna in šofer še bolj. Medtem ko me je hitel pobirati, me je Bumbar lizal po dolgem in počez.

“Erna! Odstrani tega psa, da ne bruham,” sem kričala še jaz.

“*Mi skuzi, lei non volevo essere scortesse. Bumbar e il mio cane,*” je žlobodrala Erna.

Ker sem jo pogledala kakor hudič iz krogle, je hitro dodala: “Gospod ima italijansko registracijo; verjetno je turist.”

Ne glede na vso zmešnjavo sem pogledala na registracijo avta in vzdiknila: “Kaj!? Da Tržačan ne bo razumel slovensko? Svoj čas je bil na Pontarosso uradni jezik bosanščina!”

Italijan ali Bosanec — bil je pravi *dec*. Niti najmanj ga ni motilo najino prerekanje. Brez besed je stopil v moj osebni prostor, me zagrabil pod pazduho in pod kolena ter odnesel v hišo.

Opravičila sem se mu, da je bil ob nepravem času na nepravem mestu in mu zaželela lep dan še naprej. Moj je bil definitivno pokvarjen; pokvarjen dan in gleženj.

Erna je obsedela na kavču in hlipala: “*Nightmare* (nočna mora)! Monja, nikar ne zameri, Bumbar se je hotel samo igrati s teboj. Menda naju ne boš zaradi tega tožila. Ti naredim obkladek in prinesem kosilo in povej, kaj še rabiš? Ti boš imela prednost pred vsemi.”

“Veš kaj. Daj mi moj mobitel, potem pa se poberita ti in tvoj Bumbar,” sem bila odkrito jezna. ‘*Horror*,’ mi je donelo v glavi. Že tako sem imela dovolj problemov: predčasna upokojitev, borelija, sprememba okolja, ostarel oče, sedaj pa še bliskovito zatekanje gležnja, da ne rečem, nepokretnost. Ko ima hudič mlade, ...

Čez čas sem poklicala Lenko: “Pozdravljena, Lenka! Se opravičujem, ker me danes ne bo k tebi, je prišlo do naključja — poškodovala sem si gleženj.”

“Kaj ne poveš,” mi je segla v besedo, “nič ne skrbi; popoldne pridem jaz k tebi, le povej, kako ti lahko pomagam.”

Solze so mi stekle po licu. Narobe delajo tisti, ki pogledajo v nebo, kadar iščejo angelsko milost. Dovolj je pogledati Lenki v dušo. Ona je angel na zemlji.

Ura je bila tri popoldne, ko je na vratih pozvonil Big Ben: *‘O Gospod, naš Bog, naj nas vodi tvoja roka. S tvojo pomočjo naj ne zdrsne nobena noga’*. Parodija na kvadrat. Niti slučajno nisem bila v stanju stopiti na nogo. Ravno sem razmišljala, da se postavim na vse štiri in po pasje do vrat, ko sem zaslišala odklepanje s ključem. Neverjetno! Ati mi je zatrdil, da je edini ključ od hiše v mojih rokah.

Na vratih dnevne sobe se je pojavila Lenkina podoba in omamen vonj po domači hrani:

“Prinesla sem ti kosilo, pa ne zameri, ker sem si kar sama odklenila. Štefan me je večkrat prosil naj pogledam po hiši, če je vse v redu. V ta namen imam spravljen rezervni ključ pod velikim cvetličnim loncem.”

Pomagala mi je do mize, da sem se okrepčala in zbrala pogum za najpomembnejše vprašanje v tem trenutku: “Lenka, ali moj ati laže?”

“Kadar gre za druge ljudi — nikoli, o sebi — vedno. Ampak to ni edini problem; veliko večji problem je, da govori štefanščino. To govorico je razvil po smrti tvoje mame in je plod njegovega samopomilovanja. Od ljudi pričakuje, da mu bomo brali misli in ustregli vsem njegovim muham. Si slišala zadnjič v gostilni, kako je pohvalil Erno, da ima lepo poletno oblekico, decembra? V prevodu: ‘Poglejte Erno, njeno minico in dekolte — skrajno neokusno’. Ljuba moja Monja, veš da imam jaz več hčera, kot sem jih rodila, in da si ti ena izmed njih. Ne poznam tvojih načrtov za prihodnost, sem pa vesela, da si bova delili sedanost, in na tebi je, da raziščeš preteklost. Jaz osebno sem te zelo pogrešala. Še zdaj ne vem, zakaj si kot študentka, izginila iz naših življenj. Štefan nam je veliko pripovedoval o tvoji karieri ‘poslovne svetovalke’, a mu nismo dosti verjeli. Menda si se selila po celi Sloveniji in delala tudi v sosednjih državah,” me je vprašujoče pogledala.

“Bo držalo, da sem pridno in preveč delala celo življenje. Pridelala sem si vse; cinično rečeno še invalidsko upokožitev. Vse, razen družine. Ko že razgrinjava karte po mizi, naj te vprašam še nekaj,” sem bila drzna, “ali si ti moja krstna botra? Mislim, da me je mama kljub komunizmu dala krstiti, na skrivaj, seveda.”

“Na žalost, nisem. Jaz sem bila in bom zate vedno ‘teta’ Lenka. Vem pa, da si krščena in poznam tvojo botro,” mi je pomežiknila ter nadaljevala: “V Štefanelu še vedno živita tvoj stric Tihomir in teta Rezka. Ona je botrovala tvojemu krstu.”

Tihi, kot smo ga klicali, je bil atijev starejši brat. Z ženo Rezko sta živela v enem izmed blokov na robu mestnega parka. Kot otrok sem bila pri njima kuhana in pečena. Ker nista imela svojih otrok sta me nadvse razvajala in občudovala. Mene, sebičnico, ki ju že desetletja nisem šla niti pozdravit. Sram naj me bo.

“Da ne pozabim, pošto imam zate,” je rekla Lenka in potegnila iz žepa belo pisemsko ovojnico.

Ne pomnim, kdaj sem nazadnje videla pravo pismo. Na roke napisano ime naslovnika me je zmedlo: “Na kuverti vendar piše Lenčka. To je tvoje pismo.”

“Monja, življenje me je naučilo, da stvari niso, kakor izgledajo. Moje ime na kuverti je le apel: ‘Lenčka, tebi zaupam, da bo napisano prišlo v prave roke.’ Mislim, da je to poslovilno pismo od tvoje mame. Našla sem ga v tej hiši nekaj dni po njeni smrti,” je Lenka odločno potisnila pismo nazaj predme.

Na študiju psihologije smo se pogovarjali o kognitivni disonanci, neskladju med dejstvi in našim prepričanjem. To je bilo to — mala bela kuverta, ki je v moji glavi postavila vse na glavo:

“Lenka, jaz vem, da je mama umrla iznenada, zaradi možganske

kapi,” sem hlipala. “Ni variante, da bi napisala poslovilno pismo; razen, če ... si ni ati tudi to izmislil?”

Roke so se mi tresle in po licih so tekle solze, še preden sem uspela raztrgati ovojnico. Ni bilo dvoma, da je to njen rokopis, prepoznaven po močnem naklonu črk v desno.

‘Ljuba Monja, oprosti, ker ti pišem, kar ti nikoli nisem bila v stanju povedati. Tudi jaz sem te občudovala, tudi zame si bila najlepši otrok na svetu; izjemno pametna, pridna in samostojna. Nisem si drznila izkazovati ljubezni, da ne bi ogrozila vajinega odnosa. Ti si bila vendar atijeva princeska. Ljubosumno te je skrival pred menoj. Naučil te je kuhati in prati, kot da jaz ne bi znala; kot da jaz ne bi bila vesela svilene spalne srajce in spodnjega perila iz Italije ... Ti edina veš, zakaj me ni maral ...’

“Kakšne neumnosti,” sem vrgla pismo po mizi, “ne, da sem znala — dejansko sem gospodinjala, od malih nog. Nje je bil en sam glavobol. Nič ni pomagalo; ne kombinirani praški, ne tema, ne zdravniki, niti moje roke na čelo. Ati je prvi obupal nad njo. Če ne bi imel mene, bi že zdavnaj odšel od hiše. In ne vem, zakaj je ni maral, in ne bom ga vprašala,” sem kričala v Lenko, “ker, ker, ker se mi bo zlagal.” Z rokami sem si zakrila obraz in jokala, kakor bi morala jokati pred štiridesetimi leti.

“Monja, ti imaš povsem prav; srečna pa nisi.”

Z robčkom na nosu sem pogledala Lenko in si priznala, da sovražim gostilničarke, ki znajo postreči takšno modrost.

*

“Marko, ali so vas kdaj v otroštvu spraševali: **‘Koga imaš raje, očka ali mamico?’**”

“Ne gospa Monja, zdaj greva pa res predaleč — v zgodovino, mislim. Zdravnik vas bo vprašal, kaj je bilo včeraj,” mi odgovori Marko, neveden, da je zgodovina učiteljica življenja.

*

“*For God sake* (za božjo voljo),” je v telefon vpila Erna. Pravzaprav je komunicirala z mojo telefonsko tajnico. Jaz nisem imela več energije zanjo. ‘Le kaj bo tokrat njena volja,’ me je spreletelo.

“Zakaj se mi ne javiš? Kako si, kako noga? Slišala sem, da te Jasna oskrbuje s hrano. Ali se me bojiš poklicati? Nočem biti nadležna, sem pa na voljo, da te zapeljem v *shopping*. Sporoči, kdaj.”

Nič nisem potrebovala iz trgovin. Kar se Erne tiče, pa mi je povsem zadoščalo, da me je oskrbovala s *selfiji*. Spomnila sem se moje stare tete iz Ljubljane, ki je trdila, da so otroci najlepši na slikah. Ja, tudi Erna je bila en velik otrok. Ne bi rada prišla sama s sabo v nasprotje, ker sem celo kariero ljudi izobraževala o pomembnosti igre. Ali mi je bolezen odvzemala smisel za zabavo? Nikakor! S tem se nisem bila pripravljena sprijazniti. Takoj se mi je porodila ideja: Erno moram spraviti na Instagram, internetni portal za objavljanje fotografij. Tam bodo blesteli njeni *selfiči*. Tam se bo lahko igrala.

Nazaj v realnost me je pritegnilo žvenketanje ključev v vratih. ‘Naj bo Jasna, prosim, naj bo Jasna,’ sem se bodrila. Deklica je imela pri šestnajstih več pameti in takta kot marsikatera ženska mojih let.

“Pozdravljena Monja, kako ste danes,” je odmeval po hiši njen

alt. Ker je bila Jasna manjše postave, človek ne bi pričakoval tako gromkega, a hkrati šarmantnega glasu.

“Super sem, hvala. Ti me vedno spraviš v dobro voljo. Saj veš, da sta na svetu dve vrste ljudi; tisti, ki nam energijo dajejo in drugi, ki si jo jemljejo. Pa hvala ti za bergle, ena bo dovolj,” sem bila iskreno vesela Jasnine družbe. Takoj je zavila v kuhinjo, da odloži hrano in pospravi posodo, ki sem jo pustila v umivalniku.

“Jasna, kako je bilo v šoli,” me je zanimalo. Tudi sama sem se s težavo prebijala skozi gimnazijska leta. V lepem spominu sta mi ostala le drugi in tretji letnik; selekcija je bila za mano in matura še daleč pred menoj. To me je pomirjalo in navdajalo z igrivostjo.

“Ne mi omenjati šole. Jaz bi jo *delitala* (izbrisala). Mislim na šolo kot inštitucijo. Dandanes je na voljo toliko drugih virov znanja, da se veliko več naučimo sami, učimo se tisto, kar nas zanima. To je prava smer do poklica in jasno, da se usposabljanje nadaljuje skozi celo življenje,” je obstala pred menoj s polnimi rokami: krema, polivinil in povoj. “Naredili bova obkladek. Stric Tihi in teta Rezka vam pošiljata ognjičevo mazilo, pa pozdrave tudi. Vabljeni ste na štrudelj, ko boste pri moči seveda,” je potrpežljivo sedla poleg mene na kavč in čakala, da pripravim nogo.

Težko bi se temu reklo ‘pripravim’.

Z obema rokama sem se trdno držala za gleženj, dokler ni Jasna rekla: “Ali vam dobro dene, če se držite za nogo?” Skoraj sem zardela.

Deklica je bila le še premlada, da bi bilo z njo varno govoriti o (nad)naravnih silah.

“Gospa Monja, veste, kaj si jaz najbolj želim na svetu,” me je Jasna globoko pogledala. Ker nisem pokazala nobenega

vedenja, pravzaprav sem se ustrašila tako ključnega vprašanja, je nadaljevala: "... da bi me hipnotizirali. Da bi podoživela svoje prejšnje življenje, v katerem sem bila slavna oseba. Tolikokrat sanjam o svojih nastopih, da mora biti nekaj na tem."

'U, la, la,' sem si mislila in pripravljala profesionalen odgovor: "Draga Jasna, žal te moram razočarati. Nikoli se nisem učila hipnotizirati — vsaj ne drugih ljudi. Odrekla sem se klinični psihologiji. Ko sem bila na tem, da izberem smer študija, smo bili študentje psihologije povabljeni tudi v psihiatrično bolnišnico. V čakalnici nas je sprejel sivolas profesor psihiater ter se ponudil, da nam razkaže prostore in opiše delo s pacienti. V kolikor bi nas zanimala klinična psihologija, naj bi mu sledili, če pa smo dobili slab prvi vtis, da to delo le ne bi bilo za nas, smo lahko brez zamere počakali v čakalnici. V čakalnici sva ostali dve študentki. Slepa Kaja in jaz. 'Imam slab občutek,' je rekla Kaja. Si lahko predstavljaš, kako slab je bil moj občutek, ko sem profesorja tudi videla."

Jasna se je prisrčno nasmejala, jaz pa sem ji obljubila, da ob priliki poskusiva samohipnozo. Ko je bil obkladek na gležnju gotov, se je ponudila, da mi zloži že posušeno perilo v omare. Nikoli si nisem mislila, da so omare takšen magnet — vsaj meni ni nikoli padlo na pamet brskati po tujih omarah. V socializmu oblačila niso imela pretiranega pomena. Kar umirala sem od radovednosti, kako bo Jasna komentirala mojo kolekcijo.

Na stežaj je odprla omaro. Do dnevne sobe se je slišalo, ko je vzdihnila: "*Svašta*. Kot v gledališču. Pravzaprav tako kot pri moji mami — vse iz vseh obdobij."

'Če bo prišla v roke nosečniško obleko, ji bom rekla, da sem igrala nosečnico v gledališki igri', sem pomislila. Vedela sem, da jo je Erna zadnjič držala v rokah. Ker ni želela biti direktna, ali pa je to bila tudi zanjo boleča tema, mi je brezzvezno

govorila o slavni Peggy Guggenheim iz Benetk, ki je z enim izmed stotih ljubimcev splavila kar sedemkrat.

“Jasna! Nisi odprla prave omare. Moja garderoba je v sobi na koncu hodnika. Ta omara je pravzaprav hramba starih oblačil,” sem bila zopet v zadregi in upala, da Jasna ne bo omenila Rdečega križa. Moj obsesivni karakter se ga je izogibal kakor hudič onega pravega križa.

Nad mojo aktualno omaro je bila veliko bolj navdušena. V rokah ji je obstalo krilce s pepita vzorcem, s črnim pasom in obrobo: “Kako lepo krilo in kako kvaliteten material, najbolj pa mi je všeč, ker ni blagovne znamke, mislim, da ni bilo predrago.”

Lenka je imela prav: stvari niso kot izgledajo. Takoj sem morala Jasni predstaviti praktičen primer: “To krilo je izdelano v Pradi. Res, da nima etikete, ker je bilo osebno darilo zame, ker je bila kreatorka, Verena, moja prijateljica iz mladosti — naše gore list,” sem bila ponosna in dodala še: “Tista omara v spalnici pa hrani moja oblačila iz mladosti in me opominja na slabo lastnost, da nič ne vržem stran. Kako naj, to so bile za tisti čas *top* oblekice iz Graza in Italije. Baje sem bila atijeva princeska.”

Na moje veliko presenečenje je Jasna veselo priznala: “Jaz tudi. Ko sem bila mala, je mama znorela, kadar so me znanci spraševali ‘koga imaš raje, očeta ali mamo’ in ker otrok ne laže, sem priznala, da očeta. Posledično je moral miriti mamico z besedami: ‘Če pa je to moja princeska; jaz sem vendar kralj.’”

“Kako ljubko in domiselno,” sem bila navdušena.

“Mi se namreč pišemo Kralj,” mi je pojasnila Jasna. Jasno.

Vse, kar je lepo, kratko traje; natančno štiri dni sem se uspešno izogibala Erni, tisto četrtkovo jutro pa je pozvonila, me spakala v avto in pojasnila: “Danes je dan za upokojenje. V

nakupovalnem centru dobiš desetprocentni popust in kavo. Nič me ne glej. Lenka mi je povedala, da si se tudi ti že upokojila — predčasno seveda.”

Na moje veliko presenečenje me Erna ni vabila po nakupih, temveč me je ‘poslala’ po nakupih, rekoč: “Čez eno uro se dobiva tu pri avtu. Imam še nekaj opravkov v starem delu mesta.”

Obstala sem na pločniku med parkom in trgovskim centrom, vesela, da sem po nekaj dneh zopet zunaj, in da sem sama. Globoko sem vdihnila hladen zrak. Sonce, nizko nad obzorjem, je opremilo drevesa z dolgimi sencami na belem snegu. Kljub zimi je iz parka sevala prijetna toplina. Otroci so plezali po igralih, psi noreli za palicami, na očiščenih klopcah so celo posedali ljudje. Celo meni znani ljudje: moj ati in tisti možak poleg, bi lahko bil stric Tihi! To je bilo tisti dan že drugo presenečenje. Ati mi je zadnjih nekaj let zatrjeval, da se ne druží z Rezko in Tihim. Očitno zopet ena izmed njegovih laži. Vse na svetu bi dala, da bi lahko vlekla na ušesa njun pogovor. Usta mi je potegnilo v širok nasmeh, ko sta si zlomila vratove, oziraje se za žensko v črnini. Super elegantna pojava. S črno barvo ženska ne more nikoli zgrešiti in nikoli pretiravati. Za kontrast so poskrbeli oberžinasti lasje. Erni bom še hvaležna, da me je spravila na plano.

V trgovini se je gnetlo sivih panterjev. Ali je to moja prihodnost? Ne — sedanost! Dan upokoјencev. Kar stisnilo me je v pljučih. Pozornost sem preusmerila na nakupovalni listek in prodajne police. V izogib zapravljanju obstaja zlato pravilo: kupi samo tisto, kar potrebuješ. Jaz sem bila od nekdaj varčna. Takšna sem. Analni karakter, smo se učili v šoli, še na stranišču mi je žal kaj pustiti. V vseh letih se nisem nič spremenila.

“Monja?!? Zdravo,” me je pocukal sivolas možak z belo, lepo pristrizeno brado, “malo si se pa le postarala.”

Kriza. Verjetno me je zamenjal s kom. Stavila bi, da ga še nikoli v življenju nisem videla. V tretje gre rado — presenečanje namreč. Jaz, da sem se postarala? Nimam sivih las (imam pobarvane), nisem bleda (mogoče pod kilogramom make up-a), predvsem pa sem prepoznavna, kar zanj ne bi mogla reči.

Končno mi je ponudil roko v pozdrav: “Adi, osmi C razred.”

“Mhmmm,” sem stopila korak nazaj, odmisllila brado, pobarvala lase, zlikala gube na njegovem obrazu in potem se mi je prikazal: deček v zadnji klopi, bledoličen in zadržan. Pred tablo je malo pojecljaval, pisne naloge pa so mu šle kar v redu. Ključnega pomena v njegovem otroštvu je bil psevdonim — Adi. Odlično se ga je prijel in mu pomagal pri socializaciji. Njegovo krstno ime je bilo namreč: Adolf.

“*Are you kidding me* (ne me hecati),” je kasneje rekla Erna, ko sem ji pripovedovala, koga sem srečala.

Ko je videl, da se opiram na berglo, me je povabil na kavo, da si oddahnem. Celo zelo iskreno se je zanimal za mojo nogo.

“Pusti zdaj to,” sem skrila nogo pod mizo, “povej, kaj o sebi.”

“Jaz sem zdravnik,” je rekel. Jaz pa sem se ugriznila v jezik, da nisem dodala: ‘*ma nemoj*’.

Na srečo je pri mizi obstala natakaraica s kavo, da sem lahko globoko vdihnila in prikimala.

Ker nikakor nisem našla besed, je nadaljeval: "Po osnovni šoli sem šel na teološko gimnazijo v Ljubljano. Na veliko razočaranje mojih domačih sem se v tretjem letniku prepisal na bežigrasjo gimnazijo in preselil k teti. Preporod, ti rečem. V tetinih očeh sem bil pravi frajer. A lahko verjameš?"

Spet nisem našla besed, zato je nadaljeval: "Zares koristil pa mi je stric, ki je pri sedemdesetih pisal doktorat. Ure in ure sva presedela skupaj, diskutirala, študirala, dokler nisem doštudiral medicine. Potem pa tako veš, kako gre to v Sloveniji: služba, poroka, dva otroka, avto, hiša, kariera in tako dalje in naprej do tistega vica 'kdor prej umre, je dlje časa mrtev'. Pa ti?"

"Jaz sem pa še živa in, ker ne živim v tem redosledu, se sprašujem, ali bom sploh umrla," sem se kislo nasmehnila.

"Kakor ti, sem tudi jaz pristala v Ljubljani, le da na študiju psihologije. Potem pa sem jo mahnila s trebuhom za kruhom od firme do firme, skozi razne projekte, do samostojne svetovalke."

Tu sem ustavila pripovedovanje o sebi, pogledala na uro in se izgovorila, da me čaka prijateljica.

Srečanje sva zaključila z mojo prisego, da se oglasim v zdravstvenem domu, kjer ima ordinacijo. Baje zvin gležnja ni mačji kašelj. In že je pocingljal moj telefon, na katerega je priletel Ernin selfi: "Čakajoča v parku."

Iskreno sem se zagledala v njeno sijočo podobo. Ženska je žarela od sreče. '*Skupo bi je platilo, tko je ne zna* (veliko bi plačal za njo, kdor je ne pozna)', se je glasil star jugoslovanski pregovor.

"Nisi mi povedala, da je Adi zdravnik v Štefanelu," sem jo napadla, še preden sva sedli v avto.

"*Adi, who the f ... is Adi* (kdo)," mi je po židovsko vrnila vprašanje.

"Adolf Novak."

Od srca se je nasmejala in skočila v avto: "Doktor Adi."

Namesto preklinjanja pri rdeči luči je na radiju našla romantično melodijo in sanjerala, kdo ve kaj. Mene zagotovo ni poslušala, dokler nisem rekla: "Erna, ti si zaljubljena."

Namesto obrambe je uporabila napad: "Ni lepo, da mi bereš misli," ter pomežiknila.

Zvečer, ko sem s čokoladno torto v roki sedla na kavč, sem imela v glavi resno dilemo: ali naj pokličem atija in ga soočim z njegovimi lažmi, ali naj ga vprašam tisoč in eno stvar, na katero mi ne bo odgovoril. Globoko v sebi sem vedela, da ga pri teh letih ne bom spremenila. Ne glede na to, kako hudo me je v mladosti prizadel, ga imam še vedno srčno rada. Možak odlično funkcionira. Pozna se mu, da je bil politik in direktor ljudske univerze. Štefanel ima v malem prstu. Naj bo, kakor si je zamislil, jaz se moram ukvarjati s svojim življenjem in prihodnostjo. Ukvarjati — s kom ali s čim?

'Z njim,' sem se nasmehnila ob pogledu na brneč telefon in atijevo številko.

"Kaj bo dobrega, ati, kako si preživel dan?"

"Ah, ni kaj hvaliti; saj veš, da se držim bolj doma. Dolgčas mi je," je potožil. Če ga ne bi videla na lastne oči v parku, bi se mi še smilil.

"Zakaj me večkrat ne pokličeš? Ko se pozdravim, bom vsak dan pri tebi," sem obljubila.

"Veš, da te nočem nadlegovati. Ti se čim prej pozdravi. Naj te Erna zapelje do zdravnika, sedaj ko ima večji avto. Danes se je peljala mimo mojega bloka v črni limuzini. Pravzaprav je sedela zraven šoferja. Kot kaže ima avto in šoferja. Pa saj to ni važno, pomembno je, da ti bo zdravnik dal *lekadole*. Vzameš lahko dva hkrati. Ko boš ravno tam, naj ti da še recept zame.

Doktor Novak, veš,” je zaključil s povišanim tonom.

Slovenski pregovor pravi: ‘Kamor si hudič sam ne upa, babo pošlje’.

“Pa še to,” je nadaljeval z zanosom, “jaz godujem na Štefanovo, kot veš, in letos bo še posebej slavnostno; vabim vse znance v gostišče pri Lenčki.”

“Ali si povabil tudi Rezko in Tihomirja,” sem vprašala in zaman čakala na odgovor. “Ati, slišiš, kaj sem te vprašala?”

“Kaj praviš,” se je končno spet oglasil, “da boš ti plačala. To je pa izjemno pozorno od tebe. Pred vsemi se bom zahvalil, da me sponzoriraš.”

‘Welcome home’ (ljubo doma), bi rekla Erna. Moj ati sliši, kar hoče, in govori, kar mu ustreza. Zelo domiselno.

Pred spanjem sem še enkrat pogledala Erno na današnjem *selfiju*. Bolj drevesa kot Erno. Ta selfi ni bil narejen v mestnem parku. Sploh ni bil *selfi*. Nekdo jo je slikal. Srečno in nasmejana — samo zanj.

*

“Marko, ali na hodniku, pred mojimi vrati, stoji policaj,” ga potihoma vprašam.

“Ha, ha, ha,” se Marko veselo obrne k meni, “to pa že meji na kriminalko. Kako naj razumem vašo zaskrbljenost? Ali gre za vpliv televizije ali knjig? Nihče vam noče nič slabega in nobenega nadležnega organa ni pred vrati.”

“Razmišljam, če sem jaz komu naredila kaj hudega. Saj ne bi nalašč. Če bi jaz koga pospravila, bi bilo to povsem iz nerodnosti,” sem resna in zaskrbljena.

*

Minilo je tri tedne, odkar sem se vrnila v Štefanel. O dolgočasju ni bilo ne duha ne sluha, še Depresija se je potuhnila. Ati je

bil sredi ofenzive 'napad na udeležence njegovega godovanja'. Blestel je od samoljubja. Od Lenke je zahteval, da vse povabljene osebno pokliče. Dan za tem se je oglasil pri prvi sosedu, ki mu je pomagala še enkrat poklicati vse s seznama in preveriti udeležbo. 'Zaupati, je dobro — kontrolirati, še bolje,' je bil njegov moto. Na spisku je bila vsa štefanelška smetana. Počasi sem si priznala, da so zanj vedno obstajali socialni sloji, tudi v času komunizma. V bistvu je bil oportunist. V sebi sem sklenila, da mu ne bom nič več zamerila. Jaz nisem bila nikoli obremenjena z družbeno hierarhijo. Posameznik šteje — takšen kot je.

Kar slišala sem atijev komentar. On bi odločno rekel: 'Klošar že ne!' Ko sedaj pomislim nazaj, me je dobil na limanice s svojo štefanščino že pred mnogimi leti. Prav tako; na svojem godovanju me je vsem povabljenim predstavil kot svojo sponzorko. Z gostilničarjem sta se odlično ujela, račun je postavil kar predme. Ne glede na vse, sem bila pripravljena tolerirati njegove intrige. Najprej pa je bilo nujno in pomembno poskrbeti za njegovo zdravje.

Ker obljuba dela dolg, sem se napotila do doktorja Novaka. V čakalnici je bilo pestro, kot se za malo mestece spodobi. Oddala sem zdravstveno izkaznico, potem pa se bežno ozrla po prostih sedežih, misleč: 'Ali je kdo med čakajočimi dovolj nezanimiv, da bi sedla poleg.' Sovražim pogovore v čakalnicah pred kopico zdolgočassenih radovednežev. Mojega oklevanja je bilo konec v hipu, ko je Vito vstal, mi pokimal in me povabil na stol poleg njegovega. Saj ni res — pa je. Nasproti naju je sedel starček. Izpod kape, ki mu je delno zastirala obraz, me je prikrito pogledoval. Iz Vitovih ust so letele besede tja v en dan, in leteli so spomini po moji glavi, dokler se mi ni posvetilo: Tihomir. Nasproti mi je sedel zelo postaran stric Tihi. Dramatično,

kako je v naslednjem hipu 'vse tiho bilo'. Našo pozornost so pritegnili kriki iz ordinacije. Ženska je tako silovito nadirala zdravnika, da je Vito vstal in stopil naprej.

Izza priprtih vrat se je kričanje nadaljevalo: "... če bi ga hotela dati ven, bi ga lahko dala doma. Sem sem prišla za to, da bo ostal notri. Mi znate pomagati ali ne?"

"Nevzgojena otroka," je pripomnila ženska v čakalnici, medtem ko je meni povsem zastal dih, saj sta iz ordinacije prišla Vito in Jasna ter v hipu izginila iz čakalnice.

"Starc," je poklicala sestra naslednjega. Oba s Tihomirjem sva vstala in obstala. Obstala je tudi sestra na vratih. Rahlo sva si pokimala in počakala, da je sestra nadaljevala: "Tihomir, prosim." 'Tristo kosmatih medvedov,' sem se sesedla na stol.

Nimam pojma, kaj se je dogajalo naslednjih nekaj minut, ko so se ponovno odprla vrata:

"Sedaj pa vi gospa Monja," me je sestrin glas priklical iz zamaknjenosti.

Adi mi je stopil naproti in ponudil roko v pozdrav:

"Končno si le prišla. Sestra, pomagajte ji na posteljo, da pogledam, kako je z nogo."

Ko je prisedel, me je prijel za oba gležnja in se zagledal v rdeč palec na otečeni nogi. Nisem bila v stanju jasno razmišljati in razumno govoriti, dokler me je držal za noge. "... ta palec je rdeč od barve, ki sem jo imela na glavi, dokler ni prijela."

"Barva za lase ti je padla na palec," je Adi skorajda pravilno sklepal.

"Ni bistveno in nima nobene zveze z gležnjem. Prosim spusti mi nogo, boli," sem globoko zavzdihnila in se poskušala zbrati, preden bi mi rdečica iz palca udarila v glavo.

"Že dobro. Sklepam, da je gleženj le zvinjen. V pritličju ti bodo fantje naredili longeto. Le glej, da se po praznikih oglasiš na

kontrolno. Plesati se ne sili, ješ pa lahko,” mi je pomežiknil. ‘Kar Janezek doživi — to Janez podoživlja’ ali kako že gre tisti pregovor?

Še vedno me je imel za trlico iz osnovne šole. Tako sem bila suha, da je tovarišica pri malici motivirala sošolce s stavkom: “Še eno žličko za Monjo.”

“Skoraj bi pozabila,” sem mu rekla, “ati mi je naročil, da dobim recept tudi zanj.”

“Ravnokar sem ga dal gospodu Tihomirju. Zanimivo, da je Štefan tudi tebe napotil k meni — po recept seveda,” je Adi namignil na ... karkoli že. ‘Whatever,’ bi rekla Erna.

Tihi me je čakal v pritličju: “Pozdravljena Monja. Dobrodošla v Štefanelu. Slišal sem, da gre tokrat zares, da boš ostala pri nas. Računava, da naju obiščeš. Rezka te je vsa ta leta močno pogrešala. Tudi s Štefanom nimava nobenih kontaktov.”

Prijelo me je, da bi mu rekla: ‘*Ma nemoj!* Na lastne oči sem vaju videla v parku, kako sta se basala s kebabom. Lažniva gliha vkup štriha.’

“Seveda se oglasim, z veseljem,” sem ga prisrčno objela. Človek je bil star devetdeset let, nisem mu zamerila, če si ne zapomni vseh svojih kontaktov. “Stric Tihi, v lekarno pa le ne pozabi, po zdravila za atija,” sem mu namerno osvežila spomin. V tistem hipu je z razprtimi rokami sunkovito skočil predme.

“Pazi na nogo,” sem zavpila, ko me je zaščitniško objel in ubranil pred vihravo žensko, ki je planila mimo naju proti izhodu.

“Krščen Matiček, tole je šlo pa za las,” se je navihano nasmehnil. Njegovi kletvici sem se nasmejala tudi jaz. Tihi je slovel po slovenskih kletvicah. “Veš Monja, stvari niso kot izgledajo. Namesto, da bi se zgražal nad njenim vedenjem, sem vesel, da sva ujela ta trenutek njene jeze. Ženska sodi v mlajšo

zgodovino našega Štefanela. Prijelo se jo je ime Šefica. Remek delo prirode. Vodi svoje računovodsko podjetje in cel svet, če le najde pet minut časa. Sodelavci so ji za rojstni dan poklonili razvajanje z masažo, ki se je ravnokar boleče končalo. Med naše fizioterapevte in maserje je zajadral orjaški Romun. Takoj je zaslovel po svojih prijemih in grobosti. Sodelavci so ji ga od srca privoščili. Star pregovor pravi 'kar daš — to dobiš' in dobila je težko roko čez križ."

Ekonomisti bi rekli, da ima druženje s Tihim veliko dodano vrednost. Kako zelo sem ga pogrešala. V moji mladosti sva bila pravi nastopajoči tandem. Ljudje so se smejali najinim dovtipom ali komentarjem, kot bi rekli danes. Kjerkoli sva se pojavila, najsi je bilo to na avtobusu, v drogeriji ali slaščičarni, se je okoli naju nabrala smejoča gruča dobrovoljnežev.

"Tihi, ali še hodiš na ribolov," sem ga vprašala in hkrati spomnila na najin prvi in zadnji ribiški izlet.

"Ah Monja, takrat ti je bilo šestnajst let. Menda nisi zamerila šale na moj račun. Še danes sem ponosen, da so mi tovariši zavidali druženje s teboj: "Kaj mečeš trnek, ti si svojo ribico pripeljal s seboj. Malo si se pa le uštel, ker ni merska, jo boš moral izpustiti."

"Bolj kakor to sem si zapomnila tvoj nauk: 'S pravimi prijatelji se ne družiš, ker so lepi, bogati ali pametni. Družiš se zato, ker ti dajejo komplimente.' Kaj boš pa danes rekel Rezki, da sem že merska?"

"Seveda, če ne zameriš, bom dodal tudi, da te pravi ribič še ni ujel. Saj veš; to so novice za ženski svet."

"Dragi moj stric, še nekaj ti moram priznati: s tvojim pogledom na stvarstvo sem popestrila marsikatero teoretično predavanje v svoji karieri," sem mu dala kompliment v znak ponovnega prijateljstva.

Kakor je kazal prizor z gospo Šefico, sva se s Tihim ponovno vključila v Štefanelov *reality show*. ‘Welcome back on stage,’ bi rekla Erna.

Na izhodu iz zdravstvenega doma sem obstala in pogledovala longeto na nogi. Zjutraj me je pripeljala Erna, kar je bilo dovolj druženja za en dan. ‘Kaj pa sedaj,’ sem se ozrla naokoli.

“Če želite, lahko prisedete,” je zaklical Vito, medtem ko je na roke odpiral okno svojega starega avta.

“Res bi bilo škoda, da ne bi sedla v Škodo. To je vendar avto moje mladosti,” sem se pošalila.

“Danes si lahko takšno starosto privoščimo le še avtomehaniki,” mi je odvrnil Vito. Avtomehanik Vito. Njegova pojava, galantnost in govorjenje so bili vse prej kot avtomehanični. Silo je demonstriral šele, ko je skočil na zavoro pri rdeči luči na edinem semaforju v Štefanelu.

“Saj bi si kupil kaj novega, če bi se dalo, na primer Jugota,” je povsem resno rekel Vito. Ko je ustavil pred vilo Milo, se mi je opravičil, češ da se mu mudi nazaj v službo, rekoč: “Koristim ure v dobro, po zaslugi ranjenke Jasne.”

“Ali je Jasna tvoje dekle,” sem želela postaviti stvari na svoje mesto. Človek bi sicer rekel, da je malo premlada zanj. Čeprav, dandanes ...

“Ne, sestra je,” je kričal skozi odprto okno avta, “več pa na blogu *mojakraljevadruzina.com*.”

To je bilo novo odkritje: blogger v Štefanelu. Kaj sem le mislila? Dandanes ni pomembno, kje si, pomembno je, kaj počneš, ker počneš lahko kjerkoli — virtualno. Končno sem imela motivacijo za ponovno snidenje z računalnikom. Odkar sem v Štefanelu, ga še nisem prižgala. Vem, kaj so si mislili moji bivši sodelavci in znanci, da sem ‘odklopljena’. Mogoče za koga tudi pogrešana. Zavila sem se med odeje na starem kavču

in dala roko na srce; ni prvič, da sem izginila iz okolja, ki mi ni ustrezalo. Kar je, je. ‘Gremo novim dogodivščinam naproti,’ sem si rekla in zagnala prenosni računalnik. ‘Le, kaj nam ima povedati Vito?’

Zanimivo. Njegov blog je bil povsem anonimno zastavljen, temu primerno norčav in barvit. Objave so povezovale tragikomične scene iz vsakdana, ki jih je popestril s kraljevsko simboliko. Nekako takole:

Gospa Kraljeva je obstala pred ogledalom:

“Zrcalce, zrcalce na steni povej, katera najbolj mladostna v deželi je tej?”

Ogledalo, ki ne laže, je reklo:

“Pretesna vam je majčka, kavbojke raztrgane in prepisana je srajčka.

Res ste po zadnji modi iz Zare,

če ne bi bilo vse to iz Princeskine omare!’

“Zrcalce , zrcalce na steni povej, kje pa je Princeska zdej?”

Ogledalo ji odgovori:

“Gozdovi in lovci niso več kar so bili. Dam vam nasvet:

Razširite kraljestvo na Facebook, Twiter ... virtualni svet.”

Ker zadnje čase nisem veliko videvala Jasne, mi je najnovejša objava na Vitovem blogu ustavila dih:

‘Princeska se je zaprla v stolp.

V njenem krilu ni bilo motka z ostro konico,

v trebuh je bil zapiknjen pirsing s špico.

Kraljica jo je rotila,

da bo kralju povedala, ji je grozila.

Iz rok sem izpustila računalnik in pograbila telefon: “Jasna! Si ti? Jasna, kaj se dogaja?”

“Monja?” je zašepetala, “samo vrata zaprem, ker je v hiši ‘nevihta’. Tako zelo sem vesela, da ste poklicali. Nimam se komu pohvaliti: nov pirsing imam. Kaj pohvaliti, niti pogledati si ga ne upam.”

“Le kam si si ga zapiknila,” me je obšla zla slutnja, “to je bilo skrajno nepremišljeno dejanje.”

“Zlatar mi ga je zapiknil — v trebuh. Moja mama je rekla, da sem dobila, kar sem iskala. Vam si upam potožiti, da še vedno boli, ker se mi je vnelo. Kakšna sreča v nesreči, da si ga nisem zapiknila v jezik; bi odpadlo prerekanje z zdravnikom. Hotel mi ga je odstraniti!”

“Pa oče,” sem vprašala, sklepajoč, da on še ne ve.

“Očeta se bova pa izogibali,” je šepnila.

“Me? Kaj imam jaz pri tem, jaz tvojega očeta sploh ne poznam.”

“Seveda,” je Jasna postajala vedno bolj glasna, “vidva sta bila sošolca. Damjan Kralj je njegovo ime. Gospa Monja, prisežem, jaz vas ne bom izdala, da ste mi dajala denar. Ampak za svoj denar sem jaz svojega telesa gospodar!”

V glavi mi je postajalo vroče. To je bilo skrajno nepremišljeno dejanje z moje strani. Mladoletnico sem plačevala za nekaj pičlih uslug, namesto, da bi ji dajala vzor, ji bila preprosto hvaležna in obljubila vzvratno pomoč. V bistvu je šlo za žepnino. V moji mladosti žepnina ni bila prepovedana. Problem je današnja mladina. Mali otroci — male skrbi, veliki otroci — katastrofa.

“Jasna, prosim pošlji mi kakšno sliko od očeta. Ne morem se izogibati človeku, ki ga ne poznam (več),” sem takoj padla v njeno igro. Za razliko od Adija mi je Damjan kot deček stal živo pred očmi. Imel je fantastično skodrane temne lase, iskriv pogled in čokato postavo. Ko je bil poklican pred tablo, se je nosil tako kraljevsko, da so učitelji oklevali z vprašanji. Tudi odgovarjanje mu ni delalo težav. Seveda, sedaj vem od

kod Vitu tolikšen dar govora. 'Ali je Jasna še na liniji,' sem ugibala. Slišati je, kakor da hodi po hiši. Vsaj iz sobe sem jo spravila. Slišim Kraljeve. Vdrla sem v kraljestvo, kot vojaki v trojanskem konju. 'Cin,' mi je priletela *fotka* na telefon. *Selfi* Jasne z očetom. Kraljevski prizor.

*

"Gospa Monja," me prekine Marko, ko ponovno pristopi k postelji v bolnišnični sobi, "če sem zamudil pripoved o policajih, lepo prosim, da jo ponovite."

"Ne, te pripovedi ni zamudil nihče, ker me je bilo preveč sram, da bi jo komurkoli zaupala. Tudi ne bi bilo varno, čeprav me srbi jezik, priznam."

"Prosim, prosim, prosim," pravi Marko, sklene roke in se spusti na kolena.

"Naj bo, če si s tem zaslužim večerjo, jo pa povem."

*

Pa sem zopet pri lanskem decembru. Ko sem se pripeljala v Štefanel, me je pričakala le prazna hiša. Tega nisem bila vajena. Ravno zato, ker sem samska, sem se vedno nastanila v poslopih z več stanovalci. Praviloma sem v najem jemala manjša stanovanja z opremo vred. Nazadnje me je v Maribor pritegnila kolegica, psihologinja Kaja. Na voljo je bilo sosednje stanovanje v ljubki mestni hiši. Šest strank pod isto streho. Domačnost je bila na tako visokem nivoju, da smo redko zaklepali vrata. Zahvaljujoč solidarnosti smo prihranili mnogo denarja. Pri enem je bila na voljo kavica, drugi je rad kuhal kosila, sosedka iz pritličja pa je uredila vrt, kjer smo posedali in si *šerali* (delili) ostanke iz hladilnikov. Resnično smo se razvajali z darežljivostjo in dobro voljo. Kaja me je tisto zimsko

popoldne, ko sem se selila, pospremila do avta in zaklicala v slovo: “*Ne daj se Monja godinama*, oglasi se še kdaj. Sama si kriva, da si obremenila natrpan karavan še s kamnom v srcu. Zanima me, če ti bo možak sledil.” Kaja se ni sramovala slepote. Kot priznana psihoterapevtka je rada dejala: “Da vidim v dušo, ne rabim oči.” Sicer pa je nasvete delila po telefonu na ‘klicu v sili’.

V Štefanelu je mraz prerastel v strah. Nisem si mislila, da bo moj rojstni kraj, kadar koli, zame neznano okolje. Po hiši sem čutila hlad in zatohle vonjave. ‘Lahko noč pa en’ga črička za pomoč in en’ga grila, da bosta skup’ molila,’ sem potegnila kovter čez glavo in končno zaspala. Zaspala za tren. Kot strela z jasnega me je zbudil občutek, da v sobi nisem sama. Tik ob postelji sta se pojavili dve postavi z baterijo v rokah. ‘Ne uidem črni kroniki,’ sem pomislila. Stisnila sem se pod odejo in krotila tresoče kosti.

“Starc Monja, ali ste to vi,” je glasno vprašal moški bas. Kljub smrtnemu strahu, mi je bilo jasno, da tu nekaj ne štima; lopovi me ne bi identificirali — še manj vikali. Spomnila sem se Kajinih besed: ‘Z moškimi se moraš soočiti. Poglej jim naravnost v oči’. V hipu sem odgrnila odejo. Nikoli, pa res nikoli v življenju nisem pogledala moškega med noge prej kakor v oči. Tokrat je bilo moje ležišče v višini ... ni bistveno. Zazrla sem se v dva postavna ‘nadležna organa’ poleg moje postelje.

“Od kod pa vidva,” sem vprašala policaja in odganjala zle misli, ki so mi rojile po glavi. ‘Da si nista uniforme le izposodila, kar tako, za vtis?’

“Vi osebno ste naju priklicali, z odprtimi vrati, sredi noči. Ali je v hiši še kdo poleg vas?”

“Na žalost ni,” sem si ogrnila haljo in ju pospremila nazaj do

vhodnih vrat. Tam sem se spomnila in priznala, kako se je to zgodilo: “Med praznjenjem avta sem s komolcem večkrat le priprla vhodna vrata in na koncu pozabila obrniti ključ.”

“*No way* (nemogoče), dva na en mah,” bi Erna pohvalila moj nočni podvig. Ravno zato sem molčala. Ni šlo za policaje, in ni šlo za podvig; dejstvo je bilo, da tisto noč nisem bila sama. Zjutraj, ko sem skozi okno strmela v zasnežen vrt, sem slučajno opazila drobne stopinje, ki so vodile izza hiše v gozd. Pojma nisem imela, čigave stopinje bi naj bile.

*

“To je to, ali dobim sedaj večerjo,” se dvignem v sedečo pozo. “V zvezi s tem imam slabo in dobro novico. Najprej slaba: večerje ne bo. Dobra pa je, da ste itak sita; umetne hrane,” reče Marko in pogleda mojo prebodeno roko.

“Ne bova o tem, česa vsega sem že sita. Raje vam povem, da je pri petdesetih letih lahko dobro — slabo in slabo — dobro. Na primer: umetna hrana je pusta, brez okusa gre naravnost v telo. Po drugi strani pa revitalizira in pomlaja. Iz dobro obveščenih krogov sem izvedela, da si jo medicinske sestre nalašč šopajo.”

*

**Ženska zna čakati, zna ljubiti, zna razumeti, oprostiti,
a zna se tudi obrniti in vse zapustiti.
(pozitivnemisli.com)**

Le kdo bi si mislil, da bom na Štefanovo sama strumno korakala proti gostilni. O veseli družbi ni bilo ne duha ne sluha. Ati je moral zaradi gripe odpovedati godovanje, pri Lenčki pa so bili samo stalni gostje. Na koncu načrta je rado naključje. Ker sem zadnje čase pogrešala Ernine *selfiče*, se mi je porodilo vprašanje: ‘Le kdo je danes z Erno in kje.’ Ta čas, ko mi je Lenka pakirala južino za bolnega atija, sem našla tudi Erno; na klopci za gostilno je hranila ... ne mačko, ne psa. Klošarja! Le kdo bi si mislil, da bo tako izpadlo. Zagotovo nepovabljen gost z vidika atijevega godovanja je edini zastonj jedel in pil na ta dan. Obstala sem pred njima in v zadregi nekaj momljala. Erna se ni zmedla, počakala je, da je pojedel, mu vzela posodo in vstala.

“Hvala,” je rekel glasno. “Človek obrača — usoda obrne,” se je zagledal vame, kakor bi razumel moje razmišljanje.

Odšel je. “Do poletja ga ne bo nazaj v Štefanel,” je rekla Lenčka,

ki se je pojavila za gostilno, da mi preda posode s kosilom.

“Kdo pa je to,” sem bila radovedna.

“Še sam ne ve, ali pa se le dela, da ne.”

Po praznikih se je svet umiril. Popustil je mraz in gripa se je poslovila. Sedaj je bil pravi čas, da obiščem Rezko in Tihija. Na poti do njiju me je spremljal Prešernov glas:

‘Sem dolgo upal in se bal, slovo sem upu, strahu dal; srce je prazno, srečno ni, nazaj si strah in up želi.’

Na vratih me je že čakal stric. Skupaj z njim me je objel vonj po domači hrani. Takoj sem vedela: ‘Mhmmm, še štrudelj bo za povrh.’

“Pridi! Odkar si najavljena, stoji Rezka pri štedilniku; tebi na čast,” me je Tihi povabil v njun skromni dom. S teto sva se objeli kar v kuhinji. Brez besed.

“Ali rabita robčke,” se je pošalil Tihi.

“Ja,” je čez čas izdabila Rezka, “za trideset let nazaj. Kam si izginila Monja?”

Tihijev hobi je bilo zeliščarstvo. Ker je bila kuhinja brez vrat, od dnevne sobe so jo ločile le težke zavese, je zeliščni vonj nemoteno dehtel naokrog. To je bil vonj mojega otroštva: arnika za rane, brin za želodec, čemaž za kri, janež za prebavo, kopriva za lase, pelin za oči, ...

“Opojno,” sem zavzdihnila, medtem ko me je Tihi le postrani pogledal — vesel komplimenta.

“Rezka, pusti preteklost! Monja, povej, kako si sedaj. Vidim, da gre,” me je pogledal pod noge in nadaljeval, “silno sem ponosen na ognjičevo mazilo. Pomaga za vse.”

Sedla sem za mizo, gostitelja pa sta predme nosila dobrote, da se je miza šibila.

“Zakaj skrivaš roke pod mizo,” je vprašal stric.

“Ker so se postarale,” sem se kislo nasmehnila.

“Malenkost! Vsak dan jih namaži z jogurtom pa bodo kot nove,” je veselo prikimal.

“Toliko let se nismo videli, a sta me sprejela, kakor da sem pri vama doma,” sem se raznežila.

“Veš, kako je to s sorodniki,” mi je pomežiknil stric, “manj jih vidiš — raje jih imaš.”

“Kam pa sodijo botre,” sem namignila na Rezko.

“Monja! Ti, moja krščenka,” je Rezki zatrepetal glas, “sedaj bom pa mirno umrla. Nikoli si ne bi upala z besedo na dan; povedati, da sem ti botra. Štefan je vse naokoli vzgajal v duhu komunizma. Tvoj krst je bil podvig proti njem. Ko sva te z mamo, nesli pred oltar je rekla: ‘Bog, ti vse vidiš in veš, zakaj sem lastnega otroka ukradla očetu in ga prinesla pred oltar. Odpusti mi grehe, kakor jih jaz odpuščam Štefanu ...’”

“In tako dalje in potem še naprej,” je Tihi vstal od mize, natočil vino in nadaljeval, “... naprej in nazaj do naju. Naj nam bo danih skupaj še veliko lepih trenutkov.”

‘Božičku hvala,’ sem si mislila.

In že je stric Tihi menjal temo: “Monja, povej, kakšen se ti zdi prenovljen Štefanel?”

“Res je lepo. Nova podoba izžareva optimizem, človeka vabi in obljublja nekaj več. Izjemno všeč mi je ločitev na stari in novi del. Se zdi, da je potrošniška doba ustvarila dve vrsti ljudi: v stari del sodijo romantiki v novi pa *šopaholiki*. Štefanela je dovolj za vse.”

“Kaj pa bi ti spremenila,” je stric prisedel nazaj, kot da vodi projekt.

“Sebe. Trenutno mi res ni lahko. Življenje se mi je nekako ustavilo. Nimam družine in dobrih prijateljev tudi ne.”

Tokrat je vskočila Rezka: “Daj no, bo že kako. Tako ti povem,

da gre ljubezen skozi želodec; ti imaš naju in midva sladico zate.”

“Počakaj no, da si privoščim še kos zapečenega mesa. Imata zajca? Od kje pa,” sem bila začudena. Rezka mi je obsedela nasproti odprtih ust. Kazala je zgornje zobe, dve preveliki enki — skoraj po zajčje. Tiho je rekla:

“Moja stara mama se je pisala Zajc, ti ne veš, da je bila rojena pod Zajčjo goro.”

“Rezka! Pusti zdaj to,” je Tihi, vedno bolj glasno, dotakal vino.

“Ta zajec je od ‘najboljšega sosedu’. Na starost streljam samo še kozle.”

“Tiha voda bregove dere,” se je zagrela Rezka. “Monja, naj ti povem. Tihomir je kakor Tito — vsako jesen je povabljen na lov. V Bosno!”

“V Bosno,” mi je padel zajec iz rok. Stric je izginil v kuhinjo, ker je vedel, kaj bo sledilo.

“Med jugoslovansko vojno sva gostila Bošnjake, kot Rusov jih je bilo,” je ponosno nadaljevala Rezka. “Nikar se ne prestraši, to ni bil *bilo tko*. To je bila Alenova družina. Se spomniš fanta iz Postojne, ki je služil v JLA (jugoslovanski ljudski armiji). Tistega tvojega vojaka?”

“Nehaj Rezka, kar je bilo — je bilo,” je stric postavil na mizo štrudelj, odločen, da ponovno menja temo.

Hrana na mizi mi je začela smrdeti. Film se je odvijal nazaj. Daleč v mladost, ko za mizo ni bilo apetita, ko sta bila na mizi jeza in prepir.

“Stric Tihi, jaz bi vodo,” sem prosila.

“Seveda,” je veselo poskočil, “vino mi pomaga, če imam slabo kri, kava mi dvigne pritisk, šnopskec je pravi, ko me v želodcu tišči, da bi se spomnil na vodo — tako hudo mi pa še nikoli ni bilo.”

‘*Not funny* (ni smešno),’ bi dodala Erna.

“Od kod vidva poznata Alena? On je bil samo moj. Nikoli nisva prišla v Štefanel. Nazadnje sem ga videla, ko je šel na vlak in domov v Bosno. Pred več kot tridesetimi leti. Po tistem ga ni bilo nazaj,” so se mi orosile oči.

Rezki se je zapletel jezik zaradi vina, ko je vzdihnila: “O ti moja Ana *Korenina*.”

Nisem bila jezna na strica in teto, le težko sem sledila: “Njegova družina, v tej sobi, kaj res?”

Nista mi odgovorila, od kod poznata Alena, ko je na vratih pozvonilo. Zvonec ju je rešil prav po Ernino: ‘*Saved by the bell*.’

Tihi je pogledal skozi kukalo in pričel vzklikati: “Erna! Erna je.” Dolge sekunde se je obotavljal z odklepanjem.

“Ja! Beguncev je bilo polno v vseh sobah,” je kriknila Rezka, me potegnila za roko in potisnila v spalnico. V temni spalnici sem obstala za priprtimi vrati in čakala, kaj bo.

*

“Marko! Že cele ure sediš pri tej pacientki, ali je kaj hudo narobe z njo,” naju prekine sestra.

“Pssst. Veš, da je to urgentni oddelek. Narobe je z vsemi, ne samo z njo,” ji Marko pomaha naj odide, da bo že prišel, ko bo.

*

Skrita v Rezki spalnici, sem se tolažila: ‘Bolje tako, ko Erna odide, se mi trije do konca pogovorimo.’

Iz dnevne sobe se je slišal Ernin glas: “To mi je v čast. Tolikšno navdušenje. Rezka, ali si slišala Tihomirja, kako je skozi zaprta vrata klical moje ime. Jaz pa sem na hodnik vohala štrudelj! Pri vaju stranka vedno dobi več kot pričakuje.”

‘Stranka,’ sem napela ušesa, ‘v kakšnem smislu le?’

Rezka je nekaj momljala in se izgovarjala, zmedena in rahlo opita.

“Daj Rezka,” je Erna povzdignila glas, “pomagaj mi spraviti moje življenje v red. Jaz imam za letos toliko načrtov in želja. Brez tebe se mi zagotovo ne bo nobena izpolnila.”

‘Krščen Matiček! S čim se Rezka ukvarja,’ sem se vprašala.

Nastal je premor. “Naredi tri kupčke iz kart medtem, ko si nekaj zaželiš,” je Rezka končno resno in profesionalno spregovorila. ‘Ženska bo Erni prerokovala in jaz bom, hočem — nočem, temu prisostvovala; še huje: prisluškovala,’ me je zgrabila panika. Jaz sem bila sicer psihologinja, zavezana k moralno-etičnemu kodeksu. Ta specifična situacija pa je tako izjemna, da si za nič na svetu ne bi zakrila ušes. Kako je že šla tista pesem: *Življenje je lepo, če ga živiš, tako kot ponuja se samo in ne da ti ga spremeniš.*

“Draga moja Rezka, nič ne bo treba ugibati, jaz točno vem, kaj si želim,” je bila vehementna Erna, “ti mi samo povej, če se bo želja uresničila in če ne, zakaj.”

“Takole ti kaže; pravzaprav je *naznanje*, da moraš na pot z večjo družbo, kar ti bo dalo novega upanja. *Svetle karte* pomenijo, da ta želja nima zaprek,” v Rezkinem glasu je bilo čutiti olajšanje. Mene pa je prijelo, da bi ugovarjala: ‘Erna itak ne bo nikamor šla. Ona! Nikoli ni videla dlje od Štefanela.’

Rezka je ponovno spregovorila: “V *glavi* ti kažejo karte zaskrbljenost zaradi izgube — to bo bolj duševni problem; *na desni* vidim priložnost, poslovni uspeh; *na srčni strani* so pot, sreča in veselje; *pod noge pa vržeš* tvojega izbranca, ob njem žensko in njun dom.”

“Sedaj si mi dala idejo,” je rekla Erna.

“Jaz nisem svetovalka — to je tvoja usoda,” je bila Rezka slišati zmedena.

‘Uuuuuu,’ sem si rekla navdušeno, skoraj naglas.

“Kaj pa tiste štiri karte v sredini,” je vprašala Erna, ki je očitno gledala Rezki pod prste. Ponovno — tišina.

“Otrok,” je vzkliknila Erna, “otrok in tat.”

Mislim, da je Rezka takrat obnemela. Čez čas se je slišal njen vzdih in jasne besede: “Počasi; jaz prerokujem tebi! To ni samopostrežna. Otroka ti ne bodo odnesli cigani. Sem ti že stokrat povedala, da ne glej posameznih kart. V kombinaciji to pomeni, da boš otroka zatajila.”

“Rezka, le kakšno mišljenje imaš ti o meni, da bi ga splavila,” se je vnela Erna.

“Jaz nič ne mislim in nič ne vem,” se je izgovarjala Rezka.

“Ne govori! Namiguješ,” je Erna postajala groba, “da je moj izbravec poročen!”

“Nič ne namigujem; tvoje karte so padle tako ... Umiri se, da mi boš lahko sledila, če naj sploh še nadaljujem. Jaz ne poznam tvojega življenja. Če se mene vpraša, ti ždiš v gostilni in ga sploh z nikomer ne deliš.”

“No ja, v Štefanelu se res počutim kakor riba v akvariju,” je tokrat tiho pripomnila Erna.

Ponovno je nastala tišina. Pravzaprav mešanje kart. Kar je Rezka govorila v nadaljevanju, ne bi bil nihče, niti približno, v stanju ponoviti. V igri so bile ženske, stare in mlade, tuje in domače, nezaupanje, sovražniki, bolezen in smrt.

‘Logično’, sem zaključila sama pri sebi, ‘kako da ne; kart je, kolikor jih je. Vsaka pride vsaj enkrat na vrsto. Ne, ne! Še več kot to; tu gre za kombinacije.’

“Poglej Erna,” je čez nekaj časa vzkliknila Rezka, “čisto na koncu se kaže blagoslov. Vse, kar sva prej dramatizirali, lahko pozabiš, ker se bo dobro končalo.”

“Veš kaj Rezka, če si danes nisem beležila, to ne pomeni, da bom pozabila. Danes sem te posnela, da bom lahko doma lepo v miru vse povedano še enkrat analizirala. Nič ne bo prepuščeno naključju — *everything is gonna be under control!*”

‘Kaj takega,’ sem bila šokirana, ‘psihološko svetovanje se lahko skrije; skrije pred tako naporno jasnovidnostjo.’

Končno so se za Erno zaprla vrata, da sem lahko stekla iz spalnice na WC. Za seboj sem slišala Tihija, ki se je izza kuhinjske zavese pošalil: “Monja, danes ti pa gre! Sicer imam v zvezi z zaprtjem nov nasvet.”

Nasveta nisem izvedela, vsaj ne tisti večer. Ko smo ponovno sedli za mizo, smo trknili na Ernino prihodnost, Rezkin odgovornost in moj molk.

“Konec dober — vse dobro,” sem rekla.

“Naj bo tako,” mi je pritrdil Tihi.

“Kako pa je bilo z Alenom in njegovimi,” sem obnovila prekinjeno temo.

“Tudi vse dobro”, je rekel Tihi, “naj jim bo požegnano.”

Rezka naju je pogledovala, kakor tisti vsevedni malčki v šoli, ki tiščijo roke v zrak misleč: ‘Jaz vem, jaz vem!’ Končno je prišla do besede:

“Ko je Alen prišel prvič v Štefanel, je bil vojak s plemenitim namenom, da prosi Štefana za tvojo roko. Mimoidoče je vprašal po gospodu Starcu, pa so ga napotili na najin naslov. Jaz sem ga vzljubila na prvi pogled. Povedal nama je, da sta

se spoznala petindvajsetega maja v Beogradu. Vajini ljubezni je botroval Titov rojstni dan. V nadaljevanju pa so pomagali še tete in strici, da je prišel na služenje vojaškega roka v Postojno. S teboj je imel resne načrte, da veš.”

“Vem,” sem počasi nadaljevala zgodbo, kot bi se spominjala scenarija iz starega jugoslovanskega filma. “Tito je umrl naslednje leto; najina ljubezen pa eno leto za njim. Moj ati, zaprisežen komunist, je odločno nasprotoval tej zvezi; nasprotoval je lastni ideologiji, vrednotam, v katerih me je vzgajal. Vse je postavil na glavo, vse! Rezka, ko sem te danes objela, si me vprašala ‘Kam si izginila Monja?’ Nisem izginila — skril me je. Ati me je nastanil k sorodnikom, nekam na primorsko, med kmete.”

Stric Tihi je prikimaval: “To pa to. Po vrnitvi v Bosno je Alen pisaril na vse poznane naslove — pa nič. No ja, midva sva mu odpisala in tako smo ostali na vezi. Bratstva in enotnosti nikoli nisva tajila. Rešila sva mu življenje; tudi njegovi družini, vsem.”

Pogledala sem na uro: “Pozno je, bolje, da grem.”

Res bi odšla, če me ne bi na vratih pozdravila sosedka: “Dober večer Starčevi. Gospa Monja! Dober večer.”

Stopila sem korak nazaj k Rezki in Tihiju; zaprla vrata. Presenečeno sta me pogledala:

“Kaj si pozabila?”

“Pravzaprav sem se spomnila, kdaj sem bila prvič gospa. V Ljubljani, z Alenom sem bila visoko noseča, ko je pristopila k meni deklica in rekla: “Gospa, prosim, koliko je ura.”

Temu se je reklo ‘izpoved na vratih’. S prihodom mobilcev je žal šla ta tehnika v pozabo. Včasih smo znali obstati, preden smo se razšli. V negotovosti, če se bomo kdaj, ali sploh, ponovno srečali, smo si zaupali še najbolj pomembne stvari.

Po moji izjavi sta teta in stric izgubila dar govora.

Čez čas je dahnil Tihi: "Ti imaš otroka?"

"Na žalost nimam; na porodu se je vse zakompliciralo. Ati se je odločil, da reši mene — dete mi je umrlo."

Iz Rezkinega pogleda se je dalo brati misli: 'V kartah si imela otroka in smrt.'

Uboga botrca, verjetno je trideset let upala, da bom imela otroke, čakala, da jo obiščem, in živel v strahu, kaj bo. V tem trenutku je spoznala, da je to že zdavnaj mimo.

Tisto noč sem zelo slabo spala. Non-stop sem sanjala, se zbujala in podoživljala včerajšnji dan. Kot narekuje terapija nespečnosti, sem sedla za mizo, vzela pisalo in papir, da bi dala iz glave, kar mi ne pusti spati. Napisala sem: 'Potrebujem pomoč, zjutraj pokličem *klic v sili*'.

Ne pričakuj, ne predvidevaj, ne sprašuj.

Če ti je usojeno, se bo zgodilo. (pozitivnemisli.com)

"Dobro jutro. To je klic v sili. Jaz imam težavo. Kako ste pa vi?"

"Monja! Porednica, poredna! Kako si? Vsak klic je bil upanje, da boš ti," se je razveselila moja slepa kolegica Kaja. Od razburjenja je tako poskakovala, da sem v slušalki slišala predvsem škripanje njenega stola. Oboževala sem zvoke v Kajinem svetu. Kadar sem bila z njo, četudi le po telefonu, sem zaprla oči. Miže, da sva bili na isti frekvenci.

"Slišim, da v Mariboru dežuje. Zapri okna," sem rekla za šalo.

"Nisi dobro poslušala radia — v Mariboru sneži. Pa ne blefiraj. Cel mesec se nisva slišali! Imaš srečo, da sem imela decembra polna ušesa dela. Praznični čas je na 'klicu v sili' glavna sezona. Kdor je praznike preživel, je sedaj že pozabil na nas. Nikar

ne mislili, da si me poklicala — jaz sem tebe priklicala, jaz! Ponoči se mi je sanjalo, da si prišla nazaj. Ampak to je druga zgodba, kasneje ti povem, zakaj. Najprej hočem slišati tvoje načrte, potem pa, kot vsako leto, narediva plan aktivnosti,” je Kaja obstala.

Ker se je slišalo zvonjenje na drugem telefonu, sem molčala še jaz.

“Monja, zakaj molčiš? Nič hudega, če zvoni. Ko sva se razšli, si bila optimistična, da greš živeti na prednostno cesto. Ne se umikati! Govori.”

“Veš, kaj je problem? V Štefanelu sem kratka za trideset let; nekako ne znam na novo zaživeti. Nehote obujam spomine. Podzavestno iščem obraze, ki jih ni. Ko sem poskušala narediti plan aktivnosti, sem na papir spravila eno samo idejo: otroci, otroci, otroci,” sem tokrat zvenela iskreno in obupano. “Pa še to ... tudi mene je decembra obiskala Depresija; odlično se razume z borelijo. Sedaj jem tako močne antibiotike, da to ni normalno. Posledično sem popolnoma brez energije, kakor bi imela zvezane roke in noge.”

“Draga moja, pustiva me plan aktivnosti, zagotovo ima življenje zate pripravljen načrt. Prisluhni si. Vsak dan pojdi na sprehod, pojdi po naravna zdravila do strica Tihomirja, v knjižnico po slikanice in ...,” je Kaja predahnila, čakaje, da jo dopolnim.

“... in v zdravstveni dom po otroke,” se mi je posvetilo.

“Stop,” je zavpila Kaja, “preden odložiš, mi povej tvojo novo številko.”

“Ne bom. Kar ve eden — ne ve nobeden, kar vesta dva — ve pol sveta,” sem se bala, da bi me Kaja izdala. Ne glede na moje izmikanje, je nadaljevala:

“Ne misli, da te ni iskal. Tisto noč se mi je živo sanjalo, da si prišla nazaj.”

Ker Kaja, logično, nima kukala na vratih, sem se začudila: “Kako pa veš, da me je iskal?”

Ha! Že naslednji dan, po tvojem odhodu, sem slišala zvonenje in kljukanje na vrata tvojega bivšega stanovanja. Počakala sem, da je oseba odšla, stopila sem do vrat in prijela za kljuko. Enostavno. Povohala sem roko in si rekla: ‘Parfum Roberto Cavalli.’ Ve se, kdo je to. Sedaj si izvedela vse, kar si želela. Ko boš naslednjič poklicala, pričakujem poročilo, kako se bo z ‘njim’ naprej odvijalo.”

Priznam, da me je Kaja spravila v dobro voljo. Moja naveza z njo se vleče skozi življenje kot rdeča nit. Zame je bilo eno največjih odkritij, da v odnosu s Kajo človek ne potrebuje vida. Niti ona vidi, niti je smiselno gledati v njo. Na njej ni nič posebnega; pravzaprav je: pri petdesetih letih ženska nima niti ene same karakterne gube. Namesto grimas na obrazu uporablja svoj glas. Njej se ni treba predstaviti, ona človeka čisto po svoje zazna. Mene si je izbrala že med vpisom na fakulteto. Na informativnem dnevu za študij psihologije, je pristopil njen oče in mi dejal:

“Moja hči ima prošnjo. Si tako prijazna in bi ji posvetila en dan pred sprejemnimi izpiti. Skupaj bi ponovili snov in hvaležna ti bo, če jo pospremiš na fakulteto; to je vse, kar bi bilo.”

Jaz neumnica sem imela pomisleke in strah.

Ko sva, večer pred izpitom, sedeli skupaj, je Kaja prevzela taktirko; učila me je in bodrila:

“Ne paničari, življenje ima za naju načrt.”

Če ne bi na lastni koži doživela, pa ne enkrat, desetkrat, ne bi nikoli verjela, da Kaja sluti prihodnost, da zapada v transcendentna ali nadčutna stanja. Naslednji dan je na sprejemne izpite prišla le tretjina predvpisanih študentov. Kaja se je zadržala pred predavalnico, ko nas je profesor prešteval ... 44, 45, ... zaslišali smo njeno udarjanje s palico; 46, je vstopila še Kaja, profesor pa je vzkliknil: “Točno toliko bo število vpisanih; razglasam, da sprejemni izpiti odpadejo!”

‘Klic v sili’ oziroma klepet s Kajo mi je dal energijo, da se sprehodim po Štefanelu, da grem med ljudi. Po dolgem času me je potegnilo celo pred omaro. Izbrala sem udobne hlače čez longeto, zgoraj pa puli. ‘Nič hudega, če je malo bolj oprijeto,’ sem se pogledala z vseh strani. Z vseh strani sem pogledala

tudi skozi okna — zaradi varnosti. Okoli hiše ni bilo videti novih stopinj. Ker je rahlo snežilo, sem pomislila, da bi lahko stopinje sproti prikrito. ‘Ne,’ sem si rekla, ‘danes sem vesela in ne bom dramtizirala.’ V veži sem izbrala najdaljši črn plašč in belo kučmo. Ni težko uganiti, kaj je odsevalo zrcalo — Ana Karenina. Takoj sem se domislila, da k temu *outfitu* dodam še babičino brošo. Romantična oprava je bila ‘ta prava’ za v splošno knjižnico; med pravlјice in otroke.

Babičin nakit in ostalo zapuščino sem hranila v mali sobi pred prizidkom z garažo in drvarnico. Fej, koliko prahu se je nabralo na starem pohištvi. Neverjetno, ker sem bila dobre volje, se je prah celo ujemał s starodavno sceno. Iz predala sem potegnila srebrno sovo s kamni v očeh, jo pripela na plašč in obstala pred psiho z velikim ogledalom, ki je, čeprav zamegljeno, za mojim hrbtom odsevalo staro babičino posteljo. V hipu sem se obrnila in ostrmela ob pogledu na zmečkano pregrinjalo. ‘Očitno je na njem nekaj spalo,’ me je zgrabila panika in me pognala skozi vrata na plano.

Kaj naj bi storila? Če bi poklicala policijo, bi fanta rekla: ‘Naučite se zaklepati .’ Na ponovni klic v sili bi Kaja rekla: ‘Kaj ti pravi instinkt,’ in potem bi začeli strokovno polemiko, kot sva jo, ko sva bili še študentki.

“Instinkt imajo živali, ljudje imamo nagon,” sem takrat dopovedovala Kaji.

“Nagon ti nič ne pomaga. Nagonu se je enostavno upreti,” je modrovala Kaja. V svoj ‘prav’ je bila prepričana, do ključnega dogodka, ko sem ji nehote dokazala, da se nagonu ni enostavno upreti. Tisti dan mi bo ostal v spominu za celo življenje. Iz meglene Ljubljane sva se namenili k njenim staršem v Maribor. Iznenada se mi je vožnja uprla. Odločno sem ji rekla: “Ne grem.”

“Kako, da ne?”

“Čutim, da bo šlo nekaj narobe,” sem vztrajala.

“Ali ti to resno,” je Kaja v hipu obstala. Zamislila se je, nekaj časa molčala, in prišla do povsem strokovnega zaključka: “Če te žene nagon po varnosti, potem si noseča.”

Debelo in glasno sem pogoltnila slino. Saj ni bilo kaj tajiti. Jezno sem ji odgovorila:

“Sedaj mi poveš; pred dnevi bi mi lahko prihranila veliko trpljenja. Lahko bi se izognila testu nosečnosti, mislim, da me je sestra v laboratoriju uročila. Takole je (veliko preveč) govorila: ‘Danes smo opravili trinajst testov nosečnosti, le eden je pozitiven ... (trenutek tišine). Starc Monja, ali ste to vi?!?’”

‘Točno tako je bilo,’ sem razmišljala, ko sem lepo počasi, še vedno z berglo v roki stopala proti centru Štefanela. ‘Le kdo je zmečkal babičino posteljo,’ sem ugibala. Če bi šla ob meni moja babica s palico, bi se ustavila in požugala: ‘Ne boj se mrtvih — živih se boj.’

Agatha Christie, žal že pokojna gospa, pa bi me vprašala: ‘Kdo ima rezervne ključe, ha?’ Pomislila sem, da Lenka.

Tudi knjižnica ni bila več, kjer in kar je bila. Po novem se je bahala v pritličju *shopping* centra. Okna so se razprostirala čez celo steno s pogledom na teraso in park. Iz moje romantične duše so kar nekako izginile pravlјice. Znašla sem se sredi povsem moderne scene. Sprejemnica je bila velik prostor z nameščenimi računalniki. Obstala sem kot vkopana, dokler me ni opazila knjižničarka. To je bilo presenečenje, to! Ženska v najboljših letih, ki ne skriva izobilja, je stlačila postavo dvainštirideset v oblačila osemintrideset; prava sex bomba. V rokah je imela knjigo, verjetno skrbno izbrano k *outfitu*, z naslovom Kako deluje sex. Pravzaprav je bila scena povsem

pravljica; knjižničarka, oblečena belo-rdeče, bi lahko bila Božičkova pomočnica. Nemci imajo 'Christkindla' (božjega otroka). Napaka. Božiček mora častiti ženske obline, ki spodbujajo moški nagon, da se pride do otrok. Nekje od daleč sem vendarle slišala otroške glasove.

"Pozdravljena gospa, ali ste nova stranka," me je ogovorila seksipilna knjižničarka. Pokazala mi je, kam naj odložim plašč in me povabila k avtomatu s kavo. "Tu pijemo instant kavo. Dokazano je, da se poda sproščenim in lenim, ki (tudi zaradi branja) prelagajo opravila," se je pošalila.

Ko sva sedli na pisan kavč v sprejemnem prostoru, je njeno rdeče krilo postalo še krajše, kakor bi se pomikalo nekam navzgor. Ponovno je vstala in ga brez sramu poravnala do črnih škornjev, ki so segali preko kolen.

"Ta knjiga pritegne poglede," je rekla spontano, ker sem še vedno strmela v knjigo o seksu. "To je edina knjiga, ki se dnevno premika po knjižnici, a je nikoli ne zapusti." Na to opazko sva se končno obe nasmejali. Na njenem oprsju je štrlel emblem z napisom 'Jožica'.

"Ob sobotah ni prav veliko miru v naši knjižnici. Za orientacijo lahko skupaj narediva en krog, za resno delo bo pa bolje, da nas obiščete med tednom," mi je ponudila pomoč. Ne bi me presenetilo, če bi dodala: 'Oprostite, se mi mudi; zunaj me čakajo vprega, Rudolf in sani.'

"Glej, glej, kdo se skriva v knjižnici," je priropotala Erna.

"Kdo," sva vprašali z Jožico. Jaz se že nisem skrivala; me sva sedeli tako rekoč v izlozbi. "Tihomirja vidim; čisto se je obložil s knjigami. Seveda, danes je sobota. Joi (je Erna Jožico naslavljala po angleško), kje imaš pa druge oboževalce," ji je nagajivo pomežiknila. Sklonila se je k meni in mi, s kazalcem pred nosom, usmerila pogled med police. Za hip sem

uzrla Vitovo glavo. Falot. Sedel je tako, da je lahko kukal k osrednjemu pultu, v Jožico.

“Oh oprostite,” mi je iznenada rekla Jožica, “to je moja prijateljica Erna.”

Takoj sem padla v igro: “Me veseli.” Namesto, da bi se rokovali, je Erna le zavila z očmi in izginila nekje med knjigami. Na pol za šalo, napol zares sem rekla Jožici:

“Mi lahko poveste kaj več o Erni.”

Resno je pomislila: “Težko, ker Erne ni na socialnem spletu.”

“Erne ni — Vito pa je,” sem igrivo preverjala, ali Jožica ve za Vitovo bloganje.

Če bi pogledi ubijali, ... Skočila je pokonci in me odrezavo vprašala: “Kdo ste pa vi?”

Hitro sem se znašla in ji ponudila roko: “Monja, me veseli.”

Odhitela sem med knjižne police, da najdem otroke ali vsaj otroški kotiček. Seveda me je zagledal tudi stric Tihi. Na mizi pred njim je ležal zajeten kup knjig. Postrani me je pogledal in potarnal:

“Danes nisem lovec, danes sem plen. Na vse zgodaj me je zadel *Hexenchuss* (zateg v tilniku).” Nehote sem mu stopila za hrbet in mu na tilnik položila dlani. Počasi in globoko je dihal, nakar je nehal dihati!?!

“Ali si v redu,” sem se zdrznila.

“Ne odmikaj rok,” je kričal, “še drži! Bolečina popušča; ne morem verjeti!”

V rokah sem začutila vročico, po telesu slabost. Neverjetno, kako mi je po mnogih letih, a vedno znova, prijal ta boleč občutek razdajanja. Čez nekaj minut sem se sesedla na stol. “Monja, lepo prosim, oprost mi,” je hitel stric Tihi. “Štefanu nisem verjel, ko mi je pripovedoval, da imaš (nad)naravno moč. Za moje pojme te je ati koval v zvezde, poveličeval.”

“Pssst,” sem ga mirila, “če ti je res žal, mi moraš obljubiti, da boš molčal o moji bioenergiji. Nočem, da se razve. Tovrstno razdajanje načne predvsem moje zdravje.”

Ne le, da je Tihi ozdravel, naenkrat je oživel in se razvnel: “Obstaja knjiga. Pred mnogimi leti mi je Štefan z njo, kako naj rečem, dokazoval ravno to. Če najdem knjigo, ti jo pustim na Jožičini mizi.”

“Stric Tihi, mi lahko poveš, kaj več o tej pohotni knjižničarki,” sem izkoristila dani trenutek.

Malo je pomislil, potem pa zamomljal: “Moje načelo glasi: ne govori o ljudeh — govori z ljudmi. Ampak ti si danes zaslužiš, da ga prekršim. Joi je biser Štefanela.”

“Ali je to mišljeno sarkastično?”

“Ne, ne, ona je poosebljena milina in dobrotar. Nje moški ne zanimajo. Mislim, da je nekaj mlajša kakor ti. Pravzaprav tudi ona živi sama. Zelo skromno živi. Ne kupuje si novih oblačil ...”

Na tem mestu sem pomislila, da bi si jih lahko, vsaj, kadar se zredi.

Tihi je nadaljeval: “Pravzaprav ne živi sama, živi z ženskami.”

“Kaj ne poveš,” sem ostala odprtih ust.

“Ne! Nisem mislil tako. Reči hočem, da skrbi za mamu in babico. Njihova mala kmetija je doli na južni strani,” je Tihi nenadoma namrščil obrvi, “moja Rezka je kriva, da njenega očeta Pepija ni več med živimi.”

“Psssst,” sem ga mirila, “da te kdo ne sliši.”

“Saj vem,” je šepnil, “najraje bi kričal — pa ne smem. Jaz bi ga lahko rešil, a mi Rezka ni pustila, da ga vzamem na ribolov. Sam hudič jo je obsedel tisto jutro. Karte je imela v rokah prej kakor kavo in njega — moškega, s katerim *mi je kazala pot*, je pokrila smrt. ‘Danes boš doma. Kar pokliči Pepija in mu povej,

da se slabo počutiš, da ne gresta lovit,' je vpila. Takrat sem ji verjel, da njene karte napovedujejo usodo. Še več kot to; verjel sem, da bom jaz spremenil njegovo usodo, če ostaneva doma, torej, če ubogam Rezko."

"Počakaj malo," sem ga prekinila, "kljub temu, da ni šel s teboj na ribolov je umrl?"

"Namesto z menoj na ribolov, je šel Pepi sam z motorjem po gobe. Mislim, res je šel nabirat gobe. Na poti domov pa je imel prometno nesrečo in ga je pobralo. Razumeš? Rezka je napačno sklepala. Jaz bi ga pravzaprav lahko rešil, če je ne bi ubogal. Včasih prav sovražim njene karte. Usoda je preveč zapletena; ni je moč spremeniti."

"Že dobro," sem ga mirila, "sedaj je, kar je. Jaz moram dalje. Namenjena sem po otroške slikanice."

Nisem želela razmišljati o smrti. Komaj sem čakala, da sedem v otroški kotichek in se pretvarjam, kako zelo me zanimajo knjižice. V resnici sem vlekla na ušesa otroški smeh, vdihavala vonj in pasla pogled na okroglih ličkah. To je bil moj način sobivanja z otroki. Vsaka ženska ima materinski nagon. Priznam, da so me od začetka motile njihove mame. Brezbrižna bitja, ki samo bulijo v telefone, ali pa druga skrajnost — tiste, posesivno naravnane, ki otrokom ne dajo dihati. Tudi v tem primeru mi je pomagal Kajin recept: "Otroci bodo preživeli. Odpusti staršem, saj ne vedo, kaj delajo. Preveč pričakuješ od družbe, ki vabi očete v šolo za mamice. Pardon, za starše. Ne bi me toliko motilo, če bi jim vsaj povedali, kdo naj pri hiši *nosi hlače*."

*

"Marko," se ozrem po bolniški sobi. Nikjer nikogar. Očitno sem sama. Le-to bi mu povedala, da pravlјice niso domena

malčkov. Pravljice pišejo odrasli. Ne gre za Metko in Janka, gre za čarovnico, lačno otrok. Seveda ju je izpustila, a šele, ko se je v njej zaredila tudi slaba vest. Ko bom jaz dobila v hišo otroke, jih ne izpustim nikoli več.

*

V knjižnici, na Jožičini mizi me je čakala knjiga, za mizo pa je sedel Vito, ki je v zadregi vzkliknil: "Presenečenje! Nadomeščam Jožico."

Namignil mi je naj stopim bližje k računalniku. Pokazal je zaslon, na katerem je bilo ducat ekranov. "Zakaj pa to," me je zanimalo.

"S tem detektivskim programom Joi nadzira druge uporabnike knjižničnih računalnikov. Lahko jih blokira ali pa prevzame njihovo miško. Edini problem so računalniške igrice na njihovih telefonih, kjer nadzor ni možen," je Vito zaključil svoje malo predavanje. Takoj je teorijo podkrepil s praktičnim primerom: "Ravno ta trenutek je Joi opazila, da zadaj pri oknu sedi gostilničarjev Lino in zamaknjeno zija v telefon. Z njim se bo Joi soočila fizično, zato je zapustila knjižnico. Če bi šla direktno do njega, bi fantič lagal in tajil."

Zopet sem imela težave z razumevanjem. Tuhtala sem: 'Kako se bo Joi fizično soočila z otrokom v knjižnici, če jo je zapustila — šla na plano? A, glej ga šmenta!' Joi se je pojavila zunaj na terasi; izza vogala je glavo pritisnila na šipo, da je videla na Linov telefon. To pa je bila fintica.

"Torej," je bil Vito neučakan, ko se je vrnila.

"Ne bosta verjela," je bila odkrito vesela. *Vsako tele ma svoj vesele*; fant gleda kuharske mojstre!"

"Ta knjiga vam bo tudi v veselje. Gospod Tihomir vam je namenil Dotik upanja," je Vito pokazal na knjigo, ki me je

čakala. Šlo je za avtobiografsko delo Deana Krafra, zdravilca s polaganjem rok. "Lepo prosim, dovolite, da vas pospremim domov," se je ponudil Vito, "da bova kakšno rekla na to temo." Skoraj bi zardela. Debata z Vitom, na to temo, je bilo najmanj, kar sem si želela. Glede na bolečo nogo, pa bi se z veseljem peljala. Pred knjižnico sem s pogledom zaman iskala Vitovo Škodo. V zadregi me je spodbudil: "Škoda bi bilo sedeti v avtu na tak sončen dan. Tudi Erna se je silila, da vas pelje domov, pa sem jo ohladil, da se bova skupaj sprehodila. Dandanes človek redko naleti na sorodno dušo, s katero se je veselje pogovarjati." Ker sem psihologinja, mu nisem oporekala, da sem nekaj desetletij starejša od njega.

Še dobro, da sem molčala, saj me je fant popolnoma presenetil, ko je nadaljeval:

"S tem mislim na vašega očeta. Danes ga vabim na kosilo. V veliko veselje nama bo, če se pridružite. Tudi Joi sem že povabil na kosilo, pa ne gre. Po eni strani se napravlja izzivalno, po drugi pa noče razumeti, da bi jaz vse dal zanjo."

"Vito, mi vsi smo nekako prestari zate," sem skušala biti vljudna.

Navdušen je obstal: "Prav imate. To je moj problem, da sem se rodil petdeset let prepozno. Moji sovrstniki se vsi pehajo za denarjem. Štefan je moj idol. Njemu dol visi."

"Še dobro, da ga ne sliši," sem pomislila.

"Komu dol visi," se je gromko oglasil ati, ki je Vita že čakal na klopci v parku. "Vama bom povedal anekdoto na to temo."

Z vsake strani sva ga podprla, da je vstal. Medtem, ko smo hodili proti gostišču Pri Lenčki, je pripovedoval: "Te dni je Lenka razlagala Linu, kakšna je razlika med bikom in volom, ko je Lino nepričakovano dejal: 'Pri spolni vzgoji smo se učili, da so starejše ženske v meni.'"

‘Kaj ne poveš,’ se je začudila Lenčka, ‘kaj pa to pomeni?’

‘Babi, to pomeni, da niso več spolno aktivne,’ ji je Lino pojasnil.

‘Ja, pa ja! To je ... kako bi rekla ...’ se je Lenčka zapletala.

Hitro sem vskočil: ‘Lenčka mólči in mi natoči rdečega. Če je tovarišica tako rekla, bo že držalo. Nama dol visi, kaj se *pamž* uči v šoli.’”

Tudi midva z Vitom sva se vzdržala komentarja, le pomežiknila sva in se nasmejala.

Kosilo pri Lenki je bilo odlično kot vedno. Po kosilu sta Vito in Štefan obsedela, da sta v miru pogrevala socialistične čase, me z Lenko pa sva si privoščili kavico na klopici za hišo. Sonce se je počasi poslavljalalo, ko je Lenka načela pomembno temo:

“Te dni je bil v Domu starejših občanov dan odprtih vrat. Seveda Štefana ni pritegnilo. Rekel je: ‘Če jih snamejo — mene tja ne dobijo. Prvič, nimam dovolj denarja, drugič, tam so sami stari ljudje.’ Halo! Takšne spušča Štefan, ki jih ima sam že krepko čez osemdeset. Jaz pa sem šla pogledat. Monja, tebi zaupam; v gostilni je preobilica dela. Sin Miha bo moral skrbeti za poslopje in kuhinjo, Erna pa je dobila našo staro vilo in skrb za postrežbo v gostilni. Me bosta že financirala. Motijo se tisti, ki mislijo, da Štefanelu manjka samo še hotel. Jaz sem svojega našla.”

“Upanje umira zadnje,” sem pohvalila Lenko. “Jaz srčno upam, da bova v Dom spravili tudi atija.” Iz rok sem ji vzela prazno šalico: “Greva na toplo; Lino je zakuril kamin.”

Na mojo veliko žalost nisem prišla do kamina. Sredi hodnika sem se obrnila, kot bi me zadela strela. Obe šalici sem vrgla Lenki v naročje, rekoč:

“Gori. Verjetno pri meni doma. Mislim, da nisem ugasnila plina.” Skozi zadnja vrata sem jo ucvrla po zrak. Namreč, s hodnika sem zagledala atija v družbi gospoda Kralja.

Ljubo doma, kdor ga ima. Skrbno sem se zaklenila in preverila še zadnja vrata ter na varno spravila rezervni ključ, ki mi ga je vrnila Lenka. Pred spanjem sem, s tesnobo v srcu, ponovno pogledala Ernin *selfič*.

Popoldan mi je poslala fotografijo s tekstom: 'Na skrivaj sem vaju *šutnila*.'

Vita in mene, v parku, preden sva naletela na atija. Temu je sledil njen *selfič*. Na prvi pogled nič posebnega. Ko pa sem sliko povečala, je za njo stal moški in gledal v isto smer. Tudi to ne bi bilo nič posebnega, če moški ne bi bil v kostumu Sherlocka Holmesa!?!

Kljub pozni uri sem poklicala še Lenko:

"Monja pri telefonu. Se opravičujem ... ne, nič ne gori. Skrbi me za Štefana, ali je ostal še dolgo v gostilni?"

Lenkin glas me je potolažil: "Nič ne skrbi, pri nas bo prespal. Ko sem ga vprašala, če mu dam pižamo, je rekel opit: 'Meni dol visi, kam boš dala ciklamo.'"

"Ja, z atijem zna biti zabavno. Lenka, le še eno vprašanje: s čim se ukvarja gospod Kralj?"

"Ker me ravno *vlečeš za jezik*, ti moram povedati, kar mi na duši leži," je bila Lenka vesela, da se bo lahko izpovedala.

"Damjan Kralj je pravi pridanič. Kar nekaj prekupčuje; baje kupi poceni in drago proda, loti se vsega, kar se izplača. Bojim se, da Štefana izkorišča, ker se Štefan v Štefanelu edini na vse spozna."

**Lahko je zadovoljiti žensko, ki potrebuje samo
darila. Težje je zadovoljiti žensko, ki ne potrebuje
ničesar, razen ljubezni in pozornosti.
(Klub Vražjih Babnic)**

Proti koncu januarja so se dnevi začeli daljšati. Smešno, da se leta z leti vse hitreje obračajo. Že peto desetletje se zavedam, da se ta svet vrti, da se posledično menjujejo letni časi, pa se vedno znova veselim pomladi — brez tega mi živeti ni. Ne, ne. Tista pesem je šla takole: ... *brez ljubezni mi živeti ni*. Zame to ni veljalo; nasprotno, jaz sem brez ljubezni odlično živela. Moj jezik ljubezni, ki sem se ga učila od atija, je bilo 'obdarovanje'. Kaja mi je očitala, da od 'prave' ljubezni celo bežim.

Tudi to jutro sem se previdno sprehodila od okna do okna, da me Erna ne bi opazila. Zdelo se je, kakor da sneg kopni. Lanski sneg; ko ga ni — ga ni. Še vedno nisem imela načrta, s čim bi se bilo vredno resno ukvarjati v pokoju. To naj bi bila pomembna odločitev. Za tovrstne odločitve si je treba vzeti več časa. Povsem drugače je z nujnimi zadevami; nujno bi morala k frizerju. Ne bi tvegala, da Erna prihrumi s škarjami. Najino zadnje srečanje mi je pustilo hude posledice. Z menoj je delila, pardon, *šerala* virozo.

"To je najin *mutual friend* (skupni prijatelj)," se je zabavala.

Menda sem bila kriva jaz sama, ker sem jo povabila, da narediva njeno internetno stran za objavljanje fotografij na *Instagramu*. Posvetila sem ji svoj dragoceni čas, pardon, prosti čas, ki sem ga itak imela na pretek, da sem v zameno dobila virozo.

"Če bi se opravičila, izgovorila na bolezen, bi izpadlo, da se izmikam tehnološkemu razvoju," mi je pojasnila Erna.

Posledično sem se jaz izmaknila kontroli pri doktor Novaku. Ker je dobro poznal Erno in njen altruizem, da poklanja tudi bolezen, je rekel samo: "Dobrota je sirota, te bo že izučilo." Moji virozi je bil kos le stric Tihomir: "Z leseno vilico v keramični posodi zmečkaj dve banani in prilij dva decilitra vrele vode. Ko se kompot ohladi, dodaj dve kuhalnici medu, zaužij štirikrat na dan ter ponavljaj štiri dni." Z veseljem sem mu poročala o stranskih učinkih: z bananinim olupkom sem si belila zobe in gnojila rože.

Odkar sem bila v pokoju, jutranje kavnice ni več spremljal časopis. Niso me več skrbele ne politične afere, ne gospodarska kriza, ne kronika. Računalnik, ki je nekoč pomenil veliko obremenitev, je čez noč postal vir zabave. Razmišljala sem celo o obnovitvi *Facebook* strani in *Instagrama*. V obdobju karierizma so bila tovrstna socialna omrežja 'tatovi časa' in potencialne nevarnosti.

Erna me je skoraj razkrila: "Kako pa to, da ti nimaš *Instagrama*? Vidim, da se nanj spoznaš in te veseli. Ali obstajajo v tej zvezi kakšne pasti?"

Dolga zgodba. Dvomim, da bi jo Erni kadar koli zaupala. Ona bi mi želela pomagati, pa naj stane — kar stane. Odprla sem Vitov blog, da sem se razvedrila in združila prijetno s koristnim. Želela sem se pripraviti na osebno srečanje z gospodom Kraljem.

Kraljica je razširila kraljestvo na Facebook. Sprejela je vse socialne sloje in njihove prijatelje. Blogala je in Twitala in sledila Princeski. 'Ti si ob pamet,' je kričal Kralj, 'pridi raje v kuhinjo in poskrbi za kralja. Če se hočeš soočiti s Princesko, jo najdeš v sobi.' 'Ljubi mož, dandanes stvari niso kot izgledajo.

Po novem je treba uporabljati elektroniko, internet. Nocoj ti pokažem, kako se gre gor. 'Kralju so se zasvetili vražički v očeh, ko je zgrabil Kraljico čez pas: 'Ne pomnim, kdaj si nazadnje dala pobudo. Pa to, da bom nocoj jaz spodaj.'

Zvečer je Kraljica odložila krono in se sklonila pred Princeskina vrata. Pokukala je skozi ključavnico. 'Bum,' se je Kralj prilepil od zadaj na njo. 'Počakaj, norček! Oba greva gor — se reče gor na internet, da preveriva, kaj je zdaj to. Ugotavljam, da me Princeska blokira in ignorira moje prijateljstvo,' je bila razočarana Kraljica.

'Oborožene sile v napad,' je kriknil Kralj in vdrl v Princeskino sobo. Z enim zamahom je zgrabil kable in jih potegnil iz računalnika. To je bilo soočenje. 'Da slišim, zakaj se skrivaš Princeska,' je sedel pred njo in zaman čakal. Odgovora ni bilo. Nauk te zgodbe je: ne pričakuj pravilnega odgovora na narobe zastavljeno vprašanje.

Bolje, stopi do čarovnice; le-ta v stekleni krogli vidi, kdo je, kje in s kom.

Ta post ni bil zabaven; razmišljala sem, kaj je v ozadju te zgodbe. Ali Vito ve za Rezkinu *šloganje*? Nekaj mi je postajalo jasno, da Jasna ni takšna, kot se nam kaže. Punca je tempirana bomba, kakor vsi najstniki.

Mogoče se mi je samo dozdevalo, da odlašam z obiskom pri frizerju. 'Kar se mora ni težko,' je moto strahopetcev. Jaz se nisem bala novega videza, temveč dotikanja. Zame je bil problematičen vsak poseg na telesu, celo rokovanje s tujci. Svetla izjema je bila Kaja. Ko je prvič stopila predme, je naravnost vprašala: "Ali se lahko dotaknem tvojega obraza?" To je bilo izjemno doživetje. *Skeniranje* (pregled stanja) z

rokami. Želela sem se izraziti, ji ugajati, a kako? Ker je bila tiho, sem bila jaz direktna: "In?"

"Imaš lep okrogel obraz. Predpostavljam, da nosiš kratko frizuro."

"Ne! Imam spete lase v čop, da me ne motijo po čelu in mi ni vroče."

Ko sem se postrigla, si je oddahnil tudi stric Tihomir: "Za koga vraga le, si trpela z dolgo grivo? Lase si si obešala za ušesa kakor zavesa. No ta je pa dobra; slepa Kaja te je stilsko preoblikovala."

Na srečo sem imela ta dan v Štefanelu dovolj časa, da naredim raziskavo tržišča, preden se prepustim frizerskemu otipavanju. Pokukala sem v prvi salon in se izgovorila, da iščem prijateljico. Na hitro sem ocenila razmere in, ker mi ambient ni odgovarjal, sem jih prijazno prosila, da mi svetujejo, kam naj še pogledam oziroma kje naj iščem prijateljico. Našteli so mi še štiri salone. Toliko salonov v malem Štefanelu. Takoj se mi je porodilo strokovno vprašanje: ali na tem geografskem področju lasje rastejo hitreje kot sicer. V naslednjem salonu me je sprejela simpatična frizerka. Tu sem dobila več, kakor stranka pričakuje; na vrsto je čakala tudi knjižničarka Jožica. Z veseljem sem prisedla v upanju, da utrdiva poznanstvo.

"Monja. Me veseli," sem se ponovno predstavila, če je slučajno pozabila moje ime, kakor je to v moji navadi.

"Vem," je bila navdušena Joi, "in tudi vem, kam sodite, od kod prihajate in kaj se vam obeta." "Aaaaaa," sem pozabila zapreti usta in pomislila, ali Vito piše blog tudi o meni? Skoraj sem vprašala, če mu ga narekuje Rezka.

"Saj se šalim," se je navihano nasmejala Joi, "obeta se vam nova frizura, ali ne?"

'*Not funny*' bi rekla Erna. Le, kaj se dogaja z menoj; moj smisel za humor in igro sta šla rakom žvižgat.

“In vi? Ste si vzela dopust za frizerja,” sem kar direktno vprašala. Upanje, da bi se bolje spoznali, je bilo izpolnjeno. Na to vprašanje mi je Joi odgovorila s celotnim življenjepisom, osebnostnim profilom in povzetki iz horoskopa device.

Obe sva izhajali iz vrst Titovih pionirčkov. Bili smo pravi *bubregi v loju*. Zagotovljeno brezskrbno otroštvo so nam lahko pokvarili kvečjemu starši, če so bili moralno ali politično oporečni. Joi, edinka, je imela to smolo, da sta se mama in babica obesili nanjo po očetovi smrti. Naenkrat je bilo potrebno preživeti brez moških prihodkov, kar je pomenilo, vse pridelati in zašiti doma. Celo dopustovanje se je odvijalo v domačem vrtu.

“V poštev bi prišel kvečjemu kakšen planinski izlet. Bolje, da nimam družine. Če bi na moža in otroke prenašala vrednote mojega otroštva, bi mi vsi pobegnili,” je bila zelo odkrita Joi. Takrat še ni vedela, da ima življenje tudi zanjo načrt. Iskrenost je podkrepila celo z občasnim rdenjem, kakor se spodobi za sramežljive Device.

Ko jo je frizerka posedla na stol, je nisem več opazovala, ampak občudovala. Kako malo je potrebno, da vzljubimo ljudi. Pravzaprav je občudovanje začetek ljubezni.

Tihi mi je že v mladosti pravil: “Tujci so samo prijatelji, ki jih še ne poznamo.”

Joi si je privoščila friziranje namesto kosila, ker je dopoldan ceneje. ‘Če je ceneje, jim pa dovolim, da se me dotikajo,’ sem se tolažila še jaz. A le za hip. Iz sosednjega prostora je priplesal na sceno barvit mladenič. Opasan s frizersko opremo in škarjami v rokah se je ustavil pred menoj:

“Joi, ali imaš novo prijateljico?”

“Da vaju predstavim: Monja, to je Leon in Leon, to je Monja Starc, in ja, upam da bova prijateljici. Pred dobrim mesecem se

je vrnila nazaj v rodni Štefanel.”

Po Leonovem izgledu in gestikuliranju sem sklepala, da bi tudi on lahko postal moja ‘prijateljica’.

“Ali je Štefan Starc vaš oče,” je postavil vprašanje, ki je zvenelo kot očitek.

“Tako je,” sem odgovorila in dodala, “ali je on tudi vaša stranka?”

“Ne več. Pri meni je bil trikrat: prvič, zadnjič in nikoli več.” Pri tem je Leon tako slikovito mahal z rokami, da sva se z Joi prilepile nanj.

“Povej že, kaj se je zgodilo,” je bila neučakana Joi.

“Saj ne bosta verjeli. Vaš oče me je videl prvič v življenju. Med striženjem me je pozorno opazoval, ko sva bila gotova pa mi je pretkano postavil zelo intimno vprašanje: ‘S kom si pa vi delite posteljo?’”

“Leon,” je bila v zadregi Joi, “naju odgovor ne zanima.”

“Tudi s strani gospoda Starca je bilo to le retorično vprašanje. Z mojega vidika pa je šlo za poseg v mojo intimo,” je bil prizadet Leon.

Na srečo je takrat v salon stopila blondinka, ki je pritegnila vso Leonovo pozornost: “*Honey dear*, napiši me *please* pod večerni termin. Danes pa nekam slabo izgledaš. Ali si shujšal? Naj te potolažim; z leti se boš zopet zredil. *Gracias! Čao-bao!*” ‘Haloooo,’ sem pomislila, ‘ali so v Štefanelu vse blondinke poliglotti?’

Joi je popustila ograjica belih zob; jeziku je morala dati prosto pot: “Te ženske se je prijel vzdevek ‘šefica’,” mi je pojasnila. “V celem Štefanelu ni večjega perfekcionista. Njej se bo zagotovo zmešalo. V knjigi o barvah piše črno na belem, da je kombiniranje oblačil rdeče barve z vijolično prvi znak duševne bolezni.”

Jaz tega nisem opazila, ker sem imela dovolj težav s svojo

psiho. Iz podzavesti se mi je oglašal Tihi: 'Česar se najbolj bojiš, se bo zagotovo zgodilo.' Točno tako je bilo.

Leon me je povabil na pranje las. Na moškega frizerja pa nisem računala. 'Kdor dolgo izbira, izbirek dobi', je dodal Tihijev glas. Po hrbtu so mi šli mravljinci, ko sem pomislila, kako bi fant reagiral, če bi ga odklonila in zahtevala frizerko. Ni bilo časa za premislek; spretno me je posedel pod tuš in strastno nadaljeval s klepetanjem.

Dotikanje ženske zanj ni bilo omembe vredno opravilo. Le en komentar je letel na račun žensk: "Joi, ne morem gledati tvojih visokih škornjev. Jaz imam preveč bujno fantazijo."

"Leon," je kričala Joi izpod fena. "To sploh ni tako kot izgleda. Prvič: škornji čez koleno so iz mode, je pa res, da so topli. Drugič: posledično poceni. Tretjič: sežejo visoko do krila, da se ne vidi kolen," je bila prepričljiva.

Ko je frizerka ugasnila fen, je Leon dodal še: "Joi ti si Devica. Zato ni treba rdeti. Ti oklevaš med dvema ekstremoma: dostojnostjo in izzivalnostjo."

Dejansko je bila Joi varčna in skromna ženska. Moje popolno nasprotje. Jaz sem bila razvajena in škrtá. Nje si moški niso mogli kupiti. Že ko sva čakali, mi je pripovedovala, da je po očetovi smrti v vsakem moškem iskala enako mero ljubezni in pozornosti. Jaz se s tem ne bi hvalila. Jaz bi se hvalila, če bi mi vsi moški skupaj dali približno toliko daril, kot mi jih je poklonil ati sam v prvih dvajsetih letih mojega življenja. Ker se nasprotja privlačijo, sva z Joi zapustili salon kot prijateljici. Pospremila sem jo nazaj v knjižnico in predlagala, da si privoščiiva skupaj kakšen izlet ali kino. Marsikaj bi si lahko privoščili glede na to, da sva brez družinskih obveznosti, a tem pogledu sem se krepko uštela.

“Brez zamere,” mi je rekla Joi, “jaz imam več obveznosti kakor izgleda. Velikokrat na teden ostanem po službi v knjižnici, da čuvam otroke, ki po šoli čakajo na starše. S seboj pripeljejo še malčke iz vrtca. Vedno me skrbi, da ne bi šlo kaj narobe. Doma me nestrpno čakata mama in babica, ki sta zelo navezani name. Pravzaprav babica potrebuje mojo redno pomoč. Svoje doživljajske primanjkljaje sem se naučila kompenzirati z branjem knjig oziroma podoživljanjem dogodivščin. Z avtorji potujem, delam kariero, osvajam moške, ubijam in celo rojevam otroke. Pisateljevanje nima meja.”

Totalno me je presenetila. Jaz sem mislila, da se je že zdavnaj rešila maminih okov iz mladosti.

“Joi, ali še upaš, da boš kdaj v življenju imela moža in otroke,” sem drzno vprašala in si želela, da mi odgovori z ‘da’. Skoraj na uho mi je šepnila:

“Ne. Moški so kot turški tepihi. Promovirajo se v nekem svojem svetu, obdani z zgodbami o uspehu in lepoti. Ko pa ga prineseš v svoj dom, ugotoviš, da ne paše, da je na njem polno tkalskih napak. Nobena druga ga ni hotela, pa še jaz bi se naj trudila zanj. Hvala lepa. Pred desetimi leti sva z Erno intenzivno delali na tem. Da bi ti videla, s kakšnimi situiranimi starci sva se potikali po lokalih. Resda so bili polni denarja, niso pa bili ‘al dente’ po Erninem okusu. Meni se je obrnilo, ko mi je takratni ravnatelj plačal kavico z zlato kartico.”

“No, mene osebno zlata kartica ne bi več motila,” sem bila iskrena. “Bolj bi lastnika kartice motila moja leta,” sem še kislo dodala. “Veš Joi, kaj pa resnično zavidam vsaki ženski ne glede na leta? Ljubezen. Ni večje lepote, kot jo izžareva zaljubljena ženska.”

Tik pred vhodom v knjižnico sem zagledala Rezko, ki mi je

mahala izpred svojega bloka: "Pridi, pridi na čajček!"

"Ti beži na toplo," sem bila huda, ko sem ji vzela vedro za smeti iz ledenih rok. Na hodniku sem opazila, da so tudi njuna vhodna vrata kar priprta. Rezka je hitela pojasnjevati, da ne zaklepa za seboj zaradi Tihomirja, medtem ko sem jaz začela na ves glas kričati:

"Tihi, stric Tihi! Kaj se je zgodilo?"

Vrgla sem se k njemu na tla, pripravljena na oživljanje. Tresel se je s celim telesom in mahal z rokami, kakor da se me brani. Okorno sem ga obrnila na bok in se zgrozila, ker je (naj mi bo oproščen izraz) staro teslo umiralo od smeha.

"Krucifiks, si me prestrašil. Kaj se pa greš," sem bila na koncu z živci.

"Telovadim po navodilih doktorja Novaka," si je brisal solze smeha. "Edino to mi pomaga za hrbtenico. Ležim na trebuhu in simuliram plavanje. No ja, tvoje roke bi mi tudi dobro dele. Predlagam eno združitev dela: ti Monja mi položi roke na hrbet, ta čas ti bo pa Rezka vrgla karte. Nič ne oklevaj; itak že celo življenje meče karte zate."

"S to razliko, da boš lahko danes komentirala svojo usodo," se je zagrela tudi Rezka.

'Naj jima bo,' sem si mislila, pokleknila k stricu in prisluhnila svoji botrci. Toliko let sta me pogrešala, da jima ne smem oporekati. Sledila je zelo zanimiva izkušnja. Nekakšno alfa duhovno stanje pasivne pozornosti in povečane *sugestibilnosti*. Vse, kar mi je govorila Rezka, je bilo povsem logično in sprejemljivo. Pred menoj je bil katalog dogodivščin: želiš otroka — dobiš, želiš partnerja — izberi, želiš potovanje — kreni, potrebuješ denar — imaš, upanje, nenadno veselje, dobra vest, sreča, ... Ne le, da sem Rezko zavestno poslušala, nezavedno sem se videla: polna energije, delovna, ustvarjalna, obdana s prijatelji.

K tlom me je vlekla le bolečina, ki je sevala iz stričeve hrbtenice. Težko sem dihala. Na trenutke me je obšla slabost, skoraj izguba zavesti. Prehajala sem v *theta* možgansko stanje. Začutila sem ostro bolečino v prsnem košu. Pred oči so prišle slike iz otroštva. Roke so mi žarele. Bežno sem slišala strica, ki je nekaj stokal, in že me je teta Rezka vlekla stran od njega. Tresla sem se kot šiba na vodi. Šele pogled na Tihijev hrbet me je streznil. Na njem so bili veliki rdeči fleki, ki jih je Rezka hladila z obkladki.

“Otrok moj, kaj se je tebi hudega zgodilo v otroštvu,” me je prestrašeno pogledovala.

“Od kod ti ta misel,” sem počasi prihajala k sebi.

“Ravnokar si se navidezno pogovarjala s svojo pokojno mamo. Zatrjevala si ji, da ni res, da med vama z atijem ni incesta, da mu s polaganjem rok samo pomagaš.”

Ni bilo kaj tajiti. Odkrito sem jima povedala, da mamino sumničavost tlačim v podzavest še po njeni smrti. “Ne vem, kaj se je dogajalo v naši družini. Razmere so spominjale na igro ‘med dvema ognjema’. Če sem bila ob strani enemu, sem bila tarča za drugega. Najraje sem bila sama, zato sem, takoj ko je bilo mogoče, ubrala svojo pot in zapustila Štefanel.”

“Prisedi k mizi,” me je povabila Rezka, “da si razpoloženje popravimo z domačimi zdravili.” Vsakemu je privoščila šilček *jagermojstra*.

“Sedaj sem se spomnil,” se je Tihi popraskal po glavi. “Zate imam zdravilo proti boreliji. V knjižnici sem zagreznil med stare kitajske zdravilce in izbrskal korenine divje ščetice. No, le-te sem izruval ob gozdu. Imaš srečo, da je sedaj pravi čas — konec prve rastne sezone. Tinkturo boš uporabljala tri mesece po nekaj kapljic na dan. Za povrh imaš pa tu še posušen čaj šentjanževke, da te ubrani depresije.”

Ko sem bila že na vratih, da grem, sta opazila mojo novo frizuro. “Nič drastičnega, samo rahlo *ekscentričen* stil izpod škarij rahlo ekscentričnega Leona,” sem se pošalila. Izpoved na vratih nam je bila tokrat v veselje, ker je Tihomir vedel, zakaj ati ne gre več k Leonu:

“Slučajno sem bil priča *reality showu* med Erno in Štefanom v njihovi gostilni, ki se je začel z juho in končal pri Leonu. Čim je Erna postregla juho, jo je Štefan pohvalil: ‘Mhmmm je dobra še topla juhica.’ V prevodu je to pomenilo, da je bila juha že hladna. Erna, ki ne prenese štefanščine, je eksplodirala, rekoč: ‘Kdaj boš ti znal bobu reči bob? Nikoli? Pač! Leona si znal vprašati direktno, s kom spi. To pač!’ ‘Nisem! Jaz že ne,’ je tajil Štefan. ‘Ti si ena navadna cipa, če se Leon s teboj pogovarja takšne packarije, da veš!’”

“O ti madonca! To je moral biti ogenj v strehi,” sva z Rezko vzkliknili v en glas.

Ko sem se vračala proti domu, se je že povsem stemnilo. Najprej sem pomislila, da bi se izognila parku, potem pa me je neka sila vlekla skozenj. Kako je že rekla Rezka; želiš otroka — dobiš. Že od daleč sem slišala otroški jok in prerekanje nekje sredi parka. Komaj sem uspela razbrati, da gre za žensko z otrokom, ko je blondinka planila proti meni: “Sam bog vas je prinesel. Vi ste bila danes pri Leonu! Lepo prosim, pospremite mojega Ulija k frizerju; saj greste mimo, ali ne? Jaz moram nujno do lekarne, preden jo zaprejo. Za vsak slučaj vam dam vizitko (z osebnimi podatki).”

Kljub slabi osvetlitvi sem opazila njen vijoličen šal in rdeč plašč, ki sta izginila med drevjem. ‘Ženska mi je dala otroka,’ sem se razveselila. ‘Strezni se,’ bi rekla Kaja. ‘Ženska ti ga je le zaupala.’ Počepnila sem k Uliju, da se pomeniva, kako in kaj.

Ves objokan je v rokah stiskal plišasto igračo, ki je bila odlična simulacija angora mačke.

Obrnil se je k ulični svetilki in mi jo ponosno pokazal:

“Našel sem pravo mucu, rad bi jo obdržal!” To je bil torej kamen spotike. ‘Biti ali ne biti’ pod isto streho z živo mačko.

Da ne bi poslabševala izredno neobičajne situacije, sem vprašala (verjetno) štiriletnega otroka:

“Kaj bova pa sedaj?”

Ne le, da so se solzice posušile, učke so zažarele od sreče, ko je našel rešitev:

“Nesla jo bova k Leonu!”

Rečeno — storjeno. V salonu je bilo živahno. Kljub pozni uri je bilo celo nekaj otrok.

“Do kdaj pa imate odprto,” sem vprašala Leona.

“Pri nas je turški delovni čas; dokler je še kdo na ulici,” se je nasmehnil in dalje norel z otroki, ki so s tal pobirali postržene lase in mu jih tlačili v žepe.

Uli je obstal z mačko v rokah in se zagledal v Leona: “Leon, ali imaš ti mucu?”

Z veliko napora sem obdržala pogled na Uliju, ki je vprašanje postavil povsem nedolžno. Leon je potreboval nekaj sekund za razmislek, nakar je odvrnil:

“Nimam muce, pa bi jo imel. Dandanes človek redko vidi tako kosmato mucu.”

Resnično mi je odleglo, ko je za nama vstopila mamica Šefica in ugotovila, da je Uli upošteval njen nasvet ter poklonil mucu Leonu.

“Kako se vam lahko oddolžim,” se je obrnila k meni.

“Le to mi recite, ali imate v Štefanelu pediatra,” me je zanimalo. Njene oči so izstopile iz jamic: “Moj Uli je povsem zdrav in normalen otrok!”

Vsi prisotni so se zagledali vame. "Ne gre za Ulija, zame gre," sem se poskušala opravičiti, prijela za kljuko in izginila v črno noč.

Mislim, da gre za kitajski pregovor, ki pravi: ko je učenec pripravljen, se pojavi mojster. To pomeni, da se pojavijo okoliščine, ki spodbudijo posameznikov osebni razvoj. V mojem primeru sem bila učenec jaz, Uli pa moj mojster. Mojega osebnega razvoja ne bo brez otrok.

Ne imejte strahu pred perfektnostjo, nikoli je ne boste dosegli. (nadrealist Salvador Dali)

*

"Marko, ali imate vi vozniški izpit," ga vprašam.

"Imam, pa ne zato, da bi vas odpeljal iz bolnice. Nimate toliko denarja," mi odgovori.

"Na treningih komercialistov smo takšnemu razmišljanju rekli *buying signal* ali pripravljenost za posel. Če že namigujete na pobeg, se bova sporazumela tudi glede cene," ga gledam, kakor da je v mojem jogiju na tisoče evrov. "*Ma se hecam,*" vzkliknem. "Nikamor ne grem do jutra, ker nočem zamuditi *iluminacije* (razodetja), zakaj sem tu."

"Zjutraj boste prav gotovo spala kot angelček. Ura je polnoč, pa še niste zatisnila očesa."

"Lenka bo letos stara sedemdeset let. Ne le, da ima vozniški izpit, še vedno vozi," pripomnim. Ne glede na staranje; vsako življenjsko obdobje nam ponuja nove izzive. Ugotavljam, da mi je Kaja dala zelo konflikten nasvet: pojdi v naravo in hkrati pojdi v družbo.

*

Začetek februarja je prinesel odjugo in razkril cvetoč teloh v mojem vrtu. Stala sem pred vilo in razmišljala, ali naj krenem v gozd po poteh Erninih *selfičev* ali naj jo mahnem v ambulanto. 'Mhmmm. Kaj mi pravi notranji glas,' sem se igrala monodramo.

'Pojdi za nosom. Diši po otrocih,' je rekel glas in me usmeril navzdol proti mestecu.

Čutila sem izredno lahkotnost; navdih mi je dal krila. Spomnila sem se debele knjige, ki jo je zadnjič brala Joi 'Velika knjiga o sreči'. Cela znanost: sto avtorjev iz sto dežel. Za razliko od njih je znal stric Tihi pobrskati po ljudski modrosti in me podučiti: "Vsak je svoje sreče kovač." Ravno v tem je bistvo sreče; gre za uresničevanje svojih potencialov, svojih potreb, svojih nagonov. V mojem primeru ...

"Kako vam lahko pomagam," je bila prijazna receptorka v ambulanti.

"Želela bi k pediatru."

"Pri nas dela pediatriinja. Če ste nova, bi prosila za podatke o vaših otrocih," mi je pojasnila in potisnila v roke formular. Ker sem oklevala s pisanjem, je dodala: "Ali rabite očala?"

"Imam. Očala sem dobila pri okulistu. Nimam otrok," sem bila totalno zmedena.

Receptorka je vstala, visoko privzdignila obrvi in me premerila s pogledom:

"Menda ne pričakujete otrok od pediatriinje?"

"Ne, ne. S pediatriinjo bi se želela le posvetovati," sem se izprsil, da bi delovala kar se da uravnovešeno.

Pediatrija je bila raj na zemlji; povsod nežne barve in na stenah slike otrok. Celo zdravnica je izgledala kot angelček. Drobnost bitje s skodranimi lasmi. Začudeno me je pogledala, ker sem obstala pred njo brez otroka ob sebi. Skoraj bi mi rekla: 'Ali ste ga pozabili doma?'

“Moje ime je Monja Starc. Po poklicu sem psihologinja.”

Profesionalno je vstala in mi ponudila roko v pozdrav:

“Kristina Novak. Kaj vas je prineslo k meni?”

‘Gromska strela,’ bi rekel Tihi. Moj nagovor, ki sem si ga skrbno pripravila v glavi, je v trenutku izpuhtel. “Ali ste vi žena od doktor Novaka,” sem jecljala.

“Očitno se je tudi vam predstavil v najboljši luči, da ima ženo, dva otroka, avto, hišo, kariero in tako dalje ... ”

‘Točno tako, v istem vrstnem redu,’ sem pomislila.

“Naj vam povem, kako je to s perfekcionisti: on ima bivšo ženo, osamosvojena otroka, ki sem mu jih jaz vzgojila, je brez avta, hišo sva prodala, kariera pa mu je ostala,” je izletela iz nje vsa kruta resnica. “Skoraj bi pozabila; ostala mu je tudi fantastična omara. Baje pokaže le perfektnim ženskam, kaj se skriva v njej.”

Obstala sem brez besed. Ker gospa ex-Novakova zelo verjetno ni nikoli brala Martina Kojca, ni vedela, da je v meni sprožila silo domišljije. Le-ta je tako dominantna, da je ne ustavi nobena še tako močna volja. Sila domišljije je praktično usoda. Stric Tihi je imel na to temo povsem ljudski izrek: ‘sanja svinja o koruzi’. V mojem primeru bi lahko dodal še izrek, da bom omaro videla ‘ob svetem Nikoli’. Jaz sem bila vedno daleč od perfektne ženske. Kakor koli že; gospa ex-Novakova je v moji glavi sprožila program ‘omara, njegova omara, jaz pred njegovo omaro.’

‘Začniva znova’, sem si mislila in rekla: “Gospa Novak, jaz sem začela svojo kariero z izvajanjem *screening* testa med triletnimi in petletnimi otroki. Včasih se je ta presejalni test odvijal v okviru pediatričnih ambulant. Ne vem, če je temu še vedno tako? Z veseljem bi se ponovno vključila v tovrstno aktivnost.”

Izraz na njenem obrazu se je začel odtajati. Pravzaprav se mi je nasmehnila:

“Imate srečo. Vaša kolegica, ki sicer izvaja *screening*, je ravno nastopila porodniški dopust. Menim, da bi lahko vskočili za eno leto, kaj več pa ne morem obljubiti. Ne zamerite mojega izbruha v zvezi z bivšim. Srčno upam, da bova dobro sodelovali.”

Dorekli sva še nekaj formalnosti, nakar sem poletela proti moji vili Mili.

Krila zanosa so me nesla visoko nad Štefanel. Hiške so izgledale ljubko in sredi naselja se je bahal mestni park kot najlepše oblikovan adventni venček. To je sreča: lahko počnem kar želim, se družim, s komer želim, se veselim, ... Hvala Božičku. Da je sreča opoteča, se spomnim, ko zaslišim Ernino kričanje: “Monja! Ti ne veš, kaj se je zgodilo. Pohiti! *Jumpni* v avto, da vidiva, kaj se dogaja z Lenko in Štefanom. Iz ambulate so me klicali, da Lenka hudo krvavi!”

“Ni mogoče, ravnokar sem bila doli, pa ju nisem videla,” sem bila presenečena.

“Menda sta že pri okulistu,” je še naprej kričala Erna.

“Ali si je iztaknila oko ali kaj?”

“Neeee, pregled pri okulistu je potreben zaradi podaljšanja voziškega izpita. Komaj čakam, da ju zaslišiva. Drži se! Gas bom pohodila do *daske*!”

Res je šel gas do *daske* in do policista ob cesti. Še danes se čudim, da ga ni povozila.

Ustavila je deset metrov za njim.

“Gospa,” naju je zadihano dohitel. “Brzina vam je vrlina. Peljala ste dvajset čez omejitev.”

“Ja, ja, le napišite kazen, pa hitro, ker se mi mudi,” je bila Erna povsem resna.

Obsedeli sva v okulistični čakalnici, češ da sta bila Lenka in Štefan ravnokar na vrsti. Šele takrat sva se spogledali: 'Le kaj ima pri tem Štefan?' Iz ordinacije je stopil mlad asistent, kateremu je na čelu pisalo 'težava'. Pregledoval je tla po prazni čakalnici, kot bi nabiral gobe. Z Erno sva se dregnili pod rebra in namignili na kamero v kotu. '*Reality show*,' sem pomislila. Erna, ki je strmela v kamero, se je že šminkala. Ko je asistent prišel do naju, sva obe dvignili noge.

"Kaj pa iščete," so Erni popustili živci.

"Pacientka (očitno Lenka) pogreša eno steklo iz očal. Ne ve ne kdaj in ne, kje ga je izgubila," je fant povsem resno iskal steklo. Zame pa se je drama začela, ko sem zagledala atija. Posadila sem ga na stol predse: "Govori!"

"Saj ni mrtvih. Jaz sem se po telefonu vse dogovoril ..., mislim, da Lenčki podaljšajo vozniško. Tako kot vsa leta. Z doktor Novakom se to da, ker jo pozna še iz mladosti. Midva z Lenčko se itak voziva samo po Štefanelu, na dometu dvajset kilometrov. On to razume. Vsa leta sva podaljševala zdravniško na daljavo. Ker pa je Lenčki slučajno to jutro lila kri iz nosa, naju je v ambulantno pripeljal rešilec. Ali si lahko predstavljaš, kako me je osramotila. Tu pri okulistu ni prepoznala črk. Vstala je iz stola in šla proti tabli, češ, da od tako daleč nič ne vidi. Zahtevala je nazaj svoja očala, iz katerih je izgubila eno steklo." "No coment," bi rekla Erna.

Ko se je zmračilo, sem sedla na klopco za hišo in razmišljala, kakšen manipulator je moj ati. Uboga Lenka mu igra tudi taksista. Na noge me je vrglo šumenje izza utice. Temna postava je krenila proti meni. V trenutku sta mi narastla pulz in pritisk v glavi.

“Vito,” sem skoraj kriknila.

“Se opravičujem, če sem vas prestrašil. S hriba sem videl, da posedate v brezdelju; temu se pa res ne da upreti. Pobegnili sem od doma, ker je mama pograbila sesalec. Kadar se družim s čistilnimi napravami, smo ji vsi odveč.”

Iz žepa je potegnil tobak in začel zvijati cigareto. “Saj vas ne moti, če prižgem,” me je milo pogledal.

“Ne,” sem rekla, “če boš zvil eno še zame.”

“Kaj?! Vi kadite?”

“To ravno ne — znam pa,” sem se nasmejala. “Včasih si na skrivaj prižgem kakšno. V tem oziru se nisem nič postarala. Tudi v mladosti smo se skrivali, kadar smo kadili.”

Nisem mu razlagala, da je bil to trening s področja pogojnega refleksa. Ugotovila sem, da je kava v povezavi s cigreto odlično odvajalo. Vzpostavila sem ritual: kava, cigareta, WC. Sčasoma sem lahko opustila cigareto, zadostovala je že kava. Nakar (na žalost) ni bila več potrebna niti kava. Samo pomislila sem na ritual in že letela na WC.

Objel naju je dim in sladek vonj po tobaku. “Vito, predlagam, da se midva tikava.”

“Z veseljem, če že skupaj vlečeva, zakaj pa ne,” se je zahihital.

“Moram ti priznati, da sem prišla posedet v vrt z dobrim namenom, da bi se razstrupljala vpliva mojega očeta. V tej zvezi odlično pomaga *samohipnoza*.”

Vitova ušesa so dobila slonovsko dimenzijo. Tudi njemu bi prišla prav doza protistrupa v zvezi s starši. Odločila sem se, da

mu opišem tehniko, ki izhaja iz plesa Dervišev. Vstala sem in se vzravnila. Zaprla sem oči, dvignila sem roke visoko v zrak in komentirala:

“Navidezno bom z rokami premerila prostor okoli sebe. Zavedam se neba visoko nad menoj in hiše ob sebi. Iztegnem desno roko in s kazalcem pokažem predse v namišljeno osebo — v mojem primeru Štefana. Zamišljam si, da stoji pred menoj. V tem položaju (z iztegnjeno roko) se začnem počasi vrteti. Pospešujem in se vrtim nekaj minut. Obstanem in menjam smer vrtenja. Obstanem. Odprem oči.”

“In,” me je vprašal Vito.

“Sedaj vidim pred seboj očeta kot karikaturu. Smešen je; tako v podobi kot tudi v svojih namerah. Tehnika namreč temelji na fizičnem sproščanju našega organizma. Stres ni nekaj objektivnega. Stres je odziv našega organizma na določene razmere. Žleze povečajo izločanje sokov, mišice postanejo zategnjene. Z vrtenjem sprostim telo in rahlo omamim duha. Le preizkusi na svoji koži,” sem namignila.

Takoj je skočil na noge in ponovil naučeno. “Odlično,” je vzklikal. “Moja starša se nikoli nista z menoj tako igrala.”

“Daj no,” sem ga skušala spodbuditi. “Vi se še vedno igrate kraljevo družino. Mimogrede, ali si ti tekač na šahovnici?”

Ponovno je začel zvijati cigareto, ne da bi me pogledal. Takoj sem razumela, da to ni bilo vprašanje za ‘mimogrede’. Molče sem čakala, da je globoko potegnil prvi dim in začel pripoved: “Takrat mi je bilo štirinajst let. Starša sta bila obsedena z vzgojo. Ne televizije, ne računalnika, ne prijateljev, ne glasne glasbe, ne telefona, ne, ne, ne. Edini ‘da’ so bile knjige in edini izhod je bila knjižnica. Ni čudno, da sem se zaljubil v Joi. Tako je šlo od jutra do večera. Na srečo pa je imela noč svojo moč.”

“Ju huuuuu! Kaj pa vidva čakata, da vaju zvezdica zaspanka

posuje z zlatim prahom,” je izza vogala vriskala Erna.

‘No way (pa ne)’, sem si mislila. ‘Zakaj ravno sedaj? Ali ta ženska res nima svojega življenja?’

“Tako, ko sem zagledala dim, me je imelo, da bi poklicala gasilce. Še sreča, da sem se spomnila mladosti. Ko nam je bilo štirinajst let, smo se mulci dogovorili, da ob polnoči pobegnemo od doma. Dobili smo se v parku in kadili do nezvesti. Ha, ha, ha.”

Midva z Vitom se nisva smejala. Pohodil je čik in izginil za utico.

“*What* (kaj),” me je začudeno gledala Erna.

**Prava kraljica svojemu kralju ne brani ničesar: niti
kuhati, niti likati, niti pospravljati ...
Gospa Kraljeva ni bila prava kraljica.**

*

“Psssst, Marko, ali se vam je zadremalo,” ga dregnem z nogo, ker nepremično sedi ob vznožju postelje, naslonjen na stranico. “Ne! Razmišljam, kdo od vaših znancev se mi najbolj smili. Na prvem mestu bi lahko bil vaš oče, ker je star, betežen, osamljen ...”

“Sem vedela, da boste nasedli hipokritu. Kaja mi je povsem strokovno razložila, da je človek *emotional blackmailer* ali čustveni izsiljevalec.”

“Tudi Kaja se mi smili,” pravi Marko, “ker je slepa. Invalidka.” “To usmiljenje je privzeto. Kaja je čudovito bitje. Svoj svet je sprejela, kakršen je, in se v danih okoliščinah odlično znajde. Kako se vam more smiliti človek, ki je vir pomoči neštetim v stiski.”

“Ravno to sem razmišljal,” nadaljuje Marko. “Erna, Joi in

doktor Adi so v stiski, ker se skozi življenje prebijajo sami samcati. V dvojce bi jim bilo veliko lažje.”

“Pa smo tu, kjer smo,” ga ponovno dregnem. “Pri meni. Jaz se vam moram smiliti, ker ležim na urgenci in čakam na razodetje, kakor da je pred menoj sodni dan.”

“Gospa Monja, se opravičujem, da sem se prepustil malodušju. Ne smeva tako razmišljati. Za lahko noč mi povejte zgodbo o uspehu. Ali v Štefanelu nimate nobenega heroja? Pravzaprav ste omenila, da imate kralja, Damjana Kralja.”

*

Sončna jutra v vili Mili so bila Božičkov dar. Vonju po starem lesu in dišečih svečah je bilo potrebno dodati samo še zeleni čaj in že se je obetal najlepši dan v življenju. Namesto, da bi izkoristila to jutro, sem premišljevala o Erni, kako je odgnala Vita. To je pravi izraz; ona moške odganja. Jaz na primer se moških branim. Rezultat: obe sva brez. Odločila sem se, da grem za Vitom. Mislim, v isto smer, kot je prejšnji večer izginil. Po isti potki, ki vodi izza vrtne ute v gozd. Ker se mi ni nikamor mudilo, sem se spomnila na eno izmed mnogih terapij, za katero nisem bila več prepričana, kaj zdravi — nekaj že, če je terapija. Takole pravi: če neko razdaljo pogosto prevozite z avtom, jo za spremembo prehodite; počasi, da vidite naravo, da slišite zvoke in vdihnete vonj letnega časa.

Moj prvi postanek je bil kar v domačem vrtu. Spomladi bo deležen prenove. Pod snegom pa je lep, kakršen že je. Občudovala sem ‘okrašen’ amber. Pozimi z njegovih vej visijo sadeži kot zvezdice na nitkah. Na goli češnji so se lesketale kapljice namesto novoletnih lučk. ‘Povsem nepotrebno je krasiti posekane jelke. To je posledica pomanjkanja stika z naravo,’ sem si rekla. Počasi sem zavila v gozd. Kakor je bilo

pričakovati, sem kmalu naletela na teloh. Srce mi je poskočilo od navdušenja in strahu, ko so se iz globeli v hrib pognale srne. Po strmi poti sem se namenila do kapelice na vrhu hriba. Globoko sem vdihavala vlago. Večkrat sem se ustavila in si obrisala potno čelo. Pri kapelici me je pričakalo sonce. S hrbtom sem se naslonila na toplo steno.

‘Za božjo voljo,’ sem skorajda kriknila, ko mi je v nos udaril vonj po prežgani čebuli. ‘Ali je v bližini gostilna, ali jaz smrdim izpod pazduhe,’ sem dvignila roko in se povohala.

Vonj je prinašal veter in z vetrom je lezla vkreber proti meni zajetna ženska. Taista rdečelaska, nad katero je vihala nos Erna. Taista, oblečena v črnino, za katero sta se obračala ati in Tihi. Naenkrat se mi je zazdelo, da poznam ta vonj. *Deja vu* (že videno).

“Končno se srečava,” je obstala pred menoj in mi ponudila roko. Oklevala sem, ker oklevam pred vsakim dotikom, dokler ni izustila imena: “Marjana. Kralj Marjana.”

Če bi bilo to včeraj, bi vedela, da sem zaradi tega na urgenci. Spodneslo mi je obe nogi hkrati. Naslonila sem se nazaj na kapelo in v mislih odstranila iz Marjane posledice štirideset let: oklestila salo, pomanjšala obraz, izbrisala gubice, podaljšala in razbarvala lase.

Nič več ni čakala na rokovanje; padla mi je v objem:

“Ljuba Monja, desetletja sem čakala na ta trenutek. Nič kolikokrat sem spraševala Rezko, kje si in kako si. Tudi Štefanu sem rekla za tvojo telefonsko, a me je odpravil, češ da nimaš časa za lanski sneg. Ali sem jaz lanski sneg?”

Solze sreče so mi stekle po licih, ko sem hlipala: “Ti, ti nisi lanski sneg. Ti si Sneguljčica izpred štirideset let. Ne mi reči, da si poročila Kralja, mislim, Damjana Kralja.”

“Točno tako,” mi je pod nos potisnila poročni prstan. Nazadnje

smo noreli po tem gozdu, ko nam je bilo dvanajst let. Marjana se je zatrapala v Damjana, nakar je starši iz Maribora niso več pustili na počitnice k botri Rezki.

“Upam, da ostaneva skupaj do smrti, toliko si imava povedati. Ne zameri, ker danes tako zelo smrdim. V bistvu imam izredni dopust. Kadar pregorim v službi, tako kot danes, me šefica pošlje domov, da se razkadim. Malo mi nagajajo živci,” je Marjana obmolknila in nerodno pogledala v daljavo.

“Če je tvoja šefica ‘blondinka Šefica’, bova pozdravili tvoje živce in skodrali njene,” sem vzkliknila od navdušenja. “Marjana ti si srečnica! Jasna in Vito sta torej tvoja otroka. Menda je Damjan dobro situiran. Če se ne motim, živite v svoji hiši. Daj pripoveduj!”

“Ja, ja, naj te ne zmoti, da se moj mož vozi v veliki črni limuzini. Tebi si upam priznati, da sva kar precej zadolžena. On ima svojo trgovsko firmo, jaz pa delam v računovodskem servisu pri Šefici. Kaj me gledaš? Saj vem, kaj si misliš, da sem se zredila kot sod.”

“To pa to,” sem jo s komolcem pod rebra. “Prvič: ti nisi bila nikoli suha. V povprečju sva bili ravno po JUS-u (jugoslovanski standard). Se spomniš, kaj je odgovorila teta Rezka moji mami, ko jo je prosila, da se prideš k meni igrat? Rekla je: ‘Lahko, samo, če je ne boš hranila.’ Lepo te prosim! Moja mama ni bila v stanju hraniti niti mene. Drugič: prav je, da si sočna; vnuki bodo uživali v tvojem mehkem naročju.”

Marjana se je zresnila. “Šalo na stran! Da bi jaz bila babica, kje je še to. Ob tebi se počutim kot dekletce. Spomnim se, da je tebi tudi mama prepovedovala preživljati čas z menoj pri Rezki. Baje je rekla, da te izčrpavamo ali kako že, da te zlorabljam. Smešno a resnično. Jaz sem bila v tvoji družbi polna energije. Tudi ta trenutek čutim tvojo energijo. Povohaj. Nehala sem

smrdeti. Ni čudno, da se moja otroka rada družita s teboj. To jima je v krvi.”

Veselo sem prikimala in vprašala po Jasninem zdravju v zvezi s *pirsingom*.

“Ti ne veš v kakšni dilemi sem bila,” je hitela razlagati Marjana. “Sklepala sem, da si Jasna želi *pirsing* iz radovednosti bolj kot iz kljubovanja in nekje sem prebrala, da je prav tako. Ko sem jo pripeljala do zlatarja, sem čakala v avtu, naj sama opravi. Že čez nekaj sekund je pritekla pome, rekoč: ‘Zlatar potrebuje tvoj podpis, ker sem mladoletna.’ Kraljevski občutek, ti rečem. Počasi sem prebrala izjavo, ki bi jo naj podpisala. Dopisala sem nekaj stavkov v smislu, da bo Jasna sama nosila posledice in potem smo podpisali tripartitno izjavo. Še dobro, ker se ji je rana hudo vnela. Damjanu smo incident prikrili. Pravzaprav se ga je izogibala kot hudič križa. Izjema je bil le en trenutek, ko mu je priletela v krilo in naredila *selfija*. Res ne vem, kaj se mota v njeni glavi.”

Uf, mi je postalo vroče; tisti *selfi* je priletel na moj telefon.

“Veš Monja,” je nadaljevala Marjana, “jaz sem poročila Kralja in z njim v paketu dobila celo šahovnico figur, vključno s taščo, namišljenimi sovražniki in zavezniki. Damjan se že celo življenje vojskuje. Jaz pravim, da z mlini na veter kakor Don Kihot.”

Izkoristila sem trenutek njene odkritosti in vprašala: “Kdo pa je v vaši družini tekač?”

Dolga zgodba. Tekaç je bil Vitov psevdonim v otroštvu. Menda sva bila prestroga starša. Od hobijev sva mu dovolila le branje knjig in atletiko. Rad je tekel. Dejansko je bežal pred nama. Saj ti lahko zaupam, ali ne,” se je ustavila in me zaskrbljeno pogledala. Še malo je molčala in usmerila pogled rahlo mimo mene. Bliskovito sem se obrnila. Visoko nad nama pod veliko lipo ob cesti je stala Erna. ‘To ni res,’ sem si rekla.

“Kaj počne ta ženska,” je vprašala Marjana. “Ali slika samo sebe?”

“Kar naj. Smukniva po stezi nazaj proti mestu, preden naju opazi,” sem bila odločna.

“Monja, ti ne veš, kako mlado se počutim ob tebi,” je Marjana zavriskala, ko ji je zdrsnilo na mokrem listju. “Greva k meni na sarmo.”

“Če imaš pripravljeno kosilo, sicer bi te jaz povabila k Lenki.”

“K Lenki,” je vzkliknila Marjana, “da bi nama stregla, da ne rečem, metala krožnike na mizo tale Erna. Jaz nisem kompatibilna z blondinkami. Ne vem, zakaj me ne mara. V življenju ji nisem skrivila lasu.”

To je bila laž. Kasneje mi je Tihi povedal, da je bil poleti priča pravemu *reality showu* med njima: “Erna je prišla iz trgovskega centra in sedla v kabrija, ki ni imel ob sebi, ne levo in ne desno, nobenega parkiranega avta. Obrnjena nazaj je krenila vzvratno. Stop; jo je nekaj ustavilo, nič ni počilo in nobenega avta ni bilo v napoto. Šele, ko je pogled usmerila v levo, je videla, da je ta hip na njeni levi parkiral veeeeelik džip. Iz njega je izstopila in se z rokami v bok postavila nad kabrioleta obilna gospa; nihče drug kot Marjana Kralj. Ženski sta se zadeli, bolje rečeno zataknili z gumami do te mere, da nista znali narazen. Bolj po žensko ne bi šlo.”

Pri Kraljevih doma mi je zastal dih. Resno sem se vprašala, če imajo podložnike. Že v vrtu je bilo vse na svojem mestu; simetrično in čisto. Ne da bi hotela, je v meni vrelo ljubosumje. Hiša je spominjala na umetnostno galerijo.

“Kaj strmiš? Razkomoti se kot doma. Izvoli copate. Saj ne, da ti noge smrdijo. Škodljivo je hoditi bos po marmorju; mislim — za marmor je škodljivo,” me je Marjana povabila v kuhinjo. Kaj kuhinjo — laboratorij. Vse na svojem mestu, barvno usklajeno in čisto.

“Marjana, ti si perfekcionistka!”

“Kar se tiče družine in gospodinjstva, si res prizadevam za popolnost. Tako so me vzgajali, čeprav sem si takrat rekla, da jaz svojega stanovanja že ne bom *glancala*. Tako je to z zarečenim kruhom. Sama sebi grenim življenje. Enako je z oblačili. Najbolj popolno se počutim v črnini, ampak to pomeni še več dela, ker me Damjan sleče preden se do konca oblečem. Preverja, če imam tudi spodnje perilo v črni barvi. To me pomlaja, da si me mož še vedno želi. Tako ti bom rekla, če ima ljubico, mu zagotovo ne ‘da’. Moj mož se zares sprosti le doma.”

“To je pa zanimivo, ker sem brala, da samo nepotešene ženske težijo k popolnosti,” sem se pošalila in kislo nasmejala. Marjana, za razliko, se je ponosno vzravнала:

“V bistvu imam vsega dovolj in preveč. Nepotešena sem le, kar se tiče hrane. Draga moja Monja, jaz bi pojedla vola in pol. Hladilnik je nabito poln, da ne bi kdo stradal. Laž, debela laž. Poln je zato, ker jaz rada jem. Pa dober tek!”

Sarma je bila odlična. S kozarcem rdečega vina v rokah sva sedli še v zimski vrt. “Dobrodošla v mojem delu kraljestva,” je rekla Marjana in pokazala na čajno mizico, iz katere so lezle najnovejše modne revije. “Vsaj enkrat na teden se opašem s steznikom, zategnem joški visoko pod brado, skuham si pol litra kapučina in brskam po najnovejši modi kot diva v prvi vrsti ob modni pisti. Veš, kaj ti povem, edini nered pri naši hiši je v glavah mojih otrok,” se je nenadoma zamislila. “Včasih se želim približati Jasni in se oblečem mladostno, celo na *Facebooku* prijateljujem z njo. Ne misli, da ji to kaj pomeni. Ko sem ugotovila, da me ignorira, sem ji vrnila milo za drago. Decembra, ko je imela šestnajsti rojstni dan, sem nagovorila domače in prijatelje, da jo ‘odklopimo’. Nobenega telefonskega klica, nobenega elektronskega sporočila. Nič. Dan, dva nas sploh ni pogrešala. Šele tretji dan se je zavedala, da je sama doma in predvsem, da ne ve, kje smo ostali. Vito je naju z Damjanom tolažil, rekoč: ‘Nekje sem prebral, da najstnik sam pri sebi bolj trpi kakor okolica.’”

Čeprav nerada odpiram rane, ki jih ne znam celiti, sem se opogumila in vprašala:

“Kako pa je vaš ‘tekač’ prenašal puberteto?”

“Vito je bil po meni, vzoren otrok. Naj ti povem anekdoto iz vrtca. Na tovarišičino vprašanje, kdo je kralj živali, je odgovoril: ‘Moj ati. Čisto zares, ker se piše Kralj in je po horoskopu Lev.’

Bil je odličen učenec v vseh pogledih,” je globoko prikimala Marjana.

Kimanju je bilo konec, ko je priznala: “... do pubertete. Naenkrat sva bila z Damjanom poklicana v šolo. Najin otrok ima probleme z drogo. Kdaj? Kje? Ni bilo variante. Vse dni sva ga imela na očeh. Podnevi že, a noč je imela svojo moč. Izvedela sva, da se fantje ponoči dobivajo v parku. Takrat je šel moj Kralj na vse ali nič. Sredi noči, ko se je Vito izmuznil iz hiše, je za njim zaklenil vrata. Namesto, da bi se neopazno vrnil, je revež trkal in zvonil in prosil naj odpreva. Komaj sem čakala, da otroka objamem in pomirim, ko me je Damjan odrinil stran. Vita je zgrabil za roko in sunil v klet. Usoda je hotela, da si je pri padcu po stopnicah zlomil roko. Seveda je Damjan zjutraj kričal nanj, da mu bo zlomil še drugo, če ga dobi z nepridipravi. Jaz sem trpela kot Kristus na križu, ampak je zaleglo. Ko so mu odstranili gips, je dejal: ‘Nošenje gipsa bi moral biti obvezen predmet v šoli. Na ta način bi mladi razumeli, kaj se pravi biti hendikepiran.’ Mi smo skupaj v dobrem in zlu. Od takrat naprej ga nisva več silila k odlikam, pa tudi atletika ni bila več potrebna. Lahko se je posvetil svojemu hobiju — popravljanju avtomobilov. Le vprašaj ga, kakšne načrte ima v življenju. Meni pa sedaj povej tvoje načrte. Sem slišala, da si se predčasno upokojila.”

Na poti domov sem razmišljala, kako zelo sem si želela lagati. Lagati, da upokojitev ni predčasna, ampak začasna, da še vedno delam na *konsultantskih* projektih ... Lagati, da imam bogatega moškega, s katerim se bova kmalu poročila ... Lagati, da sem zelo verjetno noseča, da bom dobila otroka ali dva, da bo moja hiša polna veselja ... Lagati, da so mi oče in ostareli sorodniki zadnja briga ... Lagati.

Doma sem se počila na kavč in izpod kupa knjig potegnila svojo spominsko knjigo. Kaja mi je pred mnogimi leti namenila sledeči zapis:

“Pazi na to, kaj misliš, ker to, kar misliš, tudi delaš; ker to, kar delaš, postane tvoja navada, in tvoje navade oblikujejo tvoj značaj in tvoj značaj je tvoja usoda! Torej si sama ustvarjaš svojo usodo!” (Talmud, 5.—2. stol. pr. n. št., židovska knjiga predpisov in postav, ki urejajo versko in družinsko življenje vernih Judov.)

Glasno sem si rekla: “Božiček, resno sem mislila, da mi nameni lepe trenutke z mojimi najdražjimi. Obljubljam, da ne bom lagala, ne bom želela ničesar, kar imajo moji bližnji, ne bom preklinjala, častila bom Gospodov dan in ubogala starejše. In če še nisem, bom zelo verjetno kmalu znorela.” Začela sem se smejeti in jokati in smejeti.

Ne morem jamčiti za popolnost svojih rezultatov, jamčim lahko kvečjemu za skrbnost, s katero sem jih skušal pridobiti. (Sigmund Freud)

Prebujala se je pomlad in z njo energija v meni. Nikoli ne bi verjela, da lahko delo z otroki tako pomladi dušo. Ker sem bila sedaj že stara mačka, se pravi: izkušena psihologinja, testiranja nisem jemala smrtno resno. To ne pomeni, da je bilo strokovno oporečno, temveč fleksibilno izpeljano. Z otrokom, ki se je skrnil pod mojo mizo, sva navezala popolnoma drugačen stik, kakor z otrokom, ki staršem ni dovolil niti prisostvovati. Seveda se je bilo potrebno prilagajati tudi staršem. Največ pozornosti so potrebovali tisti povsem identificirani s svojim malčkom; namesto njega so zlagali kocke in odgovarjali na moja vprašanja.

Zvezda prvega *screening* dne je bil fantič, ki se je zagledal v velik poster na steni za mojim hrbtom. Na njem so bile barvne črke po abecedi.

“Ali že poznaš črke,” sem ga vprašala.

“Poznam. Hočeš, da ti povem eno na T,” mi je vrnil vprašanje in takoj je nadaljeval z odgovorom: “Turbolenca.”

V moji glavi, ki je bila polna *screening* postopka, ni bilo prostora za turbolenco. ‘Kaj je že to turbolenca?’ Odločila sem se, da ga kar naravnost vprašam: “Kaj pa je to turbolenca?”

“Boš videla, ko se boš peljala z letalom,” me je odpravil.

Povsem drug primer je bil mali Žan.

“Ne morem ga spraviti iz igralnega koticčka v čakalnici,” je potožila mama. Takrat je bilo mnogo parov oči uprtih vame, da bi videli, kako bo ‘stroka’ rešila primer neubogljivosti. Glede na to, da sem v postopku pridobila večino informacij iz vprašalnika, ki so ga predhodno izpolnili starši, sem si v Žanovem primeru pomagala s Tihomirjevim nasvetom ‘če Mohamed ne pride h gori, mora gora k Mohamedu’.

“Draga gospa Monja, še danes sem vam hvaležna,” je rekla čez en mesec Žanova mamica, ko sva se srečali v vrtcu. “Da ste prinesla svoje papirovje v čakalnico, in prisedla k mojemu Žanu v igralni koticček. Takrat še ni obiskoval vrtca, zato so mu igralni koticčki pomenili vse na svetu.”

Žan mi je med igro povedal in pokazal vse, kar sem potrebovala za oceno njegovega razvoja, ki je bil, kakor pri večini otrok, povsem b.p. (brez posebnosti).

V Življenju je velikokrat tako, kot je rekel Master Iain Armstrong: “Ne rabiš se vojskovati, da bi zmagal.”

Po opravljenem delu sem zaprla novo peresnico, na katero sem si zapisala:

‘Sreča ni v glavi, ne v daljavi in ne pod palcem skrit zaklad.

Sreča je, ko se delo dobro opravi in, ko imaš nekoga rad'. (T. Pavček)

In koga sem imela jaz rada? Po treh mesecih bivanja v Štefanelu sta mi najbolj prirastla k srcu teta Rezka in stric Tihomir. Ko sem tisti dan zaključila delo z otroki, me je naravnost neslo k njima.

Vrata mi je odprla očitno razburjena Rezka. Slišati je bilo hrup sesalca.

“Ne bom motila. Za strica imam knjigo, ki bi mu jo rada osebno izročila,” sem bila zadržana.

“Pridi, pridi. Nikar se ne sezuvaj, ravnokar sesa,” me je Rezka potegnila v stanovanje. “Ta človek ni normalen,” je kričala.

Glede na to, da sem se celo dopoldne ukvarjala z bolj ali manj normalnimi otroki in starši, mi ne bo hudega, če Gaussovo krivuljo ‘raztegnem’ še na starostnike. Nemški matematik, gospod Gauss bi se nedvomno strinjal z menoj, da Tihomir ni povprečen moški, ker povprečni moški ne kuhajo, ne sesajo, ne nabirajo zelišč, skratka, ne znajo več preživeti v naravi. Ta dan se mu je zgodila nesreča.

“Normalno,” je bila glasna Rezka, “če pa nadgrajuje kuhinjske elemente s siti za sušenje zelišč. Ni čudno, da se mu je vse skupaj sesulo na glavo in po celi bajti! Pa ravno sedaj, ko pričakujem stranko.” Sesalec mu je sunkovito izpulila iz rok in sama nadaljevala čiščenje.

Stric Tihi si je nadel jopico in me potegnil na balkon. Iz žepa je vzel škatlo cigaret.

“Ne zameri, moram si enega prižgati. Rezka je super ženska, le da včasih spominja na tempirano bombo. Njena zažigalna vrvica je tako kratka, da samo kresneš, pa že eksplodira,” je obmolknil in počasi puhnil dim od sebe.

Oba sva molčala. Njegova drža je bila sključena. Verjetno ga je

bolel križ. Globoko v duši sem se spraševala, kaj mu je na hrbet naložilo življenje? Zagledal se je v mestni park.

“Ali ga pogrešaš,” sem nenadoma vprašala, še sama ne vem zakaj. Nehote sem pomislila na klošarja. Stric je prebledel kakor svež sneg.

“Krščen Matiček, ali ti res bereš misli?” Za trenutek sva bila brez besed, nakar je nadaljeval: “Ta misel si zasluži iskren odgovor. Res ga pogrešam. Prihaja in odhaja, kakor se menjujejo letni časi. On je prispodoba spokojnosti. Za razliko od njega sem te dni naletel na Sherlocka Holmesa. V trafiki je kupoval tobak za pipo. Le kaj se ta igra? Mislim, da prihaja za teboj.”

“Kako za menoj,” tokrat sem prebledela jaz.

“No, mislim iz mariborskega konca; po govorici sodeč.”

Spretno sem speljala pogovor nazaj na klošarja:

“Včeraj popoldne sem bila v knjižnici, ko je Joi čuvala otroke. Povedali so mi, da klošar ni nič prida, ker ne hodi v službo. Nakar je stekel dialog med dvema malčkom. Deklica: ‘Takšen je kot moja mamica.’ Deček: ‘Zakaj pa?’ Deklica: ‘Ker ne hodi v službo.’ Deček: ‘Zakaj pa?’ Deklica: ‘Ker ima mamica dojenčka.’ Deček: ‘Zakaj pa?’ Deklica: ‘Ker sem si jaz želela bratca.’ Deček: ‘Zakaj pa?’ Deklica: ‘Ker imaš tudi ti bratca.’

Joi me je vprašljivo pogledala: ‘Ali je Slovencem zavist res prirojena ali kaj.’ Dejstvo je, da se pri petletnih otrokih začne socialno primerjanje. Jaz osebno sem vesela, če starši nasedejo v pozitivnem smislu, in še sami naročijo dojenčka.

No, piko na i je dodal še mali Uli, rekoč: ‘Ne! Klošar je tak kot moj ati — len, je rekla mamica.’”

Na to se je Tihi od srca nasmejal.

“Poleg smeha, ki je pol zdravja, sem ti prinesla še tole knjigo. Ta ni iz knjižnice. Našla sem jo v babičini sobi. To lahko obdržiš,” sem potegnila izpod pazduhe knjigo župnika Ivana Künzleja ‘Zdravilna zelišča’ iz leta 1914. Na internetu piše, da je bilo prodanih preko dva milijona izvodov.

“Ali si vedel, da je Künzlej v Švici ustanovil zeliščno tržnico. Svoje vaščane je ubranil pred špansko gripo.”

Tihiju so se zasvetile oči: “Tudi midva z Vesno, Jožičino mamo

vsako pomlad postaviva štant z zelišči na naši tržnici. Jaz jih nabiram in sušim, ona pa izdeluje mazila in tinkture. Zato je Rezka tako nastrojena proti zeliščem. Veš, kaj mislim, če lahko verjameš, da je ljubosumna na Vesno; pri teh letih!? Jojmenel! Mimogrede sem se spomnil, ali si že srečala Marjano? Z Rezko sva ti pozabila povedati, da živi v Štefanelu.”

“Srečala in bila srečna, da me ni kap od začudenja. Dve uri mi je pripovedovala o sebi. Baje psihologi težimo k predalčkanju ljudi?! Takšni, kot je Marjana, sami skočijo v pravi predal. Ne boš verjel, da sem v tej knjigi našla izredno ljubko zdravilo za njeno težavo. Namreč, zaupala mi je, da je zadnje čase izredno nervozna. Sama pri sebi sem se spraševala, zakaj bi bila ženska, ki ima, po domače rečeno ‘polno rit vsega’, nervozna. Künzlej mi je dal razlago, da je to ‘bolezen našega časa’ in to je napisal leta 1911. Samo ta odstavek ti preberem, preden zbeživa na toplo:

“Nervoznost je bolezen našega časa. Človek, ki hoče pokazati dandanes, da je oblizan ali polizan, stresa povsod svojo nervoznost; zdravniku, ki hoče zadobiti zaupanje izobražene dame, ni treba drugega, nego da proglasi, da je nervozna. Samega veselja se ji zde potem najgrenkejše kroglice kot sam med, samega veselja stisne modrc za 20 cm tesneje, samega veselja bere zvečer še uro dlje romane, pije kavo trikrat tako črno kot doslej in si naroči še sedem novih glasil najnovejše mode. Saj bo smela zdaj sedeti na najvišjem poreklu v velikem društvu kokodakelj in bo gledala samozavestno na kokoške na nižjih gredah — kajti nervoznost je v društvu kokodakelj toliko kakor zvonec kravam ali kozam.”

“Jasno,” se je smejal stric Tihi. “Sedaj razumem, zakaj ljudje zbolevamo, ker je to bilo od nekdaj imenitno. Bolan človek je bil že v praskupnosti deležen posebne pozornosti. Hujša je bila

bolezen, večji pomembneži so mu pomagali, npr. duhovni vodje ali vrači. Ha, ha, ha! Nehote sem pomislil na našega doktorja Adija.”

Skočila sva nazaj na toplo; v kuhinji sem se prilepila k radiatorju. “Pssst,” je Tihi prislonil prst na usta. Stopil je k zagrnjeni zavesi in pokukal v dnevno sobo:

“Dober dan.”

“Oooo! Dober dan! Sem mislila, da sva z Rezko sami,” je odgovorila, nihče drug kot Marjana.

‘*Fuck! Fuck,*’ bi rekla Erna. Stisnila sem se v dve gubi.

“Jaz bom v kuhinji pripravljaj pozno kosilo; ne dajta se motiti, če bom tu in tam zaropotal,” je Tihi odlično odigral svojo vlogo in ponovno zagrnil zaveso.

Z obema rokama sem si pokrila ušesa. ‘Tega ne bom poslušala za nič na svetu,’ sem odkimavala, medtem ko mi je Tihi vlekel roke z ušes.

“Poslušaj,” mi je šepnil. “To je zelo pomembno. Le tako boš lahko Marjani pomagala. Slej ko prej te bo prosila za pomoč,” je sklenil roki v molitev.

‘V peklu se bom cvrla,’ mi je grozil notranji glas.

Tihi je začel pripravljati hrano, medtem ko si je Marjana zaželela prvo željo.

“Ta želja ima zapreke,” je vzdihnila Rezka.

“Ne bo ga še pobralo,” je šepnil Tihi.

“Koga,” sem vprašala.

“Njenega moža.” Dvomila sem, da zna Rezka zares šlogati karte. Še bolj sem dvomila, da v njih vidi kaj tehtnega. Nekaj pa je bilo povsem očitno, da jo Tihomir čita kakor odprto knjigo.

“Tvojemu možu kaže vse prej kot smrt,” je odločno rekla Rezka. “Ampak, ni še vse izgubljeno,” je igrivo nadaljevala.

“Z nekim moškim bo šel na pot. Mogoče se pa ne vrneti,” je bilo čutiti smeh v njenem glasu.

“Vedno se vrneti,” je bila sproščena Marjana. “Res, da zadnje čase z Adijem veliko kolesarita, a kaj, ko jima zmanjka kondicije in se vsakič vrneti k Lenki v gostilno po nove moči.”

Medtem ko je Rezka mešala in porazdeljevala karte, se je Marjana zopet pošalila: “Ali mi kaže več spanja?”

“Mogoče pa res,” je razmišljala Rezka. “Kaže ti sprememba v službi. Se bojim, da bi lahko bila izguba službe.”

“Rezka se bo šele cvrla v peklju. Kako si upa tako lagati ljudem. Marjana je vendar srečen človek. Njena nervoza zagotovo izvira iz poslušanja takih neumnosti,” mi je brenčalo po glavi.

“Tvoj otrok bo odšel od doma. Poglej! *Pokrila* sta ga nenadna sreča in denar,” je bila še bolj drzna Rezka.

“Verjetno karte ne ločijo otrok po spolu. Če pomislim na Vita, bi bil že čas, da se osamosvoji,” me je presenetila Marjana s pozitivnim razmišljanjem.

“Zanimivo, da *vržeš pod noge* denarne težave in zahrbtnže,” še ni nehala Rezka.

Tihiju sem s pulta vzela celo steklenico *jagermojstra* in se zaprla nazaj na balkon. Res nisem mogla razumeti, zakaj se ženske izpostavljajo takšnemu psihičnemu pritisku, strahu ali pa praznemu upanju — če bo, ko bo, in ko se zares pripeti, itak pozabiš, da ti je bilo prerokovano. O tem nisem bila v stanju trezno razmišljati. Da se ženske prostovoljno izpostavljajo lažem in celo plačujejo za to. Jaz osebno sem bila prepričana, da se na usodo ne da vplivati. Po drugi strani pa sem vedela, da človek s svojimi odločitvami lahko vpliva na dogodke. Na pamet so mi padle še nezgode. Jaz sem takorekoč nagnjena k nezgodam. Zagotovo sta se Marjana in Rezka le šalili. To je bil njun način sproščanja. Še dobro, da nismo bili v srednjem veku. Rezka bi gorela na grmadi. Jaz osebno iz dna duše zavidam Marjani, da živi v dvoje, da ima otroke in službo. Ni čudno, da

Rezka hodi v cerkev. Zagotovo je cele ure v spovednici.

Končno se je Marjana poslovila.

“Ti ne veš, kaj vse si zamudila,” se je glasno smejal Tihomir.

“Marjani se obeta otrok v hišo.”

“To ni smešno,” sem se začela z njim glasno prerekati. “Ženska v menopavzi mimogrede zanosi. Ginekologi še vedno trdijo, da je mena naravni pojav. Jaz vse bolj dvomim v to in menim, da ni naravno, če nič ne ješ in se rediš,” sem postajala vse bolj glasna in pogladila svoj trebušček.

Tihi, ki je bil priča drugi svetovni vojni, me je zabil, rekoč: “V taboriščih ni bilo debelih.” Zaprepadena sem pogledovala zdaj Rezko, zdaj Tihija.

“Ne vem, kaj naj si mislim,” sem rekla in bila na tem, da odidem.

“Monja, poslušaj,” je Rezka stopila z menoj do vrat. “Marjana nima nobene prijateljice, ki bi ji lahko zaupala svoje težave, da ne rečem se pošalila na svoj račun. Vzgojena je bila malomeščansko; kar se v družini zgodi, se v družini pusti. Ali nisi slišala, kako je potožila, da ti zavida samostojnost in neodvisnost. Njeno življenje je v tem trenutku eno samo razdajanje in prilagajanje. V kartah sem ob njej videla ženski lik. Upam, da boš to ti, da ji boš stala ob strani, če bo treba.”

Tisti večer sem se domov vračala z avtom. Pred vilo Milo sem zavila s prednostne ceste na stransko pot in ugasnila motor. Poklicala sem Kajo. ‘Trenutno nisem dosegljiva. Vesela bom vašega sporočila,’ se je oglasil le še pisk njene elektronske tajnice.

“Draga moja, ravnokar sem zavila s prednostne ceste. Ti boš vedela, kaj to pomeni. Je bil že skrajni čas,” se je glasilo moje kratko sporočilo.

Biti socializiran pomeni, vzpostaviti zvezo med možgani in jezikom.

*

“Zakaj bi si metala pesek v oči? Ženska pri petdesetih nima nobene prednosti. Prednost imajo veliko starejši ljudje, invalidi z berglami, mamice z vozički, nosečnice, imele bi jo ženske s PMS-om (predmenstrualnim sindromom), če bi ... To pač je prednost, da ne rabim več vložkov (razen za v čevlje),” potihoma razmišljam in pokimam Marku, ki mi maha s hodnika.

“S sodelavko skočim na kavico,” se pohvali in izgine. Mlajšo, seveda. Tudi mlajše so v prednosti. Itak. Jaz pa sem v zlati sredini. ‘Hvala Božičku za tako zlato,’ sem še jaz premogla nekaj cinizma.

*

Lansko leto je bil pust šele četrtega marca. Sklenila sem, da se oblečem v mati Terezo. Moja oblačila so bila zadnje čase zares podobna Terezijnim. V sebi sem prebujala neko novo podobo — notranjo lepoto. Vedno bolj sem se razdajala. Topogledno ni imel moj ati nobenih čutil. Še huje; nekega dne me je nadrl v gostilni pred avditorijem gostov:

“Kako pa izgledaš? Veste, moja hči je bogata ženska. Doma ima polne omare kostimov. Ne vem, komu bi se rada smilila?” Z Lenko sva se spogledali. “Ali ga odpeljem domov,” sem jo vprašala.

“Nikar. Naša gostilna je njegov drugi dom. Sploh ne vem, kdaj je bil nazadnje v svojem stanovanju. Kot kaže, se je preselil v našo staro izbo. Z njim bo treba govoriti na samem. Pred časom sem ujela njegov pogovor z Damjanom Kraljem. Bojim se, da bo prodal Štefanovo stanovanje,” je bila zaskrbljena Lenka.

Takoj naslednje jutro po tem incidentu v gostilni sem prijela v roke telefon, da organiziram srečanje z atijem; na štiri oči. Odskočila sem, ko mi je nenadoma zazvonil telefon v roki.

“Ti pa si odzivna,” je bila vesela Joi. “Samo reci, da si me mislila poklicati. Če to ni telepatija. Odkar se družiš z Rezko, ti želim povedati, da je ona tvoja angelska mati. Povezala te bo s temeljnim instinktom.”

Na to pridigo nisem imela besed. “Kje si pa to prebrala,” je bilo vse, kar mi je padlo na pamet.

“V knjigi Ženska, ki teče z volkovi,” se je zagrela Joi. “Žal danes nisem prave volje, predvsem pa nisem pri zdravju, da bi ti pripovedovala o tem,” je začela kašljati v telefon. “Imam hud prehlad in v tej zvezi veliko prošnjo. Ob treh pridejo v knjižnico otroci, ki bi jih naj varovala popoldne. Če ne bi šlo za Šeficinega Ulija in Branko, te ne bi nadlegovala. Lepo te prosim, da ju ti sprejmeš in zamotiš, dokler ne pridejo starši.”

‘Krščen duš, če je pa Šefica v igri,’ sem pomislila in rekla: “Joi, veš da bom. Vse zate in za otroke.”

Z mobitelom na ušesu sem se sprehajala od okna do okna in obstala. Okoli moje vile se je potikal moški z mapo v rokah, si nekaj zapisoval in celo fotografiral hišo z vseh strani.

‘Haloooo’, mi je šel strah v kosti, da ne bi ati prodal še strehe nad mojo glavo.

Na dvorišču sem se postavila nepridipravo pred nos: “Kaj bo dobrega?”

“Gospod Štefan Starc me je napotil na vaš naslov. Predpostavljam, da ste njegova hči. Dogovorila sva se, da pripravim obnovitveni projekt vile Mile. Moja vizitka, izvolite,” je bil vljuden gospod ... Kos, kakor je pisalo na vizitki. Priznam, da sem bila nezaupljiva, ker sem imela občutek, da bi me ati rad omožil. Pri teh letih. Res noro, da mi sploh še pade na pamet kaj takega.

“In kdo bi naj to financiral,” me je zgrabila panika.

“To se lahko dogovorite naknadno, ko bo narejen predračun,” je rekel gospod Kos, privzdignil baretko v pozdrav in se odpeljal. Takoj sem se odločila, da mojega Štefana ne bom poklicala, temveč mu bom delala družbo že kar ta dan pri kosilu.

“Veš, da sem te pričakoval,” me je ati povabil za mizo, na kateri sta bila res pripravljena dva pogrinjka. “Midva bi lahko večkrat skupaj kosila. Za danes sem naročil pečenko in pražen krompir. Upam, da ne bodo pretiravali s čebulo. Veš zadnjič ...”

“Ati,” sem prekinila njegovo klatenje prazne slame. “Ne laži! Koga si pričakoval?”

Ravno tisti hip so se za mojim hrbtom odprla vrata. Ati se je nervozno zagledal v prišleka, ki je izginil, preden sem se uspela obrniti.

“Koga? Kdo je bil to,” sem skoraj zavpila.

“Ne se vznemirjati. Topla juhica te bo pomirila. Ne vidim rad, če se ve z Lenčko prepirata zaradi mene.”

Nemo sem ga gledala in si dopovedovala, da to ni ne demenca in ne naglušnost. To je pretvarjanje starega lisjaka.

“Razmišljal sem, da se za stalno nastanim tu v gostilni, ker me itak hranijo. Da ti ne bo stanovanje v breme, bi ga pa prodal.”

Globoko sem vdihnila: “Komu?”

“Ni bistveno, kdor ga hoče, ga naj kupi,” se je izmikal resnici.

“Komu,” sem ponovila.

“Veš, kdo bi znal kazati največ interesa? Damjan Kralj,” je končno izustil.

Poskušala sem ohraniti mirno kri in natančneje spoznati okoliščine:

“Kaj pa pravi Lenka na to, da bi se preselil k njim?”

“Nič, Lenčki je vseeno,” je bil prepričljiv. Res sem mu verjela, ker bi si Lenka na ta način prihranila pot in se rešila pospravljanja njegovega stanovanja.

Na pamet mi je padla odlična kombinacija:

“Danes sem imela čast spoznati tvojega mojstra zidarja. Ne vem, kaj te moti na vili Mili?”

Rahlo je zardel v obraz: “Sramota za Štefanel, da živiš v takšni podrtiji.”

“In Štefanel mi bo plačal obnovo hiše,” sem bila glasna. “Ati, enkrat v življenju priznaj, da tebe moti moja preprostost. Takole bova naredila: denar od prodaje stanovanja bo šel za obnovo hiše. Pika.” ‘Potrebuješ denar — imaš,’ mi je prerokovala Rezka.

Točno ob treh sem se pojavila v knjižnici. Od daleč sem zagledala Ulija in ob njem dve deklici, desetletno Branko in recimo petletno ... “Kdo pa je to,” sem vprašala.

“Saskina mama je prosila, da tudi njo popazite,” mi je pojasnila Ulijeva sestra Branka.

“Ali je Saski odpadla kljukica s š-ja,” sem se pošalila, prepričana, da ji je ime Aleksandra. Izkazalo se je, da je Saskija. Moj bog, danes je v modi tisto, iz česar smo se pred leti norčevali.

Preden bi se lotili česar koli, sem otroke vljudnostno vprašala: “Kako ste se imeli danes?”

Uli, ki se je ravnokar lotil barvanja, se ni zmenil za moje vprašanje. Še manj se je za moje vprašanje zanimala Saskija, ki je na fotelju za nami opazila Erno. Skočila ji je v naročje, da se bosta igrali s telefonom. Zagledala sem se v Branko, ki je globoko povesila pogled.

“Ali ste vi učiteljica,” me je vprašala. “Ne.”

“Ali ste prijateljica od moje mamice?” “Ne.”

“Če vam povem, obljubite, da bo to najina skrivnost,” me je končno pogledala. Z roko sem si navidezno zaklenila usta in prikimala. “Danes smo imeli v šoli dan prijaznosti ali *free hug*

day, kot ga imenujejo Angleži. Ta dan lahko pokloniš objem vsakomur, ki ti je pri srcu. Jaz sem objela nekaj prijateljic in tovarišico za telovadbo,” je Branka obstala s pripovedovanjem. Ker je bila Branka zelo debela deklica, sem se ustrašila, da jo je tovarišica zavrnila ali kako drugače prizadela. “Ali je tovarišica sprejela tvoj objem,” sem previdno vprašala.

“Lepo sva se objeli, potem pa se je razjokala. Sama si je bila kriva, ker me je vprašala, zakaj sem izbrala prav njo.”

Takoj sem bila v dilemi ali naj ponovim vprašanje še jaz. Ni bilo treba; Branka je nadaljevala: “Povedala sem ji po resnici: ‘Čeprav vas nihče ne mara, jaz vas imam pa rada.’” Stric Tihomir bi se strinjal, da besede bolijo bolj od udarcev.

“Branka prav si naredila. Če je tovarišica vredna tvoje ljubezni, so bile to solze sreče. Lahko ti je hvaležna,” sem jo objela in vse skupaj povabila na sprehod, dokler je še sonček.

Mali Uli je takoj potegnil vodo na svoj mlin: “Gremo pozdravit Jojo!”

Nisem razumela, koga, dokler mi ni Branka pojasnila, da misli knjižničarko Joi.

“Jožica je zares zbolela; mi je ne moremo pozdraviti,” sem mu razložila.

Branka je globoko zavzdihnila nad mojo nevednostjo in mi prevedla Ulijev stavek:

“Pri Joi imajo veliko domačih živali. Uli želi, da bi jih šli pogledat.”

Očitno štefanščina ni bila moj edini problem; tudi otroci govorijo meni nerazumljiv jezik.

Sprehod je bil odlična ideja. Od daleč smo zagledali mamo Vesno, ki nam je mahala z vrta. Joi je z obema rokama krilila pri oknu v prvem nadstropju. Od sreče in razburjenja je kihnila naravnost v šipo. Vsi smo se nasmejali. Otroci so se počutili

kakor doma. Uli in Saskija sta mi v hipu pobegnila v štalو za hišo.

“Takoj bom za vami, le gospo Vesno pozdravim,” sem jim rekla in naivno mislila, da ne bodo naredili nič, kar se ne sme. Še preden sva si z Vesno dobro segli v roke, se je zaslišalo zverinsko kričanje iz štale. Ob vsaki drugi priložnosti bi okamenela, tokrat pa sem pristala ob Uliju kakor puščica. Ker sta s Saskijo zamaknjeno gledala zajčke v štali, nista razumela niti kričanja niti moje bliskovite prisotnosti. Kriki so prihajali izza štale. Skozi lino sem zagledala Branko in moško postavo z bodalom v rokah.

“Neeee,” sem planila ven in okrog vogala. Z Branko sva se tako silovito zaleteli, da naju je vrglo po tleh. Šele takrat sem zares okamenela.

Nad nama je stal stric Tihomir s krvavim bodalom v roki in razčtetverjenim zajcem na leseni steni. Na srečo je mama Vesna prestregla Ulija in Sasko, da nista bila priči temu pokolu.

Komaj smo se za silo pobrali, ko je Uli vprašal Branko, zakaj je kričala. Zaman sem upala, da tokrat ne bo povedala po resnici, ko je iz nje izletelo: "Stric Tihi je ubil zajca."

Nazaj na poti v mesto je bil Ulija en sam 'zakaj'. Na srečo je Saski uspel odličen odgovor:

"Ravno ta zajec je bil na smrt bolan."

Preden so se pojavili starši, mi je Branka obljubila, da bo ta prizor ostal najina skrivnost.

Tisti večer sem odložila mobilni telefon na polico poleg banje. Nadvse sem si zaželela tople kopeli. Obdana s peno in aromatičnimi vonjavami sem poklicala Joi.

"Cel večer ga držim v rokah in čakam na tvoj klic. Nočem biti nadležna po vsem, kar se ti je pripetilo. Celó zame je bil to hud stres. Zaman sem ti mahala na oknu, da ne hodite k štali. Nisi me razumela," mi je hitela razlagati Joi.

"Nisem. Joi, jaz imam celo paleto težav s komuniciranjem. Ta trenutek pa imam težavo tudi na drugi liniji. Kliče me Brankina mama — gospa Šefica osebno."

'Ali je meni tega treba,' sem pomislila in dejala: "Dober večer, Monja pri telefonu."

"Pozdravljeni, končno mi je uspelo uspavati mojega otroka. Gospa Monja, ne vem, kaj ste počeli z Branko in ne vem, kako naj se vam oddolžim. Že nekaj let se neuspešno trudim okoli nje z raznimi dietami. Nisem verjela svojim očem, ko je nocoj sama od sebe odklonila meso pri večerji. Še več! Izjavila je, da v življenju nikoli več ne bo jedla mesa. Nimate pojma, kako zelo sem srečna. Iz srca hvala, pa lep večer še naprej!"

'*Bip, bip, bip*' je izzvenela linija.

**Ženska, ki sledi množici, najverjetneje ne bo prišla
dlje od množice. Ženska, ki hodi sama, pa se bo
zelo verjetno znašla na krajih, kjer ni bil še nihče
... (Klub Vražjih Babnic)**

*

“Gospa Monja, ali še vedno ne spite? Imam občutek, da se bo vaše razmišljanje vleklo čisto do jutra. Ker ne morem ves čas sedeti z vami, mi obljubite, da boste svoje dogodivščine zapisala in mi poklonila prvi izvod vaše knjige,” je Marko ponovno obstal pri moji postelji.

“Seveda. Tihomir me je učil, da je jutro pametnejše od večera. Dozdeva se mi, da sem bila pripeljana na urgenco naravnost iz parka.”

“*Alles ist möglich* (vse je mogoče), bi vam rekla Erna,” mi prikima Marko.

*

Natančno se spomnim klopce v parku. Sedela sem na pomladnem soncu in vpijala sončne žarke. Odkrivala sem svoj novi jaz. Nekaj klopi naprej je sedel tisti čudak, oblečen v Sherlocka Holmesa, in kadil pipo. Če bi ga lahko videla od blizu, bi ga mogoče prepoznala. Nekateri ljudje nikoli ne snamejo maske. Joi je bila prva, ki mi je rekla, da me je bivanje v Štefanelu spremenilo, da me občuduje, ker sprejemam nove izzive. ‘*A propos* novosti; Erno moram opozoriti, da ne bo objavljala selfičev s Saskijo na Instagramu. Nekateri starši so zelo občutljivi,’ sem se nenadoma spomnila. Joi je motilo, ker je že dvajset let knjižničarka. Nikakor ni našla načina, kako naj bi se spremenila.

“Mogoče bi pa le šli kdaj v kino,” mi je predlagala po treh mesecih poznanstva.

Moje razmišljanje je zmotil Vito, ki je prisedel z velikim sendvičem v roki in knjigo pod pazduho. “Danes malicam po načelu ‘prijetno s koristnim’, da se nadiham svežega zraka. Opazil sem, da se s sendviči v rokah sprehajamo predvsem suhi ljudje. Debele bi mimoidoči obsojali, da se bašejo. Suhe pogledujejo z odobravanjem, ker izgledamo lačni,” je mimogrede pofilozofiral.

“Imaš prav,” sem mu pritrdila. “Jaz sem v otroštvu veljala za pridno punčko, če sem jedla. Ta vzorec me spremlja še danes. Nadvse ponosno se sprehajam s sendvičem v roki in zaman čakam, da bi me kdo pohvalil. Ko sem bila brucka, sem dobila temeljito lekcijo na ta račun. Ravno takrat so prišli v modo štanti s *hot-dogi*. Privoščila sem si hrenovko z zenfom, majonezo in kečapom. Si predstavljaš, kako ponosno sem ugriznila v *hot-dog* in špricnila po sebi barvito omako. Namesto ponosa sem jo dobila po nosu.”

Da bi menjala temo, sem dobrovoljno sunila Vita pod rebra:

“Reci no, kako se imajo v knjižnici?”

“Skrbi me za Joi. Na mizi ima vse polno turističnih vodičev. Sproti se je zlagala, da nekaj preverja. Poškilil sem na njen računalnik, kjer je bila odprta spletna stran letalske družbe,” je povzdignil glas.

“Vito, Joi ima svoje življenje,” sem rekla.

Oba sva v en glas dodala: “*Nice try* (trudim se jo razumeti).”

“Tudi jaz bi rad potoval. Ko prihranim nekaj denarja, jo mahnem v Nemčijo.”

“In kaj boš počel v Nemčiji,” me je zanimalo.

“Nič ne bom počel. Užival. Pogledal si bom Motor World region Stuttgart. To videti in umreti; raj na zemlji, ti rečem.

Že po internetu sem se zaljubil v Mercedes 170 S Cabriolet A iz leta 1951, kaj šele, da bi ga videl v živo. Prenočil bom v V8 *four stars* hotelu, ki ima vsako sobo v avtosceni. Ne samo, da razstavljajo *oldtimerje*, tudi delavnico imajo za restavriranje starih avtov,” se je Vito zagrel kot formula ena na startu.

“In jaz sem verjela, da ti nisi materialist. Prepričana sem, da vidva z Joi ne bosta potovala skupaj,” sem se pošalila.

“Saj vem. Le to ti povem, pa naj zveni še tako pravljичno, Joi je zvezda stalnica v mojem življenju. Ne smem pomisliti, da bi odšla iz Štefanela,” se je Vito zamislil.

Obmolknila sva. Molčala in nehotе prisluhnila preglasnemu govorjenju za najinim hrbtom.

Tudi na drugi strani žive meje je bila lesena klopca, na kateri sta sedela dva, verjetno naglušna, moška. Vito je stegnil vrat in poškilil. “Ne boš verjela! To sta Štefan in Tihi,” se je Vito krohotal in držal za usta, da ne bi pljuval sendviča naokrog.

“Kaj ne poveš,” je rekel prvi.

“Kaj si pa mislil,” je kričal drugi.

“Ne vem, nisem dobro slišal. Povej še enkrat,” je rekel prvi.

“Kar sem rekel, sem rekel! Ali res moram ponoviti? Lenčka se je odselila v Dom za ostarele. Od tam ne pride več živa. Jaz pa živ ne grem tja. Imam boljši načrt. Monjo sem prepričal, da bo prodala moje stanovanje. Poleg denarja bo imela na grbi tudi mene. Upam, da bo obnovila tisto staro bajto. Samo sramoto mi dela. Za tuje otroke se briga, namesto da bi poskrbela za svoj izgled,” je (očitno) rekel ati.

Vito me je trdno zgrabil za roko, ker sem bila na tem, da preskočim živo mejo:

“Ne se mešati, ker te nihče ni nič vprašal in ... ker si jezna.”

“Veš kaj ti povem,” je rekel prvi.

“Kaj,” je vprašal drugi.

“Ne prekinjaj me, ker lahko pozabim, kar sem se namenil povedati. Poslušaj! Lenčkini te ne bodo več dolgo prenašali v gostilni. Miha se je potožil, da si jih zbudil ob treh zjutraj,” je dejal Tihi.

“Lahko bi mi bili hvaležni. Preverjam, koliko je ura, da ne zaspijo,” je odgovoril ati.

Velik grižljaj je izletel Vitu iz ust, medtem ko se je udarjal po kolenih in krohotal.

“Rezka je te dni metala karte zate,” je (očitno) rekel Tihi.

“To sem ji pa strogo prepovedal, čarovnici,” je kriknil ati.

Rogajoč se, je Tihi vstal s klopi: “Človek obrača — usoda obrne. Matildi (smrti) ne uideš!”

“To pa je *Muppet show* v živo. Ti se verjetno ne spomniš te mladinske serije z dvema starčkoma na balkonu,” sem pogledala Vita.

“Ne,” je odvrnil. “Ugotavljam pa, da se človek na starost nekako pootroči. Monja, mimogrede, zakaj tebi toliko pomeni delo z otroki?”

To je bilo vprašanje, ki bi ga pričakovala od svojega očeta, če bi mu bilo kaj do mene, ne od štiriindvajsetletnega fanta. Vito je res čuječ človek.

“Da boš razumel, kako zabavno je z otroki, ti bom privoščila anekdoto s tehničnim pridihom — samo zate. Uli me je vprašal, kaj si želim za rojstni dan? ‘Nova očala,’ sem dejala. Uli: ‘Zakaj?’ Jaz: ‘Ker so se mi stara pokvarila.’ Uli: ‘Zakaj?’ Jaz: ‘Ker mi je izpadel vijak in sem ga izgubila.’ Uli: ‘Zakaj?’ Jaz: ‘Ker je zelo majhen in ga ne najdem.’ Uli: ‘Veš kaj? Pridi k meni. Zraven naše hiše je kmetijska zadruga. Tam prodajajo vijake.’ Adi, ki je bil slučajno priča dialogu, je vskočil: ‘Uli, ti še ne razumeš žensk. Monja bi res rada nova očala.’ Uli me je sila resno pogledal: ‘Monja, raje si kupi vijak.’”

“Jaz ga čisto razumem, pa tebe tudi,” se je nasmejal Vito. “Joi se mi je pohvalila, da bosta v knjižnici organizirali okroglo mizo za starše. Super ideja! Verjetno želita nadoknaditi, kar ... mislim, ker ... kako naj se izrazim?”

Pomagala sem mu iz zadrege: “Preprosto, ker nimava svojih otrok, bova drugim pamet solili. Kakor reče župnik: ravnajte se po mojih besedah in ne po mojih dejanjih. Vito, jaz in otroci je dolga zgodba. Ne bom te zadrževala, ker moraš nazaj v delavnico. Jutri popoldan bomo pri meni v vrtu. Če imaš čas, si vabljen na podiranje džungle.”

“To pa z veseljem. Pa, da ne bi imela slabe vesti v zvezi z otroki, mislim s pomanjkanjem izkušenj; sodniki tudi sodijo o kriminalnih dejanjih, čeprav jih nikoli niso zagrešili,” mi je pomežiknil v slovo.

Zvečer, ko se je knjižnica spraznila, me je Joi povabila za njeno mizo: “Komaj čakam, da mi predstaviš osnutek srečanja s starši. Celo popoldne že premetavaš knjige in sediš pred računalnikom.”

“Veš, kako pravi teorija: tri ure priprav za eno uro sestankovanja. Kadar delaš z občutljivimi osebki, kar mamice zagotovo so, je najboljša tehnika ‘samoocena’. Sposodili si bova krščanski pristop. Na primer, Rezka hodi k spovedi, čeprav je prepričana, da v življenju še ni nič zagrešila. Starše morava pripraviti, da se bodo izpovedali. Vsaka mamica je prepričana, da so njena stališča edina pravilna. V tem pogledu so mamice kot polni kozarci vode. Niso v stanju sprejeti niti kapljice drugega mnenja. Kar koli bi poskušali dodati, bi steklo čez rob. Najprej bova prisluhnili njihovi izpovedi. Vsak od staršev bo povedal svojo dobro izkušnjo. Na ta način bomo delili dobro prakso. Počasi bodo prišle na vrsto tudi težave; obsojanja vredne

neprijetnosti, ki se njim nikakor ne bi zgodile. Za konec pa, če mi bo uspelo, jim predstavim gostjo večera. V mislih imam mojo znanko, babico iz Zgornje Kungote. Ženska ima šest vnukov in je pravi zaklad izkušenj.”

“Super, super, super! V celoti se strinjam. Prepričana sem, da bova združili prijetno s koristnim,” je vriskala Joi.

“Poslušaj še to anekdoto,” ki mi jo je dobronamerno povedala Branka. “Mali Uli je doma potožil, da se boji bavbava. Seveda ga je mamica (gospa Šefica) prepričevala, da bavbava ni. Ne boš verjela, kaj ji je mali odvrnil: ‘Mamica, če pa je bavbav, se pa tebe boji.’”

“Monja, ti nimaš pojma, koliko mi pomeniš. V meni prebujáš zdrav materinski čut. Do sedaj sem se ukvarjala predvsem s krivdo, da bi morala imeti lastne otroke. Še več kot to; opogumila si me, da ti predstavim svoj najnovejši načrt. Odpravljam se na potovanje,” je vrisknila Joi.

“*Ma nemoj*,” sem rekla malo za šalo, malo zares. “Si se namenila v Ljubljano ali Maribor.”

Joi se je tresla od navdušenja: “Neeeeee! Velikonočne praznike bom preživela v Nemčiji.”

‘Kriza,’ sem pomislila na Vita.

“Že leta hrepenim po srečanju s starima prijateljema Biserko in Mirkom. V tujino sta jo mahnila, kot se reče, s trebuhom za kruhom. Po naključju sem ugotovila, da Mirko bloga. Najbolje, da si sama prebereš katero izmed dogodivščin. Le to te prosim, da nikomur, pa res nikomur, ne omeniš moje namere. *Cross your heart* (prisezi),” je zahtevala Joi, da položim roko na srce.

V resnici sta moji roki še tisti večer planili nad računalnik kakor že dolgo ne. Le s čim je Mirko opogumil Joi, da se bo podala visoko nad oblake. Na blog je zapisal:

“Klečim na tleh, čelo počiva na tepihu med iztegnjenimi rokami, (slučajno) obrnjen proti vzhodu. Človek bi pomislil, da molim k Alahu, kot sirijski begunci, ki prihajajo v Nemčijo.

Ne, ne! Moj bog je že dolgo en sam – pilates. Ker pa je treba biti med pilatesom tudi sproščen in odkrit, bom priznal, da pojem hvalo ženi Biserki, ki me je že drugič v življenju osvobodila dela. Prvič sem pustil službo v Sloveniji, drugič sem pustil službo v Avstriji, tretjič – nisem več iskal službe. Biserka je od nekdaj moj zlati prinašalec: podjetna, sposobna, razgledana, karieristka. Jaz sem športnik. Da se ne bom pretvarjal – bil sem športnik, dokler se niso nakopičili zdravstveni problemi. Odkar sva v inozemstvu, se rad pohvalim, da sem multipraktik. Ni dela, ki se ga ne bi lotil. Če Biserka ustvarja prihodek, jaz ustvarjam najine domove. Pardon, urejam najemniške odnose in zagotavljam toplino doma.

Resnici na ljubo je treba povedati, da so se najini sosedje zaprli pred nama – priseljencema. Celotna hiša nasproti najinega stanovanja je bila zastrta. Midva pa brez zaves; okna čez celo steno. Zvečer se je Biserka domislila izvirne rešitve, kako pridobiti zaupanje sosedov v nasprotni stavbi. Stopila je do okna in glasno razmišljala: ‘Super, če so se skrili za rolete, sva midva varna. Po stanovanju se bova sprehajala v spodnjem perilu, da ne rečem – gola.’ To je bil pravi psihološki eksperiment. Kdo bo zdržal dlje? Pa ni bilo treba dolgo čakati. Že naslednji dan so sosedje pospravili rolete. Razgaljena nisva bila več nevarna.

Meni razkazovanje nikoli ni šlo od rok. V Nemčiji sem si prvič iskreno priznal, da postajam ljubosumen. Vsakokrat, kadar sva se naselila v novo okolje, se je Biserka izpostavljala z vpadljivim oblačenjem, da ne rečem slačenjem. S prijaznostjo in lahkotnim komuniciranjem je vlekla nase veliko več pozornosti, kot bi bilo

potrebno. Tudi, ko mi je pripovedovala, kako dobro je sprejeta v službi, sem se spraševal, ali je to rezultat trdega dela ali njene pojavnosti. Zgodilo se je, česar sem se najbolj bal. Za mentorja se ji je ponudil sam gospod direktor, da jo bo mesec dni intenzivno uvajal v novo delovno okolje. Gospod Gonzales je po rodu Španec. Biserka ga je kovala v zvezde in hvalila, da ima turistično agencijo oziroma kapacitete tudi na Malorki. Sem ju že videl na službeni poti.

‘Izgledaš nesrečen in zaskrbljen,’ je bila sočutna. ‘Ne bom te več zapostavljala. Obljubim! Se bom že česa domislila.’ Da se ženska česa domisli, ni treba čakati niti štiriindvajset ur. Že naslednji dan je prišla iz službe vsa sijoča. Našla je fenomenalno rešitev, da bo volk sit in koza cela.

‘Ne boš verjel, da moj direktor misli tudi nate,’ je bil nagovor, kateremu je sledila animacija, ‘ko sem omenila, da si bil aktiven športnik, je dobil odlično idejo. Ne me narobe razumeti. Nočem, da se zaposliš. Hočem le, da tudi ti nekaj počneš, nekaj, kar ti je v veselje, na primer igranje tenisa. Ko sem gospodu Gonzalesu omenila, da si trener tenisa, je takoj predlagal, da bi se, dan ali dva v tednu, posvetil njegovi ženi, ki že leta ‘maha z loparjem’, kot se je pošalil. Ali ni to izvirna rešitev!’

Ne boš več zapostavljen in osamljen. Dovolim ti, da se družiš z njegovo ženo. Boš združil prijetno s koristnim.' Cilj opravičuje sredstva.

'O moj bog! Kam naju bo to pripeljalo,' sem se spraševal pred tenis klubom, čakajoč na gospo Gonzalesovo. Prišla je, kot se za profesorico angleščine spodobi: 'How do you do (kako si)?' Točno to sem se tudi jaz spraševal: 'How do I do (kako mi gre)?' Nič je ne bom kritiziral. Gospa se je oblekla bolje, kot je igrala – jaz pa sem bolje igral, kot govoril angleško. Skratka, po treningu se je čutila dolžno, da me povabi na pijačo. Povedala mi je vse, o vseh in še več. V spominu mi je ostalo predvsem to, da sem ji bil nadvse všeč, da imata z možem vilo in športne kapacitete tudi na Malorki, da me bo vzela s seboj!?! Še dobro, da je v tistem trenutku k nama prisedel mlajši moški, ker se je meni kava pošteno zataknila v grlu.

'Pozdravljen Christian,' se ga je razveselila gospa Gonzalesova in naju predstavila: 'To je Biserkin mož Mirko. Christian pa je njen sodelavec, tudi on dela v naši turistični firmi.'

'Ni nas veliko — moških namreč. Ženske se bolje tržijo,' jo je Christian hitro dopolnil.

Še preden sem poskušal razumeti, ali ženske tržijo ali se tržijo, je ponosno nadaljeval: 'V naši firmi cilj upravičuje sredstva. Najvišja vrednota je ustvarjalnost in jaz sem jo ustvaril. Ustvaril sem žensko: Christino. Obraz sem ji sestavil iz najlepših deklet, za življenjepis sem izbrskal pravljico zgodbo. Ima nešteto prijateljev in sledilcev. Najbolj pomembno pa je, da se Christina odlično trži!'

V tem trenutku so moje misli odtavale daleč stran od ponorelega sveta. Spomnil sem se svojih vrednot. Tudi jaz sem bil ponosen v njegovih letih; ponosen, ker sem naredil dva lepa in zdrava otroka. Danes pa so moški ponosni, če ustvarijo virtualno žensko!?!'

Ko ti bivši reče: “Nikoli ne boš našla takšnega, kot sem jaz,” mu odgovori: “To je tudi moj cilj.” (Klub Vražjih Babnic)

“Monja, saj ti žariš od sreče,” je rekla Lenka, ki mi je sedela nasproti. Utrujene roke, zvite od revme, so počivale na vsaki strani šalice s kavo. Počasi sem nanje položila svoje dlani in uživala v danem trenutku.

“Draga moja Lenka, tudi iz tvojih oči sije sreča. Kako se počutiš v Domu starejših občanov?”

Sedeli sva v domski kavarni. S soncem obsijan, domačno urejen prostor je ustvarjal svojevrstno toplino. Nekaj miz od naju so ostarela dekleta prepevala ljudske pesmi.

Lenka se je raznežila: “Takole bom rekla, skozi prelomne trenutke v življenju so me vedno spremljala Tihomirjeva modrovanja. Znal je reči: ‘Tako kot boš gledala na stvari, takšno podobo bodo dobile.’ Jaz gledam na dom kot na hotel. Resnično uživam v strežbi in mnogoterih dejavnostih. Ker sem še dokaj pri močeh in zdravi pameti, se rada pozabavam na račun sostanovalcev. Na primer ...”

Vzravнала se je in obrnila proti pojočima ženskama: “Ve pa tako lepo pojeta. Kako je naslov pesmi?”

“Katere pesmi,” sta vprašali varovanki doma.

“Te, ki sta jo ravnokar peli,” je odvrnila Lenka.

“Katero pa sva peli,” sta vprašali varovanki. Na to sva se z Lenko od srca nasmejali.

“Demenca je lahko zabavna, če jo imajo drugi. Veš Monja, bivanje v gostilni je postalo povsem neznosno s prihodom Štefana. Dan mi je znal pokvariti že pri zajtrku. Takole je začel: ‘Jaz sem pa nocoj dobro spal. Sploh nisem slišal Mihe in Zale, kako sta se kregala sredi noči.’ Ubijal me je s štefanščino.

Kako pa je vedel, da sta se kregala? Seveda sem mu nasedla in odgovorila: 'Jaz pa nisem zatisnila očesa. Poslušala sem ju in trpela kakor bi vsaka mati.' Takoj, ko se je Miha pojavil pri mizi, je Štefanu izletelo: 'Miha, tako ne bo šlo naprej! Lenka celo noč ni zatisnila očesa, ker si nadiral ubogo Zalo.'"

Trpko sem srknila kavo. Ob poslušanju takšnih intrig se človeku dvigne pritisk tudi brez kave. Ocenila sem, da bi se dalo iz Lenke izvleči še eno pojasnilo. Namreč pri pospravljanju atijeve izbe v njihovem gostišču sem odložila njegov kovček pod posteljo in pri tem zadela z roko ob nekaj kosmatega. Odskočila sem daleč stran in vrisknila od groze.

"Lenka, kaj imaš spravljeno v izbi pod posteljo? Na smrt sem se prestrašila misleč, da je žival," sem načela delikatno temo.

"Ali ti Štefan ni pojasnil," mi je vrnila vprašanje.

"Ati se je zlagal kot vedno. Od tebe bi rada slišala resnico," sem jo proseče gledala.

"Zagotovo sta ugotovila, da je tista žival pod posteljo moj pelz mantel. Če ne bi bilo Štefana, si ga ne bi nikoli kupila. Pred tridesetimi leti mi je brat v Ameriki zapustil štirideset tisoč dolarjev. Ker je moj pokojni mož rad popival in zapravljaj, sem upoštevala Štefanov nasvet in zapuščino prikrila. Pravzaprav sem polovico denarja posodila Štefanu, da je opremil zgornji del vile Mile. Z oddajanjem prostora mi je denar tudi vrnil. Sebi pa sem privoščila krznen plašč. Velikokrat sem ga oblekla in se v njem sprehajala pred ogledalom. Žal nikoli ni videl belega dne. Jaz sem preskromna, da bi se z njim bahala. Še najmanj po Štefanelu."

To je bila torej Lenkina verzija resnice. Dobro sem vedela, da ati ni vložil dvajset tisoč dolarjev v staro pohištvo. Dovolila sem mu, da za silo usposobi zgornje nadstropje vile in ga nekaj časa oddaja; spodnje nadstropje pa je ostalo nedotaknjeno

po smrti babice in dedka. Še jaz sama ga nisem skoraj nič uporabljala. Potrpljenje je božja mast. Slej kot prej bo prišla resnica na dan. 'Medtem imam jaz še veliko dela,' sem si rekla in upoštevala Lenkin nasvet, da naj stopim v sprejemno pisarno Doma starejših občanov in vpišem atija na čakalno listo.

Če sem v življenju, podzvestno seveda, iskala moškega po njegovi podobi, ni bilo čudno, da sem ostala sama. Vedno bolj mi je bilo jasno, da sta bili najina naveza in njegova dobrota intenzivni le, dokler je še živela mama. Po njeni smrti se mi je povsem odtujil.

V tej zvezi sem si morala na starost zastaviti drugačen cilj: ob sebi rabim, če sploh koga, potem preprostega in poštenega človeka. Dovolj je bilo materializma. Resnici na ljubo sem si ponovno priznala, da imam vsega dovolj in preveč. Vsega, razen modrosti. Lenka mi je ponudila roko v slovo. Mehko in gladko; nobenega znaka staranja. Zagledala sem se vanjo kot najbolj priznana dermatologinja.

"Hočeš recept," se je Lenka pritajeno nasmehnila. "Tihi mi je svetoval, da v žlico mleka namočim kolot limone. Skisano mleko utrem v hrbtišče rok in pustim, da se posuši."

'Aha, to zna biti bolj učinkovito od jogurta,' sem se spomnila mojega recepta.

Konec marca smo bili z Ulijem, Saskijo in Branko že utečen tim. Če je le bilo možno, sem prišla po njih kar v vrtec. Med čakanjem, da smo se zbrali, sem rada poklepetala s starši. Prisluhnila sem pohvalam in grajam, tudi na račun vrtca, kar mi je prišlo še kako prav za predvideno okroglo mizo z njimi. Tako je bilo tudi tisti petek, ko nas je čakalo delo v vrtu. Ne glede na načrt sem si vzela pet minut, da sem pred igralnico v vrtcu zamotila nestrpnega očeta, ki je običajno z veliko ihto

oblačil sina, da bi ga čim prej zvlekel v avto. Medtem ko sva se pogovarjala, se je njegov malček brez problema sam oblekel, pospravil copatke, uredil nahrbtnik in čakal pripravljen na odhod. Ko sem pohvalila njegovo samostojnost, se je še oče čudil sinovemu napredku. 'Potrpljenje je božja mast,' bi ga podučil Tihomir.

Moji trije varovanci so bili vzhičeni nad dejstvom, da bodo lahko ta dan rezali in razkopavali po vrtu. Na poti do vile Mile nas je za trenutek zadržal še doktor Adi:

"Vas je pa res lepo videti skupaj. Vedno dobre volje in razigrani. Kdaj pridete ponovno k meni, da vam predstavim še nekaj dejavnosti našega zdravstvenega doma?"

Še preden sem dobro vdihnila, je Uli vskočil: "Nikoli več. Moja mamica je bila hudo jezna."

Adi je prestrašeno pogledal in stopil v korak z nami: "Pospremim vas, da izvem, čemu huda jeza."

"Saj ni bilo tako hudo," sem se hitela opravičevati. "Pravzaprav smo bili na izhodu iz zdravstvenega doma, ko me je po telefonu poklicala gospa Šefica (sem mu šepnila na uho), češ, kje smo. Nepremišljeno sem odgovorila, da v zdravstvenem domu. Prekinila je zvezo in dvignila lažni preplah. Ni bilo mrtvih, celo ranjenih ni bilo, le malo adrenalina. To je vse."

"Danes bomo v večji nevarnosti," je bila pogumna Saska. "S teto Monjo bomo rezali in žagali po vrtu."

"Prepričali ste me, da grem z vami do konca," je rekel Adi. "Kar bo, pa bo."

Le kdo bi si mislil, da imajo tudi moški šesti čut. Predhodno sem na klopco za hišo pripravila orodje, rokavice in samokolnico. Saskija se je spopadla z velikimi grabljami za listje, Uli pa je dovolil Branki, da ga je prevažala v samokolnici. Na srečo so bile škarje prepuščene Adiju. Sama sem si nadela fluorescentni

anorak in pripeljala okoli hiše še kanto za biološke odpadke. Veselju in smehu ni bilo videti konca. 'Za smehom pride jok,' me je dražil stric Tihi, ko sem bila še mala deklica. 'Ne danes, danes pač ne,' sem si mislila in hkrati negotovo pogledala proti Ernini hiši. Ravnokar nas je opazila, odprla okno in hitela mahati:

"Oooo! Kako lepo vas je videti."

"*So far — so good!* (do sedaj vse dobro) Ostani, kjer si," je bil moj odgovor. "Pa Bumbarja tudi pusti v pesjaku," sem hitro dodala.

"Ne, ne! Prinesem malico," se je ponudila.

"Hip, hip, hura," smo zaželeli doborodošlico Vitu, ki je s seboj prinesel celo motorno žago. Ko sem gledala žareče otroške obraze, sem se spomnila na vrtce v naravi. Menda je v Nemčiji že štiristo predšolskih skupin lociranih v gozdovih. Otroci zagotovo uživajo. S tem si krepijo tudi odpornost. Uli je pozorno opazoval Adija pri kopanju vrta:

"Počasi, mogoče najdemo kosti od dinozavra."

Adi se je ustavil in ga izzval: "Ali že veš kakšne barve so bili dinozavri?"

"Halo! Seveda vem! V vrtcu smo se pogovarjali, da so bili Dinozavri ta prave barve," se je odrezal Uli in budno spremljal Adijevo odkopavanje.

Po eni uri trdega dela, je Erna prinesla vroč čaj, pohane perutničke in domač kruh. Kot bi ustrelil, smo bili zbrani na klopci.

"Ti nadziraj otroke, jaz pa skočim po kozarce in serviete," sem zabičala Erni.

"*Everything under control* (vse pod kontrolo)," mi je zagotovila. Ker je Uli vztrajal, da gre z menoj v hišo na stranišče, sem ga posadila na WC v pritličju.

“V zgornje nadstropje skočim po kozarce, ti pa me počakaj lepo na stranišču,” sva se dogovorila. “*You wish* (misli si),” je kasneje komentirala Erna.

Ta čas, ko sem bila v zgornji kuhinji, je v pritličju tako silovito zaropotalo, da sem vse spustila iz rok in stekla po stopnicah do WC-ja. ‘Menda ni eksplodirala školjka,’ mi je padlo na pamet. Seveda Ulija ni bilo več na stranišču. Odprta je bila soba na levo, a prazna. Priprta so bila vrata v sobi na desno; tudi prazna. Pri obratu na hodnik sem se že zaletela v Adija.

“Kaj za vraga je tako počilo,” je bil ves paničen.

“Še ugotavljam in se mi zdi, da je ta soba, v katero sem nazadnje pogledala, preveč prazna,” sem bila povsem ob pamet in ponovno pogledala vanjo. Ob steni je manjkala omara. To je bil izjemno kompleksen prizor. Preden sem lahko razumela Adijevo kričanje:

“Stoj! Ne premikaj se,” sem že stekla do prevržene omare, pod katero je ječal Uli. Pod mojimi nogami je nastala luža krvi. Brez obutve na nogah sem pohodila velike kose stekla. Vse okoli mene je bilo polno razbitega kristala. Adi, ki je imel pohodne čevlje, je zbrcal steklovino, me dvignil v naročje ter posedel na prag hiše, z nogami uprtimi visoko v podboje. Stekel je nazaj po Ulija in ga prinesel ven brez ene same praske. Moji vrtnarji so v vrsti obstali pred nami. Od daleč se je že slišala sirena rešilca.

‘*Die hard* (kot v filmu Umri pokončno),’ je Erna hitela razlagati reševalcem.

*

Marko odkimava z glavo in odgrne kovter:

“Res imate brazgotine na podplatih. Zaceljene rane, ki niso od včeraj.”

“Ne, te so od letošnje pomladi. Ali ste mislili, da si vse te prigode izmišljujem ali kaj? Psihologi dobro vemo, da so nekateri ljudje nagnjeni k nezgodam, mislim, da smo nagnjeni. Edina sreča v nesreči bi lahko bil trenutek, ko me je Adi v naročju nesel čez prag, če me ne bi nesel v napačno smer.”

“Zdaj me pa res zanima, kako je mali Uli uspel podreti omaro,” se čudi Marko.

*

Ko je bilo steklo odstranjeno iz mojih podplatov, je Adi ravno takole prisedel k meni na posteljo in mi povedal svojo diagnozo nezgode:

“Uli je bil obseden s ključi. Ko je na vratih sobe prijel za ključ, so se slabo zaprta vrata odprla in posvetil se mu je

naslednji ključ, ki je zaklepal bife na zgornjem delu tiste stare socialistične omare. Uli je splezal na fotelj pred omaro, prijel za ključ bifeja, ki se je pred njega odprl kot pult. Čim se je Uli naslonil, je prevagal zgornji del omare, polne kristala, preko sebe in obtičal v bifeju.”

Bo že držalo, da imajo otroci, mačke in pijanci sedem življenj. Jaz pa bi potrebovala en super senzor, ki bi me omamil, preden zabredem v težave.

Zame ‘sreča v nesreči’ je bil šele petkov večer. Takrat je bilo zadoščeno mojim poročnim fantazijam, ko me je Adi ponovno nesel čez prag vile Mile; tokrat v pravo smer — v hišo torej.

“Ali sem težka,” sem ga vprašala, ko je z nogo stopil na prvo zunanjo stopnico in me posedel na koleno.

“Težka je moja bivša. Njo bi raje nosil, kot prenašal. Sicer pa človek lahko tehta toliko, kolikor meri v višino iznad enega metra.”

“Potem sem pa jaz *podmerna*,” sem bila vesela.

“Ne, ne. Ta mera je za moške. Pri ženskah se tej meri odšteje deset kilogramov, da je ženska merska,” mi je navihano pojasnil.

“Ni čudno, da je tvoja žena — tvoja bivša,” sem mu zabelila. V trenutku me je zgrabila panika, ker me je odložil kar na stopnico in prisedel:

“Če že izzivaš, potem pa poslušaj, zakaj je bivša. Ob njej sem se počutil, kakor da je pojedla vso pamet tega sveta.”

“In, kako se počutiš ob meni,” sem potihoma vprašala.

“Kakor, da sem jaz najbolj pameten na svetu,” mi je pomežiknil. Nič nisem komentirala. V tem primeru je bil molk zlato. Manipuliranje z ljudmi, psihologom nikoli ni bilo v čast. Dobro sem vedela, da je Adiju veliko pomenil njegov prav — njegov jezik ljubezni so bile ‘besede potrditve’. Še z večjim zanosom me je ponovno dvignil v naročje. Presenetljivo, da me njegov dotik ni motil. Morala bi ga predlagati za ‘zdravnika leta’; paciente nosi po rokah.

“Počakajta no,” se je oglasil Vito, ki je še vedno pospravljal po vrtu. “Pomagal vama bom po stopnicah.”

Fanta sta me odložila kar na kavč v dnevni sobi, nakar je Adi postavil sila neprijetno vprašanje:

“Ali imaš pri hiši nočno posodo.”

Namesto, da bi mu odgovorila, je vprašal še Vito: “Kaj pa je to nočna posoda?”

‘Ignore,’ je v mojih mislih odgovorila Erna.

“Imam, v spodnjem WC-ju.”

Adi je odšel po posodo, Vito pa je obstal pred menoj in nehal dihati. Njegove oči so postajale velike in roke tresoč. Že sem pomislila na božjastni napad, ko je le uspel izustiti:

“Monja, ali ti veš, kaj imaš v lopi pred gozdom?”

“Nimam pojma. Lopa je zaprta od kar pomnim. Mogoče kakšno staro kosilnico.”

“Ne, ne, ne,” je kričal Vito. Ubogemu Adiju, ki je ravnokar stopil v sobo, je iz rok izpulil kahlo in ga odslovil, češ, da mora nujno govoriti z menoj na štiri oči.

“Monja, v lopi imaš novega Yugota! Avto,” je Vito skakal, kot bi se mu zmešalo.

“Novi Yugoti ne obstajajo,” sem bila začudena.

“Mogoče je star, izgleda pa kot nov — brez tablic. Monja, za ta avto ti dam kar hočeš.”

“Vito, pomiri se. To ni igrača; to je avto, ki ni moj in nimam pojma, čigav je. Kako si sploh prišel do njega, ” sem bila začudena.

“Slučajno. Usoda, ti rečem. Želel sem pospraviti vrtno orodje v uto, nakar sem ugotovil, da je povsem zarjavela obešenka neuporabna, da je uta pravzaprav zapuščena. Skočil sem v delavnico po novo ključavnico in tako rekoč dobronamerno vlomil. Samo to mi obljubi, da bom imel pri avtu predkupno pravico,” je sklenil roke v molitev.

‘Končno sama’ sem si rekla, ko je odšel tudi Vito. Na telefonu sem imela kopico Erninih in Saskinih *selfičev*. Nisem bila več zbrana. Protibolečinska tableta je učinkovala in me vlekla v sen. Mogoče bi bil že čas, da si ponovno naložim *Instagram*. Kaj bi kuhala stare zamere. Sistem ni nič kriv. ‘Želiš partnerja — izberi,’ mi je prerokovala Rezka.

Marjana je dala kompliment možu:

“Moj ima najboljšo ženo v Štefanelu in okolici.”

Že naslednji dan je bila vila Mila zopet polna ljudi. Zbudil me je Kos; gospod Kos in njegovi delavci so pričeli z obnovo fasade. Absolutno nisem verjela, da se bodo držali datuma.

“Tudi obrtniki niso več, kar so bili,” je cinično pripomnil ati. Po telefonu sem ga seznanila s svojim najnovejšim zdravstvenim stanjem. Ne vem, kaj sem pričakovala. Z njegove strani je sledila le še ena cinična pripomba:

“Me veseli, da te imajo otroci radi.”

Ravno prav me je zagrel, da sem nadaljevala:

“Ko se pozdravim, sem jim obljubila vožnjo z Yugotom.”

‘*Ma nemoj,*’ bi mu izletelo, če ne bi premišljeno obmolknil.

Po premoru me je vprašal le:

“Ali te je Lenčka poslala v lopo?”

“Da,” sem se gladko zlagala. Od Lenke bom pa že še izvedela, kar je potrebno.

Kmalu po osmi uri sem zaslišala odklepanje vrat.

“Kdo si lasti moje ključke,” sem zavpila proti hodniku.

“Kdor jih rabi,” je zaklical Adi iz pritličja. “Tako smo se dogovorili tvoji negovalci. Dokler nas boš potrebovala, bomo imeli ključke pod loncem za hišo. Menda je to preverjeno skrivališče. Kako sta nogi? Poglejva, če še krvaviš.”

Privzdignil je revijo, ki je pokrivala nočno posodo. Zelo jezno me je pogledal:

“Prazna. Sem ti zabičal, da ne hodi okrog.”

“Ali misliš, da sem povsem nemočna. Veš, kdaj je ženska res nemočna? Samo tistih deset minut, ko se ji suši lak na nohtih.” Glasno se je nasmejal: “Kje si pa to prebrala?”

“V Cosmopolitanu,” sem bila iskrena. “Jaz si ne lakiram nohtov. Tvoja bivša žena tudi ne.”

“Ja, ja. Sem že izvedel, da sodelujeta. Bi rekel, da je z njo bolje delati, kot pa živeti.”

Spogledala sva se in nasmejala. “Jaz z njo zagotovo ne mislim živeti,” sem zaključila to temo. “Ko boš odšel, ne zaklepaj, pričakujem še enega obiskovalca.”

Marjana mi je navsezgodaj SMS-ala, da pride na kavo. Tudi njo sem s kričanjem usmerjala do dnevne sobe. Ob pogledu na moja debelo povita podplata se je prijela za glavo. Nikakor ni mogla verjeti včerajšnji prigodi in poškodbam.

Takole me je tolažila: “Vsaka stvar je za nekaj dobra. Vsaj ne boš plezala po zidarskem odru in preganjala obrtnikov. Vidim, da se ti obeta nova fasada.”

“Ti Marjana, raje hvali svojo fasado. Zopet izgledaš kot iz škatlice. Kako pa to, da nisi danes v službi,” sem se nenadoma spomnila.

“Čim sem zjutraj udarila po budilki, mi je bilo jasno, da ne bo nič z menoj. Izpod pazduhe sem zaudarjala kot sam hudič. Poklicala sem šefico, da je pred menoj zopet eden tistih dni, ko bi me itak poslala domov.”

“In, kaj ti je rekla?”

“Da ji naj povem kaj novega. Ko bi ti vedela, kako se dela pametno. Saj mi ne boš verjela, na kakšen način se izmaže, kadar jo vprašam za strokovni nasvet, ali če jo spravim v zadrego. V zadnjem primeru mi je položila roko na ramo. Otipala je naramnico mojega steznika in preusmerila pozornost: ‘Ali imaš novo spodnje perilo?’ S kakšno pravico se spušča v mojo intimo? Do sedaj sem ji le enkrat uspela vrniti milo za drago. Namreč vsako jutro je zahtevala, da pridemo v firmo petnajst minut pred začetkom delovnega dne, da smo ji skuhalo kavo in poslušali obnovo filma, ki ga je gledala prejšnji večer. Sam bog ve, zakaj jaz pozno ponoči ne gledam filmov. Jaz imam ob sebi alfa moškega, ki ima drugačne potrebe in z menoj drugačne namene. Ko je tisto jutro Šefica zaključila s fascinantno obnovo filma, nas je vprašala: ‘No, kaj boste rekli na to?’ Tako zelo me je potegnila za jezik, da sem si drznila pripomniti: ‘Kako pa kaj vaše spolno življenje?’”

“In, si preživela,” sem nestrpno vprašala.

“Komajda; kava se ji je zaletela kot še nikoli v življenju. S tistim dnem je bilo *kofetkanje* ukinjeno in njene jutranje predstave tudi,” se je Marjana zmagoslavno nasmejala.

Ta čas, ko je v kuhinji pripravljala kavo, sem ji na list papirja napisala dva pomembna recepta.

“To pa z veseljem sprejemem,” se je razveselila. Počasi je brala:

“Deset zrn črnega popra, dvajset rozin, pol čajne žličke janeža v zrnju daj zvečer v tri decilitre vode. Zjutraj precedi in popij. Haloooo! Jaz sem med sestavinami pričakovala vsaj pol pujsa, glede na prihajajoče velikonočne praznike,” je bila odkrito razočarana.

“To je recept doktorja Smiljaniča, ki te bo rešil valung in posledično omejil potenje. Drugi recept je namenjen izdelavi domačega dezodoranta: Dvema žlicama kokosovega masla dodaj malo koruzne bele moke in pecilnega praška. Bolje, da se namažeš zvečer in izogneš morebitnemu madežu na oblačilu. Kaj me gledaš? Brez nič ni nič. Ne pričakujem zahvale; potem zdravilo ne bo delovalo,” sem se pošalila.

“Monja, povej mi, zakaj se Štefan ne preseli k tebi?”

“Ker bi si grenila življenje do zadnje minute. Veš Marjana, jaz nisem več naivna najstnica, ki jo je obvladoval z dragocenimi darilci.”

“Verjamem. Danes ne bova govorili o najstnicah. Imam eno doma. S to razliko, da nje oče ne razvaja, kot bi si želela. Kadar mu Jasna reče za denar, jo Damjan najprej vpraša, ali nima še kakšnih odprtih terjatev. To je tudi glavni razlog, zakaj se jaz bojim izgubiti službo. Z Damjanovo ekonomsko naravnostjo bi težko polnila hladilnik,” je bila presenetljivo odkrita.

Prosila sem jo, da stopi še do mojega hladilnika. Privoščila je vsaki kozarec martinija z olivo in narezala različne vrste sira.

“Tako bo pogovor lažje stekel,” se je pošalila. *“Veš Monja, z leti sem jaz samo pridobivala; na žalost tudi kilograme. Z Damjanom sva se drugič v življenju zaljubila, ko je prišel na študij v Maribor. Ker je imel svoj avto, me je razvajal kot princeso. Izpolnil mi je vsako željo. Za dan žena mi je privoščil večerjo na Bledu. Kje je že to! Kot bi trenil so se obrnila tri desetletja. Njegova radodarnost se je sprevrgla v poslovno*

preračunljivost. Vse, kar sem pridobila, ni odtehtalo izgube. Izgubila sem prijateljice — prav vse. Namesto, da bi se odkrito pogovarjala in pošalila tudi na svoj račun, sem vse kopičila v sebi. Delala sem fasado, v kateri sedaj gnijem in smrdim. Veš, kako rada bi nekaj spremenila. Včasih se mi sanja, da sem sama, da so mi vsi pomrli. Nemir v duši me vleče k hladilniku. Ne gre za hrano. V mojih sanjah se hladi šampanjec. Pooook, udari zamašek in počí lonec in pravljice je konec. Strašno ti zavidam, da si v pokoju; imaš svoj mir in lahko počneš, kar hočeš. Le eno mi moraš pojasniti, zakaj se ukvarjaš s tujimi otroki in celo prostovoljno zahajaš v dom ostarelih?”

“Prišel je čas, da si priznava; ponovno tvoriva idealno povprečje. Meni primanjkuje vsega, kar tebi hodi preveč. S tujimi otroki se ukvarjam zato, ker nimam svojih. Z ostarelimi pa zato, ker imam čas in bi rada spoznala okoliščine, v katerih se bo kmalu znašel moj ati. Menim, da delam dobra dela, ki so mi hkrati v zabavo. Tisto, kar mi ti v resnici zavidaš, je pomanjkanje Šefice. To žensko morava me *delitati*,” sem ji pomežiknila.

Odkar sem bila v Štefanelu, mi ni bilo več tuje igranje skrivalnic. Odločila sem se, da Marjano skrijem pred Erno, ki je bila ta čas že na poti s kosilom. Rečeno — storjeno. Marjana se je pred nevihto umaknila v eno izmed sob v pritličju.

Erna ni izgubljala časa. Najprej se je zagledala v moji poviti nogi:

“Revica, saj si nepokretna. Imam odlično idejo! Še pred večerom ti pripeljem moj star pisarniški stol, ki je na kolesih, da boš mobilna vsaj po zgornjem nadstropju. Lepo prosim, da me pokličeš, če boš kar koli potrebovala. Kar koli, razen *merkanja* otrok. To je pa čisto preveč stresno. Veš kako sem se včeraj oddahnila, ko sem jih predala staršem. Do nadaljnjega si v bolniški.”

Nato je stopila v kuhinjo in glasno ugotavljala: "Vidim, da si pila martini v ženski družbi. Ali bi tvoji gostji padla krona z glave, če bi za seboj pomila našminkane kozarce?"

To je bila odlična *asociacija* (povezava). Na klubsko mizico je odložila dišeč segedingolaž in nadaljevala z nerganjem: "Sedaj, ko imaš čas, bi pa lahko pohvalila moje *sebiče*. Niti opazila nisi mojega poziranja na Bledu."

Nisem si mogla kaj, da nisem njen očitek dopolnila še s svojim: "Mene bolj skrbi, komu si pozirala." Moj notranji glas je slutil težave.

"O tem pa zgodovina molči. Raje poklekni na kavč in poglej skozi okno," je Erna menjala temo.

Priznam, da mi je vzelo sapo. Moj vrt je doživel popolno stilsko preobrazbo. Šele sedaj, ko je Vito temeljito obrezal glicinijo, sem zagledala lopo v vsej njeni veličini.

"Erna, ali ti veš, kaj ima ati spravljen v tej lopi," me je zanimalo.

"Nimam pojma. Mogoče se bo Lenka spomnila. Vem, da sta s tvojo mamo radi posedali v vrtu. Tu sta imeli mir pred Štefanom. Poglej, kakšen lep šopek pomladnih čebulnic smo ti pustili poleg malin. Vito je razložil otrokom njihovo poreklo. Menda je to voluharjeva ozimnica, ki je ni uspel pohrustati. Kaj pa pravi Adi? Kdaj boš pri močeh, da me posediva v vrtu," me je Erna skušala razvedriti.

"Čez teden dni. *Fingers crossed* (drži pesti)," sem se nasmejala. Takoj, ko je Erna odšla, je Marjana stekla v kuhinjo z robčkom v roki in mrzlično iskala malo plastično vrečko.

"Iz spodnje sobe sem ti vzela velikega pajka," je bila navdušena. "Ti kar! Vzemi dva," sem bila duhovita.

"To ni *corpus delicti* temveč motiv. Spustila ga bom v Jasnino sobo. S tem jo bom prisilila, da si jo pospravi," se je hihitala Marjana.

“To je vendar mučenje otrok,” sem pripomnila.

Kramljanje sva nadaljevali ob dobri jedači in pijači.

“Tako bi bilo treba hujšati,” je bila vesela, ker sva si kosilo razdelili in je bilo ravno prav za obe. Porodila se mi je odlična ideja. Takole sem ji predlagala:

“Marjana, narediva eksperiment. Če bi ti vedno jedla enako kot jaz, predpostavljam, da bi tudi tehtala enako kot jaz. Vsako jutro ti bom poslala SMS z jedilnikom za naslednji dan. Naštela bom jedi, ki sem jih jedla včeraj, da si jih boš nakupila za jutri ... Ali bi bilo to preveč zapleteno?”

“Glede na to, da si psihologinja, niti nisem pričakovala enostavnega postopka. Všeč mi je to, da ti bom sledila in si prikrajšala računanje kalorij. Velja. Pošlji mi SMS, kaj si jedla včeraj, da si nakupim za jutri,” je bila Marjana pripravljena na sodelovanje.

V zameno mi je predlagala svoj načrt: “Če me lahko pogrešaš eno urico, bom v pritličju počistila steklo.”

“Nikakor,” sem bila huda. Opazila sem, da jo je začel oblivati pot. “Ti si obsedena s čistočo. Marjana, to moraš spremeniti. Veš, kaj je definicija norosti? To, da delaš vedno isto in pričakuješ drugačne rezultate. TI se moraš spremeniti. Jutri je sobota. Pošlji mi Jasno, ki dobro ve, kako se pri meni streže.”

*

Marko: “Draga gospa Monja, bolj ko vas poslušam, bolj me skrbi, da sam hudič zlaga kocke po Štefanelu.”

Jaz: “Vaša slutnja je na mestu. Meseci, ki so sledili, bi povsem lahko botrovali mojemu pristanku, ne le na urgenci, temveč na psihiatriji.”

*

Jasna me je kontaktirala že na vse zгодaj, da sem ji naročila, kaj potrebujem iz trgovine. Prinesla mi je celo svoje ščitnike za kolena. “Predpostavljam, da se premikate po vseh štirih. Tudi jaz uporabljam ščitnike, kadar pomivam pode,” je nehote priznala, da ji je čiščenje zelo verjetno pomemben vir dohodka, kamor pač ne sodi pospravljanje njene sobe.

“O! Kako domiselno. Res grem na kolena ali pa se plazim po riti. *Ma ne okol govort*,” sem ji pomežiknila. Jasnin sočuten pogled me je spodbudil, da sem dodala:

“Ni bistveno, kolikokrat v življenju se znajdeš na tleh, bistveno je, da se pobereš. Jaz se bom pobrala; ne bo prvič.”

Do kosila se nisva več videli. Lotila se je čiščenja cele hiše. Ko je skuhala pozno kosilo, mi je postregla na kavču. Tako uslužne še nikoli nisem doživela. Takoj je pomila posodo in ponovno obstala na vratih z dišečimi svečami v rokah: “Ali potrebujete še kaj?”

‘Tole me bo drago stalo,’ sem si mislila in rekla, malo za šalo, malo zares:

“Ti me kar vprašaj, če imam še kako glasbeno željo.”

S tem sem privabila na njen obraz blažen nasmeh. Veličastno je prižgala dišeče sveče, se obrnila in odšla.

‘Kaj pa sedaj,’ sem se vprašala, ko je iz sosednje sobe zadonelo igranje klavirja. Babičin star klavir je spravil iz sebe mojstrske akorde. Kaj akorde — to je bilo koncertiranje. V trenutku sem padla na kolena in po štirih do Jasne. Obsedela sem na pragu. Vse je enkrat prvič v življenju; ta koncert sem spremljala z dna parterja. Mojemu navdušenju ni bilo konca.

“Lepo prosim, ne me izdati staršem,” je rekla Jasna, namesto da bi se veličastno priklonila.

“Tvoja starša ne vesta, da ima Slovenija talent. Kaj takega? Noro! Ne morem verjeti,” sem bila navdušena. “Ni je stvari, ki bi me lahko bolj presenetila.”

‘Ali pač; noč je še mlada,’ mi je rekel notranji glas.

“To je dolga zgodba, to sem tipična jaz,” je priznala Jasna. “Že pri sedmih letih sem se zaljubila v klavir. Inštrument sem dobila hitreje od vsake igrache. Sledila je glasbena šola in pohvale staršev in aplavdiranje. Točno tako je bilo. Pri enajstih letih sem spoznala, da igranje klavirja ni spretnost — za statusni simbol je šlo. Opustila sem ugajanje drugim in glasbeno šolo. Igrala sem le še zase, kadar sem bila sama doma.”

“Sklepam, da si srečala mojstra, ko si bila nanj pripravljena,” me je prevzelo spoznanje.

“Točno tako. Na internetu sem našla Billa Hiltona. Nabavila sem si njegov učbenik in igrala, igrala, igrala.” Iz nahrbtnika je potegnila črno notno knjigo. Njene roke so ponovno zgrabile za tipke.

‘Če se vila Mila sedaj ne bo sesula, se ne bo nikoli’, sem z veseljem spremljala Jasnin koncert.

Sreče se ne zasluži, ne obrabi, ne iztroši, ne poseduje. Do sreče se ne potuje. Sreča se v duši naseli vsakomur, ki živi hvaležno, dobrovoljno in z ljubeznijo. (Denis Waitley)

*

Marko: “Kaj pa, če ste doživela živčni zlom od sreče? Mogoče ste zadela na loteriji?”

Jaz: “Ne kupujem srečk, ker se sreče ne da kupiti.”

*

Jasna je bila na tem, da od sreče razbije klavir. Namesto večerne spokojnosti je po hiši prekipevala glasba; River flows in You ..., Clayderman ..., Elisa ..., Big Ben ...

“Jasna,” sem jo klicala.

Adelina ..., Big Ben ... “Jasna! Na vratih zvoni! Zvoni! Nekdo zvoni!”

Končno sem jo potegnila iz transa. “Če je moja mama, ji bom rekla, da ste vi igrala,” je kričala. Med podboji me je lahkotno preskočila in tekla k vratom.

Sledila je tišina. Ne skladba Tišina, temveč grobna tišina. Notranji glas je oznanjal zatišje pred nevihto. Kmalu je sledilo cviljenje. Slišati je bilo cepetanje. Navdušenje?!?

“Slavko,” je končno kriknila Jasna.

“Moj Bog in vsi svetniki,” pa sem zastokala jaz. Tolikšno navdušenje poznajo samo lastniki mladih psov. Jasna je bila povsem ob pamet. Slavko se je ustavil tri stopnice pred vrhom, ko me je zagledal na tleh. Božanska postava. Še sveče so se zagledale vanj. Njihov soj je odbijala bela srajca in na obrazu je nasmeš razkril snežno bele zobe. Skoraj tako kot v pravljici, le da se je princ zagledal v žabo (torej vame) na tleh. Z enako naglico kakor prej note so sedaj iz Jasninih ust letele besede: “Gospa Monja, nikoli mi niste omenila, da se družite z estradniki, da osebno poznate slavne osebe, da je ...”

“SLAVKO,” ji je prišlek položil na jezik svoje izmišljeno ime. “... vaš prijatelj. Milijon Slovenk bi ubijalo za to sceno.”

Moj slavní prijatelj, glasbenik in televizijski moderator, je bil oblečen v Sherlocka Holmesa. Jasno, naenkrat mi je bilo vse jasno. Najin vzornik je bil Salvador Dali. Slavko ga je večkrat citiral: ‘Tisti, ki nočejo ničesar oponašati, tudi ničesar ne producirajo.’

Prisedel je na zgornjo stopnico in vprašal: “Katera od vaju je koncertirala?”

“Jaz,” sva rekli obe hkrati v en glas.

Slavko pa je le razočarano odkimal z glavo: “Vidita, to je

najbolj tragično v življenju slavnih; v naši prisotnosti se ljudje vedno pretvarjajo. Kar nekaj časa sem stal pod oknom in užival v glasbi, ki zagotovo ni bila rezultat štiriročnega igranja.”

“Jaz! Jaz sem igrala. Vam dokazem,” je Jasna sedla nazaj za klavir. Medtem ko jo je glasba odnesla v njen svet, me je Slavko posedel na Ernin pisarniški stol ter pošteno skregal:

“Saj ne vem, kaj je težje; nositi te ali prenašati tvoje muhe? Kako si lahko na vsem lepem izginila iz Maribora? Ne le to! Izginila si iz vseh socialnih omrežij. Drago me je stal detektiv, ki te je izsledil.”

“Ti moj Sherlock Holmes. Saj pa si plačan za to, da igraš. Poslušaj raje Jasno, kakšen talent ima, in ji pomagaj debutirati. Moja kariera je zaključena. Od najinega poznanstva si nimaš kaj obetati,” me je stisnilo v grlu. Imelo me je, da bi ga objela, da bi ga srčno stisnila k sebi. Midva se še nikoli nisva dotaknila, namreč v najinem razmerju ni bilo prostora za realnost. Družil naju je surrealizem. Najbolje sva se počutila v družbi njegovega strahu pred nastopi in moje depresije. Ta večer sem mu le s težavo in na hitro opisala svoje zatečeno zdravstveno in duševno stanje.

“Realno gledano ne pričakujem, da boš razumel moje življenjske okoliščine,” sem skušala biti duhovita.

“Samo, da sem te našel živo, da vem, kam priti pote na begu pred realnostjo. Stopim še do Jasne, da jo pohvalim. Srčno ti želim hitro okrevanje, zdravo pamet in lepo smrt,” se mu je na obraz prikradel zloben nasmeh.

“Obljubil mi je avdicijo,” je žarela Jasna. “Monja, lepo prosim, povejte mi, kako vam je uspelo priti do njega. Kakšne zveze so potrebne, da se človek približa tako slavni osebi?”

Ker sem vedela, da se Jasne zlepa ne bom rešila, sem ji povedala najino zgodbo:

“Pred nekaj leti, ko sem se naselila v Mariboru, so mi z veliko zamudo diagnosticirali borelijo. Trmasto sem se upirala pridiganju zdravnikov o spremembi življenja. Zadnji med njimi je nad menoj dvignil roke, rekoč: ‘Če si prepričana, da je zdrav način življenja le prazno nakladanje, boš pač živela, kot misliš, da je prav ...’ Takrat sem začela (poleg antibiotikov) prakticirati jutranje sprehode. Na obrobju mesta kraljujejo vrtičkarji. Sprehod med uticami in cvetjem mi je dajal novih moči. Tam sem naletela nanj.”

“Kaj ne poveste! Slavko je vrtičkar,” je Jasna pozabila zapreti usta.

“Ne Slavko, njegov kuža je bil navsezgodaj privezan na eno od tistih utic. Zgrožena sem ga slikala in objavila na Instagramu. Slavko ga je opazil pod navezo #višavec in začel z menoj polemizirati. Izvedela sem, da je Cezar čakal pri utici kvečjemu nekaj minut na Slavkovo mamo. In tako sem nekega jutra le nekaj minut jaz čakala na Cezarja in Slavka.”

Jasne so bila sama ušesa, ko sem obstala s pripovedovanjem in se po Titovo vprašala *‘kako da kažem, a da ne slažem?’*

Počasi sem nadaljevala: “Obstal je pred menoj s kužkom na vrvici. Nikoli do tistega trenutka nisem niti pomislila, da je Slavko njegovo izmišljeno ime. V njem sem prepoznala televizijsko zvezdo. Bolj kot to se me je dotaknilo dejstvo, da bi po starosti lahko bil moj sin.”

“To,” se je nenadoma razjezila Jasna. “To je ostanek šovinizma do žensk. Moški lahko imajo mlajše, če pa se starejša gospa zagleda v mladeniča, je to konec sveta!”

Nič se nisem zlagala in tudi nisem pričakovala, da bi Jasna razumela, da sem v Slavku resnično videla svojega nesojenega sina, sedaj bi štel trideset let. Druženje s Slavkom je bilo

nekaj prav posebnega. Najina naveza je bila vzorčni primer nadrealizma. Iz minute v minuto sva si postajala vse bolj podobna. Mediji, ki sva jih pri tem uporabljala, niso igrali nobene vloge; naj si je bilo v živo, po telefonu, ali socialnem omrežju z izmišljenimi identitetami. Premlevala sva sanje, kritizirala politike, občudovala umetnine, potovala v neznane kraje, se smejala resnim stvarem in se izgubila v najmanjšem parku. Tudi pomanjkanje orientacije je bila najina skupna lastnost. Vse pogosteje sva izgubljala občutek za realnost. Nikoli mu nisem povedala, da skozi njega izživljam hrepenenje po družini, niti nisem pričakovala nobenih pojasnil ali čustev z njegove strani. Dovolj nama je bilo sobivati.

Dovolj, dokler tudi kolegici Kaji ni bilo vsega dovolj. Brala me je kot odprto knjigo in soočila s kruto realnostjo, da je pred njim eno in edino življenje, iz katerega se moram umakniti.

“Monja, dovolite mi, da nocoj ostanem pri vas. Prespala bom spodaj v babičini sobi,” me je Jasna potegnila iz preteklosti. “Aha,” sem prikimala in si mislila svoje. Ta je bila torej podnajemnica babičine sobe. Tedaj sem razumela, zakaj je bil njen notni zvezek skrit med ostalimi in zakaj je Lenka puščala rezervne ključe pod rožo. ‘Počasi bom razkrila vse skrivnosti vile Mile,’ sem se prikrito nasmehnila.

Tik pred spanjem sem se spomnila, da dolgujem Marjani SMS s ponedeljkovim jedilnikom:

Na tešče spij 2dl tople vode in pojej banano, namesto kave spij zeleni čaj z mlekom, za malico jogurt, za kosilo polovično porcijo vseeno česa, popoldan avokado s stisnjeno limono in za večerjo čokoladno torto z 2dl kisle vode.

“Cin, cin,” je priletel nazaj njen SMS. ‘Zakaj pa čokoladno torto? Ali se šališ?’

Od srca sem se nasmejala in ji odpisala: *S torto boš organizmu sporočila, da ni krize, da ne rabi kopiciti maščob ;)*

Priletel je še zadnji SMS z njene strani: *Nekje sem prebrala, da nismo vse ženske iste — vsaka je nora na svoj način :)))) P.s. Čuvaj mi Jasno!*

Sončno nedeljsko jutro je bilo oplemeniteno z Jasninim koncertiranjem. Ustavila se je le toliko, da mi je postregla zajtrk: “Monja, ali vi vsako jutro jeste sadje? Bolj dolgočasnega obroka še nisem videla. Po drugi strani pa sem vesela, da z vami ne bo veliko dela. Jaz bom sedaj povsem okupirana z igranjem klavirja. Si predstavljate, kako bi bila ponosna vaša babica na svoj star klavir. Kako čudovite skladbe zmore.”

“Jaz imam boljši predlog,” sem se v hipu spomnila, da bi lahko klavir preselili k Jasnini babici, ki je še živa in bo lahko

aplavdirala njenemu napredku. Ob tej ideji je Jasna za trenutek obstala.

‘*Are you kidding me* (ne se šaliti),’ bi rekla Erna. “Gospa Monja, saj niste resna. Vi sploh ne veste, kakšna čudaka sta moja babica in dedi po Kraljevi strani. V novi eri so Kraljevi opustili vožnjo s kočijo. Sedaj okoli hiše porivata šparov voziček. Mene bo pobralo od sramote. Ne grem jima blizu.” Vihravo se je obrnila in odhitela udarjati po klavirju.

Deklica je bila še mlada in krivična. Zagledala sem se v banano. Kar je preprosto, ni dolgočasno. Jutri bo pa jabolko, mandarina ali mango. Ni res, da Jasna ne gre do babice. Marjana mi je pojasnila, da z največjim veseljem, kadar potrebuje žepnino. Tisti šparov voziček pa sta Kralja dobila tako rekoč na recept od dr. Novaka, da z njim prevažata drva in druge težke predmete od drvarnice do hiše.

Ker obljuba dela dolg, sem prijela za telefon in poklicala Kajo. “Našel te je! Sem vedela, da te bo našel,” je vzklikala od navdušenja, še preden sem uspela omeniti Sherlocka Holmesa. “V horoskopu ti piše:

Ljudi, rojene v znamenju Tehtnice, nasprotni spol privlači vse od devetega leta. Ljubezen in Tehtnica — to je pravzaprav eno in isto. Njihovo zapeljevanje in flirtanje sta dovršena do te mere, da lahko rečemo, da so prav Tehtnice izumile ljubezenske avanture. Kljub temu stremijo k partnerskem življenju. Dokler jim na tem področju ne uspe, se ne počutijo popolne.”

“Draga moja Kaja, ustavi se! Od kod sedaj navdušenje? Če kdo, potem ti veš, da obožujem Slavka kakor bi mi bil sin. Horoskop je en larifari; naj verjame, kdor hoče. Ni ga strokovnjaka, ki bi znal pojasniti moje partnersko življenje. Moje zveze so bile vedno nekakšen splet naključij. Nobena tehtnica jih ne

bi spravila v ravnovesje; bogati moški so bili pokvarjeni, lepi so bili premladi, pošteni so bili dolgočasni, poročeni so bili prepovedani, slavni so bili znanstvena fantastika ...,” sem se nakuhala.

“Monja, meni je povsem jasno, da iz Slavkove moke ne bo kruha. Jaz sem vajena tovrstnih scen. Na klicu v sili nam kronično primanjkuje kruha, pardon — ljubezni. Pri meni osebno pa itak iz nobene moke ni kruha. Jaz sem čisto brez Slavčijev, a to ne pomeni, da nimam rada spletkarjenja. Držim pesti, da ti v novem okolju čim prej na dušo pihne kakšen nov slavček. Mimogrede, ali je to radio ali imaš pri sebi pianista? Ne mi odgovoriti! Dovolj mi, da si te predstavljam s pianistom, ki ti je prišel polepšat nedeljsko jutro. Zagotovo ti je prinesel velik šop lilij in rdečo bonboniero. Če bi se znal klonirati, bi hkrati igral in plesal s teboj. Srečnica,” je šepnila Kaja.

“Hvala ti Kaja, za sanje pri belem dnevu. Pri meni vadi mlada pianistka, najstnica. To ti pove, da lahko kaj kmalu pričakuješ moj ponovni klic (v sili).”

“Le preveri, kdaj je imela zadnjo menstruacijo.”

“Adijo,” sem rekla in prekinila zvezo.

Menstruacija. Roko na srce; komaj čakamo, da pride, ko jo imamo je odveč, gorje, če zamuja, sam hudič, če je ni in na koncu komaj čakamo, da se je znebimo. Spomnila sem se na sošolko iz osnovne šole. Ko nas je že večina nosila vložke, je dejala: “Plenic pa že ne bom uporabljala.” “Kaj pa boš,” smo jo dražile. “Prala si bom hlačke,” je bila prepričana do tistega dne, ko jo je učitelj zgodovine poklical pred tablo. Za njo na stolu je ostala luža krvi, z njo do table pa je šel velik rdeč madež na riti. V stranišče sem jo pospremila s svojimi vložki in poslušala pred vrati, kako je preklinjala: “V piz ... naj gre ta kur ... menstruacija!”

Po samo nekaj dneh ognjičevih obkladkov so se povsem ustavile tudi krvavitve iz mojih podplатов. Aplavz, aplavz! V mislih sem se postavila na zmagovalni podest. Po zlomljenem levem zapestju, po operiranem desnem kolenu, po zvinjenem levem gležnju in za povrh še razrezanih podplatih sem sodila med vrhunske športnike. Kot rečeno me je Kaja naučila, da je treba svoje življenje postaviti v pravo perspektivo. Ko sem se upokojila, mi je razložila: "Sedaj sodiš med *seenagerje* (senior-teenager ali postaran najstnik). Imaš vse, kar si si želela pri osemnajstih: ni ti treba v šolo ali službo, lahko počneš, kar želiš in te veseli, redno dobivaš denar, imaš vozniško in avto, domov prideš, ko prideš, ali pa tudi ne, nimaš več mozoljev in ne boš zanosila. Naj te ne skrbi, če se boš nekega dne ustavila sredi sobe in razmišljala, ali si prišla noter ali greš ven. Počakaj, da možgani *sprocesirajo* postopek. Ukrepanje na podlagi bogatih izkušenj terja svoj čas." Božičku hvala.

Previdno in počasi sem sedla v avto ter se odpeljala v dom ostarelih do Lenke. Med vožnjo sem razmišljala o abnormnih količinah cinizma, ki ga premore moj Štefan. Kadar koli sem mu omenila, da grem na obisk k Lenki, me je spodbujal, rekoč: "Le pojdi, nikoli ne veš, morda bo to zadnjič."

Kakor koli že, Lenka me je bila vsakič nepopisno vesela.

"Saj bi se pripeljala z Yugotom, pa ni registriran," sem takoj načela občutljivo temo.

"Kaj ne poveš! Tisti rdeč Yugo je še vedno v vaši lopi? Bi se reklo, da je odslužil dosmrtno ječo. Ti ne veš, kaj se mu je pripetilo," se je Lenka smejala. Njenemu smehu ni bilo konca.

"Ne vem in čakam, da mi ti poveš," sem postajala nestrpna.

"Ja, ja, ati bi se ti itak zlagal," si je veselo obrisala solze.

"To so bili časi, ko je bil rdeč Yugo statusni simbol — za ženske,

seveda. Tvoja mama, Jelka torej, se ga je nekako branila, dokler ga ati ni gladko pripeljal pred hišo. Kljub temu, da je imela vozniški izpit, ni vozila Štefanovih avtov. Tudi v Yugu se je peljala enkrat samkrat.”

“Kako? Saj pa ni karamboliran,” sem bila presenečena.

“Karambolirana je bila tvoja mama. Oprosti, ker se smejim. Situacija je bila za današnje čase naravnost neverjetna. Jelka je avto parkirala na velikem parkirnem prostoru pred restavracijo. Ko se je vrnila do avta, ga je odklenila, sedla vanj in bila na tem, da odpelje.

Kakor blisk je skočila iz njega, se opotekla med parkiranimi avti in hudo padla. Ugotovila je namreč, da ni sedla v svoj avto, da je njen ključ odprl napačnega Yuga, da bi verjetno odklenil vse rdeče Yuge,” se je krohotala Lenka.

“Joj mene,” sem zavzdihnila. “Ne vem, kako naj atija prisilim, da bi Yugeca prepisal na Vita?”

“To pa le prepusti meni. Z veseljem bom poklicala Štefana,” se je ponudila Lenka.

Povsem jasno mi je bilo, da ga bo soočila z resnico, ki jo je meni zamolčala.

Ta dan sem si zadala še en obisk; mami Jelki sem šla prižgati svečko. Na pokopališču je bilo spokojno, kot se spodobi. Ne sliši se primerno, če bi rekla, da je bilo lepo. Po hrbtu me je gredo pomladno sonce, na grobovih so cvetele narcise in tulipani. Pomladno prebujanje ne ve za mrtve. Obstala sem pri grobu in se zagledala v napis: Starc Jelka 1935—1985. Pomislila sem, kako malo pove tak napis. V tujini sem zasledila, da na grobove pritrjujejo tablice s pametno (QR) kodo. Ko jo telefon skenira, se bralec znajde na portalu ‘V spomin’, kjer si lahko prebere ... Kaj le? Verjetno to, kar so drugi napisali o pokojniku. Če bi moj ati pisal o mami, bi se zagotovo obračala v grobu. Tudi sama o sebi ne bi veliko napisala; o sebi ni nikoli govorila.

Začutila sem, da ob grobu nisem sama. Depresija me je objela okoli pasu: *‘Bova me napisali nekaj lepega o tebi. Lahko si privoščiva resnico. Ti povem zakaj? Ker nihče ne bo vzel v poštev tvojih posmrtnih ostankov. Takole bova zapisali: ne hčere ne sina po meni ne bo, dovolj bo spomina, kar je na QR tablici napisano.’* Ob tej misli me je streslo po životu. Preveč sem bila sama na svetu in sama na pokopališču.

‘*Malo morgen,*’ bi rekla Erna, ko sta se izza velikega nagrobnika prikazali dve sivi glavi.

“Naj me koklja brčne, če to ni najina Monja,” se je razveselil stric Tihi. Njegovo veselje ni bilo nič v primerjavi z mojim.

“Kako pa to, da vidva zapravljata tak lep dan med mrtvimi,” sem retorično pripomnila. Dobro sem vedela, kako veliko pomeni Tihiju urejanje groba celotne rodbine.

“Saj veš, da moja Rezka ne more brez nad... nadnar...,” je jecljal stric Tihi.

“To niso nadnaravne sile. To vse je mati narava, le redki jo razumemo,” se je bila pripravljena skregati Rezka. Prijela me je pod roko in potegnila stran od groba:

“Pridi. Pustiva ga, da v miru počisti grob. Sprehodiva se. Ti bom predstavila naše sosedo. Poglej! Tukaj je pokopana moja sestrična Lojzka. Komaj se je priženila h Grčarjevim, že jo je Bog vzel k sebi. Baje je grdo ravnala s svojo taščo. Stara Grčarka se je takole tolažila: ‘Naša Lojzka ne mara starih. Če nočeš biti star je samo ena rešitev — da umreš mlad. Bog daj, da bo umrla mlada.’”

Po hrbtu so me spreleteli mravljinci. Še sreča, da nimam tašče. Hitro sem menjala temo:

“Rezka, kako pa to, da imaš v grobu rodbine Starc pokopano sestro iz Kanade?”

“Ona ni ravno pokopana,” je zamomljala Rezka.

“Kaj pa to pomeni, da je pokopana sključeno ali kaj” sem se pošalila.

“Nehaj se norčevati iz mrtvih! V grobu je le njen pepel. Našo rojakinjo sem prosila, da mi ga je prinesla iz Kanade. Nekaj časa sva ga imela doma v žari, potem pa sva ga posula po grobu.”

“Zelo praktično, da ni bilo treba kopati luknje za žaro,” sem bila domiselna.

“Točno tako. Žaro sva shranila k tebi v babičino sobo,” je dodala Rezka.

Po tej izjavi sem okamenela kakor kipci na nagrobnikih. “Vidva pa res nista normalna. Od tu vaju peljem naravnost k meni; *ima*, da vržeš žaro naravnost v smeti. Naravnost, ti rečem,” mi je od razburjenja pošla sapa.

“Pomiri se,” me je Rezka ustavila pri maminem grobu. “Pomisli, tvoja mama je bila ravno tvojih let, ko je umrla.”

Glede na to, da Rezka ni bila izobrazena in ni uporabljala tujk, ni vedela, kaj je to cinizem. V tistem trenutku sem prišla do pomembnega spoznanja, da je cinizem Slovincem preprosto dan.

Klub Vražjih Babnic svetuje:

Naj ti ne bo žal za tisto, kar si naredila, naj ti bo žal za tisto, česar nisi.

April v Štefanelu se je vlekel kakor jara kača. Deževju ni hotelo biti konca. Sreča v nesreči, da ni bil mraz, ker so me obrtniki prepričali, da vili Mili privoščim tudi nova okna. Tisti dan, ko so delavci podirali odre, sem se skozi novo okno zagledala v Erno. Stala je na svojem balkonu z rokami v bok. Sončna očala so ji padla z vrha glave na nos, medtem ko je kričala:

“Plačala mi boš odškodnino, ker mi tvoja sončno-rumena

fasada jemlje vid, polt pa mi zeleni od zavisti.”

Hitro sem ji natipkala SMS: *pridem k tebi, da naredim selfija; ne s teboj — z vilo Milo ;)*

Pri Erni dobi stranka vedno več, kakor pričakuje. Poleg kave mi je postregla še z jezo, ker je sedaj njeni hiši strahotno padla vrednost, ker je tudi njo osebno načel zob časa in bi obe s hišo potrebovali novo fasado, ker ni več v stanju narediti *selfiča* brez *beauty* (pomlajevalnega) programa, ker nima moža, ker zanjo nima nihče časa, ker ...

“Seveda sem zavistna,” je odkrito priznala. “Ko si prišla nazaj v Štefanel, si delovala tako nebogljenjo. Brez mene še nekaj časa ne bi prišla k sebi. Kaj pa danes? Imaš kup novih prijateljev, obnovljeno hišo, honorarno delo, baje nov avto v lopi in poleg vsega tega se celo razdajaš; igraš se mati Terezo. Tudi to vem, da pri sebi skrivaš Jasno.”

Brez besed sem srknila kavo in čakala na razplet monologa. ‘Mi o vragu — vrag na pragu’, je prilil bencin na ogenj še Vito, ki se je ravno v tem trenutku pripeljal pred mojo vilo. Erni je v drugo pobralo vid, ko je zagledala bleščeč, rdeč Yugo.

“Od kod Vitu *oldtimer*,” se je zalepila na šipo.

“Jaz sem mu ga poklonila,” sem šepnila in bila na tem, da zbežim. To bi verjetno pomenilo, da sva z Erno opleli za vse večne čase. Ampak ne, tega si ni zaslužila. Z obema rokama sem jo prijela za ramena in posedla na stol.

“Poslušaj! *I shall say this only once* (le enkrat ti povem),” sem ji po njeno pritegnila pozornost. “Ti Erna, si zlata vredna. Ne vem, kdo ti obljublja gradove v oblakih (na sumu sem imela dva: Rezko in katerega izmed poročenih moških). Tvoje življenje je tu in sedaj. Dajva obrniti to slovensko zavist v izziv. Greva na eno vožnjo z Vitom, mogoče dobiš kakšno novo idejo za svoj osebni razvoj.”

Rečeno — storjeno. Naredili smo *selfi*ča, da je bilo veselje. Še stric Tihomir se je razveselil, ko sem mu pokazala fotografije.

“Dragi moji, bolj po bosansko res ne bi šlo,” je komentiral tisto, na kateri je Vito čepel poleg gume. Rezka, za razliko od Tihija, ni kazala nobenega navdušenja, celo ni kazala zanimanja. ‘Pa ne, da je tudi ona zavistna,’ sem nehote pomislila.

“Ne oziraj se na njo,” je rekel Tihi, ki je opazil mojo zadrego. “Ponovno sem povabljen na lov v Bosno, pa ji ni prav. Pravi, da sem prestar. Ti ji razloži, da človek ni nikoli prestar za svoje hobije.”

Stopila sem k njej in jo vprašala: “Teta Rezka, kam bi pa ti rada šla? Te povabim.”

To je bil zadetek v črno. Oči so se ji zasvetile, roke zatresle, ko je izrekla željo (kot bi bila njena poslednja): “Na grob k moji mami.”

‘*Mamma mia*,’ bi bila Ernina pripomba. Modro sem privzdignila obrvi in ocenila, da ženska misli resno. “Kje pa je pokopana,” sem vprašala.

“Mahnili jo bova proti morju po stari cesti, da ti bom sproti kazala pot. Če kreneva zgodaj zjutraj, bo to enodnevni izlet,” se je razveselila kakor otrok.

Ah ja, izlet z Rezko bo mala malica proti soočenju z Jasno. V duši sem tehtala dva scenarija: ali zgrabit za vrat Erno, da mi razloži, zakaj jaz skrivam Jasno in pred kom, ali vprašati Jasno, kaj meni o tem. Kot že nešteto krat je tudi tokrat moj notranji glas citiral Tihija: ‘Govoriti je treba z ljudmi in ne o ljudeh’. Torej, sem jo naravnost vprašala:

“Jasna, ali se ti pri meni skrivaš in pred kom?”

Seveda sem tudi jaz (kakor pred časom njen oče) na napačno zastavljeno vprašanje dobila napačen odgovor: “Pred nikomer. Tu pri vas je moj drugi dom. Moji to vedo in nimajo nič proti.” Lepo je govoriti z ljudmi, če ne lažejo. Šele čez dva meseca sem ugotovila, da bi morala vprašati: “S kom ...”

*

Marko: "Pa smo tam, kjer ni muh. Gospa Monja, vi tako lepo pripovedujete, da vas ne bi rad preganjal. Noč se izteka; ne bova končala, če ne preklopiva na *fast forward* (pospešen modul). Ne misliti, da vas ne poslušam z veseljem — še več kot to; umiram od radovednosti, kaj se vam je pripetilo včeraj."

Jaz: "Če bi imela otroke, mi zelo verjetno ne bi takole prisluhnili."

Marko: "Zagotovo ne. Tudi jaz starše slabo poslušam. Pravzaprav redko kdaj govorita z menoj — o sebi pa sploh ne."

*

Joi je imela v tem oziru zelo resen problem. Njena mama Vesna se je z njo pogovarjala vedno in o vsem. Seveda je pričakovala vzajemnost, da bo tudi štiridesetletna Joi njej povedala vse, kar si je mama želela slišati. Po potrebi se je vključevala še babica Zinka, Vesnina tašča torej. Tri ženske, tri generacije pod isto streho in to brez moških. Aprilski dež se je nad njihovo hišo zadrževal celo leto. Od tod je izvirал moj odpor do povabila, ki mi ga je Joi poslala teden dni pred Veliko nočjo. Njen SMS je izgledal nekako takole: *Draga Monja in Lenka, rabljeni (tiskarska napaka; vabljeni pa res) k nam na obisk v sredo proti večeru. Lep pizdrav (tiskarska napaka)! Joi*

Kriza. "Joi potrebuje sile iz zaledja," sem povabilo prevedla Lenki, ki je takoj razumela moj namig in Joino stisko pred načrtovanim izletom v Nemčijo.

"Ti Monja ne veš, da Jožica ni govorila do svojega četrtega leta starosti. Resno, ker ji ni bilo treba. Še dandanes je temu tako. Ti dokažem, ko bova tam," se je namuznila Lenka.

Jaz osebno sem že v torek vadila govor, s katerim bom pomagala Joi prepričati njeno mamo in babico, da ji požegnata nekaj

dni svobode. Pol kariere sem bila svetovalka za medosebne odnose. Ah ja, teorija je eno, praktično pa sva z Lenko obstali pred njihovimi vrati, ker naju mama Vesna ni spustila v hišo:

“Če sta namenjeni k Zinki, je ravnokar zaspala pred televizorjem, če pa k Jožici, povem, da je že dogovorjena za nocoj.”

“Točno tako,” ji je odločno pritrdila Lenka. “Dogovorjena je z nama. Saj se spomniš Monje, Štefanove edinke,” me je sunila naprej, da sva se rokovali.

Končno naju je Vesna spustila v hišo. Joi nama je prišla naproti, babi Zinka pa je že veselo sedela za prazno mizo.

“Saj nisva prišli prehitro,” sem vprašala Joi glede na to, da je bila ura šele pet popoldne.

“Kje pa,” je namesto Joi odgovorila babica Zinka. “Jaz sem že pošteno lačna. Danes zagotovo pade večerja. Sita sem tega posta.”

Lenka mi je pomežiknila: “Sem ti rekla, da Jožica ne bo prišla do besede.”

Zinka je nadaljevala: “To so bili časi, ko je tudi Štefan zahajal k nam. Oboževal je pojedine in koline. Dobro se spomnim tebe Mončica, kako si bruhala po pečjaku. Ne veš, kaj je to? Pečena kri. Svinjska. Vse smo pojedli. To so bili časi!”

“Ati je sedaj že v letih, avta ne vozi več, peš pa tudi ne pride daleč,” sem naivno zagovarjala njegovo pomanjkanje interesa za Vesno in Zinko.

“Ti bom jaz povedala, zakaj ga ni več naokoli,” je začela Vesna, medtem ko ji je Zinka segla v besedo: “Vesna mu je predlagala, da naj gre v dom za onemogle. To jo je ukanil, ko se je preselil k Lenčki v gostilno. Prav se je odločil. Ne rabi več naših obloženih miz.”

“Špukal je v lastno skledo. Medtem ko sem mu stregla spredaj in zadaj, je udrihal čez polproletariat, kamor je uvrščal tudi

mene; delavko, samohranilko in pridno vrtičkarko,” je to temo zaključila Vesna.

Joi nam je postregla s prežgano juho, rekoč: “Lepo, da sta se odzvali povabilu. Mama je želela, da prideta na velikonočni zajtrk, a mene takrat ne bo tu.”

“Grešnica,” je mama Vesna spustila žlico v juho, ki je špricnila po mizi. Prestrašena Joi je bila na tem, da zbeži od mize, ko jo je Lenka zadržala z močnim prijemom za zapestje. “Jožica, sedi,” ji je ukazala in od blizu pogledala babico Zinko.

“Jožica, zakaj ti pri štiridesetih še nisi poročena in nimaš otrok,” je Lenka vprašala Joi, ne da bi odmaknila pogled z Zinke. Starka je (verjetno) prvič v življenju molčala kot grob.

“Vesna, ali boš ti odgovorila,” je Lenka postajala vedno bolj drzna. Ker sta mama in babica molčali, je nadaljevala: “Vama bom kar jaz povedala. Ker vaju cenim kot gostiteljici, bom fina in rekla le to, da je Jožica preveč pošteno dekle. Ali ji privoščita izlet, ali bi o tem še razpravljali?”

In tako je Joi dobila zeleno luč. Vsa moja teorija se je lahko skrila pred Lenkinim prijemom. Odlično je bila oborožena s poznavanjem zgodovine. Baje je babi Zinka rodila Joinega očeta komaj šest mesecev po poroki, zaljubljena mama Vesna pa je že kot najstnica pobegnila od doma.

Kakor koli že, sam Vito se je ponudil, da Joi pospremi na graško letališče. V slovo sem ji poslala SMS: *Naj ti ne bo žal za tisto, kar boš naredila, naj ti bo žal za tisto, česar nisi.*

Kasneje se je Vito pohvalil, da mu je Joi obljubila celo potno poročilo s severa.

Jaz pa sem obljubila in dolgovala Marjani dietni SMS.

“Letos se končno postim,” mi je priznala, ko ji je priletel deseti SMS z enako vsebino: *topla voda, sadje, zeleni čaj, jogurt, pol kosila, tortica in spat ;)*

Zaupala mi je celo Damjanov komentar, ko je obstal pred praznim hladilnikom:

“Zakaj ne poveš, da se je hladilnik pokvaril?”

Resnici na ljubo se je pokvarilo Marjanino razpoloženje. Do sedaj ji je le hrana povzročala izločanje dopamina (hormon sreče). Morala sem ji razširiti obzorje, da so viri dopamina tudi dobra družba, lepa obleka, nova frizura, ogled komedije, dotik ...

Dan za tem sem dobila njeno elektronsko sporočilo: *Skoraj me je pobralo od prevelike doze dopamina :o) Oblekla sem nov pomladni kostim, ki se je odlično podal k novi paž frizuri. Na poti v službo sem srečala sodelavca, s katerim sva obstala pred Šefico v trenutku, ko je končal z vicem, nasmejana do ušes. Opis scene: Šefica je ta dan izgledala še posebej bedno, slučajno je bil petek in ob petkih zahteva, da vsi izgledamo casual (beri: bedno).*

Posvetilo se mi je, da ima Marjanino hujšanje stranski učinek: porast samozavesti in maščevalnosti. Ponovno sem odprla njeno predzadnje, četrtkovo sporočilo: *Vem, da danes bo srečen dan; to sem občutila že zjutraj ... Slučajno sem prestregla klic novinarko, ki želi napisati članek za gospodarsko zbornico; članek o našem računovodskem servisu. Ker bo naredila tudi nekaj fotografij, sem ji naročila, naj pride v petek ;)*

Ni bilo dvoma, Marjana je postajala vsa vražja. Meni pa se je porodilo vprašanje, kje za vraga bo dobila novo zaposlitev, v kolikor izgubi obstoječo. Zaman sem upala, da bo Jasna, ki je še vedno in redno razbijala pri meni po klavirju, preglasila moj notranji glas. Le teden dni po tistem črnem petku z novinarko, je moj Big Ben tako silovito zadonel, da so še Jasni okameneli prsti. Pred vrati sem zagledala Marjano.

V moji glavi ni bilo procesiranja; kar so oči videle, so usta rekla: “Marjana! Ti nisi shujšala niti za gram!”

V hipu sem se prijela za usta, ker je nisem želela prizadeti. Z roko na ustih in izbuljenimi očmi, sem se čudila Marjanini visoki samozavesti:

“Ne! Ti se motiš. V trenerki izgledam bolj sproščeno, v kostimu sem pa lepo vitka.”

Spomnila me je na čmrlje. Le-ti po svojih telesnih proporcih naj ne bi bili zmožni leteti. Letajo zato, ker jim tega nihče ni povedal.

“Nisem vedela, da igraš klavir,” je bila začudena Marjana. “Jaz bi bila presrečna, če bi moja Jasna nadaljevala z glasbeno šolo. Nobena od njenih sošolk ni opustila igranja.”

Medtem ko sva prišli do kuhinje, sem za hrbtom mahala Jasni, da se pobere iz bajte. Ta dan je špricala šolo, češ da se pripravlja na nastop Mladi starim. To je bilo res, ni pa bilo v redu, da sem ji jaz napisala opravičilo. Dokler se nisem vrnila v Štefanel, laganje ni bila omembe vredna postavka v mojem življenju.

Pod vtisom šolskih obveznosti sem Marjani postavila sila nerodno vprašanje:

“Ali ti danes špricaš službo?”

“Neeeee,” me je iskriivo pogledala. “Danes sem si privoščila dopust. Zanimivo, zjutraj so po radiu povedali, v čem je dandanes problem mladosti — v tem, da nismo več del nje.”

‘*Now you are talking* (tako se govori)’, bi rekla Erna. Takoj sem diskusijo speljala na Jasnin mlin. Na vodi sem čutila, kot se temu reče, da bo prej ko slej opustila gimnazijo.

“Finski šolski sistem sodi med najboljše na svetu. Sedaj pripravljajo pravo revolucijo. Iz programa bodo odstranili kar nekaj šolskih predmetov, ki so ostanek dvajsetega stoletja. Namesto skopega učenja matematike, fizike ... bodo otroci

spoznavali dogodke in pojave interdisciplinarno. Pri šestnajstih letih se bo učenec odločil, kaj ga zanima in kako bo razvijal svoj interes,” sem bila navdušena.

“Staro sranje — novo pakovanje. Si že pozabila, da smo imeli usmerjeno izobraževanje,” je bila skeptična Marjana.

“To že. Veš kaj bo pa res temeljita sprememba, ki jo mednarodne šole že sedaj prakticirajo? Ukinitev spraševanja (sramotenja) pred tablo. V ospredju bodo timsko delo, samostojno pridobivanje informacij in celovite predstavitve rešitev.”

Marjana me je le odsotno pogledala: “Lepo, da se počutiš tako mlado, da te srednješolski sistem še vedno zanima.”

“Boš ti še prišla v mojo cerkev molit,” sem bila drzna. “Takrat ti razložim še vseživljenjsko izobraževanje.”

“Love is in the air (ljubezen je v zraku),” si je prepevala Erna.

*

Marko: “Monja, ali ste žejni? Vam smem ponuditi čaj?”

Jaz: “Ali imate občutek, da mi jezik ne teče dovolj gladko? Jezik bi moral biti ženskega spola. To je najbolj trenirana mišica ženskega telesa. Za razliko od vseh ostalih mišic ima določeno ostrino. Ko sem bila še deklica, sem verjela stricu Tihomiru, da hudič babam jezik brusi. V osnovni šoli sem z odliko brusila materni jezik (slovenščina pet), z enakim veseljem sem osvajala tuje jezike (angleščina pet, francoščina pet), za povrh sem osvojila še govorico telesa in osnove računalniškega jezika. Da mi kljub temu ne uide vseživljenjsko izobraževanje, sem dojela, ko je Vito počil na mizo knjigo z naslovom Pet jezikov ljubezni.”

*

Tisti dan me je Vito zmotil v knjižnici. Prisedel je za mojo računalniško mizico, mi vzel iz rok miško in rekel: "Čaka naju poročilo. Joi dovoli, da ga prebereva skupaj. Halooo! Potno poročilo iz Nemčije. Zaupala mi je naslov Mirkovega bloga." Pogledala sem proti recepciji. Joi je žarela od sreče. Diskretno mi je pomahala; bila je vesela, da se zanimava za njeno dogodivščino.

Mirkov blog: *Konec aprila nas je razveselil veter z juga. Za otvoritev 'balkončkanja' sem pripravil romantično idilo: pogrnil mizico, pripravil ležalnika, nekaj svečk, dekantiral vino in čakal, da me pokliče Biserka, ki se je tisti večer vračala s službene poti. "Brrr, brrr, ... , " končno; zgrabim za mobilni in se ustavim. Ups! Številka iz domačih logov!?!*

"Halo?" "Pozdravljen Mirko, Jožica pri telefonu." Na hitro sem poskusil urediti misli, katera Jožica? "Oprosti, ker sem te presenetila. Na blogu sem zasledila tvojo zgodbo iz Nemčije, nakar so mi še v Klubu Vražjih Babnic namignili, da bom obžalovala vsako dejanje, ki ga ne bom naredila, in sem si enostavno rekla 'just do it'!"

Jožica ..., Jožica ... "Ah to si ti - Joi (Đoi, kot smo jo klicali po Yugo-angleško), kaj bo dobrega?" jo pobaram v svojem optimističnem stilu.

"Saj ne vem, kako naj začnem, če imaš pri roki stol, raje sedi, pa itak mi ni treba takoj odgovoriti, ... Razmišljala sem in si želim, da bi prišla k vama na počitnice — vsaj za nekaj dni."

Ups!!! "Res sem vesel, da te slišim; pa to, da bereš moje bloganje. Ja, kaj naj rečem? Vse je stvar dogovora. Moram se uskladiti z Biserko, pa ti javim nekaj možnih terminov ... "

Sedaj bom pa le na kratko opisal, kako 'človek z navdihom' pridobiva izkušnje (beri: se uči na lastnih napakah).

Najprej sem Biserko vprašal, če je že slišala za Klub Vražjih Babnic. Njen odgovor je bil na dlani: "Ali bi me rad vpisal?" Nato je sledilo: "Da te ni poklicala katera izmed njih?" Če bi si upal na glas razmišljati, bi ji dal priznanje: 'Biserka, ti si tako pametna; pa so mi vedno rekli, da naj raje vzamem kakšno lepo.' Ker Biserki ni bilo poznano moje bloganje, sem Jožičino iniciativo zavil v drug papir, češ, da je slišala od znancev, kako super sva se znašla v tujini in bi ji veliko pomenilo, da bi bila midva njena vodiča.

"Joi je praktično najina družica, ona naju je 'spravila' skupaj," sem animiral Biserko.

"Velja. Razumi le, da boš ti concierge (deklica za vse), jaz imam čez praznike preveč dela," je obesila breme na moja ramena, pardon, delegirala delo.

Biserka in Joi sta skupaj študirali angleščino. Medtem ko se je Biserka predajala potovanjem in turizmu, je Joi zajadrala med knjižničarje. Svet in njegove zgodbe je doživljala skozi najrazličnejše avtorje, žal pa pri tem pozabila nase. Ko smo se nazadnje srečali, je bila še samska in je delovala zelo osamljeno.

"Joi! Dobrodošla," sem ji že čez par tednov mahal na letališču. Padla mi je v objem in vsa solzna priznala, da je bilo to zanje prvo potovanje z letalom, prvo pravo potovanje sploh.

"Vse sem do potankosti organiziral, le prepusti se mi," sem ji vlil pogum.

Takrat mi še ni bilo poznano, kako bo usoda začinila najine namere.

Za začetek sem jo povabil v teniški klub, da vidi, kako se imam po novem.

"Seveda boš igrala," sem bil navdušen, "ker vem, da znaš in imaš na voljo povsem novo Biserkino opremo." Očitno sem pritisnil na pravi gumb — v naslednjem trenutku je bila 'uštimana' kot profesionalke.

Na izhodu iz hiše je imela le še skromno željo, da skočiva v drogerijo po nekaj malenkosti. Zanj res: labela in sok, jaz pa sem stal v vrsti s polno košaro, kot prava gospodinja.

“Počakam te zunaj,” jo je pritegnil ulični vrvež.

Z enim očesom sem spremljal prodajalko, z drugim pa gledal skozi izložbeno okno, kdo je Joina sogovornica na ulici. V rokah je držala kup papirjev in jo nekaj spraševala. Na hitro sem plačal in planil na ulico. Puufff! Izginili sta kakor kafa.

“Joi! Jožica! Joža!” sem kričal levo in desno. Tudi klicem na mobitel se ni odzvala. Moj bog! Panika. Kaj mi je bilo storiti? Poklical sem Biserko.

“Kako moreš izgubiti žensko — eno samo turistko! Dobro, da jih nimaš cel avtobus,” in tako dalje in tako naprej je vpila v telefon. Kolena so se mi šibila pod težo izgube.

“Dober dan, vas lahko zmotim za trenutek,” je reklo mlado dekle s papirji v roki, “delamo anketo in bi vam rada nekaj pokazala.”

Ko me je obrnila v pravo smer, sem na koncu ulice pred veliko novo trgovino zagledal Joi in njeno anketarko. Stekel sem do nje. Prijelo me je, da bi jo objel in zadržal ob sebi za vedno.

Med vožnjo do tenis kluba sem bil zopet sproščen. Razložil sem ji vse o gospe Gonzalesovi in drugih igralkah, s katerimi bo igrala dvojice. Zaključil sem z besedami:

“Jaz, kot mentor vas bom le spodbujal, malo usmerjal in opozarjal na napake.”

Namenoma sem izpustil podrobnosti, da ne rečem vragolij, ki jih je zmožna gospa Gonzalesova. Taista gospa naju je že nestrpno čakala na glavnem vhodu in, še preden sem ji uspel predstaviti Joi, je pripomnila, da sva malo zamudila, navihano pomežiknila in premerila Joi od glave do nog in nazaj. Med rokovanjem je nadaljevala:

“Vi ste torej Mirkova nova prijateljica; je bil že čas; moram priznati, da ima fant odličen okus; no, hočem reči, da vas je oblekel po zadnji modi.”

Jaz osebno nisem prišel do besede. Gospa Gonzalesova je vodila igro in trening. Poleg vseh zbranih je na igrišče postavila tudi jezo in zavist. Njenemu ostremu pogledu ni ušla nobena podrobnost. Menda je pred leti opravila silno drago operacijo leč. Ko je soigralki očitala, da se izogiba žogi, sem le malo posegel vmes in seveda krepko obžaloval, ker je svojo izjavo popravila takole: “Ne, da se žogi izogiba — beži pred njo! Če bi zamahnila, bi ji verjetno počil šiv na oprijeti oblecki,” je še dodala. In še: “Ne bom ji več diktirala, da je to ‘njena’ žoga. Za danes je dobila že dovolj mojih nasvetov.”

Jaz gospe Gonzales ne pridem do konca. Babnica je vsa vražja. Dejstvo je, da soigralke ne morejo sprejeti toliko napotkov, kot jih je zmožna dati. Ko je ura odbila konec igre, je prišla za Joino torbo in jo grobo postavila s klopi na tla rekoč: “Tukaj jaz sedim.”

Joi je pobralo dar govora; vse do doma je molčala. “Veš kaj,” je končno spregovorila. “Mene je pa zjutraj skrbelo, da sem v avtu pozabila labelo.”

S tem so se najine dogodivščine šele dobro začele. Vsak dan je bil novo odkritje, novi kraji in novi ljudje. Timsko delo naju je reševalo pred drastičnimi posledicami. Ko sva se izgubila, sva se skupaj in hkrati. Biserka je bila najina zvezda stalnica, ki se je morala neprostoovoljno specializirati za telefonsko vodenje reševalnih akcij. ‘Prosto’ je dobila šele zadnji dan. Takrat sva ji obljubila, da ostaneva ob domačem ognjišču.

“Menda ne bova izpustila poglavja o kulinariki. Tudi na tem področju pridno treniram. Sedim pred televizorjem, tiskam recepte in z večerjami šarmiram Biserko,” sem priznal.

Za zadnjo večerjo v ciklu našega druženja se je Joi odločila, da prevzame mojo kuhinjo. Med izbranim gradivom je našla Curry juho z mango-krebsovim nabodalom.

“Mmhhmm! Mhmmm! Mmhhm!” smo cmokali. Obliznil sem si prste in vzkliknil:

“Joi, veš, kaj si ti — ti si ženska za tri!”

“Hvala,” je povesila pogled. “Jaz na žalost nimam niti enega — moškega namreč.”

Biserka je brez besed počistila mizo in odnesla krožnike v kuhinjo. Ko sva ostala sama, je Joi nadaljevala: “Veš kako se reče moji rani? Pravi fantje ste že vsi oddani.”

Naslednje jutro, ko sem Joi pospremil na letališče, sem se spraševal, ali Klub Vražjih Babnic sploh ve, kakšni angeli se skrivajo med njimi.

Oba z Vitom sva se ponovno zagledala v Joi za knjižničnim pultom. Odkar se je vrnila s potovanja, je bila drug človek, da ne rečem zaljubljena ženska. Srčno upam, da v ‘ta pravega’. Če sem prav razumela, je ravno ona spravila skupaj Mirka in Biserko. Ne bi bilo njej podobno, da bi posegla vmes.

Iz knjižnice domov sem privlekla težko torbo knjig. Iztekale so se moje priprave na okroglo mizo s starši. Med literaturo je bilo tudi Pet jezikov ljubezni, v kolikor bi odpovedale druge metode. Do večera sem bila zaprta v dnevni sobi. Za spremembo mi je prijalo Jasnino, tokrat nežno, igranje klavirja. Odprla sem vrata na hodnik in zaklicala:

“Jasna odlično, zelo romantično! Danes si presegla samo sebe!” Sledili so trenutki tišine. ‘*Može ona još*’, bi rekla mama Marjana. Čez minuto ali dve je pred menoj obstala v moji stari nosečniški obleki. Vzelo mi je sapo. Naenkrat so bila moja usta suha kakor poper. Gledala sem jo in gledala, kako mi kima. ‘Če me sedaj ne bo kap, me ne bo nikoli v življenju,’ sem pomislila.

**‘Ni pomembno, kolikokrat v življenju vdihneš,
pomemben je trenutek, ki ti vzame dih’, je pisalo
na ovitku čokoladnega bonbona.**

“Res, ali kaj ... in kaj bodo rekli tvoji domači,” sem bulila v Jasno.

“Dajte no! Nihče razen vas ne ve, da sem ... Pravzaprav teta Rezka ve. Ampak ona je jasnovidka, njej ni pomoči. Čim me je zagledala na vratih, je rekla: ‘Ježešna, ti si noseča!’”

Teta Rezka. V tem trenutku sem se tudi jaz spomnila besed čarodejke: ‘Želiš otroka — dobiš!’ Takrat je bila to zame znanstvena fantastika — a ne za dolgo; dobila sem otroke v varstvo in dobila sem otroke na pediatriji. Tole, da pred menoj stoji otrok z otrokom v trebuhu, je pa res preveč.

“S tem otrokom jaz nimam in nočem imeti prav nič. Jaz ti ga nisem naredila,” sem skoraj kriknila. Srce mi je udarjalo sto na uro. Iz ust so vrele besede, ki jih nisem želela izreči. Znašla sem se v zakulisju nekih dogodkov, ki so mi bili povsem tuji.

“Gospa Monja ne se jeziti. Naredil mi ga je ..., mislim v vaši hiši. Le to nisem prepričana, če ste bila takrat doma,” je jecljala Jasna.

‘Mogoče se mi vse skupaj samo sanja. Somrak,’ sem pomislila in kriknila: “To ni res! To ne more biti res!”

Jasna me je objela čez ramena in tolažila: “Ne se jeziti, to škodi otroku. Vse bo še v redu.”

Pogledala sem jo kakor tele v nova vrata: “Ali ti tolažiš mene? Raje pomisli, kaj bo rekel tvoj oče, ko bo izvedel.”

Jasna je obstala, a le za hip: “Vem, kaj bo rekel. Rekel bo: ‘Od kod imaš to hudičevo seme!’”

“To pač ne,” sem vstala s kavča in se vzravnila. “Vsak otrok

je božji dar. Nosečnost je nekaj najlepšega v življenju vsake ženske.”

“Hvala vam. Točno s temi besedami bom pomirila mojega očeta. Prisedla bom k njemu in ga objela čez ramena, namreč ‘dotik’ je najin jezik ljubezni,” je rekla Jasna povsem prisebno, skorajda preračunljivo, ko se je zagledala v knjigo na moji mizi. “Težje bo z mamó; me nisva ... *kompatibilni*, kot bi vi temu rekla. Njen jezik ljubezni je ‘njen prav’. Jaz tega ne zmorem; ne morem ji dati prav, ker se moti, ker je črno-bela, ker pada na govorice.”

V sobi je bilo vroče in zadušljivo; vsaj meni se je zdelo tako. Stopila sem k oknu in ga odprla. Svež zrak mi je dal moč za ključno vprašanje:

“Kje pa je oziroma kdo bo srečni očka?”

Če kaj nisem pričakovala, nisem pričakovala ponovne *kognitivne disonance*, ko je Jasna šepnila: “Slavko.”

“Ni variante,” sem vzkliknila, “saj se poznata komaj nekaj tednov!” Na plano je vrela globoko potlačena slutnja, da sta golobčka spletkarila za mojim hrbtom.

Jasni se je počasi, pa vendar, razvezal jezik: “Slavko, oblečen v Sherlocka Holmesa, je prišel v Štefanel le en dan za vami. Naletel je na naju z Lenčko, ki sva tisti večer hiteli s čiščenjem vile Mile. To je bila ljubezen na prvi pogled. Prepovedana ljubezen; sem pa le še mladoletna. Stokrat sem prebrala Romea in Julijo. To ni le fikcija. Prepovedane ljubezni so najmočnejše. Z Joi sva se pogovarjali, da se je res tako dogajalo. Ali mislite, da bi se Sultan Sulejman zagledal v lepotico Roxelano, če ne bi bila nedostopna in prepovedana; ujetnica iz Ukrajine, v katero se je prvi zaljubil njegov najboljši prijatelj.”

“Prosim te! Nehaj prilivati bencin na ogenj,” sem jo rotila.

A Jasna je imela svojo predstavo o prihodnosti:

“Monja, tudi, če me Slavko ne bo poročil, imeli bova otroka in bo ljubljen.”

“Imeli?! Vidva bosta imela otroka. Lahko naredita z njim, kar hočeta,” mi je izletelo. V trenutku so me obšle zle misli v zvezi z Jasnino preračunljivostjo. Menda ga ne bo izsiljevala.

“Sicer pa sva s Slavkom razmišljala v tej smeri, da bi bilo najbolje, če bi lahko jaz z otrokom ostala pod vašo streho vsaj za kakšno leto,” je spretno preložila breme na moja ramena. Z obema rokama sem si zakrila oči, da bi se mogoče pa le zbudila iz teh norih sanj.

“Zakaj vraga mi nista povedala resnice, ko me je prišel Slavko končno pozdravit. Seveda! Prišel je zato, da je pripravil teren, da je pripravil sceno. Dramaturg,” sem bila jezna kot sam vrag. Obraz sem položila nazaj v dlani in počivala.

Pred menoj je bila še ena neprespana noč. Ob petih zjutraj sem stala za hišo in gledala v svit. ‘Življenje ima zate načrt’, mi je odmeval Kajin glas. ‘Kako sta mi lahko naredila kaj takega? Slavko, ki sem mu leta stala ob strani. Jasna, kateri sem našla opravičilo za vsak spodrsrljaj. Alibi; zanju sem bila samo alibi. In, kaj bom imela od tega? Otroka,’ sem glasno razmišljala. Ko sem puhnila zadnji cigaretni dim v mrzlo jutro, sem bila neskončno srečna. Hvala ti Božiček, hvala.

Ne glede na prebedeno noč sem se popoldne grela na klopci v parku. ‘*Život ide dalje, život brzo prolazi*’ je bilo slišati glasbo iz bližnjega kioska. Ja, šele na koncu človek razume, da je življenje le kratek utrinek; sproti ni časa za tovrstna spoznanja. Moji trije varovanci so bili razigrani kot vedno.

“Pozdravljena varuška,” se mi je poklonil doktor Novak. “Sedaj si pa že pravi *multipraktik*. Na očeh imaš otroke in za hrbtom tvoja dva godrnjača.”

Šele, ko sem se obrnila, sem uzrla na klopi za hrbtom strica Tihija in atija. Skozi park proti nam je prihajal tudi Vito.

“Pridružil se bom raje razpravi o novejši zgodovini — socializem je moj fetiš,” je zaklical in prisedel k ‘sivima panterjema’.

“Ti pa res znaš z otroki,” me je pohvalil Adi. “Občudoval sem vas, kako enotno ste prečkali cesto.”

“Tega me je naučila slepa kolegica Kaja. Če hočeš do popolnosti pritegniti pozornost okolice, v mojem primeru otrok, se moraš delati prizadetega. Mi se igramo, da sem slepa udeleženka v prometu. Njihova naloga je, da poskrbijo za mojo, se pravi, našo varnost,” sem ponosno pojasnila.

“Kako pa si jih ukanila, da te niso zvlekli v trafiko. Njihove oči so se lepile na igrače,” je priznal Adi, da je kar nekaj časa hodil za nami.

“Ah, to! To je star trik z nakupovalnim listkom. Kadar vidimo njim dopadljive dobrrote, vsak na glas pove, kaj si želi. Jaz si zapišem na list papirja in potem želje posredujem njihovim staršem,” sem se navihano nasmehnila.

“Kaj pa listek s tvojimi željami? Še nisem pozabil škode, ki ti jo je povzročil Uli. Vse naokrog razbit kristal, pomešan z delci dragocenega porcelana. Vse je šlo rakom žvižgat,” je zavzdihnil Adi.

“Jaz obvladam stres po Tihijeви metodi,” sem z glavo namignila proti fantom na klopi za mojim hrbtom. “Tihi me je vedno tolažil, rekoč: ‘Vsaka stvar je za nekaj dobra.’ Spodnji prostori v vili Mili so že zdavnaj potrebni prenove; porcelan pa tako ni bil moj, temveč Kitajski,” sem se pošalila in zamolčala, da bova z Jasno obnovili spodnje prostore na stroške Sherlocka Holmesa — se ve.

“Jaz sem se že dovolj stroškala zavoljo otrok.”

Ker je Adi opazil mojih pet sekund za razmislek, me je spodbudil: "Povej!"

"Največ me je stala Branka. Le tebi zaupam, s kakšno muko sem našla na njej nekaj pohvale vrednega. Odločila sem se, da pohvalim njene bele zobe in nasmeh."

"In ... Kaj ti je odgovorila," se je Adi nestrpno muzal.

“Rekla mi je: ‘Tvoji zobje so pa rumeni.’ Seveda sem ji bila hvaležna za ta feedback. Beljenje me je pač stalo svojih petsto evrov,” sem se na široko nasmejala in pokazala svoje bele zobe. Saskija se je prva naveličala skakanja po igralih. Prisedla je k nama na klop z velikimi očmi in veliko prošnjo: “Teta Monja, daj mi mobija, da vaju slikam.”

Brez najmanjšega pomisleka, sem potegnila iz žepa telefon in ji ga izročila. Petletna deklica ga je previdno prijela, potegnila zaslon, z rahlim dotikom izostrila sliko in pritisnila; najprej vodoravno in potem še navpično. Sedla je med naju in zahtevala, da jo inštruiram, kako se slika pošlje stricu Adiju na njegov telefon. Šele, ko nama je narekoval svojo privatno telefonsko številko, se je popraskal po tilniku:

“To pa ni lepo, da takole zlorabljaš otroke. Jaz ti z veseljem dam svojo številko.”

‘Cin, cin’, je priletela fotografija na njegov telefon. Saskija, ki je pozorno spremljala njegove prste, je bila navdušena: “Imaš enako kodo kot moj dedi.”

“*What* (kaj ne poveš),” je popolnoma presenečen obstal Adi.

“*Yes* (da),” je odvrnila Saskija.

“Madonca, bi bil res čas, da postanem ded, da stopim v korak z mladimi. Poglej, kaj vse zmore današnje smrklovje.”

“Tudi tvoja otroka sta veliko zmogla, le da takrat nisi imel časa za opazovanje. Misliš, da se Saskinim staršem sanja, kako talentirana je njihova deklica,” sem namignila Adiju, da z desne prihaja njena mama.

“Sasika moja, teci, teci mamčiki v objem. Si bila pridkana danes? Kaj ste dobrega papali v vrtcu? Povej, če te lulčkat, da ne bova brisali lužice,” se je topila mama.

Adi je z muko stisnil zobe in mi šepnil za vrat:

“V parku pa res ne bomo brisali lužice. Ravno sem mislil stopiti za drevo.”

Tudi Uli je pritekel do Saskine mame, ki je dvignila roko in zaklicala:

“*Give me five* (udari pet) v pozdrav.”

“Danes pa znam poštevanko od dve,” se je pohvalil mali Uli in jo tudi brez napak zdrdral.

Še dobro, da so stali nekaj metrov od klopce, ker bi jih Adi pošprical s slino, ki se mu je silovito zaletela. “*Isusek*,” je zastokal polglasno, “ali nisi rekla, da je Uli skoraj dve leti mlajši od Saske.”

Ravno sem bila na tem, da Adiju razjasnim razmere, ko sem zagledala še Saskinega očeta, ki se nam je približeval. Če bi bila jaz kuža, bi takrat na veliko opletala z repom od navdušenja, da bo Adi videl, še bolje rečeno, doživel, kako napačno lahko funkcionira družina. Saskin oče nam je le bežno pokimal v pozdrav, medtem ko je vlekel iz žepa telefon, ga pomolil ženi pod nos in rekel:

“*Can you tell me what that means* (mi lahko poveš, kaj to pomeni)?”

“Anglež; brez vsakega bontona,” je siknil Adi.

Tudi v tem primeru stvari niso bile, kakor je izgledalo. Čim sva ostala sama, sem mu predstavila družinsko diagnozo: “Saskina mamica je profesorica matematike. Maksimalno zahtevna do vseh razen do hčerkice, ki jo zavija v vato in brani pred nasilnim okoljem. Od očeta, čistokrvnega Slovenca zahteva, da med seboj govorita angleško. Na ta način Saskijo ne obremenjujeta s težavami vsakdana, ker ju pač ne razume. Ne misli, da bi jaz dobila status varuške, brez diplome iz psihologije.”

Postajala sem glasna, da sem za silo preglasila Vita, ki se je že krepko kregal s svojima sogovornikoma na drugi strani žive meje. Danes je bil ta park vse prej kot oaza tišine. Ubogi Vito, vajan internetnih klepetalnic, se je lotil starčkoma razlagati projekt Venus.

“To bo družba prihodnosti. Dobrine bodo ljudem dodeljene po njihovih potrebah, doprinos posameznika pa bo v skladu z njegovimi zmožnostmi,” je bil glasen.

“Ja, pa ja,” mu je ugovarjal moj ati. “To ti razlagaj tistim, ki niso živeli v komunizmu. Zakaj pa misliš, da je po vojni padel koroški referendum? Ker je celo najbolj neumen kmet razumel, da mu bodo partizani vse pobrali, da bodo v njegovo preveliko hišo naselili brezdomce. Iz vseh mojih omar še danes leti pralni prašek. Ko se je plansko gospodarstvo zaplaniralo, so bila naša stanovanja prava skladišča banan, praška, kave in še bi lahko našteval.”

“Celo Švicarji so se na referendumu odrekli utopičnemu komunizmu, ko je država ponudila vsakemu tisoč evrov na mesec — kar tako,” je dodal Tihomir.

“Sedaj razumem, zakaj se ti še vedno tiščiš pri starših,” je ati očital Vitu, “ker nočeš, da bi vzdrževali prazno hišo.”

“Vidva sta trda kot klop, na kateri sedita,” se je Vito upiral njunemu cinizmu. “V prihodnosti bodo ljudje naseljeni v skupnosti skladno s svojimi interesi in hobiji. Na primer, glasbeniki skupaj, znanstveniki skupaj, naravoslovci skupaj, ...”

“To pa je res,” je začuda pritrdil ati. “Jaz sem popolnoma v trendu. Preselil sem se v gostilno, skladno s svojimi interesi.” Sama pri sebi sem mu morala dati priznanje. Možak se je odlično znašel v vsakem sistemu. Medtem ko sta se Tihomir in ati družno zabavala, sem Vitu pomahala, naj se ne trudi in ga povabila na najino stran žive meje. Da bi se pomiril, je tudi nama privoščil malo vedeževanja: “Ljudem ni jasno, kako se svet razvija. Takole vama povem ...”

Moje misli so za trenutek preskočile sceno, ko sem si zamislila Vita, kako se bo zagledal v Jasno in njen razvoj nosečnosti.

O tom po tom; osredotočila sem se na Vitovo prerokbo:

“V preteklosti so bili ljudje maksimalno fizično aktivni. Tudi otroci so morali delati. Duhovnosti so bila namenjena le nedeljska jutra. Ko so delo prevzeli stroji, je človek pridobil čas za kulturo in umetnost. Govorim o povprečnem človeku, ne o bogataših in brezdelnežih. Virtualni svet je dal duhovnosti in socialnim stikom povsem nova krila: fizična aktivnost je omejena na minimum, samo prstki še migajo po tipkovnici. Pravzaprav vsaka nova era pomeni narobe svet. Dandanes celo plačujemo, da smo lahko fizično aktivni, na primer v fitnesih.”
“No, no! Vse pa le ni tako virtualno,” je vskočil Adi.
“Gostilničarjev Mihec se je zadnjič zatipkal in je prišlo do krepkih fizičnih posledic.”

Z zanimanjem sva mu prisluhnila, ko je nadaljeval: “Baje se je fantič prijavil v studio televizijske hiše na ogled kuharskega tekmovanja. Pomotoma se je prijavil med tekmovalce in ne gledalce. Oče, tudi Miha, je na pozivu k sodelovanju dobil opombo, da naj ustrezno popravi datum rojstva.”

Z Vitom sva si bila enotna, da je Mihec pravi kuharski car. Očetu je dal enkratno priložnost.

“Veš Vito, v socializmu smo takšnim nastopom rekli ‘pokaži, kaj znaš’,” sem se še sama spomnila socialističnih časov.

Ta dan sem zapuščala park z nasmeškom na obrazu in spoznanjem, da je Štefanel daleč presegel moja pričakovanja. Iz Jasne sem iztisnila še eno priznanje. Vila Mila je bila polno zasedena že mojo prvo noč v Štefanelu. Pri meni dva policista, pri Jasni v babičini sobi pa fant.

“Pa ne Slavko,” mi je hitro pojasnila. “Prejšnji fant. Saj sem vam zaupala, da je moj jezik ljubezni ‘dotik’.”

Pri zadnji klopici na koncu parka me je za hip ustavil še sončni zahod. Toplota me je grela v obraz in dobroti mi je grela

srce. Svoj dom bom delila z Jasno in dojenčkom, očetovo stanovanje pa tudi prodam kakšni mladi družinici. Pogled se mi je še zadnjič ustavil na atiju. Nekaj metrov za njim je korakal stric Tihomir, obstal pred klošarjem, segel po denarnici in mu privoščil bankovec. Revež mu je segel do srca. 'Le zakaj,' se je vprašal moj notranji glas.

Starost živi od spominov, mladost od sanjarjenja. (židovski pregovor)

Tisto majsko jutro je obljubljalo najlepši dan v letu. V meni se je ponovno pojavil povsem izgubljen nemir, izgubljen nekje v mladosti. Nemir pred odhodom na izlet. Božanski občutek. Kljub temu, da človek ve, kam gre in s kom gre, so vse opcije odprte. Novi kraji, novi ljudje, nove dogodivščine.

"Depresijo pa le pusti doma pod ključem," mi je svetovala Kaja. Ni ga bilo, ki bi meni pokvaril izlet. Celo atijev sarkazem mi ni prišel do živega. 'Poskusiti ni greh,' si je mislil, ko mi je med jutranjo (grenko) kavo v Domu izrekel popotnico: "Uživaj vsak dan, kakor da je zadnji!" Druženje z njim je bila ena sama grenkoba.

Rezka mi je že veselo mahala z balkona: "Končno! Jaz sem bila na startu že rano zjutraj; *Tihi i Zemo su krenuli u zoru*. Naročila sem jima, da lepo pozdravita tvojo nesojeno rodbino v Bosni. Je že moralo biti tako."

Čim sva sedli v avto, je Rezka z menoj delila grenak priokus njenih izletov. Izvirni greh je segal do njenega prvega šolskega izleta.

"Sedem let mi je bilo, ko sem si zvečer pripravila vse za prvi izlet v življenju, za pohod na Sveto Ano. Le z muko sem zaspala," mi je zaupala. "Ko sem zjutraj odprla oči, je sonce

sijalo z vso močjo. Ura mi ni zvonila!? Mama, ki je ropotala po kuhinji, me tudi ni zbudila. Zamudila sem na izlet. Katastrofa. Vik in krik, ko sem izvedela, zakaj me mama ni zbudila. 'Ker si tako lepo spala,' mi je pojasnila. 'Tako lepo spim vsako nedeljo, ko me ti brezsrdno zbujaš in vlečeš v cerkev,' ji nisem ostala dolžna. Jaz, najmlajša v družini sem ji edina povedala kakšno nazaj. Starejše sorojence je oddala sorodnikom ali pa so sami odšli s trebuhom za kruhom. To je bila *zategla* ženska. O sebi je govorila toliko kot Štefan; nič od nič. Z očetom je govorila nemško ali italijansko, da ju otroci ne bi razumeli. Zagonetno otroštvo, ali ne? Danes ji bom z veseljem prižgala svečko. Naj počiva v miru."

"Rezka, ali se spomniš, kako si mi vedeževala: 'želiš potovati — kreni'. Res sem vesela. Naslednji izlet bomo naredili v troje, da ne bo zavidanja. Strica Tihija povabiva na morje."

"Ne boš verjela, kaj on meni resnično zavida," so se Rezki zasvetile oči. "Zavida mi druženje z mrtvimi. Pa ne misli, da jih kličem. Vedno pridejo sami. Običajno, ko jih najmanj pričakujem. Prvič se je zgodilo med pomivanjem posode. Meter od mene je na steni visel kuhinjski pribor: lopatica za torte, zajemalka, stepalnik, velike vilice, ... Ko sem opazila, da se zajemalka maje levo in desno, sem pomislila na potres. Halooo! Če bi bil potres bi se majali vsi kosi, ali ne? V tistem trenutku se je oglasil Tihomir s kavča v dnevni sobi. Pred seboj je imel razgrnjen časopis z osmrtnicami: 'Veš, kdo je umrl? Marica. V mladosti sva bila par.' Še bolj sem se zagledala v nihajočo zajemalko in si mislila: 'Le pojdi Marica, sedaj pa zares lahko greš.'"

Priznam, da me je zmrzilo. Nekje sem prebrala, da po smrti ostane za človekom nekaj malega energije, ki se, tako pravijo kvantni fiziki, lahko manifestira.

“Monja, jaz vem, da je tebi to malo mar, da si ti šolana,” je Rezka previdno nadaljevala. “Povem ti le, da znanost s tem nima nobene veze. Človek na to temo ne rabi znanstvenih prijemov; vse, kar rabi, je sočutnega sogovornika.”

“Draga Rezka, pred nama je dve uri vožnje, ti kar pripoveduj. Ker sem se celo življenje ukvarjala z navadnimi čudaki, mi ne bo nič škodilo še malo paranormalnega,” sem se nasmehnila.

“Če ti ni odveč, bom pa res obujala spomine. Starejša kot sem, bolj se spopadam s preteklostjo.”

“Ti kar,” sem vskočila, “za razliko od tebe si jo Štefan sproti izmišlja.”

Zapičila je pogled vame in nadaljevala: “Za nič na svetu. O mojem življenju bi bilo treba napisati knjigo. Meni najljubša oseba je bil najstarejši brat, Albin, tisti, ki je na žalost po vojni odšel v Ameriko, ker ni zaupal komunistom. Med nama je bilo enaindvajset let razlike. Bil mi je kakor oče; z razlogom. Tistega usodnega dne je mama pozabila na tuje jezike in ga je okarala čisto po domače: ‘Nehaj se polivati s parfumom; spet se greš gonit’. Slučajno je njeni jezi prisluhnul tudi najmlajši bratec. Ravno nanj pa je naletela lepa dama, ki je taisti dan stopila iz vlaka na naši postaji in vprašala po Albinu. ‘Ni ga doma. Šel se je gonit,’ je ponosno odvrnil mali. Dama se je obrnila in z naslednjim vlakom zapustila Albina za vedno. Na žalost je odplavila tudi plod v sebi. Za Albina ni bilo miru, dokler nisem (še isto leto) jaz privekala na svet. Jaz sem bila njegova ljubljenska od svojega prvega do njegovega zadnjega dne. Takrat sem se drugič srečala s smrtjo. Ob štirih zjutraj sem se zbudila, kot bi vame udarila strela. Obsedela sem na postelji in gledala v ‘toploto’ ob moji strani. Počasi je sevanje dobilo obrise pojave s klobukom. Ne boš verjela, da me ni bilo strah. Čisto nič. Maksimalno sem se zbrala in užila ta enkratni pojav.

Pokojni Albin je bil dobričina. Za razliko od dobrih se energija nejevoljnih pokojnikov manifestira kot mraz. Nič me ne mikajo tovrstna srečanja.”

Namenoma nisem komentirala njene pripovedi, ker sem sklenila, da bom sočutna sogovornica. “Povej mi Rezka, kako pa je umrla tvoja mama,” sem vprašala.

“Tako, kot si je želela. Ko je zakašljala, ji je počila žila v vratu. Vedno je molila za zdravo pamet in hitro smrt; naj počiva v miru. Sliši se nenavadno za tiste čase, da je bila edinka. Baje je njena mama, moja babica, umrla ob porodu. Obe naj počivata v miru, obe.”

Po nekaj kilometrih molka sem začutila potrebo, da še jaz delim z Rezko katero izmed svojih nenavadnih izkušenj. Za mojo bioenergijo je že vedela. Sama zase sem jo nadgradila še s Theta zdravljenjem in se osebno srečala z Vianno Stibal, a to Rezke ne bi zanimalo. Tudi s kvantno transmisijo je ne bom obremenjevala.

“Veš kaj, teta Rezka, jaz imam pa čisto dovolj dela sama s seboj. Najbolj sem ponosna, kadar mi uspe izklopiti zavest. Na primer, ko grem v trgovino, zaman iščem žeton za voziček. Obupam, se oblečem in grem. Pred trgovino sežem v žep in glej ga zlomka; žetonček je ravno v tem žepu. Še več; moja podzavest komunicira celo z napravami. Zadnjič mi je avtomat na bazenu zavračal bankovec za pet evrov. Ker pametni odneha, sem potisnila vanj bankovec za deset evrov. Ko mi je v vračilo nasul kovancev, sem se spomnila, da bom enega nujno potrebovala za garderobno omarico. ‘*Well done* (odlično)’, bi rekla Erna. Ko sva ravno pri Erni, navsezgodaj je za gostilno kofetkala s tistim brezdomcem. Ta je tudi kot duh, ki se potika po Štefanelu. Če ima Erna afinitete do starejših, bi si zagotovo lahko našla bogatejšega.”

Rezka se je nasmejala in me dopolnila: "Saj ga ima, ljubimca. Bajе je deset let starejši od nje. Ne poznam podrobnosti. Lenka mi je zaupala le to, da je bila Erna že kot deklica zaljubljena vanj. Takole jo je dražil: 'Če se ne poročiva, boš pa moja ljubica'. Bojim se, da ji je uničil življenje." Tudi tej izjavi je sledilo nekaj kilometrov molka.

V Zajčevo deželo, kot je vasico imenovala Rezka, sva prispeli malo pred kosilom. Ob cesti se je bahala velika vaška cerkev, obdana z ljubkim pokopališčem. Obstali sva poleg nagrobnika z veliko imeni. Cela rodbina na kupu.

"Enako kot pri grobu rodbine Starc. Tihomir in ati imata vse svoje pokopane v Štefanelu," sem glasno razmišljala.

"Če verjameš," me je presenetila Rezka.

Moj pogled in vsa pozornost sta se prilepila nanjo: "Govori!"

"Psssst. Na pokopališču se ne spodobi kričati. Njuni starši so bili izseljeni, dva brata, partizana, pa ubita. V spomin jim je Tihomir uredil grob in dal vklesati na nagrobnik kar vsa imena. Saj veš, da človek umre dvakrat. Prvič, ko opeša telo, in drugič, ko umre zadnja oseba, ki se ga je spominjala."

Starček na klopi ne daleč od naju je silovito kihnil. Obrisal si je nos, se oprl na palico in majal do groba, pred katerim sva stali. Poleg palice je bil opremljen še s slušnim aparatom.

"Tudi na tem pokopališču nam ne štimajo evidence," se je zagledal v nagrobnik, pred katerim sva stali. "Če koga ni v tem grobu, potem ni Karle Cimerman (1863—1880)."

"Kje pa je? Mislim, kje je pokopana," se je Rezki zaletela slina.

"Ne vem. Jaz je nisem poznal," se je starček obrnil na tem, da odide.

"Gospod," sem ga potegnila za rokav. "Ali imate minutko časa, da nama pojasnite, kaj je bilo s Karlo Cimerman (Rezkino babico)?"

Napol sključen se je obrnil in me pogledal z iskrivimi očmi:
"Minutko ali dve še imam, veliko več pa ni rečeno, tudi jaz ne
bom večno. Namignil je, naj ga pospremiva nazaj na klopco.

Sedli sva vsaka na svojo stran, da nama ne bi ušla kakšna informacija. Trenutek najine popolne osredotočenosti je zmotil mimoidoči župnik, ki je navihano pripomnil:

“Francelj, a ti pa zopet osvajaš?”

To bi lahko imelo vsaj dva pomena: prvič, da sva me naivni koklji, in drugič, da nama bo Francelj kar nekaj naložil.

“Ne menita se zanj,” se je starčku skremžil obraz, “če bi pater molil s takšnim veseljem, kot zbada farane, bi bil že zdavnaj v Vatikanu. Karla, torej. Najlepša mladenka v vasi. Oče je bil zaljubljen vanjo.”

“Čigav oče,” sva vprašali v en glas.

“Njen oče, stari Cimerman. Čuval jo je kot punčico svojega očesa. Ker je morala biti vedno ob njem, se je celo izučila lesarske obrti. Njen oče je veliko delal pri gospodi na Hošperku, tam čez polje. Moj ded Franc mi je pravil, da je bilo pravljичno, kadar se je s kočijo približeval gradu in ugledal lepo Karlo v tolmunu pred mostom, ki je vsa v belem prala očetovo orodje.”

“Vaš ded je bil graščak,” sva ponovno vprašali v en glas.

“To ne, on je bil kočijaž pri gospodi. Lep fant, do ušes zaljubljen v Karlo. Vedno je zategnil vprego mimo Karle, da se ji je poklonil. Vzravнала se je in ga gledala, gledala za njim, dokler ni zavil na grad.”

“In potem,” sva postajali po žensko nestrpni.

“Nič, dekliča je bolj zanimal tisti nadutež v kočiji. Sanjala je pri belem dnevu in nasedla njegovim medenim obljubam, da jo je ‘napihnilo od cukra’,” se je razjezil Francelj.

Najina ušesa so segala do tal, ko je nadaljeval:

“Hladno mi postaja, kaj, če bi se mi predstavili v gostilno.”

Pograbili sva ga pod pazduho in odnesli do gostišča, vrgli na stol in potisnili za mizo. Vsaka z ene strani sva ponovno napeli ušesa. Skozi okno se je bleščala poplavljen dolina, na

drugem bregu je žalostno sameval propadajoči grad gospode Windišgrecejev.

“Lepa Karla. Oče je tudi takrat ni pustil na cedilu. Omožil jo je z mojim dedom. To je bila sreča v nesreči. Prej kot v devetih mesecih mu je povila detece. Karlinca so ji dali ime. Po tistem je nihče ni več videl,” si je Francelj obrisal nos in solzne oči.

“Zakaj? Nihče!?!,” sva z Rezko skoraj kriknili.

“Njen oče je dal vklesati ime na nagrobnik. Zanj je bila mrtva.” Uboga Rezka je dobila takšen napad kašlja, da sem kar sama poizvedovala naprej:

“Ni mogoče! In kaj je bilo z njo v resnici?”

“V resnici sem jaz tako lačen, da ne morem več govoriti; usta so suha, da bi lahko trske pljuval,” se je znašel Francelj. Ker sem bila večča hlastanja po resnici, sem nemudoma poklicala natarcarico. Naročili smo pijačo, ter prisluhnili, kaj ponuja hiša. Natarcarica je bila direktna:

“Zajčji tris.” ‘*What else* (kaj pa drugega)’, bi rekla Erna.

Francelj je strmo nagnil pivo in nadaljeval:

“Baje je Karla pobegnila od doma že dan po porodu. Ali sta jo ve poznali?”

Na to nenavadno vprašanje je Rezka visoko zavila z očmi:

“Resda izgledam stara — tako stara pa spet nisem. Karla je bila moja babica, ki je umrla recimo pred sto leti. Vprašanje je le, kje je umrla?”

Francelj se je zagledal v prazen kozarec in popraskal po vratu. Takoj sem razumela namig, da bi mu le beseda stekla.

“Baje je odšla v Benetke. Še vedno je bila mlada in lepa. *Dio mio ...*” se je zopet popraskal po vratu, “potemtakem sva midva sorodnika. Ti si hči od njene Karlince,” se je ponovno zagledal v Rezko. Med obiranjem zajčjih kosti sta po dolgem in počez obrala še vse sorodnike.

Na poti domov sva z Rezko molčali. Molk je prekinila z retoričnim vprašanjem:

“Monja, si ti opazila, da so vsa slovenska pokopališča na osonjih pobočjih z lepim razgledom? Sedaj vem, zakaj. Do danes sem zmotno mislila, da so pokopališča namenjena mrtvim. Pokopališča so namenjena živim.”

“Francelj verjetno živi od pokopališča,” sem se nasmejala. “Ne zameri izrazu, ampak starček naju je nategnil — dve muhi na en mah. To mu je dobro delo. Dobil je vso najino pozornost in povrhu še pijačo in jedačo.”

Ne glede na to me je situacija spomnila na vic: ko se pijan mož zjutraj primaje do domačih vrat, zagleda, da ga čakajo spakirani kovčki. ‘Ooooo,’ se razveseli, ‘ali gremo na morje?’

“Rezka, to je nauk današnje zgodbe. Razumeš? Jaz sem slutila, da bomo šli še na morje. Konec julija povabiva Tihija v Benetke. Drži?”

“Kakor pes ježa,” se je na to pošalila Rezka. “Ne, ne Monja, jaz ti verjamem. Ti kar misliš, tudi rečeš, in kar rečeš, zagotovo narediš. Ti pa povem, da sem ga res čutila.”

“Koga,” sem bila zmedena.

“Ja mojega brata, ko je umiral,” me je Rezka pogledala izpod čela. Prikimala sem njeni trditvi. Da ji verjamem, sem potrdila še z naslednjo mislijo: “Nedvomno so naša čutila omejena in še bolj je omejen naš razum. Jaz ne rabim dokazov in razlag. Če ne gre, ne gre. Komar tudi ne razume, kako deluje krvni obtok. Kolegica Kaja, ki je preučevala, kako čutila odsevajo materialni svet, mi je zagotovila, da midva s komarjem ne živiva v istem svetu.”

Na čajni vrečki je pisalo: Naj ti sije sonce v obraz in piha veter v hrbet.

Čez nekaj dni, ko se je tudi Tihomir vrnil iz Bosne, so dogodki stekli z neverjetno naglico. Tokrat je priletel klic v sili na moj naslov. Ker je bilo pozno popoldne, sem pričakovala Jasnino tarnanje glede slabosti, a me je presenetila Rezka. Iz njenega hlipanja sem le s težavo razbrala, da ima Tihi hude težave s prostato in ne želi k zdravniku:

“Kot Boga te prosim, pridi in mu pomagaj.”

“Kako za vruga,” mi je ušlo. “Menda ne misliš, da bom polagala roke na ...,” mi je pobralo dar govora. Nejevoljno sem zmajevala z glavo: “Pridem, pridem, se bomo že česa domislili.”

Na moje veliko olajšanje sem našla strica v postelji sredi zanimivega tretmaja. Pravijo, da se živemu človeku vse zgodi. Ležal je na hrbtu, v popek si je zapičil svinčnik in ga močno pritiskal.

“Nič lažjega,” sem si cinično oddahnila.

“Tako preprosto pa spet ni; najprej sem si popek krepko zmasiral z arniko, med nogami pa stiskam platenko z vročo vodo; natančneje: grejem si levo jajčko,” je le s težavo pojasnil, ker je izjavi sledil napad smeha.

“Sem vedela, da se boš domislil zelo preproste rešitve,” sem se še jaz nasmejala od srca.

“Važno, da pomaga,” je vsa nestrpna pripomnila Rezka. Kot bi trenil naju je zaprla v spalnico.

“Kaj pa naj bi to pomenilo,” sem presenečeno pogledala strica. “Stranko pričakuje. Joi se ji je najavila. Povsem nepričakovano, prvič v življenju,” je bil ponosen na širitev posla. Prav tako nepričakovano sem jaz planila iz spalnice in prvič v življenju stopila pred Rezko z veliko prošnjo:

“Dovoli, da prisluškujem. Joi bo prosila za nasvet tudi mene. Morava biti usklajeni; gre za celovit svetovalni pristop.”

“Dušo prodajam hudiču,” je siknila Rezka, ko je le pristala, da lahko prisostvujem *šloganju*. Lahko njej; ona je hodila k spovedi in se očistila vseh grehov. Mene pa je vsakokrat spreletel srh, ko sem na cesti srečala župnika. Vedno se je preudarno ustavil in me pogledal. Globoko v dušo so mi segle njegove modre oči. Še danes bi stavila, da je Rezka pri spovedi *namakala* tudi mene in moje dobre namere.

*

“Marko, ali je že danes,” ga prestrašeno vprašam, ko opazim ob njem mladenko, ki prevzema paciente v jutranjo izmeno.

“Kaj danes, včeraj naj vas zanima. Koliko mesecev vam je še ostalo do včeraj?”

Sestra naju začudeno pogleduje, nakar se zagleda v moj karton. “Tabula rasa (prazen list),” jo poduči Marko. “Vse je v njeni glavi,” mi pomežikne.

*

Kakor koli že, težko bi verjela, da mi bo prisluškovanje kdaj v veselje. Na večerno seanso z Joi sem se res temeljito pripravila. Tihomir mi je priskrbel celo beležnico in pisalo, da si bom zapisala bistvena sporočila iz kart. Joi mi je prirasla k srcu; ni mi bilo vseeno za njeno prihodnost. Nujno je bilo treba narediti konec njenemu ždenju pri mami in babici. Me z Rezko sva si bili enotni, da ji bova odprli oči, da bo sprejela svojo karizmo, da se bo končno postavila pred ogledalo in si rekla:

‘I am too sexi for my shirt ... (res sem zapeljiva)’.

Med čakanjem je celo Tihi čutil potrebo po komunikaciji:

“Monja, nisi mi dala povratne informacije o uživanju baldrijana.

Se spomniš, ko si ga nasadila v vrt, si mi prebrala, da baldrijan ...”

“Spomnim. *Lej*, tudi na spomin odlično deluje. Vzdušje v moji glavi je preudarno in mirno, srce bije v odličnem ritmu. Baldrijan je za telo kot avtogeni trening za dušo. Zaupati ti moram tudi, da ima en prav nenavaden stranski učinek. Bumbar je že čisto ob pamet!”

‘Drrrrr, drrrrr, drrrrr, ...’ “Monja! Tvoj telefon,” naju je prekinila Rezka.

Na ekranu se je bleščalo Joino ime.

“Pst, pst,” sem položila prst na usta, da sta Rezka in Tihi obmolnila, “kaj bo dobrega, Joi? Nič me ne motiš, ravno sem pri čajčkanju, ..., seveda berem knjigo, sem že čisto pri koncu. Velja, ti jo vrnem ta teden. Kaj praviš, da načrtuješ daljši dopust? To je vse, kar smem vedeti? Ne, ne, sploh ne bom silila vate. Se vidiva — najkasneje v petek dopoldne.”

Ugasnila sem telefon in se sesedla pred Rezko. Pretvarjanje mi nikoli ni šlo od rok, pravzaprav so se mi šibila kolena:

“Rezka, pozor! Nocoj moramo biti še posebej pozorni. Glej, da izvlečeš iz nje vse skrite želje in namere, ker Joi tokrat končno naklepa nekaj resnega; glasno razlagaj karte, da si bom beležila vse povedano.”

Rezka mi je vrnila enako resen pogled: “Ti, draga moja, zadevo jemlješ preveč resno! Ti, ki si mi rekla, da je *šloganje* kar neko izmišljanje, mi sedaj zbujaš tremo. Hujše, kot bi bila tik pred nastopom.”

Globoko sem vdihnila: “Rezka, da se razumeva: ne jemljem resno *šloganja*, pač pa Joi. Sedaj jo že toliko poznam, da vem, kaj si bo zamislila — neko votlo rešitev, da le ne bi nič spremenila.”

Obe z Rezko sva vedeli, da Mirko v Nemčiji ni njen gospod Tapravi.

“Zakaj spravlja baldrijan Bumbarja ob pamet,” me je zamišljeno vprašal Tihomir. Spominjal je na moje malčke iz vrtca, ki vedno znova premlevajo stare zgodbe in jim ne uide noben detajl, kot da bi bil življenjskega pomena.

Takoj sem padla v igro: “Kaj pa ti misliš, zakaj?”

Otroci bi me v trenutku bombandirali s super nemogočimi, a ustvarjalnimi odgovori, medtem ko je Tihi premogel le najbolj odrasel odgovor: “Ker mu smrdi.”

“Ne, stric Tihomir, baldrijanova skrivna moč je v privabljanju mačk. Zavohajo ga na kilometre daleč, omami jih in zapelje, četudi je posajen blizu ponorelega psa. Bumbar ima resen problem in Erna še hujšega.” Po njegovem pogledu sodeč, je želel vprašati: ‘Zakaj pa?’

“Erna se ne more upreti hranjenju ubogih bitij; pa naj bodo to mačke, psi ali brezdomci,” sem pojasnila. Ko sem zaključila s pačenjem, je Tihomir zopet prebledel. Ni dileme; ključna beseda je ‘klošar’.

Počasi se je začelo mračiti. Rezka je pripravila mizo s kartami, v dnevni sobi je prižgala luč in naju priprla v spalnico. Špranja svetlobe naj bi mi zadoščala, da bom videla pribeležiti napovedi iz kart. Le nekaj minut je bilo treba še počakati.

“Cin, cin,” je bila Joi točna kot vedno.

Napela sem ušesa in pritajila dihanje. Tišina. Nič. Luč v dnevni sobi je ugasnila!?!

‘Le, kaj se zdaj dogaja,’ mi je postalo toplo v glavi. Previdno sem se sklonila in pokukala skozi ključavnico. Videla sem Joino silhueto. Prižigala je sveče in nekaj dopovedovala Rezki. Spet je nastala tišina. Slišalo se je narahlo polaganje kart ... Joi še nikoli ni bila pri vedeževalki, zato sem se spraševala: ‘Ali si misli, da je to nekakšno meditiranje ali ritual?’

V naslednjem trenutku pa je zadonel po dnevni sobi indijanski glas:

Kam je izginila Monja

“Mmha, mmha, duma, duma, hajla, hajla, ... mmmmmmmhmmm
...”

Je bila to Rezka v vlogi jamske ženske?

V trebuhu me je zgrabil silovit napad smeha. Sedla sem k Tihiju na posteljo in se z obema rokama držala za usta, kar pa ni dosti zaleгло, saj so ušesa še vedno nemoteno lovila pračloveške zvoke iz dnevne sobe.

Kot toliko stvari je bilo tudi gledanje v karte za Joi povsem nova izkušnja. Vedeževanje je povezala s starodavnimi zgodbami iz svoje knjižnice. Jasno! Za hip sem ujela Rezkino govorjenje, ki ga je Joi preglasila s krikom:

“Vidim, jasno vidim potovanje, srečo in bogastvo. Blagoslovljeno bo moje upanje!”

Zopet se je zaslíšal Rezkín glas. Prizadevala si je nadaljevati svojo zgodbo o uglednem gospodu iz Štefanela, ...

“Rezka, ali vidite otroka,” jo je ponovno preglasila Joi. Obraz sem potunkala v blazino in pokala od smeha. Prav slikovito sem si zamišljala ubogo Rezko — jasnovidko, v soju sveč. Zagotovo ni videla niti nosu pred seboj, kaj šele kart. Kljub temu je vztrajala z dogovorjeno verzijo o gospodu, ki bo Joi rešil vpliva starejše ženske (mame torej):

“Joi, ta človek te ljubi in ti sporoča, da bosta srečna,” ji je Rezka pihala na dušo.

“Jaz vem svojo pot,” je Joi odrinila stol in bliskovito vstala. Ponovno sem pritisnila oko na ključavnico.

“Tokrat tečem z volkovi,” je zaključila, kakor da manjka samo še aplavz.

Seveda! Takrat se mi je zares posvetilo: Clarissa Pinkola Estes je Joina priljubljena pisateljica. Upodablja vse tisto, kar je Joi v sebi zatrla: instinkt, pradačni spomin, strast, pogum, naravno moč preproste ženske. Joi se je ob branju knjige tako vživela v njeno ‘pražensko’, da mi je zaupala, kako ‘menstruira’. Prva dva dneva menstruacije si je vedno vzela dopust; ni šla iz postelje in ni se umivala. Rekla mi je, da se je treba prepustiti

ciklu, ki ga je narava namenila ekskluzivno ženskam. Bojda imamo tudi ženske v menopavzi mesečne cikle. Mene osebno to nič ne moti, pomembno je, da nimam več opravka z vložki. In spet me je zgrabil neobvladljiv smeh, ki ni imel več veze z jasnovidnostjo, temveč s spominom na mojo pokojno mamo. Pri mojih petnajstih in njenih petinštiridesetih letih sva si na nek način predali menstruacijo. Nekaj let za tem je zbolela za pljučnico in strahotno kašljala. Tako zelo, da ji je uhajala voda. V ta namen me je prosila za vložek ali dva. Do smrti ne bom pozabila, kako sva s sošolko sedeli nad knjigami, ko je prišla iz stranišča. Ustavila se je sredi sobe in nakremžila obraz: “Dekleti, le kako lahko uporabljata te novodobne vložke; meni bo vložek populil vse dlake, popolnoma se mi je zalepil nanje.” Solze smeha so nama tekale po licih. Ah ja, mame! Tudi Joi se bo enkrat utrgala iz verige. Dekle je zaljubljeno — v petek izvem v koga.

“Audentes fortuna iuvat,” je rekla Joi.

“Aaaaa, what,” sem vprašala jaz.

“Le drznim je sreča naklonjena,” mi je Joi poslovenila izrek. ‘Pozno — pa vendar,’ sem si mislila in bila vesela zanjo. Žal sva imeli to petkovo jutro zatrpano s pripravami na okroglo mizo za starše. “Samo to mi reci, da ne gre za Mirka,” sem jo ošvrknila s pogledom.

“Kje pa,” mi je šepnila na uho. “Zelo sem vesela, da se je Biserka ustalila ob njem. On je vdovec. Ko mu je umrla žena, je živel še v Štefanelu s šoloobveznima otrokoma. Največ časa so prežalovali ravno tu pri meni v knjižnici. Leto dni mi ni padlo na pamet, da pa bi Mirko mogoče le potreboval ob sebi žensko. Biserka, strelka po horoskopu, ga je zadela na prvi pogled. Ali ti sploh veš, kdo je Biserka?”

“Neeeee,” sem zategnila odgovor.

“To je Marjanina mlajša sestra. Ali ni majhen svet? Obstaja določen razlog, iz katerega ti Marjana ni in ti nikoli ne bo omenila Biserke. Nikomur je ne omenja — nikoli več. Obljubim, da te zvečer pospremim do vile Mile. Po druženju s starši se bo prilegel kozarček rdečega v tvojem vrtu. Tam ti vse razložim,” je veselo zacepetala Joi.

Pri kosilu se nama je pridružila še babica Binca iz Kungote. Vse je šlo po načrtu; ob štirih popoldne smo bile nared za druženje s starši.

Žebljico na glavico je zadela Šefica, ki je zamudila ravno akademskih petnajst minut. Prva scena je bila namenjena zamudniku, torej njej. Namesto, da bi začela nagovor s pozdravom vseh prisotnih, ki so se v tem času že lepo posedli, sem se zagledala v gospo Šefico:

“Kako si dovolite zamujati? S tem zapravljate dragocen čas vseh že zbranih. Kaj hočete s tem pokazati, da drži star izrek: kdor zamuja, pozornost vzbuja. Mogoče bi morala ob štirih in pet minut zakleniti vrata, da bi ostali zunaj.”

Počasi sem stopala proti njej, da se mi ne bi v zemljo vdrla od sramu. Ponudila sem ji roko v pozdrav in se ji hitro zahvalila za sodelovanje v našem prvem eksperimentu:

“Brez zamere; kazen mora biti, ker ste slučajno zadnja. Izvolite! Prisedite k meni, hranim stol za vas. Prosim, da zbrani družbi opišete, kako se počutite, ker sem vas javno okarala.”

“Šokantno,” je kriknila Šefica. “Jaz imam svoje razloge, da sem zamudila. Veseli bodite, da sem sploh prišla. Vaš napad si bom zapomnila za celo življenje. Zelo sem jezna in osramočena.”

“Vidite, tako se počutijo naši otroci, kadar so okarani vsem na oči,” je spregovorila babica Binca. “To so mali ljudje, ki imajo svojo voljo, čustva, socialne stike, ... skoraj vse, kar imamo veliki.”

V tem trenutku so moje misli odtavale v pediatrično ambulanto. Spomnila sem se na petletnega fantka, Sanija ali po slovensko Sončka. "Ne, jaz sem Sony, kakor proizvajalec elektronike," mi je pojasnil. "Kakšno izjemno ime. Ti si edini Sony, ki ga poznam," sem bila v zadregi, medtem ko je mali človek nadaljeval: "Jaz pa tebe ne poznam. Kako ti je ime?" Binčin glas me je pritegnil nazaj za okroglo mizo:

"Danes imam čast moderirati to okroglo mizo. Veliko se nas je zbralo in v mislih poleg vsakega sedi tudi otrok ali vnuk. V mojih mislih bo danes šest vnukov. Z vami bom delila njihove vragolije in svoje rešitve. Za začetek vas prosim, da glasno poveste stavek, s katerim ste nazadnje ošteli svojega malčka." Moja naloga je bila, da stopim k tabli in zapisujem:

Primer 1: Z vso silo sem kričal na Aniko: "Ne odpenjaj si varnostnega pasu, dokler ne ustavim avta. Sedi pri miru, da te ne vrže v šipo. Razbila si boš glavo!"

Primer 2: "Pa zakaj si se polulal," sem bila ogorčena nad Brunom. "Mesec dni sva zdržala brez pleníc. Niti rezerve nimam s seboj. Takole flekast in moker boš do večera."

Primer 3: Mene Cenka spravi ob pamet vsakokrat, ko se zažene v tujo žival: "Kuža, ki te ne pozna, te bo požrl kakor volk Rdečo kapico. Vsak pes je kosmat za ušesi. Daj mi roko!"

Primer 4: Moj Dino še ni zrel za lego kocke. "Kaj ti je treba jeze. Pokaži koliko prstkov si star! Ja, 'tli'. Tudi babici pokaži, da ti ne bo kupovala kock za pet do deset let. Pri priči jih zmeči nazaj v škatlo."

Primer 5: Ne prenesem, kadar Erik dobi dolg nos. Otrok ima polno rit vsega in še vedno zavida mlajšemu bratcu najbolj otročjo igračko ali knjižico. Ne razume, da je večji in pametnejši. Grem staviti, da za mojim hrbtom malega celo maltretira in provocira.

Primer 6: Kadar odložim Trino pri babici, obema napnem ušesa: “Nobenih nožev, razbijanja jajc, vzpenjanja na podstrešje, rezanja blaga, spuščanja papagaja in podobnih neumnosti!”

Primer 7: Jaz pa ne vem, kam bi z denarjem. Cela plača mi ostane, odkar si z Urško ne upam več v trgovino. Nazadnje sem zvenela takole: “Stoj! Pri miru stoj, da ne pohodiš razbite marmelade. Pokličite pomoč! Lepo prosim, naj nekdo pokliče prodajalko. Urška, počakaj! Gospa, ste tako prijazna in popazite na moj voziček. Takoj bom nazaj, ...”

Primerom ni bilo videti konca. Odlična iztočnica za razpravo o težavah in možnih rešitvah.

Komentar k prvemu primeru Anike je dala kar babi Binca:

“Kadar vnuke pripeljem pred nakupovalni center, se igramo, da je parkirni prostor skladišče *transformerjev* (robotov). Najmlajši vnuki imajo nalogo, da dvignejo rokice in razprejo prstke. S tem nas branijo pred napadom nevarne pločevine. Najstarejši vnuk poskrbi, da se držimo tesno skupaj, dokler nismo na varnem. Tako jim tekanje po svoje ne pade niti na pamet.”

Rešitev za drugi primer polulanega Bruna je imela gospa Šefica osebno. Pred vsemi je potegnila iz torbice plenico:

“Kljub temu, da je moj Uli že zlezel iz plenice, so še vedno moja obvezna oprema. Nekje sem prebrala, da se to imenuje ‘obvladovanje okolja’. Če morava na hitro k zdravniku, se bo zagotovo še polulal od strahu.”

V tretjem primeru se nam je predstavil sam gospod predsednik kinološkega društva: “Otroci in živali so poglavje zase. Razumem, da otroci ne morejo obvladovati navdušenja in želje po dotiku. Jaz osebno sem neizmerno hvaležen staršem, ki vzamejo otroka v naročje, dokler se z lastnikom živali ne dogovorijo za bližnje srečanje.”

Glede prezahtevnih lego kock sem povprašala Dinovo mamico, kaj si ona osebno želi, kadar je pred njo v službi pretežka naloga. "Pomoč," je izstrelila odgovor. "Enako kot Dino. V takšnem primeru prisedite k otroku in mu povejte s čim imata opravka. Nespametni babici pa le pripravite lekcijo," sem pomežiknila. Erikovega očeta je podučila na videz mlajša mamica, z bogatimi izkušnjami in s tremi otroki: "Starejši otroci potrebujejo predvsem pozornost. Naložite si program 'enako za vse'. Tudi jaz sem iz knjižnice prinesla knjigo le mlajšemu. Starejši je mislil, da imam eno še zanj. Mislil? Ne znam brati misli. Od kar delujem 'enako za vse', je iz tega nastal *team work*, pri čemer sta mi starejša otroka celo v veliko pomoč."

Na temo pozornosti je vskočila z vprašanjem mamica dveh šolarjev: "Kako naj to rešim? Ko ju pripeljem iz šole domov, me tako obremenita, da nisem v stanju narediti niti kosila." Odlično rešitev je ponudila Joi, ki je bila večša popoldanskega varstva: "Ko se pripeljete domov, ostanite zaprti v avtu vsaj petnajst minut. Poslušajte, kaj vam imata otroka povedati, potem pa skupaj naredite načrt popoldanskih aktivnosti."

Glede Trininih starih staršev smo si bili enotni, da so kakor bomboni; dobri in škodljivi. Binca nam je povedala, kako so jo njeni 'ta mladi' odvadili neumnosti: "Kadar mi predajo vnuke, rečejo le: 'Naj ti ne pade na pamet, klicati na pomoč. Kar si boste skuhali, to boste pojedli. Glej, da nam vrneš otroke v enem kosu.' Skratka, kuhinja ni več igralnica. Odkar je vnukinji padlo na tla zadnje jajce pri hiši in so sledile solze, dokler ni dedi poklical Rexa, da ga polize, se raje zadržujemo v igralnem kotičku."

Pri razpravi o nakupovalnih težavah smo se nasmejali Erikovem očetu, ki je z nami delil sledečo zgodbo: "Tudi jaz si nisem upal s prvorojenim v trgovino. Žena me je le še dodatno razjezila z

nasvetom, da naj težavo obrnem v izziv. Pravi nasvet je prišel s strani vzgojiteljice, ki je trdila, da moramo štiriletniku dati možnost izbire. Res sem mu dal dva evra, da bi si izbral kar želi. V vozičku je pristala mala igračka, ki sem jo plačal kar jaz. Nisem ga terjal za dva evra, omenil pa sem, da je bila malo dražja. Fantič se je znašel, da kaj. Takole mi je odvrnil: 'Mi boš dal pa drugič pet evrov.'"

V odlični družbi sta dve uri minili kot bi trenil. Zadnje vprašanje je prišlo na mizo celo iz najstniških logov. Pedantno mamico je motilo sinovo pometanje tal s predolgimi hlačnicami. '*Piece a cake,*' bi rekla Erna. "Nič lažjega," pa je komentirala babi Binca. "Po telefonu se dogovorite s profesorjem biologije, da bo dal njegovo hlačnico pod mikroskop."

Za konec nam je Joi postregla domačo potico, starši pa so nama dali priznanje, da tovrstna srečanja dišijo po 'še'.

Utrujeni, a zadovoljni, sva se z Joi zvečer počili na klopco v mojem vrtu. Zagledali sva se v sončni zahod. Na prste ene roke lahko preštejem ljudi, s katerimi sem v stanju sedeti tako blizu; med nama je le pladenj s pijačo in slanim pecivom. Dotik zagotovo ni moj jezik ljubezni.

"Ne rečem, da je z otroki lahko, vendar ti povem, da meni postaja neznosno brez njih," je potarnala Joi. "Če jih ne bi imela v knjižnici, ne vem, kam bi hodila na pašo. Binca je najsrečnejša ženska na svetu s šestimi vnuki na en mah. Predstavljam si jo, ponosno mamo, ki je svoje otroke pospremila v svet in potem so ji za nagrado prinesli nove mladičke."

Prijela sem za kozarec, nazdravila in naredila kravji požirek. Laž, tudi to je bila laž.

"Veš Joi, ni vse tako, kakor izgleda. Binca je bila klic v sili, ker me nimava otrok. V resnici je ona doktorica razvojne psihologije s samo enim vnučkom."

“Neeeee,” je Joi boleče izdihnila.

Po drugem požirku sem priznala, da jaz s tem nimam problemov. Rojevanje je pri meni *ad akta* (ne pride več v poštev).

“Ni variante! Jaz bom vlekla menstruacijo, dokler se bo dalo,” je na to rekla Joi in nagnila kozarec. “Ne samo to, vase vlečem tudi žadasto jajce.”

“Koga vlečeš,” sem skoraj butnila v smeh. “Ja! Preberi si na internetu: to je napredna tehnika pomlajevanja in vitalizacije nožnice ter spolnih centrov. Ta ekskluzivna ženska praksa izvira iz kitajskih dvorov. Izboljšala mi je telesno, čustveno in duševno zdravje. Za razliko od mojih bivših sošolk, ki so od svojega petintridesetega leta sterilizirane, sem jaz odprta,” je ponovno nagnila kozarec.

Izkoristila sem predah, da ji povem svoj pogled na plodnost: “Jaz sem se že zdavnaj vdala v meno (brez pavze). Ponovna kriza me zna doleteti le, ko mi umrejo moji trije Starci. Drugih bližnjih sorodnikov nimam. Nikogar. Pač — Jasna mi je blizu.” Joi me je pogledala že rahlo opita: “Lepo te prosim, kaj si boš z Jasno? Od nje nimaš kaj pričakovati.”

‘Tudi to ni res,’ sem pomislila, a modro molčala. Vse ob svojem času.

“Kje sva ostali,” se je spomnila Joi. “Ja, jaz sem odprta. Odprta za ljubezen. Poslušaj mojo romanco, dokler si še trezna.”

“To ni problem. Pohiti, preden naju zasači Erna,” sem šepnila.

“Ne bo. Danes imajo pri Lenki fešto. Miha je zmagal na tekmovanju kuharskih mojstrov. Ali lahko verjameš?”

“Lahko, Erna na Mihov uspeh ne bo nazdravljala; vsak čas bo tu. Predobro poznam njeno zavist. To se ne bo dobro končalo,” sem pohitela z dolivanjem vina. Nazdravili sva na Joino romanco. Končno mi je povedala, kako je bilo:

“V Nemčiji me je Mirko povabil na ogled graščine iz osemnajstega stoletja. Pravljичno, ti rečem. Poslopja so še vedno obdana z vodnim jarkom, stara drevesa v parku s svojo višino presegajo najvišji stolp. Nad poslopji bdijo kakor stražarji. Na dvorišču so nas pričakale prave spletične, željne fotografiranja. Čim sva naredila nekaj posnetkov, sva zopet sledila skupini. Ne bi bila midva, če ne bi šla za napačno skupino. Ko sva ugotovila zmoto, o najini skupini ni bilo več ne duha ne sluha. Medtem ko je Mirko letal po grajskih hodnikih gor in dol, sem tudi jaz iz dvorišča pokukala skozi prehod h konjušnici. Monja, ne boš verjela; na kmečkem dvorišču je bilo na stotine konjev v rdečem Ferrariju, sivem Porscheju in starodobnem kabrioletu. Na mojo srečo je med njimi stal tudi kmet oziroma vrtnar. Sploh ni bilo treba besed, na čelu mi je pisalo, da sem izgubljena. Od

blizu mi je pogledal v oči in dejal: 'Nič ni treba besed, ko oči spregovorijo' — po nemško, seveda."

Sklonila sem se k njej in ji igrivo pogledala v oči: "Ja, pa ja! In ti si ga razumela."

"Prijazno mi je pokazal pot do kapelice, kjer sta že mahala Mirko in naš vodič. Do tu nič narobe, če mu ne bi ponudila roke v slovo. Njegov stisk me je spomnil na Martina Krpana. Njegova zdelana roka je na moji pustila sledove krvi. Nemudoma sem iz nahrbtnika vzela obliž in mu pokрила vreznino. Tudi to bi ne bilo usodno, če ne bi doma sedla za računalnik in na TripAdvisor (internetno stran za turiste) napisala svoje vtise pod vtisom pravlјice o beli in rdeči roži, ki sta rešili krvavečega medveda. Monja, ne boš verjela; vrtnar me je našel na internetu in povabil nazaj v Nemčijo. Ebenhard Lust je njegovo ime."

"Kot da v Štefanelu nimaš dovolj kmetov," sem postavila piko na i.

Lepo. Naju pa je našla Erna kakor vedno do sedaj: "*Secret Garden* (skrivni vrt) ali kaj?"

Če bi namesto mene z Joi v vrtu sedel Vito, bi jo naložil čez hrbet in odnesel, od koder je prišla.

‘En poljub za dve sestri’ je bila nagrajena kratka zgodba leta 2004.

Ni vsako jutro 'dobro jutro'. Sobotno jutro je bilo vse prej kot to. Zbudila sem se z mačkom v glavi, spečo Joi za hrbtom in stokajočo Jasno, ki je v stranišču objemala školjko. Za seboj je imela tretji mesec nosečnosti. Revica, a občudovanja vredna v mojih očeh. Ko se mi je pridružila v kuhinji, sva tiho in spokojno obsedeli.

"Saj bo; vse bo še dobro," sem jo tolažila. "Danes nisem v

stanju delati resnih načrtov, jutri, ko bo nedelja, pa tudi ne,” sem se prijela za težko glavo. “Z Joi in Erno smo včeraj krstile prenovljen vrt. Lahko bi rekla, da me glava boli od glicinije — letos cvete že drugič. Dejansko pa so krivi naši starši; ker nobene niso poklicali domov, smo zagreznile.”

Monolog mi je dobro del: “Ubogi pijanci, kako to zdržijo. S tem ne mislim ravno na vonj glicinije. Saj res! Erna mi je sinoči težila, da moram spraviti Štefana iz gostilne, ker se bo čisto zapil. Če bi me videl takšno, bi rekel: ‘Pred svojim pragom pometaj. Dela boš imela več kot dovolj.’”

“Kaj pa ti meniš, Jasna?” Sedela mi je nasproti bleda kakor mrlič.

Namesto kave mi je postregla s prošnjo: “Monja, lepo vas prosim, oglasite se v ponedeljek pri mojih. Očeta verjetno ne bo doma, mama bo. Menda je ob službo.”

Ko ima hudič mlade, jih ima več. “Saj bo, vse bo, tudi, ko nas več ne bo,” sem rekla z jezo in previdno, počasi vstala, da se je glava čim manj premikala. Pod roko sem prijela Depresijo in oddrsela nazaj v posteljo.

Nedeljsko jutro me je našlo v bistveno boljšem stanju. Kakor se zločinci vračajo na kraj zločina, sem si jaz ta dan zaželela zajtrk v vrtu. Na mizi je bila včerajšnja pošta. Zopet pravo papirnato pismo. Depresija je takoj stegnila glavo čez mojo ramo. S kuverto sem jo počila po nosu. Dovolj je bilo tega.

Včasih smo rekli: “Za svobodo ...” Danes pa dodajam: “Z optimizmom naprej!” Dobra novica. Štefan je dobil odločbo za sprejem v dom. Moja glava je bila naenkrat polna načrtov. Le kako naj ga prepričam? Mogoče bi razumel njemu lasten cinizem: “Nihče noče v Dom, pa še na tvoj sprejem je bilo potrebno čakati tri mesece.”

Ne, ne. Socialna svetovalka mi je dala boljši nasvet, ki ga je celo obarvala s praktičnim primerom: "Ostareli ljudje so kot otroci. Tudi malčka primemo za rokico in peljemo v vrtec. Nihče ga ne vpraša: 'Ali bi šel ali ne.'"

Točno tako bom naredila — naslednji ponedeljek. Jutri ima prednost Marjana.

Zgrabila sem telefon in poklicala Lenko, da ji povem novico in najjavim skorajšnji Štefanov prihod:

"Lenka, ko sva ravno na vezi, naj te vprašam za nasvet. Ti, ki veš vse o vseh, ali ima mogoče Damjan Kralj kakšno šibko točko?"

"Ha, ha," se je nasmejala v telefon. "Pomisli, česa so se celo kralji bali v srednjem veku?" "Bolezni," mi je padlo na pamet.

"Ne, ne! Čarovnic," se je zagrela Lenka.

"Nič lažjega. Rabim le eno dobro čarovnico," me je zopet popadel cinizem.

"Monja, v vsaki ženski je čarodejka. Tudi v tebi. Se boš že česa domislila. Nazadnje se spomnim, da je v gostilni razlagal, kako se mu je razbilo ogledalo ravno na dan, ko mu je umrla tašča. Veš, da to pomeni sedem let nesreče. Fant je zelo vraževeren." Seveda! Zato mi je Marjana rekla, da se zadnjih par let kar dobro razumejo s sosedi. Na njihovem pragu se je bahala debela črna mačka.

Pogledala sem proti vili Mili. Z vrtni strani se je po zidu vzpenjala dedova Dorothy. Mogočna vrtnica, pred katero so imeli rešpekt celo zidarji. Previdno so jo povezali na odre, da je niso poškodovali. V otroštvu sem sanjalarila, da sem Trnuljčica, ki jo bo zbudil princ. Stric Tihomir bi mi rekel: 'Ti kar, upanje umira zadnje.' Bila sem odločna, da to sončno nedeljo preživim v vrtu. Zleknila sem se na ležalnik in se zagledala v telefon. Kljub temu, da sem bila prejšnji večer zmanjšano prisebna, sem se spomnila Joinih besed preden je zaspala:

“Saj bi ti povedala pravljico za lahko noč, pa nisem v stanju. Sama si jo preberi na Mirkovem blogu; *En silvestrski poljub za dve sestri ...*”

***Silvestrski poljub** je zimzelena skladba, ki sta jo napisala Jože Privšek in Dušan Velkavrh, originalen izvajalec pa je Alfi Nipič. Pesem je bila v pičli uri v celoti posneta 8. decembra 1971 in to sredi dopoldneva. Alfi Nipič je slovenski pevec zabavne in narodno-zabavne glasbe, rojen v Mariboru, septembra 1944. Prav tako v Mariboru se je pred tridesetimi leti rodila Biserka in deset let pred njo sestra Marjana. Kot se za starejšo sestro spodobi, je bila Marjana v vseh pogledih vzorno bitje: pridna v šoli, uspešna v službi, srečno poročena, mati dveh otrok in tako dalje. Mlajša sestra Biserka je dolgo časa tekmovala z njo. Pravzaprav je tekmovala do trenutka, ko je spoznala, si priznala, da se ne bo nikoli poročila. Ker sta živeli blizu druga druge, se je Biserka pri Marjani počutila kakor doma. Celo pri vzgoji otrok sta se dopolnjevali: teta Biserka jih je razvajala, mama Marjana pa prevzgajala .*

Na starega leta dan, ko sta na vse zgodaj pili kavico v Marjanini kuhinji, je Biserka sproti reševala križanko. Navihano je izzvala starejšo sestro, rekoč: “Koliko je star Alfi Nipič?” Običajno bi

bilo takšno vprašanje za Marjano mala malica, a tokrat ni bila prav pri stvari. Na njenem seznamu opravičilo je bilo še toliko nedokončanega ...

“Grega staviti!” je silila vanjo Biserka. “Grega staviti za silvestrski poljub!”

“Verjetno bo letos petinšestdeset,” je med pospravljanjem kuhinje ugibala Marjana.

*“Ne,” je Biserka pobrskala po telefonu. “Takole, draga moja sestra, Alfi je letos praznoval 60. rojstni dan. Lahko rečeva, da ga že malo načenja zob časa, kakor tebe načenja demenca. Glej, vse je enkrat prvič – si pač izgubila stavo in **silvestrski poljub bo tokrat moj**,” je bila ponosna Biserka.*

*Sredi obilice dela so šle Biserkine besede pri enem ušesu not in pri drugem spet ven. Mlajša sestra je bila kot vedno prižgan radio na katerem koli programu, ki itak nikogar ne zanima. Ta igra ‘greš staviti’ je bila Marjani običajno v veselje, ker je stavo vedno dobila, tokrat pa so bile Marjanine misli že globoko v pripravi na silvestrovanje, ko je Biserka še vedno navihano prepevala in pogrevala ‘silvestrski poljub’: “**Spet nocoj med prijatelji proslavimo novoletni dan. Tam bom jaz, tam bo tudi on, ki na skrivaj rada ga imam, čeprav ljubiti ga ne smem. Ko pride polnoč, ko gorele bodo sveče, letos jaz ga poljubim, voščim mu veliko sreče, ...**”*

Sestrampa se je v kuhinji pridružil še Marjanin mož Damjan. Ves zaspan se je opotekel do mize, sedel nasproti svakinji in si natočil kavo. Njene prisotnosti, četudi na vse zgodaj, je bil že navajen in vedno vesel. S svojo pozitivno energijo in smislom za humor je človeku polepšala še tako nečimrn dan.

“Kaj slišim ženka, da si izgubila stavo! To pač ni tebi podobno. In, kaj sta tokrat stavili,” je povsem resno vprašal Damjan Marjano ter pomežiknil Biserki.

Marjana, ki to jutro resnično ni bila razpoložena za sestrine igre in moževo zbadanje, je zbrala vso moč, da je ostala mirna in spoštljivo dejala: "Ne vem, kaj sva stavili in me ne zanima in vaju prosim, da se mi odstranita iz kuhinje."

Biserka je končno razumela njen namig. Vstala je od mize, da pospravi šalice in križanko, ko jo je ustavila skladba na radiju: "Daj bolj naglas," je zakričala nečaku v dnevno sobo.

"... meni je dana, ko poljubim te drhteče. Ti naslednji dan šel boš, kdo ve kam, ne da bi sploh kaj zaslutil. Jaz ostanem tu, v meni zakopan bo ta silvestrski poljub ...", si je besedilo momljala tudi Biserka. Na sebi je čutila Damjanov pogled, v duši pa silo, da izgine Marjani izpred oči. Obsedla jo je strast, strast po silvestrskem poljubu in naklep, ki ga bo verjetno obžalovala do konca svojih dni.

Marjana in Damjan sta končno ostala sama v kuhinji. "Veseli december — vsem malo dogaja," je rekel Damjan in jo nežno objel. "Veš, kako sem se ga jaz veselil, da mi je dočakati silvestrovanje! Silvestrovanje v dvoje. Ne pomnim, kdaj sva nazadnje praznovala sama."

To leto sta obeležila dvajseto obletnico poroke. Silvestrovanje v dvoje je bil Marjanin izbor.

Prav tako dolga črna obleka in nakit iz belega zlata. Klasično, elegantno. Damjan si je pripel še metuljčka. Oba vesela, da se bosta zavrtela na plesišču uglednega hotela. Ko sta bila nared, je pred hišo zahupal taksi. Marjanino srce je poskočilo. Položila si je roko na prsi in se mirila: "Saj bo ..." In res je bilo ... Dvorana v hotelu se je bleščala v soju sveč in ogledal. Živa glasba je na plesišče privabila nasmejane goste. V čarobnem vzdušju so ure tekle kot minute vse do zadnjega plesa ... **ko pride polnoč.**

Svetlobni mrk ju je ujel na plesišču... , **ko so gorele le še sveče,** se je Damjan spomnil, da jima manjka šampanjec v rokah.

“Počakaj trenutek,” ji je šepnil, “da skočim do šanka.”

***...in odšel je kdove kam, ne da bi sploh kaj zaslutil...** Na plesišču je vršalo kot v panju. Vsi so se objemali in poljubljali in si želeli vsega in še več. Marjana je nestrpno čakala ... da **spet jo poljubi, vošči ji veliko sreče ...** in že je Damjan ponovno stal pred njo na plesišču. V soju sveč sta se lesketala kozarca s penino – skoraj tako kot njegove oči. Ko sta trknila, se je privila k njemu. Dobila je poljub kot še nikoli. Njegovo telo je žarelo, ustnice so bile mehke in vroče, voljne in tresoče. Pred njenimi očmi je nastal ponovni mrk. V glavi so se ji zavrtele scene od jutranje kave naprej, ko je nekaj stavila, ko je Alfi zapel na radiju, ko je Biserka odšla, ne da bi se poslovila?!?*

“Seveda,” je Marjana ponovno odprla oči. Damjan je zmedeno stal pred njo. Ko so se v dvorani prižgale luči, se je tudi Marjani posvetilo: ‘To ni bil Silvestrski poljub. To ni bil Damjanov poljub.’ Iz njegovih ustnic je žarela Biserka. To je bila torej stava. Prestregla ga je pri šanku, ko je hitel, zgrabil dva kozarca, in se s polnimi rokami podal nazaj na plesišče k Marjani.

Točno tako: drobna, dišeča Biserkina postava ga je pritisnila nazaj na šank. V trenutku je bil objet. Povsem nemočen s šampanjcem v rokah je lovil ravnotežje. “Biserka! Od kod pa ti,” je presenečeno vzkliknil in obstal odprtih ust, ki so se poklopila z njenim poljubom. ‘Prehitro! Prevroče! Prepovedano,’ mu je v glavo udaril silvestrski poljub.

...spet je vse, kot je prej bilo, neizprosno je življenja tok. Zaman upala bom srčno, da ko leto bo okrog, slavila bi spet s teboj ...

Pravijo, da je čudna. Res je čudna. Direktna in iskrena. Pravo čudo v današnjih časih. (Klub Vražjih Babnic)

Ker se Marjana v ponedeljek ni odzivala na moje SMSe, sem skočila v jogging opremo in stekla do nje. To je bila svoboda gibanja. 'Ne vem, kdaj sem se nazadnje počutila tako zdravo,' sem pela hvalo Božičku. Kljub hladnemu jutru je Marjana stala pred hišo obrnjena v zid. Njena drža me je spomnila na igro iz otroštva. Stopila sem ji za hrbet, rekoč:

"Kraljica, prosim koliko je ura?" Zaman sem čakala na odgovor 'pet jaje in ena kura', le nasmeh se je prikradel na njen objokan obraz.

"Dobro me poslušaj, gospa Kralj," sem se razjezila nad zatečenim stanjem.

"Podložnica sem ne pa kraljica," je smrknila v robček.

"Poslušaj me, gospa Kraljeva," sem ponovno nastopila z rokami v bok.

"Kraljeva ne bom več dolgo, gospa pa itak nikoli nisem bila," je ponovno smrknila Marjana.

"Kraljica vstani! Popravi si krono, da greva naprej," sem jo potegnila za roko in pognala na cesto.

"Do kam," je kriknila.

"Do koder bo treba, da nehaš smrdeti. Do tam."

Hitra hoja in tek naju nista utrudila. Nasprotno! Počasi sva dobivali nov zagon. Prvi postanek sva naredili šele pod velikim hrastom tik nad mestecem.

"Veš Marjana, ženska pod stresom ima običajno dve možnosti, ali se nažira, ali pa rekreira, če izpustiva čiščenje in zapravljanje. Mimogrede, nikoli mi nisi omenila, da imaš sestro," sem načela občutljivo temo.

Namesto odgovora se je Marjana sklonila globoko v predklon. "Si v redu," sem previdno vprašala.

"Ja, ja. Čakam, da se mi glava napolni s krvjo," je rekla in se počasi zravnila. "Ti nimaš pojma koliko krvi mi je spila ta smrklja. Skoraj toliko kot Šefica. Damjan jo je srečal na odpadu."

"Koga? Biserko," sem bila presenečena.

"Ne! Šefico. Vprašala ga je, kje sem jaz. Verjetno si je želela, da bi me pripeljal na odpad. Naložila mu je celo goro neumnosti. Bojda svojo službo jemljem preveč resno — da pregorevam, mu je rekla. Coprnica. Uročila ga je. Bedak se je strinjal, da to delo ni zame. Celo laskala mu je! Ne ugameš s čim. Po njenem sva tako dobro situirana, da jaz sploh ne rabim službe. Resno! Sedaj me Damjan masira z idejo, naj pustim to prekleto službo. Po njegovem mnenju sem preveč senzibilna; čustveno navezana na to službo."

Nenadoma je potegnila iz žepa telefon in mi pod nos pomolila sliko: "Poglej si to babo, to prekleto babnico."

Na zaslonu je bil Šeficin *selfi*, kot ga svet ni videl. Zakaj se je ženska slikala zgodaj zjutraj še v pižami, vsa skuštrana, z zaspanci v očeh? Filmskim vizažistom ne bi uspela tako grda maska.

"Naj me koklja brcne! Kje si staknila to sliko? Izbriši jo! Takoj," sem na smrt prestrašeno pogledala Marjano, da ji ne bi padlo na pamet, sliko objaviti (kdaj koli ali kjer koli).

"Izključno tebi gre zahvala za ta portret," je s ponosom nadgradila izraz '*selfi*', da je tudi meni kri poniknila daleč v noge.

"Ja, pa ja," se me je lotila slabost.

"Poslušaj," je Marjana ponosno nadaljevala. "Ko sem nastopila zadnjo bolniško, me je ob pol sedmih zjutraj Šefica

poklicala direktno iz postelje, urgentno, da kaj. Ravno tedaj se ji je napovedala inšpekcija. Da bi jo lažje usmerjala skozi programski postopek, sem jo prosila naj vklopi *face time* (kamero). Namesto v računalnik je kamero obrnila vase. Tebi se imam zahvaliti, da obvladam *screenshot* (posnetek zaslona) in ‘puf’, je nastal Šeficin *selfi*, pardon, portret. *Give me five*,” je Marjana zmagoslavno dvignila roko predme. Ker sem le negibno stala je dodala še: “Ujela sem najboljši trenutek v njeni karieri; Šefica se je nepričakovano zagledala v vsej svoji grdoti.”

“Marjana,” sem bila odkrito zgrožena. “Še v Klubu Vražjih Babnic jim ne padejo na pamet grdi posnetki. Tebe je obsedel sam hudič. *Delitaj* (izbriši) to sliko, takoj!”

“Vse! Ne samo njo — jaz bom *delitala* vse po vrsti, da veš. Ljudi samo razvajam — silim jih z dobroto. Sama hočem živeti, tako kakor ti,” se je Marjani porodila fantastična ideja.

Brez besed sem se sesedla na toplo travo. Z roko sem udarila ob tla, Marjani v znak, da prisede.

“Vem, kaj bi ti rekli v Klubu Vražjih Babnic, da si čudna; direktna in iskrena. Pravo čudo v današnjih časih,” sem jo celo objela čez ramena. Zagledali sva se po dolini. V moji glavi je bila ena sama zmešnjava; *sto ljudi — sto čudi*. Marjana mi zavida samoto, s katero se spopadam že trideset let. Marjana ne ve, da se moja samota ne družijo z brezskrbnostjo, temveč z Depresijo.

“Marjana, ti si razumna ženska. S svojimi vrlinami in slovesom boš z lahkoto našla novo službo,” sem pogovor obrnila v perspektivo.

“Ko tole slišim, iz tvojih ust, katera so mi pred mesecem dni pridigala o spontanosti, bi najraje na dušek požrla dva kebaba,” se je Marjani vrnila kri v lica.

“Ne,” sem zavpila. “Reče se: stekla do doma in nazaj! Nehaj vpletati hrano. Dokler si ne izbereš nove službe, bova vsak dan vsaj dve uri namenili športu. Ti meni *give five*,” sem tokrat jaz dvignila roko. “Za nagrado, ker si tako iskrena z mano, ti še jaz povem mojo izkušnjo s Šefico.”

Marjanina ušesa so segala do tal:

“Povej! Povej, kaj je bilo? Ali ti je bilo nerodno, ali te je osramotila?”

“Pa še kako ... Ker je zamudila v knjižnico na srečanje s starši, sem si jo, takoj na začetku, jaz malo privoščila. Med odmorom, ko sem na stečaj odprla okna in v prostor spustila sonce in svež zrak, mi je pa vrnila. Stali smo v krogu s kavicami v rokah, ko me je prosila za pinceto. Niti pomislila nisem, kaj ji bo pinceta, le potegnila sem jo iz kozmetične torbice. Ženska se je nagnila k meni in mi v hipu izpulila dlako z moje brade. V pričo vseh! Si predstavljaš to sramoto? Pogledala sem jo kot sam hudič.

‘*Sorry* (oprostite),’ je rekla. ‘Saj ne bi, če ne bi dlake obsijalo sonce. Verjetno brez očal ne vidite več dobro,’ me je potunkala v blato do vratu. Kljub izreku ‘*sto ljudi — sto čudi*’ ti povem, da je malo takšnih žensk na svetu. Če ne bi bila tako tragikomična, ne bi bila omembe vredna.”

Ker je Marjana obmolknila, sem tudi jaz molčala in gledala po dolini. Prva lekcija na mojih seminarjih retorike je bila namenjena molčanju. Naslednja lekcija pa poslušanju.

Ni minila minutka, ko je Marjana spregovorila: “Ker si ravno omenila srečanje s starši, ti bom povedala, zakaj je njena Branka tako majhna in okrogla. Jaz osebno sem temu botrovala. Samo tebi bom zaupala: tudi jaz znam biti čarovnica. Takrat so otroci nastopali v kulturnem domu. Jasni je bilo šest let, Šefica pa je bila ravno že noseča z Branko. Ko je Jasna recitirala svoj del predstave, je ta prekleta babnica zavpila iz ozadja: ‘Deklica vstani no, da te vidimo!’ Jasni se je recitacija povsem ustavila.

Pogledala je v tla in potihlo odgovorila: 'Saj stojim, le, da sem bolj majhna.' Si predstavljaš, kako me je stisnilo v pljučih? Nehote sem jo preklela; naj bo majhen in debel otrok iz njenega trebuha! ... danes mi je žal. Branka ni bila nič kriva."

Štefanel pod nama se je bahal v soncu. Teraso kavarn so se počasi polnile.

"Daj no, pomahaj mu. Fant naju vabi na kavo," sem pokazala na Damjana, ki si je ravno izbral svoj prostor pod soncem.

"Zakaj bi šla k njemu? Zakaj," se je vprašala Marjana.

"Prav imaš, le da jaz ne vem, zakaj ne," sem jo spodbudila, da se izpove še v zvezi z možem. Po premisleku je le začela:

"Tebi si upam priznati, da smo ženske iz Venere in moški iz Marsa. Kaj ne? Vidiš moj Damjan pa ima še to posebnost, da je odraščal na tistem predelu Marsa, kjer moški trenirajo norčevanje iz žensk."

"Marjana," sem jo začudeno pogledala, "če kdo, potem si ti odrasla v perfekcionistko in ti človek nima kaj očitati!"

"Na to temo mi je rekel Damjan: 'Ne imej strahu pred perfekcionizmom — nikoli ga ne boš dosegla', cinično, se ve. Kar se kuhanja tiče, mi očita, da si ne znam olupiti niti banane."

"Daj no, to pa zna vsaka opica," mi je zletelo iz ust. "Marjana, oprosti. Nič več ne bom komentirala, preveč sem razburjena."

"Samo toliko, da boš razumela, kako me bo spodbujal pri iskanju nove službe. Se bojim, da bom zasramovana in zaničevana do konca svojih dni."

"Tak dialog ne vodi nikamor," sem skočila pokonci, ji podala roko in jo dvignila s tal. "Veš, ti si mene v mladosti velikokrat presenetila, zadnje dni sem ob tebi celo prestrašena, globoko v sebi pa trdno prepričana, da nama bo prijateljstvo uspelo. Kako da ne, saj pa sva z Venere," sem se glasno zasmejala in jo potisnila po hribu navzdol.

Med tekom do kavarne sem se prepustila usodi. Nisem uspela pripraviti niti osnutek govora v zvezi z Jasno. Moja glava je bila popolnoma prazna. Takšne praznine bi bila vesela le sredi meditiranja.

“Ja, babnice! Od kod pa ve,” nanju je bil Damjan odkrito vesel. “Ne boš verjel,” sem sprejela ‘podano žogo’, “iz Venere.”

Moralo mu je biti zelo nerodno, ker je izbral *gentlemenski* pristop. Vesoljne sile so mi stale ob strani, ko sem sedla na ponujeni stol. Še preden ga je Damjan uspel potisniti do mize, mi je v naročje skočila črna mačka. Vsa slava in čast moji podzavesti. Šele v tistem trenutku mi je postalo jasno, zakaj so moje roke zjutraj v vrtu same od sebe pobožale baldrijan. Ne le, da mi je skočila v naročje, mačka je stegnila glavo do moje brade, me povohala in mi dala vedeti: prava si. Damjan, revež se je sesedel na sosednji stol, strahoma pogledoval Marjano in čakal na sodni dan.

“Dve novici imam za vaju,” sem udarila, kakor strela iz jasnega.

“Eno dobro in eno še boljše. S katero naj začnem?”

Ker jima je jezik pohrustala moja črna mačka, sem nadaljevala:

“Jasna bo pustila gimnazijo.” Nakar je Damjanu nehote izletelo:

“Punca ima jajca.”

“To ne; ima pa talent,” sem vedro nadaljevala.

“Kakašen talent le,” je bila Marjana na tem, da izbruhne.

“Glasbenega, kot da ne veš,” je Damjan pridobival na pogumu.

Celo pomežiknil mi je: “Bil sem na njenem koncertu. Punca je dala vse od sebe, da veš!”

“Kaj? Komu je dala? Kje,” je nevedni Marjani pohajala sapa.

“To pa je druga novica. Jasna ima fanta. Pričakujeta naraščaj. Moje iskrene čestitke,” sem zaključila in se s tresočima rokama oprijela muce v naročju.

Marjanine oči so dobile povečan obseg beline, ki omogoča ženskam bolj izrazito in raznovrstno očesno komunikacijo

(po Alanu in Barbari Pease), ter se prilepile na Damjana. Presrečen, da nas je zmotila natakara, je naročil: “Eno srebrno penino in kozarce za tri!” Marjana, ki je še vedno zijala vanj, je v obupu kriknila: “Ti si vedel! Smrklja ti je zaupala. Ves čas si vedel ... Vedel si za vse!”

**Gorje mu, ki v nesreči biva sam! A srečen ni, kdor
srečo vživa sam! ... Duh plemeniti sam bo nosil
boli, a sreče vžival sam ne bo nikoli.**

(Simon Gregorčič)

*Ena, dva, tri, kdor ni skrit, ta miži! Kam? Kam naj se skrijem?
Marjanca me sune za vrata v hodniku našega bloka.*

*“Dekleti! Ven iz hodnika! Vso pajčevino bosta ometli.
Dogovorili smo se, da v bloku ni skrivalnic. Tu vaju nihče ne
bo iskal,” se krega teta Rezka. To je prava ideja; stečem po
stopnicah v klet. Trda tema. Ne dosežem stikala. Seveda — ne
smem prižgati luči. Ni me strah. Nisem sama. Mamica je v naši
kleti. Pri njej se bom skrila. Ne bom; tudi ona ni sama. Teta
Rezka jo kliče: “Jelka, Jelka! Zbudi se!” Moram se skriti. Ati
gre: “Pusti jo, pusti jo spati!”*

*

Vsa prestrašena pogledam medicinsko sestro, ki stoji ob postelji.

“Jelka! Pa sem ti rekel, da je ne budit. Končno je zaspala. Za njo je izjemno naporna noč. Že več ur brska po glavi in išče izgubljeno *datoteko*,” mi pomežikne Marko.

“Oprostite! Jaz sem sestra Jelka. Ravno kar sem prišla na izmeno. Očitno ste imela moreče sanje, pa sem vas želela pomiriti. O kakšni *datoteki* govori Marko?”

Zagledam se v Jelkin obraz visoko pod stropom: “Moja mama je bila ravno takšna visoka in graciozna ženska. Tudi njej je bilo ime Jelka. Dedi jo je poimenoval po visoki smreki v vrtu.”

“Le pomirite se. Ko bosta ponovno skupaj bo vse dobro,” me sestra Jelka pogladi po roki.

“Zagotovo. Res jo moram obiskati; že dolgo nisem bila na maminem grobu. A najprej moram priti od tod. Izgubljena *datoteka* je delček mojega najnovejšega spomina. V njej je zapis dogodkov včerajšnjega dne. Do vizite se moram spomniti, kaj me je pripeljalo na vaš oddelek,” pojasnim in odmaknem roko.

“Pustil jo bom, da se strezni,” zamomljam.

“Nisem vas razumela,” se sestra Jelka skloni k meni.

“Spomin se mi vrača, le težko ga je razumeti,” se odkašljam. Sedaj vem, kaj je Štefan odgovoril teti Rezki na vprašanje, ali jo bo — mojo mamo Jelko, pustil spati. Zašepetal je: ‘Pustil jo bom, da se strezni.’”

*

S temi sanjami je slika dobila celovito podobo. Petletna deklica, stisnjena v kotu za kletnimi vrati, sem lahko videla le mamine noge. Počivala je na starem fotelju. Ati je stopil do nje, obstal za trenutek in se bliskovito obrnil. Zagledal me je, dvignil v

naročje in odložil na zelenico pred hišo. “Da mi nikoli več nisi šla v klet! Razumeš!? Nikoli več,” mi je grozil z iztegnjenim kazalcem.

Minila so desetletja do letošnjega poletja, ko sem počasi stopala, zadnjič v življenju, v to hladno in zatohlo klet. Vedela sem, da bo nov lastnik Štefanovega stanovanja kupil tudi klet. Lahko bi najela študente, da jo izpraznijo. Česa? Mojih zbledelih spominov in bojazni? Vzela sem ključe in odklenila vrata tega ‘časovnega stroja’. Z rokama pred seboj sem trgala pajčevino. Star fotelj je sameval sredi kleti. Pravzaprav so mu družbo delale steklenice. Nešteto praznih steklenic vina, likerjev, viskija, ... vsega, kar je mamo vleklo v omamo in ji dajalo uteho. ‘Vito bi lahko bil prava rešitev zame. Naj fant podoživi socializem, sam pravi, da si to najbolj želi,’ sem pomislila. S tresočimi rokami sem iz žepa potegnila telefon in natipkala Vitu SMS: *Vabim te in prosim, da mi pomagaš izprazniti Štefanovo stanovanje. Če ti ustreza sobota dopoldne, bom tam.*

S to prošnjo sem mu zagotovo polepšala dan.

Komaj sem dobro parkirala pred vilo Milo, ko je na moj telefon priletel SMS. Nepoznana številka: *Ali te smem poklicati?*

‘Pa se pustimo presenetiti,’ sem si rekla in odpisala: Seveda.

To je bilo soočenje, ki ga nisem pričakovala. Damjan se je odprl kakor cvet:

“Monja, najprej ti hvala za prišepnjen nasvet, imel je izjemno dodano vrednost. Na tvoj predlog sem po dolgem času vzel v roke knjigo, tokrat tisto o jezikih ljubezni. Končno razumem Marjanino govorico. Ali mi lahko verjameš?”

“Verjamem in poslušam.” Celo spomnila sem se, kako je izgledalo to svetovanje s šampanjcem v roki in mačko v naročju,

takoj po tem, ko je Marjana protestno zapustila teraso kavarne. “Tudi jaz sem Marjano le poslušal, poslušal in ji dal prav. Strinjal sem se z vsem, kar je rekla. Vse, kar ona potrebuje, je strinjanje z njo. Še opazila ne bo, da bom na koncu naredil po svoje. Na ta način sem ji ‘nalil poln tank bencina’. Ravno kar je namenjena k tebi — toliko, da boš vedela. Za povrh sem na polici odkril še knjigo o romarjih Camina; ta pa je meni dala veter v krila. Iz srca ti hvala!”

S tem monologom, bi lahko Damjan meni polepšal dan, če se mi ne bi hkrati oglašal notranji glas: ‘Pozor, pozor! Fant govori eno, misli drugo in dela tretje!’ ‘*Just in time*,’ pa bi rekla Erna. Čim sem stopila iz avta sem se zagledala v Marjano, ki je slonela (tokrat) na moji fasadi. V *joging* opremi je z obema rokama potiskala hišo od sebe — le kam?

“Dobra ideja,” sem zaklicala, se ji pridružila in se uprla v hišo še jaz: “Hiša stoji preblizu ceste. Že butalski strokovnjaki so mi predlagali, naj jo pomaknem malo stran.”

Marjana, kakršno je najavil Damjan — polna energije, me je sunila s komolcem med rebra in nagnala v hišo: “Preobleči se že. Revanša. Danes bom preganjala jaz tebe.”

Točno tako je bilo; po dveh urah teka in razgibavanja v naravi sva zopet pristali pri meni doma. Posedeli sva na klopi, da se nadihava. Obe sva se zagledali v hišo, ko je Marjana pripomnila: “Z Vilo Milo res nekaj ne štima.”

“Ti imaš vedno prav,” sem jo spodbudila. “Greva se stuširati in preobleči, potem pa imam nalogo zate. Pridi, greva se igrat!”

V hiši sva zasedli vsaka svojo kopalnico, se osvežili in nadišavili, nakar sem Marjano povabila do moje omare (kakor v otroštvu), rekoč: “Izberi si oblačilo. Tokrat boš ti igrala svetovalko, jaz pa bom stranka. Tvoj poklic bo: ekspertinja za oblikovanje interiera. Saj veš, da jaz poleg tvoje osebne fasade

občudujem tudi opremo tvojega doma po načelu manj je več v slogu bidermajerja.”

Da bo videti profesionalna, si je Marjana iz omare potegnila turkizno bluzo in moder kostim. V teh barvah je njena polt naravnost zažarela.

“Marjana,” sem bila začudena. “Ti si vendar shujšala!”

“Kako ne bi, če se sekiram, jesti mi pa ne dovoliš. Moram ti priznati, da ne gledam več tvojih SMSov o vodi in sadju, jogurtih *et cetera* (podobnih stvareh). Tvoja dieta mi je zlezla pod kožo — stradam, kar se da.”

Bila je odlične volje, ko je obstala pred ogledalom in se zagledala:

“Se spomniš, kaj si mi položila na dušo? ‘Izogibaj se ogledala. Ogledalo laže. Mene si vzemi za vzgled; jaz sem vitka, meni verjemi’, si mi rekla.” Vzravнала se je, potegnila trebuh not in se izprčila.

“To ni tako enostavno,” sem jo dopolnila. “S tem sem ti dala sugerirano prepričanje, da si v sebi osredotočeno oblikovala sliko vitke Marjane, da bi le-ta postala samo po sebi utemeljeno prepričanje.”

“Bla, bla, bla, nič te nisem razumela,” se je ponorčevala Marjana.

“Blaaaa, blaaaa,” pa se je zaslišalo tudi iz stranišča.

“To je Jasna. Moja Jasna bruha,” je bila Marjana globoko presunjena. “Jasna, kako ti naj pomagam? Si želiš nazaj domov k nama?”

Jasna je jezno pljunila, se obrisala in ji dala vedeti, da nima prav: “Niti v sanjah. Če mi hočeš dobro, nama pomagaj, da z Monjo preurediva to staro vilo še od znotraj.”

Z Jasno sva se namreč o tem že nekaj dni pogovarjali. Po tej izjavi smo bile vse tri zagrete za prenavljanje. Marjana je

dobila v roke mapo za skiciranje, jaz meter in Jasna paleta barv za stene.

“Vse bo na novo kot iz škatlice,” je Marjana vriskala ter si beležila nove barve in postavitve. Kar prekipevale smo od veselja in sreče. Kljub temu, da sva si z Jasno hišo razdelili na moj zgornji del in njeno pritličje, je Marjana vztrajala na stilski skladnosti.

“Halooo,” je bila glasna Jasna. “Jaz sem umetnica in Monja psihologinja; vidiš kakšno podobnost? Je ni! Dobro. Recimo hodnik lahko nakazuje, da sva si naklonjeni.”

Ravno, ko je nastal vik in krik med tremi babnicami, je na vratih pozvonilo.

“Grem jaz,” je vehementno izjavila Marjana v vlogi šefice in stopila do vrat.

“Ti si,” je obstala z očali, zataknjenimi sredi las.

“Marička, Marica,” je Damjan kriknil od presenečenja.

“Marjana,” je iztegnila roko in se mu igraje predstavila.

“Ženka moja, že dva tedna te gledam v trenerki. Poglej si ta *outfit* (izgled), kako si se popravila ...,

postavila, hočem reči, da si postavna,” je jecljaj in s težavo držal roke k sebi. Pravzaprav je po zraku

izrisal potek njenih oblin. “Le kaj sem naredil dobrega, da me žena takole pričaka,” je retorično vprašal.

“Nič. Rada bi ugajala,” se je Marjana nasmejala.

“Ja, pa ja. Boš rekla, da si se pri Monji uredila zame. In kako si vedela, da bom tu? Pridi, če si upaš, in se takole naštimaj doma.”

Nenadoma sta se ljubeče zagledala. Damjan je iztegnil roko in ji po *gentlemensko* ponudil komolec, da se ga je oprijela. Vrgla mi je mapo, nakar sta povsem spontano odkorakala do njegovega avta. Z Jasno sva obstali na pragu in gledali za njima.

Roka, kot da ni moja, je Jasno objela čez ramena.

“Veš kaj ti povem,” se je le-ta naslonila name. Izjavila je presenetljivo misel: “Moja mami bi morala biti čistilka.”

“Zato sem te pa vzela pod streho, takoj sem ugotovila, da imaš v genih nekaj njenega,” sem jo celo stisnila k sebi. Povej mi raje, kaj sta rekla na Slavka?”

“Rekla sta mi: ‘Kakor si boš postlala, tako boš spala’. Mama je še dodala: ‘Nazaj mi ne hodi!’”

“Boš šla pa k tašči,” sem se nasmejala. Ob tem je bil Jasnin nasmeh kanček grenak.

Tisti večer sem do enajstih pogledovala na telefon, če bo Marjana kaj SMS-ala. Končno je priletelo; dva zaljubljena *smajlija* in na kratko še: *Opravila razgovor — sprejeta*.

Takoj sem odpisala: *Bi rada, da do jutra ne zatisnem očesa! Sprejeta?!? Kam sprejeta?*

Marjanin SMS: *Pri Damjanu se bom zaposlila. Med striptizom, ki mi je bil prvič v življenju res v veselje, da odvržem tvoj tesni kostim, mi je priznal, da bi bil vesel moje pomoči. Moj mož oddaja kar nekaj stanovanj, si moraš misliti!*

Po komaj sedmih mesecih v Štefanelu je bil moj koledar zatrpan z aktivnostmi. To je bil navdihujoč obred; vsak večer pred spanjem sem namesto molitve vzela v roke mobitel in pregledala planirane aktivnosti za naslednji dan ali prihajajoče dni. Tisti Kajin izrek, da ima življenje zame načrt, je bil vedno manj izvedljiv. ‘Pa, da ga vidim, če najde kakšno luknjo med mojimi obveznostmi,’ sem se namuznila sama pri sebi.

“Pred nami je vroč julijski vikend,” je rekel vremenoslovec tisti petkov večer, ravno ko sem odprla koledar, da bi videla, kaj mi obeta sobota. S Štefanom sva ob sobotah in nedeljah praviloma skupaj zajtrkovala. Čisto po angleško sva obirala vreme. Še Vito mi je priznal, da se pogovarjati kaj drugega s Štefanom več

ne da. Običajno je zajtrku sledil sprehod skozi park ali tržnica. Hitro sem si nastavila opomnik za soboto ob desetih, da ne pozabim na Vita. Dobila naj bi se v Štefanovem stanovanju, da ga izprazniva. Nekaj mi je reklo, da to ni ravno nujna, temveč pomembna naloga, in naj ji namenim več časa. Če bova naredila načrt, kdaj seliti, kam in kako, bom vesela. Takoj sem v svojo torbico vrgla ključe od atijevega stanovanja. Nisem še pozabila, kako se *managira* čas — svoj čas sem to predavala. V soboto ob dveh je bilo predvideno kosilo pri Rezki, ob štirih je vabila Joi v park na 'poletni recital' in zvečer naj bi se stranke dobile pri Leonu na otvoritvi obnovljenega salona. V nedeljo dopoldan bi naj peljala Rezko in Tihija k Erni na matinejo, a nam je odpovedala. Predstaviti je želela film nekdanje Benečanke Peggy Guggenheim. Od kar ve, da načrtujemo izlet v Benetke, nam non-stop predlaga neke ogleda. Niti to ni pomagalo, da sem jo opozorila na moja ostarela sopotnika. "Ti ne veš, kako se vam bo prilegla gondola," je bila le še bolj navdušena. Le zakaj bi se nam izmaknila? To ni v Ernini navadi. Ponedeljkevega koledarja ta večer nisem odprla. Kljub temu se je oglasila topa bolečina na desni strani pod rebri v predelu bivšega žolča. 'Bivši' so vedno boleča tema. Tako pač je; v ponedeljek imam na urniku mojega bivšega.

**Verjamem v drugo priložnost.
Ne verjamem pa, da si jo vsi zaslužijo.
(Klub Vražjih Babnic)**

V ponedeljek zjutraj sem stala pred vrati enega mojih 'bivših' in ob meni dva kovčka.

Na stežaj je odprl vrata in usta. Nekako prestrašen je izdaval le: "Moja Monja."

Povsod je lepo — doma je najlepše. (slovenski pregovor)

*

Sestra Jelka sede na rob moje postelje: “Da bi šla nazaj k bivšemu moškemu — ni variante.”

“Ti pojdi raje naprej k drugim pacientom,” jo mlajši moški sune s postelje. Marko v civilni obleki izgleda kakor iz škatlice. “Moja izmena je končana. Odložil sem se, da bom ostal pri gospe Monji do vizite,” pojasni Jelki in me pogleda. “Gospa Monja, kje sva ostala?”

*

Jaz sem obstala s kovčki pred vrati sobice v gostišču Lenčka. “Sem vedel, da ne boš ostala,” je rekel ati, ko me je zagledal. On je imel v življenju svoj prav in na kaj drugega niti pomislil ne bi.

“Ati, ta dva kovčka sta namenjena tebi. Jaz ne grem nikamor več. V Štefanelu se počutim povsem doma. Tebe pa Lenka pričakuje v tvojem novem domu; sploh ne bova razpravljala. Erna bi ti rekla: ‘*Tee for two*’. Igrala se bosta ‘čaj za dva’. Danes bomo kosili vsi skupaj, a v bodoče bo tista miza vajina. Tudi tvojo novo sobo sem si ogledala. V njej boš sam. Zelo je lepa,” sem ga odrinila, govorila in hkrati odpirala kovčka, da ju napolnim z njegovo robo, ki je bila bolj borna.

Globoko je vdihnil, sedel na posteljo in vprašal: “Kaj bo s stanovanjem? Tam je še veliko mojega.”

“Ne skrbi, v soboto sva bila z Vitom v stanovanju. Odstranila sva tvoje zaloge hrane in naredila načrt, kam bova preselila pohištvo. Dokler boš živ, ti bo na voljo. Tvoje najljubše slike

in ležalnik sva že prepeljala v Dom. Boš videl, kako ljubko je opremljena tvoja nova sobica.”

Zaman sem čakala, da me bo vprašal, ali sem šla v klet. To je bila za naju tabu tema. Prav tako sem zamolčala, da sem šla tisto soboto na njegov balkon. Tudi moji fantje ali simpatije so bili od Alena dalje za naju tabu tema. Namreč, v soboto ob dveh, ko sva z Vitom utrujena obsedela v dnevni sobi Štefanovega stanovanja, sem odprla balkon.

“Ali sedeva na sonce in si odpočijeva,” je vprašal Vito.

“Ne, ne. Sonce mi ne odgovarja, kakor da bi bila alergična. Le toliko stopim ven, da vidim, če sta Rezka in Tihi na balkon obesila belo servieto v znak, da lahko prideva na kosilo,” sem odgovorila. Z atijevega balkona sem se zagledala v njun blok, pravzaprav v njun balkon, na katerem sta sedela. Visoko sem dvignila roko in jima pomahala. Veselo z zanosom mi je odmahal moški, ki je stal na balkonu nad njima v kopalkah, ne da bi se sramoval. V trenutku mi je roka povešeno padla in v glavo udarila kri. Ta moški ni bil nihče drug kot Adi.

Vito, ki ni pričakoval, da bom z balkona skočila nazaj pred njega, je kriknil: “Shit! Poglej se v ogledalo, saj si vsa rdeča. Nikoli ne bi verjel, da je sonce lahko takšna nadloga.”

Sesedla sem se na kavč in umirila utrip srca.

“Si v redu? Rad bi te nekaj vprašal. Ko sem praznil klet, sem odstranjeval steklenice in nehote pomislil, ali sta tvoja dva pila,” me je Vito pogledal izpod čela.

“Pila. Mama zagotovo. Kakor žolna,” sem povsem hladno odgovorila. Zanimivo, ob tej izjavi se mi je kamen odvalil od srca.

“Potem sklepam, da ne boš restavriral fotelja, ki je še v kleti. Ga smem vzeti,” je vprašal Vito.

“Vzemi, kar hočeš. Si že bil v kabinetu na koncu hodnika? V

moji bivši sobi, tam je zakladnica. Ati je zaklenil v to sobo vse simbole po padcu komunizma. To se da, ne da pa se iztrgati lepega obdobja iz človeškega srca. Naj ti povem, kaj je napisala znanka na *Facebook*: *‘Ne potrebujemo, da nas učijo o obdobju s Titom. Mi nekateri smo ta čas Tita živeli in uživali. Ne potrebujemo, da nas učijo, kako je živeti po Titu. Mi nekateri ta čas komaj preživimo in životarimo. Slava mu!’* (Dana Dana).”

Zagledala sem se v socialistično pohištvo; tapete so se ujemale z zavesami in knjige smo kupovali na metre:

“Dam ti ključ, pa pa postopoma izseli kar želiš. Mene je dodobra utrudilo že praznjenje kuhinje.”

Vito je le pokimal in preusmeril vso pozornost na police s knjigami. Ustavil je star gugalnik, na katerem se je zibal, in mi pokazal s prstom: “Poglej tisto manjšo knjigo, kako je umazana v zgornjem delu. Nekdo jo je stokrat vzel iz police, kakor v knjižnici.”

“Kdo bi si mislil, da ima avtomehanik takšen smisel za knjige,” sem se pošalila, a Vitu to ni bilo smešno.

Resno me je pogledal: “Gre za neko posebnost v funkcionalnosti.”

Vstal je in vzel knjižico v roke. Na glas je prebral naslov: Najbogatejši mož v Babilonu. “Najbogatejši mož pa jaz nikoli ne bom,” je komentiral in poskočil, da prestreže list papirja, ki je zdrsel iz knjige na tla. Zagledala sva se vanj. Atijeva pisava. Beležil je ženska imena in številke: Ana 100, Marija 200, Monja 100, Lucia 100, Jagoda 200, Julija 500, Mary 200, Barbara 50, ... Vito je naštel dvainštirideset ženskih imen s številkami, včasih tudi prečrtanimi in ponovno napisanimi.

“Zneski,” je zaključil. “To so nedvomno evri, ki jih je Štefan posojal ženskam. Prečrtal, kadar so mu dolg vrnil, in ponovno dopisal, ko je posodil.”

“Jaz sem edina Monja, ki jo ati pozna, in nikoli si nisem, vsaj

ne od njega, izposojala denarja,” sem bila odločna, dokler me ni Vito vnovič pogledal izpod čela. Ker o atijevem življenju v resnici nisem imela pojma, tudi glede poznavanja Monij ne bi stavila.

Ko je Vito seštel nazadnje napisane zneske, je zaključil:

“Šest tisoč sedemsto evrov. To pa je nekaj denarja. Predlagam, da list pokažeš Štefanu, in kar se da izterjamo. Ta list bom slikal, če bi ga Štefan v jezi raztrgal, ali če ga izgubita.”

Ker sem Vitu dala pobudo, da si iz stanovanja vzame, kar mu je zanimivega, je pred odhodom pokukal še v kabinet.

“Monja, Monja,” je kričal. Samo upala sem lahko, da v njem ni našel trupla. Pravzaprav je bilo — simbolično truplo; na tleh je ležal kipec maršala Tita.

“Saj to je za znoreti! Vse, kar je tu, bom odnesel. Celotno komunistično kolekcijo. Doma imam na voljo Jasnino sobo, čisto prazno. Poglej ta portret!”

Tudi meni je vzelo sapo. V moji bivši otroški sobi je bil Titov kabinet. Njegove slike, kipci, zastave, razne uniforme, makete, zaščitna maska in celo kosi orožja.

“Naj me koklja brcne,” sem se naslonila na podboje. Moja mladost je bila za Vita muzej novejše zgodovine. S tem me je postaral kot še nihče.

“Vito, veš kaj razmišljam, da sta Tito in Hitler imela nekaj skupnega. Oba sta bila absolutista v imenu ljudstva. Poznan je Hitlerjev izrek: ‘Dovolj je bilo intervjuvanja, meni se mudi slediti ljudstvu — jaz sem njihov vodja.’ Tito pa se je pošalil celo na račun Kenedija, ko mu je dejal: ‘Slabo demokracijo imate v Ameriki, če predsednik nima absolutne moči’. Titovo samoupravljanje je bila gora peska v oči. Še sreča, da je kradel v imenu ljudstva. Vsi smo imeli vsega dovolj. Res smo živeli v simbiozi kakor bratje.”

Ko sem tisto ponedeljkovo jutro napolnila Štefanova kovčka, sem sedla poleg njega na posteljo. Bila sem na tem, da ga soočim s seznamom žensk, ki jim je najverjetneje posojal denar, a lista z imeni nisem več našla. 'Hudič je sedel nanj', bi rekla Reza. "Ati, v eni izmed knjig sem našla seznam ženskih imen. Ali si jim posojal denar," sem direktno vprašala.

"Ne vem! Ni lepo, da brskaš po tujih rečeh. Sedaj pa grem," je vstal in odšel iz sobe iz gostišča pri Lenčki do mojega avta. Življenje je le našlo luknjo v mojem koledarju za presenečenja. Ati ne bo nikoli izvedel, da je taisti dan Lenka spregovorila:

"Veš Monja, jaz, za razliko od mnogih, ne bom nesla nič s seboj v grob. Nekaj mesecev sem čakala, da se ustališ, da z nami ponovno zaživiš, sedaj je čas, da ti povem. Tvoje mame Jelke ni zadela kap. Najedla se je tablet in jih poplaknila z vinom. Žal ji ni bilo pomoči. Verjemi."

Povedano sem sprejela kakor dejstvo. Znanstveno utemeljeno. Trenutno me je bolj mučilo še eno Lenkino vedenje, ki ne sme z njo v grob.

Povsem hladno sem nadaljevala:

"Kar je bilo, je bilo. Mene bolj zanima, kako je s tvojo Erno? Nič je ni na spregled. Zvečer bom šla do nje. Upam, da je še živa, da izvem, kdo je njen srčni kralj in s čim ga bo ona poplaknila."

In hudič zlaga kocke, kot jih mora. Ker mi Lenka ni bila v pomoč, sem zvečer obstala pred Ernino hišo. Pasja uta je bila prazna, brez Bumbarja. Pograbila me je panika. Zvonila sem in vztrajala, dokler se vrata niso odprla. Komajda bi se reklo, da je bila Erna prisotna; mogoče fizično, duhovno pa je zagotovo nekje taval.

"Ej! Nekam slabo izgledaš. Si bolna ali samo žalostna," sem jo pobarala.

To je bila še ena izpoved na vratih; besede so vrele iz nje, še preden me je povabila v hišo:

“Jasna je noseča.”

“Ja, noseča je,” sem ji mirno pritrdila. “Ni panike. Čeprav je še mlada, ima fanta, ki je dobro situiran. Uredila bosta vse potrebno. Takšno je pač življenje,” sem blebetala, da bi normalizirala njeno razpoloženje. “Erna, prosim ne bodi zavistna. Tudi ti si še relativno mlada. Še je čas, da si ustvariš družino. Praznuj to kar imaš. Veš koliko žensk po svetu trpi? Me imamo to srečo, da živimo v naši lepi Sloveniji.”

Kakor, da bi jo pamet povsem zapustila, je vzela moj obraz v svoji ledeni roki, rekoč:

“Monja, ne misli, da se mi meša, tudi jaz sem noseča.”

Priznam. Vse, kar mi je padlo na pamet, je bilo: ‘Ženski se meša. Njena predolgo prazna maternica je prevzela kontrolo. Freud bi vedel, kako zdraviti tovrstne histerije. Kaj pa jaz?’ Odmaknila sem Ernine ledene roke z obraza in jo pospremila do dnevne sobe. V moji glavi se je odvijal scenarij: ‘Morala bi jo vzeti k sebi domov, če ne bi imela že Jasne. Za nič na svetu ne smem vprašati, kdo je oče. Kaj mi je storiti? Kaj bi mi svetovala Kaja? Vem. Rekla bi: ‘Noseča ali ne noseča — ne smeš je zapustiti. Ti ne.’

“Erna, nocoj ostanem pri tebi namesto Bumbarja. Kam si ga dala?” S tem vprašanjem sem jo priklicala nazaj v realnost.

Mirno je odgovorila:

“Ali ti nisem povedala? Mihec ga je vzel k sebi. Pojasnil mi je, da gostilna brez psa ni gostilna.”

“Lepo. Prijateljica brez prijateljice pa tudi ni prijateljica. Nocoj ostanem pri tebi. Zjutraj bova pa skupaj naredili test nosečnosti,” sem bila odločna.

Začudeno me je pogledala: “Ali si ti tudi noseča?”

Da sva tisto noč zaspali, je pomagala le abnormna doza baldrijana. Naslednje jutro je bila Erna še vedno in čisto zares noseča.

‘Cin, cin’, je priletel Vitov SMS: *Kaj si izvedela glede Štefanovega seznama ženskih imen?*

Moj SMS: *Nič. Izgubila sem ga.*

Vitov SMS: *Nič ne de, Joi ga ima. Podrobnosti ti razložim tekom dneva.*

Domov sem se vrnila šele opoldne. Nič mi ni bilo jasno. Pač, ko sem zagledala objokano Jasno pred ogledalom, mi je bilo jasno, da se tudi z njo ukvarja Depresija.

‘Poglej me,’ je ihtela. Od kar sva se tikali, je bila zelo iskrena: ‘Ne samo, da sem majhna, sedaj sem še vsa mozoljasta in kmalu bom debela za dva. Povej, če nisem *lol* (smešna).’

Ustavila sem se. To je bilo retorično vprašanje. Sedla sem na stopnico, odločena, da Jasni privoščim kratko pridigo. V mojih očeh je bila tako lepa, kot je lepa le nosečnica.

‘Ljuba moja Jasna. Poslušaj, kaj ti sporoča Erin Hanson:

Nisi! Ne določajo te leta in kako ozek je tvoj pas, ni teža tvoja identiteta niti barva tvojih las. Ne določa te ime in kakšna velikost bo tvoje hiše, nisi to, kar ti ne uspe ali kar ti v spričevalu piše. Si vse to, kar v knjigah si prebrala in kar si kdaj povedala, hripav glas, ko zgodaj zjutraj si vstala, in nasmeh, ko se ga nisi sploh zavedala. Ti si ljubek zvok, ko se zasmeješ, in vsaka solza, ki po licu ti zdrsi, si vse pesmi, ki naglas jih poješ, ko veš, da nikogar zraven ni. Si vsi kraji, kjer si že bila in tisti, kjer počutiš se doma. Si vse dobro, v kar verjameš, in ljudje, ki del so tvojega srca. Si fotografije, ki stene ti krasijo, in prihodnost, ki v sanjah vidiš jo. Si trenutki, ki življenje bogatijo, in občutek, ko kdo seže ti v roko. V tebi polno je lepote, a obnašaš se, kot da je ni, ko pomembne so napačne ti vrednote — vse kar nisi ti.’

Do konca moje srčne pridige so se Jasni posušile solze. Nežno se mi je nasmehnila:

“Pridi. Skuhala sem kosilo. *Prediskutirati* morava še barve sten, preden mi pobegneš v Benetke.”

“Ojejoj! Skoraj bi pozabila na Benetke,” sem kriknila vsa panična. “Kaj je narobe z mojimi opomniki? To je vendar pojutrišnjem. Takoj moram poklicati Rezko, obvestiti atija, spakirati ...” Še dobro, da se me glava drži, in da ženske obvladamo *multitasking* (hkrati počnemo paletu stvari).

“Monja! Tvoj telefon zvoni,” je od nekod kričala Jasna.

“Vito, ali si ti? Slabo se sliši; nekaj šumi. Kje si? Kje?! V Nemčiji! Naj me *koklja brcne*, s kom? Z Joi in njenima prijateljicama!?!”

Na tej točki mi je pobralo dar govora. Še dobro, da mi telefon ni padel iz rok, da sem do konca poslušala. Tudi Jasna je pritekla k meni in vlekla na ušesa. Z glavo je odkimavala, ko je Vito razlagal, da ga je Joi prosila, naj jih zapelje do njenega Švaba. Še vedno sem upala, da ni kar nek kmet. Vito je pojasnil, da je krovce in lastnik gradu, katerega obnavlja.

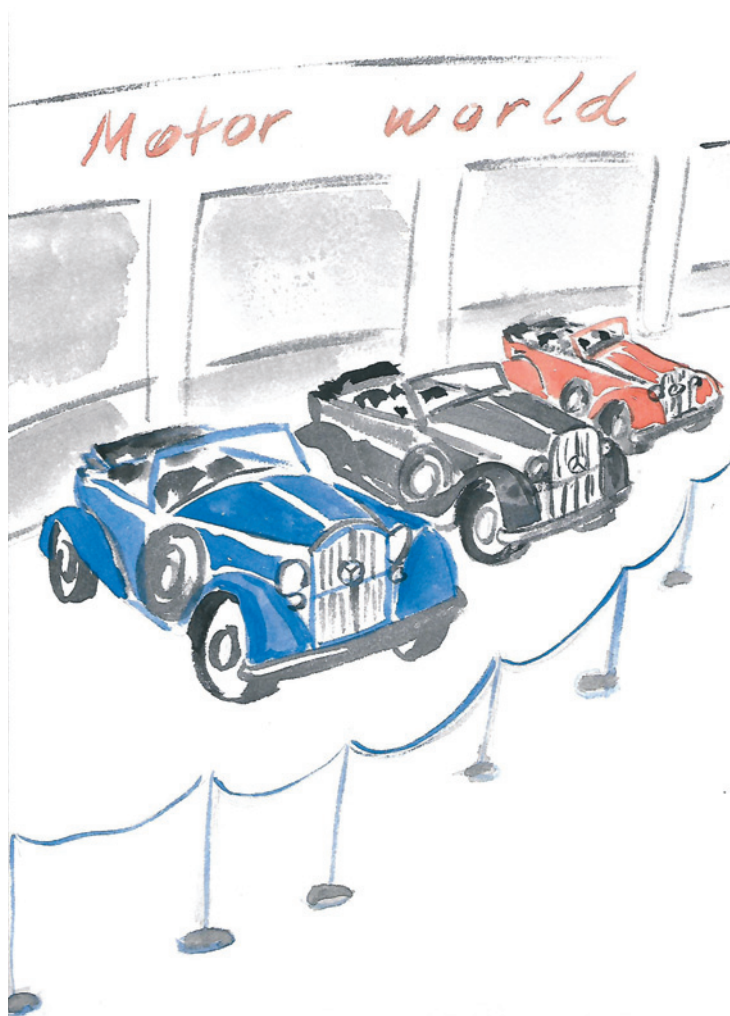
“Za nič na svetu ji ne bi odklonil te želje. Monja, oba sva presrečna; pravzaprav vsi štirje. Seveda jaz ne bom z njimi pod isto streho. Jaz se bom nastanil za par dni v Motor Worldu; V8 HOTEL je nekaj enkratnega. Poslušaj! Poslal ti bom sliko seznama, ki ga je Štefan dal Joi, da mu je prinesla knjige. Ne gre za ženske, temveč knjige iz njegove domače knjižnice. Jaz sem jo spustil v stanovanje, ti pa ga pokliči, naj ti razloži v čem je finta,” je hitel razlagati Vito.

Priletela je fotka z naslovi: Anna Karenina, Hiša Marije pomočnice, Monjin dnevnik, Mamma Lucia, Ko zorijo jagode, Romeo in Julija, Mary Poppins, Barbara Celjska itd.

Seveda! V knjigah je skrival denar. ‘Moj dnevnik!’ sem zavpila sama pri sebi.

“To je moja žepnina,” je Štefan še isti večer kričal v telefon. “Vse ostalo boš tako ti pojerbala.”

Jasna mi je popoldan postregla sivkin čaj za pomiritev. Ne da bi me sploh kaj vprašala, sem hitela pojasnjevati: “Moj bivši je moj ati. On je najbolj bivši od vseh moških, kar sem jih poznala. Nimava več motiva, da bi držala skupaj. Po mamini smrti sva si postala tujca. Res žalostno, a kaj se more. Tujca.”

Življenje ni destinacija, je potovanje.

Tisto noč pred izletom v Benetke sem zelo slabo spala. Z jutranjo zoro je prišla še mora.

“Monja! Monja,” me je iz sna vlekla Jasna. “Če se vam sedaj ni sanjalo o mučilnih napravah srednjega veka, nič nočem,” me je gledala prestrašeno.

Vsa potna sem se le s težavo obrnila na bok. Počasi sem prihajala k sebi: “Kako zelo sem te vesela. Brez tebe bi zagotovo umrla. Še nikoli nisem doživela kaj tako nenavadnega. Mora! Prvič v življenju sem izkusila moro. Teža stotih odej mi je padla na noge, valila se je po telesu in pritiskala, stiskala me je in dušila.” “Temu se reče potovalna mrzlica,” je Jasna obsedela poleg mene in globoko dihala še sama. Začudeno sem jo pogledala, zakaj je tako težko dihala? Videti je bilo, kot da nekaj posluša ali čaka.

“Čakam, če bom bruhala. Saj bo. Imam dober občutek, da se je pupa umirila,” se je namuznila.

“Kaj si rekla? Pupa? Punčko bomo imeli,” sem jo objela. “Moramo nazdraviti. Pristavi za čaj in pripravi zajtrk. Ta čas se jaz zapeljem po Rezko in Tihija. To bosta vesela novice; ne vem, kdaj sta te nazadnje videla?”

Med globokim dihanjem me je Jasna blaženo pogledala: “Monja, ne bodi no živčna. Najprej si bova vzeli pol ure za jogo. Nikamor ne greš tako znervirana.”

Jasna je čez noč odrasla. Ponosna sem bila nanjo. V marsičem se je zgledovala po meni in mojih nasvetih. Malone je bila na tem, da ‘preraste mojstra’.

‘Jaz pa živčna,’ sem pred hišo globoko vdihnila v vlažno jutro. Seveda mi je sapa zastala, ko mi je izza zavese pomahala Erna.

‘Vse bo še dobro,’ sem si mislila in ji odzdravila. Ja, pa ja. Ko sem se z Rezko in Tihijem pripeljala nazaj pred vilo Milo, nas je Erna pričakala pred vrati s kovčkom in potovalko: “*Silly really* (neumno), če ste mislili, da ostanem doma.” Priznam, da sem si oddahnila. “Erna! To je zagotovo najboljša ideja, kar si jih kdaj koli imela, da le ne boš sama doma! Več nas bo — bolj bo veselo,” sem kimala in pogledovala moja sopotnika, ki sta s težavo lezla iz avta. “Vse skupaj vabim na zajtrk, potem pa pot pod kolesa v smeri Benetk,” sem na stežaj odprla vhodna vrata. ‘Hvala Božičku za ta trenutek’, sem si rekla. Rezka je močno objela Jasno čez trebuh: “Kako zelo sem vesela, da boš imela dojenčka. Erna, brez zamere, jaz sem še stara šola in si mislim, kdaj pa, če ne sedaj, ko je mlada.” Tokrat, za spremembo, je Erna le modro molčala.

Zares razživali smo se šele v avtu proti Benetkam. Tihi je stresal vice, dokler ga z Rezko nisva preglasili.

“Ugasni ga no (Tihija),” me je sunila iz zadnjega sedeža, “da še me eno zapojemo!”

Skozi moje misli je švignila besedna igra: ‘zapeti, pripeti’. Erna, ki je prav tako sedela na zadnjem sedežu, ni bila pripeta, ko me je Tihomir iznenada opozoril: “Počasi! Policaji!”

Ni bilo časa za premislek. Zavila sem na desno in obstala. Le zakaj? Policist je pristopil, počakal, da sem odprla okno in vprašal:

“Gospa, zakaj ste obstala? Ali je kaj narobe? Jaz vam nisem dal rdečega signala.”

“Od sedaj naprej molčim kakor grob,” je komentiral stric Tihi, ko smo nadaljevali vožnjo.

“Ne glede na to, potovanje z Monjo bo zabavno,” se je hudomušno nasmejala Rezka.

“Mhm,” je prikimala Erna. “Na *Facebooku* si objavila The law of attraction (teorijo privlačnosti). Le na kaj si mislila, ko si priklicala policaje?”

“Po resnici povedano, skrbi me zate, ker nisi pripasana,” sem bila glasna, ‘in noseča’, sem si mislila.

Srečno smo prispeli do Benetk in tam nas je osrečilo še sonce. Ker je bilo potrebno pustiti avto v garažni hiši, se vkrcati na ladjo in peščiti do hotela, smo se dogovorili, da na dež ne bomo niti pomislili.

Šele v recepciji hotela je Erno zaskrbelo: “Kje bom pa jaz spala, če slučajno ni proste sobe.” “Erna,” sem povzdignila glas. “Rezervirani sta dve sobi. Vsi bomo pod eno streho.”

Res pa je, da je moja praktična rešitev presenetila receptorja, ki se je zagledal v naju — dekleti. Vljudno je vprašal: “Ali želite, da razmaknemo zakonsko posteljo?”

“Ni potrebe,” sem rekla in upala, da naju nima za lezbijke. Predsodki so bili res zadnja stvar, s katero bi se ukvarjala na dopustu.

“Fantastična soba,” je vzklikala Rezka. “Poglej to staro pohištvo in hkrati obnovljeno kopalnico! Ali si od prej poznala ta hotel Saturnia?”

“Ne, nisem; niti poznala, niti ga nisem izbrala,” sem zagonetno pripomnila. Ker so se vsi zagledali vame, sem pojasnila: “Na koncu načrta je bilo naključje; prvotno smo imeli rezerviran hotel blizu parkirne hiše, nakar se mi je v reklamnem spotu ponudil Saturnia. Vsaka stvar je za nekaj dobra, kako ne bi bile reklame?”

Medtem ko sta bila Rezka in Tihi potrebna nekajurnega počitka, sva me z Erno krenili do Grand Canala in preko do rezidence pokojne mecenke in največje zbirateljice umetnin Peggy Guggenheim. Nisem potrebovala vodiča, saj je bila Erna leksikon njenega življenja. Vsa dejstva je zmetala v en koš: dvakrat poročena, dva otroka, na stotine ljubimcev, samo z enim od njih 7 abortusov, po njeni smrti se njen sklad umetnin predstavlja v štirih državah: New Yorku, Benetkah, Bilbao in Abu Dabiju. Kljub vzhičenju pa se Erna ni zmotila, da bi mi povedala, kaj o sebi.

“Erna, upam, da ti kaj takega ne bi naredila; abortusa mislim, ... samo preverjam,” sem rekla.

“*Isusek*, kaj se ne vidi, da sem sveže zaljubljena. Potrpljenje je božja mast, jutri ti povem v koga. *A propos* potrpljenje; o Peggy že štiri leta pripravljajo film. Brala sem, da bo dokumentarec. Tako pestrega in odlično obeleženega življenja res ne bi bilo smiselno snemati, *o no* (ali ne)?”

“Ja Erna, življenje piše najboljše scenarije,” sem se postavila

pred njo in ji pogledala naravnost v oči. Ker sva stali že v vrtu, je s pogledom zdrsela mimo mene, preko skulptur, do kanala in ladjic. Sporočilo je bilo: '*Ignore me* (ne oziraj se name)'.

Naslednji dan je bila na vrsti gondola. Če je bilo to doživetje za strica Tihija, se je Erna z enako vnemo lotila *shoppinga*. Zapravljala je, kot se zapravljati le da.

“Kaj me gledaš? Pomagaj mi nositi vrečke. Če kaj, imam pa dovolj denarja,” je rekla in obstala pred oblačili za dojenčke. Z obema rokama je hlastala po čipkastih izdelkih. Rezka, vsa začudena, je obstala za njenim hrbtom.

“Ali boš izbrala še kaj za Jasno,” sem se hitro oglasila, da rešim potencialno nerodno situacijo. “Že res, da imaš ti na pretek denarja, moj avto pa ima omejene kapacitete. Kam bomo z vso to robo,” sem postajala preračunljiva.

Zvečer sem bila nemalo zaskrbljena. Rezka, Tihi in jaz smo se hladili v vrtu, medtem ko je Erna izginila neznano kam.

Na srečo je bil pred nami le še zadnji, tretji dan. Ta dan je prišla v ospredje Rezka. Uboge ženskice ni bilo na zajtrk.

“Monja, prosim, stopi do nje v sobo, da se pogovorita,” me je prestrašeno gledal stric Tihi.

“Seveda, le kaj se dogaja?” Rezko sem našla še v postelji.

“Poslušaj,” se je tresla od razburjenosti, “veš, da sem bila ob prihodu nadvse navdušena nad najino sobo in njenim srednjeveškim videzom.”

Zadovoljno sem prikimala, ker je bila soba pravi biser rokodelstva. Omare, postelja, mizica z dvema stoloma, komoda z ogledalom, predalnik, celo strop in parket v stilu *intarsia*, vse je bilo ročno stesano.

“Poslušaj! Nocoj ob polnoči pa groza ...” je nadaljevala Rezka.

“Tihomir je že dremal v postelji, ko me je še zadnjič prosil, naj vendar neham postopati po sobi, ker mi je parket glasno škripal pod nogami. Vsak korak je bil ‘*škriiip, škriiip, škriiip*’. Končno sem se ulegla, ugasnila luč in začela dremati. Nisem še spala, ko je moja pozornost pritegnila mlajša ženska, svetlih dolgih las v beli halji, ki je prišla iz kopalnice in tiho krenila preko sobe do okna. Moja edina misel je bila: ‘A pod njenimi nogami pa parket ne škripa?!?’

In sem spala dalje, dokler me ni zbudil, pa res zbudil, hladen piš po desni strani lica. Prižgala sem luč in preverila, če mogoče dela klima, da ni odprto okno. Nič od tega.

Legla sem nazaj v posteljo in dremala dalje. Ne boš verjela, kako sem bila mirna. Le, da ‘tisto’ ni dalo miru. Hlad se je še vedno potikal okoli mojega obraza. Kot da nekdo piha mrzlo sapo direktno vame. Pravzaprav sem jaz izdihovala ledeno mrzel zrak. Pravzaprav se je ‘tisto’ naselilo vame in sva skupaj dihala. Noro, ampak ni me bilo strah in ni bilo panike. Obrnila in privila sem se k Tihomirju, misleč: ‘Da ni to Karla, moja stara mama? Monja, jaz vem, da mi ti verjameš; mene najdejo *tavajoče* duše.’”

Rezko sem gledala, ne da bi trenila z očmi. V čast mi je bilo, da je z menoj delila najbolj nenavadno izkušnjo v življenju.

Takoj sva si bili enotni: “O tem nihče ne izve niti besede.”

Počakala sem še nekaj trenutkov, da je Rezka prekllopila na sedanjost:

“Sedaj ti bom pomagala pri oblačenju, morava na zajtrk. Samo danes smo še tu. Privoščili si bomo sprehod do Markovega trga in kosilo nekje v mestu, nakar bomo spakirali in jo mahnili domov.”

Na poti v jedilnico sva srečali Erno. Pomenkovala se je z receptorjem. Čim sem pristopila, sta utihnili.

“Ali ta fant res misli, da sva lezbijki? Ali si ga prosila, če lahko sobe izpraznimo šele popoldne,” sem jo vprašala. Ker sva ostali sami, namreč Tihomir je prevzel Rezko in jo pospremil v jedilnico, je bila Erna tokrat veliko bolj direktna, kakor bi si jaz želela:

“Giovanni je super fant. Na lastni koži je izkusil, da nisva lezbijki. Ne glej me tako! Vse sem mu povedala. *Der Weg ist das Ziel* (življenje je potovanje). Odločila sem se, da ostanem tu v Benetkah. Tu primanjkuje natakarc.”

“Kaj pa otrok,” sem postavila klišejsko vprašanje.

“Njegov oče nič ne ve in nikoli ne bo izvedel. Če se tako odločim, mu bo oče kar Giovanni,” mi je pomežiknila in se zaljubljeno zagledala v receptorja. To je bila Erna, kakršne nisem poznala.

“Kaj me gledaš,” je skoraj kriknila. “Veš, da sem tuhtala, kaj narediti. Klicala celo ‘klic v sili’. Ženska je imela prav, ko mi je rekla, česar ne obvladujem, je potrebno izpustiti iz rok. Še sama ne morem verjeti, da sem ga končno zapustila. Njega in Štefanel — pred menoj je nova era.”

Lakota je izpuhtela; namesto na zajtrk sem letela v sobo na WC; zgrabila me je velika potreba. Prvič v življenju sem zares obtičala na školjki. Ni šlo ne ven ne noter, še najbolj mi je šlo na bruhanje. Po nekaj dolgih minutah je na vrata potrkala Rezka:

“Monja, midva te čakava. Ali je kaj narobe?”

“Seveda; sedim na WC-ju in ne gre,” sem rekla, kakor bi citirala malega Ulija. Tokrat nisem zadrževala blata — zadrževala sem Erno. Res, da je bilo druženje z njo včasih naporno, a brez nje bo vse tako zelo pusto.

“Poslušaj me,” je bila glasna Rezka. Še dobro, da je nihče ni razumel. “Tihiju nisem dovolila, da bi ti dal nasvet v primeru zaprtja — jaz ti ga povem. Gre za mehanski postopek: palec

ene roke si potisni v nožnico in blato iztisni iz danke.”

Obšla me je silna slabost. Postopku sem sledila, kakor otrok uboga mamo in res sem uspela.

“Kakšno olajšanje,” sem zastokala in v sebi sklenila, da Erni požegnám njeno željo; naj živi, kjer hoče.

“Zato smo botre,” je ponosno odgovorila Rezka.

“Danes, kakor tudi od danes naprej, bomo brez Erne,” sem na poti v mesto razložila mojima Starcema. “Odločila se je, da ostane v Benetkah. Jaz lahko samo upam, da ve, kaj počne.”

Zvečer nas je Erna nostalgичno pospremila do garažne hiše. Ko je uspela pripasati Rezko na zadnji sedež, me je objela, rekoč: “Ne bodi jezna name. Budisti učijo, da je jeza le kazen, ki si jo naložiš zaradi napak drugih ljudi.”

Med vožnjo domov smo molčali. Tihomir je prekinil molk le še z eno modro mislijo: “Ko se odločiš za vožnjo z avtobusom, moraš vedeti, kdaj boš izstopil (Master Iain Armstrong).”

‘Točno to se je zgodilo tudi meni,’ sem pomislila. Ni mi bilo več žal, da sem izstopila iz ponorelega poslovnega sveta in si v Štefanelu ustvarila svoj novi dom.

Pozno zvečer sem zelo utrujena obsedela na domačem kavču. Konec izleta. Imela sem občutek, da na moji levi sedi Depresija in na desni Matilda. Težke dežne kaplje so udarjale ob okna, in udarjali so SMS-i, ki so naletavali na ekran najdenega mobitela. Na mizi je stal kozarec Portovca.

‘Veš, kako prepoznaš dobro rdeče vino,’ se je oglasila Depresija.

‘Vem. Po tem, da se joče,’ sem ji odgovorila.

‘Vanj je stisnjenih tristo sončnih dni in vsa toplota zahajajočega poletja. Pogrešala bom Erno’, sem si rekla. ‘Ženska je imela name izjemen vpliv. Do konca življenja jo bom citirala; *n'est-ce-pas* (kajne), kot bi znala reči samo ona.’

‘*Cin, cin, cin*’, so na ekran kapljali SMS-i in za po vrhu še moja solza. V naročju sem držala Ernin izgubljen mobilni telefon — ni bilo dvoma. Našla sem ga na tleh v avtu in sklepala, da ji je padel iz žepa, medtem ko je Rezki nameščala varnostni pas. S kodo zaklenjen mobilni telefon.

Razum mi je rekel, naj pokličem nazaj v recepcijo Giovannia. Instinkt pa je imel drugačno idejo: ‘Počakaj! Jutro bo pametnejše od večera.’

*

Marko: “Gospa Monja, to pa je bil vrtiljak dogodkov. Vedno manj se čudim, da vas je spodneslo.”

*

Uporabi svojo glavo, da boš živel s srcem. (Yogi Tea)

Takoj naslednji dan sem se namenila do Lenke. Nujno ji je bilo treba povedati glede Erne; seveda ne vse — le najnujnejše. Pravzaprav ne. Najprej sem se ustavila v gostilni, da obvestim Miho, da Erne ne bo več na delo. Če ne bi na lastne oči videla, da se z Erno ne marata, bi mislila, da ga je novica prizadela. Že sem stopila za šank, da odidem skozi zadnja vrata, ko so se sunkovito odprla vhodna:

“Lepo jutro voščim,” je bil glasen gospod Kralj osebno. Skrita sem obstala in prisluhnila. “Kavo, kot običajno! Kje imate pa Erno? Že nekaj dni je ni na spregled?”

“V Italiji,” mu je postregel Miha s svežo novico.

Smuknila sem na plano in hitela skozi park do Lenke.

“Stop,” je skočila predme Saskija. Ker so bili dopusti, sta z mamico posedali v parku. V rokah je imela knjižico ‘Marinka

in štirje letni časi'. Ojej! To je bila knjižica moje mladosti. To je bil gotovo eden izmed trenutkov, za katerega sem se priporočala Božičku. Sedla sem poleg njiju na klop, ko mi je Saskija zlezla v naročje.

"Poglej Monja, pomlad je najlepši letni čas, ker se prebuja narava. Sedaj je poletje; čas počitnic in izletov. Obrni naprej, kaj nam prinese jesen? Botra jesen prinese sadove našega dela. Pozimi, da nas ne bo zeblo, pa se zlekneмо k ognjišču, stisnemo z nekom, ki ga imamo radi, in nam je v srčku toplo."

"Veš Saskija, jaz za nič na svetu ne bi živela brez letnih časov. Odlično si jih opisala, preprosto in zelo lepo."

'Opla,' je našlo življenje še eno luknjo v mojem natrpanem urniku za ponovno presenečenje. Ko mi je v torbici zazvonilo, je Saskija brez pomisleka vzkliknila:

"Ernin telefon." Skušala sem se izmazati, češ da ga nesem na popravilo, a moja podzavest je našla drugo rešitev; segla sem v torbo in ga izročila Saskiji. Smrklja je v trenutku vtipkala kodo. "Nikar," sem prekinila linijo. Ker sta se mi roki silovito tresli, sem vstala, Saskiji in mamici zaželela lep dan in odhitela dalje. Dalje za grmičevje, kjer sem se skrila, da so prsti lahko hiteli z drgnjenjem po ekranu. Razkrilo se je vse, prav vse. Na fotografijah sem prepoznala tudi očeta Erninega otroka. Ni bilo dvoma.

"O! Ne," sem zavzdihnila. "Le kaj mi je prišlo v roke?"

Naenkrat sem se znašla sredi kriminalke. Sedla sem na odmaknjeno klop. Roke so še bolj drgetale, ko je sam hudič obsedel moje prste. Izbrskal je 'njun' najbolj ljubeč *selfi* in ga prilepil k tekstu: *Tokrat ti pišejo roke, ki niso Ernine. Jutri zvečer pripravi odkupnino dvajset tisoč evrov, da v zameno dobiš njen telefon.*

*

“Kaj takega,” se Marko vzravna in zavije z očmi. “Ni čudno, da vas je skrbelo, če so pred vrati bolnišnične sobe policisti. Hitro nadaljujte, da naju ne preseneti vizita. Ta del zgodbe ne bo za zdravnika.”

“Joj, Marko, od tu dalje se v moji glavi začne pojavljati megla. Na fakulteti so nas učili, da se spomin obudi, če človek pogleda na levo v tla. Aha! Že vem, kako je bilo.”

*

Lenka se je ob novici, da bo Erna ostala v Benetkah, posula s pepelom:

“Punca ni spontana, punca je nevzgojena. Slabo sem jo vzgajala, če sploh. V glavnem je bila prepuščena sama sebi. Ja, kaj bo pa s hišo?”

“Erna me je prosila, naj jo v njenem imenu oddam. Naj si izberem najboljšega sosedo,” sem poskušala biti duhovita. Na moje veliko presenečenje je k nama prisedel izjemno dobrovoljen ati Štefan.

“Kot kaže, se dobro počutiš; imaš dosti družbe,” sem ga pobarala.

“Kaj družbe — za puncami gleda,” ga je zatožila Lenka.

“No ja, tu so sama stara dekleta,” sem bila prepričana.

“Ne, ne,” se je muzal ati. “Lenčka je mislila na medicinske sestre. Šalo na stran. Naročil sem nam tri tortice. Poslušaj Monja, ti imaš letos še eno nalogo, da mi spraviš v Dom Tihija in Rezko.”

Takole, kar mimogrede so rasle zadolžitve na mojem seznamu aktivnosti.

“Daj privošči si sladico,” je rekel ati, medtem ko je hlatal po svojem kosu torte. Pred zadnjim grižljajem je vstal od mize in odšel.

“Pazi zdaj to,” je rekla Lenka, ker je opazila moj začuden izraz in zagledala natararico. Le-ta je pristopila in odnesla Štefanov ostanek torte. Ker jaz svojega kosa nisem niti načela, je Lenka predlagala naj ga prepustim Štefanu:

“Tisto kar ti je rekel prej, da si le privošči kos torte, je bila štefanščina. On vedno poje dva ali tri,” mi je pojasnila.

“Kdo mi je odnesel krožnik s sladico,” je ati prihrumel nazaj, da ga je slišala tudi natararica.

“Utečena praksa,” je šepnila Lenka, ko je zahteval novo — še eno sladico. Čez nekaj minut pa se je zagledal še v moj kos torte: “Daj sem! Potrate pač ne bomo delali.”

Po kosilu sta novopečena domska varovanca dobila celo izhod in me pospremila do parka. Namesto, da bi se poslovili, smo zavili še po nakupih. Pravzaprav sta me dodobra izkoristila. Tudi meni se je prilegla družba, da sem vsaj malo pozabila na Erno in njenega prevaranta.

Ko sem se vračala domov, se je poletna vročina umikala večernemu hladu. V parku je bilo zelo živahno — jaz pa zamišljena. Za seboj sem zaslišala pesem:

Kaaaaj ti je deklica, daaaa si tak žalostna. Kaaaaj ti je? Nič ti ni, le za fantom se ti toži?

“Vito! Ti! Ali si že nazaj iz Nemčije,” sem se ga razveselila.

“Jaz sem, jaz. A sem žalosten, ker je Joi ostala pri njenem Švabu. Nazaj sem pripeljal le njeni prijateljici, ki sta mi v avtu osem ur opevali njegovo bogastvo. Kot kaže, se je Joi resnično znašla v pravljici.”

“Moja nova razredničarka bo jeseni tudi žalostna,” se je od nekod pojavila ob nama Šeficina Branka. “Mamica mi je povedala, da ji je umrl mož, in da je vsaka stvar za nekaj dobra; vsaj ne bo več tečna.”

Vito, ki je skušal Branko ignorirati, je nadaljeval: "Če naj ne bom skromen, ti povem, da je bil obisk v Moto Worldu tudi svojevrstna pravlјica. Pridobil sem veliko informacij o restavriranju starih avtov. Veš, kaj je nauk mojega potovanja," me je Vito retorično vprašal. "Treba si je upati!"

Niti opazila nisva, da naju je Branka še vedno zasledovala. Naenkrat je dodala:

"Tudi moja mamica je rekla očiju: 'Le daj, če si upaš!'"

"Kaj, če si upa," sva jo nejevoljno vprašala.

Povsem resno je odgovorila: "Stopiti na vago, če si upa."

"Veš Branka," jo je podučil Vito. "To je mali korak za človeštvo, a velik korak za človeka."

Ta pripomba naju je dodobra nasmejala. Vsaj za trenutek sem nehala tuhtati glede Erninega telefona. Ko sva preverjeno ostala sama, sva prispela do vrtnih vrat vile Mile. Pred hišo sem prepoznala Slavkov avto.

"Greš pozdraviti bodočega svaka," sem Vita povabila v hišo.

"Neeeee," je zategnil, kakor sem pričakovala.

Ta zveza je bila za mnoge od nas nekako *respectful* (spoštovanja vredna), kot bi rekla Erna.

'Ali jo bom res do smrti citirala,' sem se vprašala.

"Grem domov," je zaskrbljeno rekel Vito. "Predpostavljam, da je mama sama doma. Tebi bom

zaupal, da si moj oče tudi veliko upa. Veliko izostaja z doma. *Kao* — kolesari. Junija se je obnašal

kot petelin ruševac. Da bi prišel stvari do dna, kje se potika, sem vzel škarje z namenom, da mu

preluknjam žepe na kolesarski jakni, da bi izgubil ključe od stanovanja, da bi ugotovil, kje jih bo

iskal. Ne boš verjela, na kaj sem naletel v njegovem žepu — na kondom; jaz pa s škarjami v rokah. Seveda sem ga spretno

prepiknil, kaj pa naj bi drugega.”

Še dobro, da se je mračilo, da Vito ni videl izraza na mojem obrazu. Izraza, ki je napovedoval vrhunec drame.

V hiši je bilo živahno.

“Monja, draga moja prijateljica,” je nastopil Slavko. “Nikoli ne uganeš, kaj sem ti pripeljal iz Maribora.”

Vonj, ki ga je obdajal, ni bil njegov vonj. Nekaj drugega sem zaznavala. Nekaj meni ljubšega.

“Kaj si mi pripeljal oziroma koga,” sem pravilno slutila.

“Kajo,” je vzkliknila Jasna, ki me je opazovala z vrha stopnic. Stekla sem v zgornje nadstropje, hitro kar se je dalo, da objamem preljubo kolegico.

“*Just in time* (ravno pravi čas),” sem ji dahnila za vrat.

Vsa sem se tresla od sreče, ko sem ponovno pogledala Slavka:

“Le kdo je tebe učil pihati na mojo dušo?”

Očitno je bilo, da bosta Kaja in Slavko v Štefanelu tudi prespala. Obšla me je odlična ideja:

“Draga moja Kaja, nocoj ne boš prenočila v hotelu pet zvezdic; nocoj te vabim pod nešteto zvezd — v vrtu prenočiva.”

Po večerji sem poleg klopce namestila dva ležalnika. Na hitro pograbila še blazini, deki in Tihijevega *jagermojstra*. Sprva sva le molčali in vdihovali noč poznega poletja. Kajin izostren voh je prepoznal staro vrtnico, limonino meto, rožmarin, baldrijan, sivko, grm currya in celo ciklame iz bližnjega gozda.

“Stokrat ti hvala za to presenečenje,” sem ji rekla.

“Zahvala gre Slavku, jaz sem se celo branila,” je bila iskrena Kaja. “Sedaj sem vesela, da sem prišla. Povej, kaj te muči? Čutim, da se plete nekaj resnega.”

“Saj ne vem, kje naj začnem? Nazdraviva!” Z napojem tisočih rožic je stekla tudi zgodba o Erni

. Namesto pike sem postavila vprašaj: “Kaj mi je storiti, Kaja?”

Pretkana svetovalka je imela odgovor že pripravljen: "O.K. (nič mrtvih). Nazdraviva! Takole bom vprašala: Kdo ti je v tej zgodbi najbolj pri srcu?"

Brez pomisleka sem odgovorila: "Vito."

"Potem pa predlagam," je nadaljevala Kaja, "da Ernin telefon zapakiraš v obloženo kuverto, pa naj mu ga Vito preda ...

Sedaj pa preklopiva na vesele teme; kako se imaš z otroki na *screeningu*. Ali si že izluščila kakšnega posebej talentiranega?"

"Draga moja Kaja, v tem oziru si pa res prikrajšana. Ta mala, čudovita bitja je treba videti. Kaj to, potrebovala bi skrito kamero. Skušala ti bom opisati dogodek s petletnim fantkom v stilu 'Slovenija ima talent'. Na moji mizi je zagledal igro Človek ne jezi se. Iz nje je vzel dve kocki in me povabil na kockanje. Ukazal mi je: 'Ti seštevaj, jaz bom pa pisal številke.' Povsem me je prevzel s svojo komunikacijo in znanji, zato sem ga pohvalila: 'Ti bi lahko šel letos v šolo.' Hvala Božičku za prizor, ki je sledil. Fantič je zavihtel svinčnik kakor cigareto, potegnil namišljeni dim in rekel: 'A misliš resno?'

"Še pripoveduj," me je prosila Kaja. Čutila sem, kako zelo pogreša otroke. Zanj sem izbrskala najboljše pripetije. Zabavali sva se pozno v noč.

Rečeno — storjeno. Naslednje jutro sem kar iz vrta poklicala Vita, da imam pomembno kuverto za njegovega očeta, Damjana Kralja. Ta dogodivščina bo zagotovo sodila v paket sedmih let nesreče po razbitem ogledalu na dan smrti Damjanove tašče.

Pri zajtrku, ki se je odvijal še vedno v vrtu, nas je poklicala celo Joi.

"Počakaj, počakaj," sem jo prekinjala, "da te preklopim na zvočnik. Pozdravljajo te: Kaja, Jasna in njen bodoči mož Slavko — sem jima pomežiknila."

“Vsem skupaj eno lepo dobro jutro,” se nas je razveselila Joi. “Midva z Ebenhardom pa še v postelji. Si lahko to predstavljate?”

Začudeno smo se spogledali in nasmejali.

“Ne, ne! Vi si mene ne predstavljate, ker je že dolgo tega, kar ste brali pepelko. Kje imate Erno? Ona bi našla izraz za mojo srečo: *dreams became the truth* (uresničile so se sanje). Sinoči je moj graščak meni na čast priredil *party*. To ni bilo kar neko grilanje, to je bil *slow food* (sprotno pripravljanje jedi). Gorelo je le na koncu — flambiranje. Ebenhardov prijatelj je kuhar z dvema zvezdicama po Michelinovi oceni. Telečji hrbet nam je posul s travniškimi cvetlicami, karameliziral je špičasto zelje, ki je bilo predhodno dve uri obteženo, k desertu pa je dodal celo mangov pire.”

Kaja je zmajala z glavo: “S čim se mi ukvarjamo za zajtrk. Jaz sem pričakovala le maslo in marmelado.”

“Vesela bodi,” sem si oddahnila.

“Uboga Jasna je imela prvih nekaj mesecev nosečnosti za zajtrk le bruhanje.”

“Kaj,” je vzkliknila Joi. “Ali je Jasna noseča?” Medtem sem jaz potegnila Jasno do Kaje in ji privzdignila majico. Položila sem ji Kajine roke na gol trebuh.

“Miga! Dojenčica mi je odzdravila! To je neverjetno doživetje. Le kako pride do takšnega čudeža narave?”

“Jaz sem hipnotizirala Jasno in Slavka,” sem rekla, medtem ko se je Jasna tresla od smeha, rekoč: “Babe trapaste.”

“Ali bo deklica? Kako ji bo ime,” je vprašala Joi.

“To bo mala Monjica,” se je pošalila Jasna.

Tokrat je mene zgrabil smeh: “Le preko mene mrtve.”

“Joi, kaj pa tvoja služba, kaj bosta rekli mama in babica na tvoje izginotje,” sem vprašala skoraj prestrašeno.

“Sedaj bom gospa graščakova. Ebenhard me je dal na trajnik. Monja, moj princ ima toliko denarja, kot je v tvojem vrtu solate. Mama in babica pa si naj nekam vtakneta svoje korenje in zajce. Edina resna zadolžitev, ki sem jo sprejela, je ta, da bom družabnica njegovi mami.”

“Aaaaahaaa,” smo zategnili vsi hkrati. “Bodočo taščo ti je obesil za vrat!”

“O bodočnosti le to: letos imava za cilj ureditev spodnjega dela gradu s poročno dvorano, spomladi bova renovirala še eno krilo s šestimi sobami in drugo leto za prvi maj narediva otvoritev s prvo poroko. Najino seveda! Vabljeni vsi, ki si upate prestopiti meje Štefanela,” je zaključila pogovor navdiha polna Joi.

Ko sem ugasnila telefon, je tudi moje veselje prestopilo meje. Nepremišljeno sem izustila: “Neverjetno! Tudi njej je Rezka vedeževala ljubezen in otroka.”

Jasna, ki je bila hitrih misli, je takoj reagirala:

“Od kod pa ti to veš? Rezka ti tega ne bi povedala in komu je še vedeževala otroka?”

“Hi, hi, hi,” sem se nerodno zasmejala. “Tudi Rezko sem hipnotizirala.”

Popoldne, ko sem sama v miru pospravljala vrt, sem se ustavila pri grmičku, ki mu je moja babica rekla šlajer. "V naravi je ni lepše rožice," tako je rekla.

Drobna, krhka stebelca prekriva nešteto belih cvetov. Misli so me odnesle pred oltarje med neveste: 'Le kako bosta svojo zvezo okronala Jasna in Slavko?'

Jaz sem se našla razmišljati o poroki. Težko bi Joi povedala, da moj mogoče gospod *Tapravi* živi na podstrešju nad Rezko. Tako pač živi in da drugim živeti, kakor se reče. To bi se Joi norčevala. Usta so se mi raztegnila v prikrit nasmeh. V življenju ne bi verjela, da bom pri teh letih pomislila na kaj takega. Sicer pa sem nekje prebrala, da ženska ni nikoli prestara za neumnosti.

Vito se je pri meni ustavil na poti iz službe. V roke sem mu potisnila z zaščitno folijo obloženo kuverto, da ni mogel sklepati, kaj je v njej.

"Prosim te, predaj to kuverto očetu, ko bosta sama, in glej, da tudi on tebi izroči kuverto. To bo neke vrste menjava. Glej, da boš molčal. Nobenih vprašanj ali odgovorov," sem rekla.

"Ali snemamo film 'Mr. and Mrs. Smith v Štefanelu'," je Vito poskočil od razburjenja.

"Zakaj pa ne. Jaz bom Angelina," sem mu navihano pomežiknila, da ne bi opazil moje tresoče se roke. Slikovito sem si predstavljala Damjana, kako leta po bankah in zbira denar. Verjetno bo pomislil: 'Mafija je dobila v roke Erno in z njo telefon in v precep še mene.'

"Torej nocoj ne bom tekač, nocoj bom *dealer* (preprodajalec)," je bil Vito takoj za stvar.

Ko je Vito pozno ponoči ponovno stal pred menoj z novo kuverto v roki, sem v trenutku padla v 'leta svojega očeta'

ali bolje rečeno v laganje, kakršnega ga je zmozel le Štefan. Kako naj Vitu povem, da je s pikom v kondom spremenil usodo mnogih ljudi, da je s tem neskončno osrečil Erno, da pa je hkrati očetu odgnal ljubico, da ne bo nikoli izvedel za svojega polbrata ali polsestro, da bo Giovanni gojil večni dvom, kdo je oče 'njegovemu otroku', da bo zaradi cele peripetije nekdo v Ernini hiši našel svoj novi dom in da sem jaz iz vsega tega naredila celo posel?

Vito potrebuje denar bolj kakor resnico. Potisnila sem kuverto nazaj v njegove roke:

“Odpri! To je tvoje.”

“Monja, s čim sem si jaz zaslužil ta očetov pogled? Prebledel je kakor stena. Pomolil mi je kuverto, da sva ju zamenjala, in izginil skozi vrata, kdo ve kam. Ali res mora biti življenje tako zagonetno?”

“Ja, to je edini način, da boš čez mnoga leta ponovno obiskal očeta, če prej ne, ko bo na smrtni postelji. Resno! Misliš, da bi se jaz vrnila v Štefanel, če ne bi bilo življenje tako zagonetno? S pogledom sem namignila, naj že odpre to kuverto.

“Uauuuu,” je kriknil. Ni štel, temveč gladil bankovce po petsto evrov.

“Le kakšen zaklad je bil v oni prejšnji kuverti,” se je retorično vprašal.

Nekaj časa sva molčala. Ravno prav, da sem se uspela zahvaliti Božičku za ta trenutek. Namreč že naslednji trenutek je Vito potisnil kuverto in denar nazaj predme:

“Monja, prodaj mi Štefanovo stanovanje. Vem, da to ni dovolj in ti obljubim, da bom v obrokih odplačal, kolikor bosta želela.” ‘Želela,’ sem pomislila. ‘Res želela sem se znebiti slabe vesti in tega denarja.’

Inteligenca brez ambicij je kot ptica brez kril. (Salvador Dali)

Zadnji dan meseca avgusta nam je vročina začela vsaj malo prizanašati. Na poti proti domu sem po hrbtu čutila prijetno svežino. Obstala sem in pogledala nazaj po dolini, proti potoku. "Avgust prinese vlago do ust," je modroval moj pokojni dedek, ker je bila vila Mila ravno toliko v breg, da so jo dosegle jesenske meglice. Bolj ko sem se bližala hiši, bolj sem čutila svežino, le da tokrat iz gozda nad cesto. 'Deja vu (že doživeto)' po Ernino. To je občutek, ko srečam nežno odišavljeno žensko, ko bi najraje stekla za njo in vprašala:

'Gospa oprostite, kateri parfum uporabljate?'

Ta večer me je nežni vonj premamil, da sem krenila mimo vile Mile naravnost v gozd. Ker se je že mračilo, sem sklenila samo pokukati na gozdno jaso, na kateri so se skrivali najlepši spomini iz otroštva. Na robu gozda sem obstala kot vkopana. Obstala in dihala. Dihala in občudovala vijolični tepih dehtečih ciklam. 'Ne bom dala na Instagram,' sem si rekla in zaprla oči. 'Hvala Božičku; ta trenutek je tukaj in sedaj, sredi poznega poletja.'

"Ej, ej, ej," sem odskočila, ko je nekdo položil roko na mojo ramo. "Vito (*fuck you*, po Ernino)! Na smrt si me prestrašil. Ti res nimaš nobenega smisla za duševni mir in naravne lepote."

"Pa za žensko dušo tudi ne," je v isti sapi priznal ter dodal: "Oprosti."

"Ali si me zasledoval ali kaj?"

"Ja, če ti to kaj pomeni, in ne, če naj bom iskren. Namenjen sem po šopek ciklam. Danes ima Joi rojstni dan," me je spomnil. "Pravzaprav jih letos ne bom natrgal, le slikal jih bom in ji poslal elektronsko čestitko. Zelo jo pogrešam, najino *mutual frendico* (skupno prijateljico)."

“Seveda jih bova natrgala — za Rezko. Včeraj je bil njen praznik. *Bemti*, da sem pozabila!”

“Boš že nadoknadila. Jutri je še en dan,” je modroval Vito. ‘Od kod mladini vsa ta pamet. Verjetno se zgledujejo po meni,’ sem bila ponosna.

Rezka se je razveselila šopka, a ni bila prav praznično razpoložena.

“Tihi je obiskal Štefana v Domu,” je rekla.

“In,” sem bila nestrpna.

“Kot že tolikokrat v življenju se mu je ponovno pustil pregovoriti.”

“Kaj pregovoriti?”

Končno je Rezka izustila: “Da se tudi midva preseliva v Dom, kaj pa drugega. Monja, tebi zaupam. Glej, da boš skrbela za najino stanovanje in moje rožice. Vse mora ostati tako, kot je. Če mi v Domu ne bo ustrezalo, jo ucvrem nazaj, Tihomir pa kakor hoče.”

Da bi jo razvedrila, sva stopili na balkon: “Poglej, iz Doma boš celo videla svoje rože.”

“Uuuu, uuuu, dekleti! Vesela novica! Končno sem ovdovela,” je mahala in kričala Marjana na pločniku pod nama.

Do tega dne sem mislila, da je ‘vesela vdova’ le glasbena fikcija.

“Kaj si naredila,” je povzdignila glas še Rezka.

“Vdova sem, tako, kakor si mi šlogala,” je bila še bolj glasna Marjana.

“A sedaj sem pa jaz kaj kriva,” me je zmedeno pogledala Rezka.

“Drage moje, temu se reče *slamnata vdova*,” je končno pojasnila Marjana. “Damjan me je zapustil. Po Jakobovi poti se je odpravil v Španijo v Camino. Ni strahu — ne bo pešačil, ker ne gre zaradi vere. S kolesom gre, poslovno, da vidi, kako se vlaga v *hostle* (prenočišča).”

Neverjetno, kaj delo naredi iz človeka, ko človek dela zase. Ženska je žarela od navdušenja. Že dolgo nisem videla tako zagnane in srečne Marjane.

“Hitim, v garaži me čakajo koze,” nama je pomahala v slovo.

“Koze, čemu ji bodo koze” je ponovila Rezka.

“Ker kozje mleko zdravi vnete oči, če ležeš pod kozo in si v oko špricaš toplo mleko,” se je oglasil Adi z balkona nad nama.

“Hvala, ker ste me zbudile, preklete babnice.”

“Oprosti,” sem nerodno stegnila vrat čez ograjo.

“Nič oprosti; za kazen se boš oglasila še pri meni. Pristavim za kavo,” je zahteval in izginil nazaj v stanovanje.

“Le pojdi,” je rekla Rezka. “Moraš se družiti s svojo generacijo, ne pa z nami starci.”

“Velja. Marjanine koze pa niso žive. Gre za športne rekvizite s katerimi opremlja stanovanja. Nova moda,” sem pomirila Rezko.

Čim mi je Adi odprl vrata, sem vedela, da se ne bom počutila dobro. Pred menoj je stal v majici in temnih, ko bi lahko rekla kratkih hlačah, ampak ne — v temnih gatah. Za hip sem pomislila, da je ekshibicionist, ko je že hitel z opravičevanjem: “Ravno sem na tem, da se oblečem.”

Iz odprte spalnice je vame strmela ‘tista’ omara. Drugače povedano: jaz sem strmela v ogromno omaro in si želela v spalnico.

“Slišim, da si bila na potovanju v Benetkah. Tudi jaz sem se šele sinoči vrnil iz Nemčije,” je bilo slišati samohvalo.

“Ti si se vsaj vrnil. Jaz sem v Benetkah pustila Erno, za Joi pa tudi mislim, da se ne bo vrnila iz Nemčije,” sem povabila pogled.

“Človek bi rekel, da ti odganjaš svoje *frendice*,” mi je očital Adi.

“To pa že ne! Vsaka ženska je odgovorna za svoja dejanja. Točno vem, kaj je Erna želela od Božička, da bi v prihajajočem letu imela vedno kaj obleči in se pred kom sleči,” sem se šaljivo izgovarjala.

“Res je. Vsak ima svoje življenje. Jaz živim celo dvojno življenje,” je Adi namignil proti spalnici na veliko omaro. Čeprav me je njegova bivša žena opozarjala, da je ta omara le za perfekcionistke, me je obsedel sam vrag, ko sem rekla:

“Smem pogledati, kaj je v njej?”

Zdelo se mi je, kakor da je Adi prvič v življenju zares pogledal vame. Okleval je:

“Ta omara ni kar tako. Res pa je, da sva se v teh mesecih, kar si v Štefanelu, precej zblížala in med prijatelji resnica šteje.”

‘Zagotovo bo rekel, da ima v Nemčiji družino. Samo še omaro preseli, pa bo še on za vedno izginil iz Štefanela,’ sem si mislila. Ko je končno odprl omaro, mi je vzelo sapo.

Prijela sem se za usta: “Ali si ti v drugem življenju milijonar, ali pa to ni tvoja omara?”

“Ne, ne, to kar vidiš je v glavnem *Smart Casual Dress Code* (elegantno preprosta moda).”

“O.K., očitno je tvoja omara. Ne me flancati z ‘udobnimi’ oblačili; črna Hugo Boss obleka je Classy in Giorgio Armani žakardna jakna je absolutno Stylish moda.”

Od tu naprej sem gledala z rokami; tipala kašmir jopice in božala celo svilene srajce. Obsedel je na postelji in me gledal, kako se *pasem*. Ta trenutek je Božiček namenil njemu in njegovemu ponosu. S spodnjega predala je pograbil in si potegnil gor *Leviske*, nakar je zgrabil še mene:

“Greva v kuhinjo na kavo, da ti povem zgodovino te omare. Ne gre za obleke, gre za mojo samozavest. Moj prvi in edini modni dosežek v otroštvu so bile zavezane vezalke. Saj veš, kako je

bilo v socializmu, da ne rečem, da so bili moji starši pravzaprav pobožni. Ti ne veš. Tebe je Štefan kitil do onemoglosti. Moraš si prebrati knjigo Po tihem zapeljani. V glavnem, v slovenskem prostoru je bilo za zdravnika primerno, da je skromen in požrtvovalen. Ko pa sem takšen prišel v Nemčijo, sem se počutil izrazito bedno. Že nekaj let sodelujem z znanstveniki na univerzitetni kliniki v Marburgu. V ta namen si poleg knjig kupujem tudi obleke. Da nisi niti pomislila na 'blondinko iz harwardske univerze'. So določeni socialni krogi, v katerih obleka naredi človeka. Ni mi manjkalo strokovne samozavesti; imam ogromno znanja in znam fleksibilno razmišljati. Nekje v svoji podzavesti imam problem s sogovorniki, ki znajo nastopiti tako ... nekako arogantno. Modno oblačenje mi pomaga pri nastopu."

"Naj te prekinem," sem se zamislila. "Ali sem bila jaz v otroštvu arogantna?"

"Zelo, ker si bila Štefanova princeska. Na ta račun smo zbadali celo Damjana, da boš ti želela poročiti kralja."

"Neee," sem protestirala. "Mene je ati spodbujal, pohvalil me je za vsak najmanjši uspeh, ker so ga bolela vprašanja, ki mi jih je zastavljala mama: 'Kakšno oceno pa je dobila tvoja sošolka?'"

Adi je globoko zavzdihnil: "Monja, nisi ti problem. Problem so moja glava in kompleksi iz otroštva. Jaz sem odraščal na kmetiji. Res pa je, da je bil moj oče veterinar in odličen diagnostik. Vpričo dejstva, da živali ne govorijo, je razumel tudi njihovo tišino. Na primer, neko jutro, ko je na vse zgodaj odprl spalnično okno, da bi pozdravil nov dan, je zagnal strašno paniko: 'Koka ne kokodaka.' A tistikrat je bil žal prepozen za intervencijo. Odnese mu jo je lisica."

"Če ste imeli kmetijo, je moral živali tudi ubijati. Ali je izvajal evtanazijo," me je zanesla radovednost.

“V tej zvezi so mi ostale v spominu koline,” se je zamislil Adi. “Ko je bilo treba zaklati prašiča, je oče poklical Tihomirja, sam pa je odšel od doma. To je bila sila bizarna scena. Pujsi so bili mamini ljubljenci. Prijela je glavo na smrt obsojenega in si jo položila v krilo, ter mu masirala ušesa, dokler ni padel v trans. Tako ni niti čutil, ko mu je Tihi hitro a potihoma prerezal vrat ... Skratka, pripovedk iz naše kmetije je toliko, da bi ti lahko vsako noč povedal eno pred spanjem. V bistvu ti želim predstaviti moje zatečeno stanje; delovanje v centru za nepoznane in redke bolezni ter sodelovanje z interdisciplinarnim timom strokovnjakov mi pomenita vse na svetu. Samo v Nemčiji je štiri milijone bolnikov brez diagnoze. Večina jih konča ravno pri psihologih zaradi psihosomatike. Kolegi nam pošiljajo paciente ali primere iz vseh klinik Evrope. Da ne bo pomote, tu ni zdravljenja, tu gre le za diagnostiko, in rezultati so svetovnega pomena. Sodelujemo celo z zgodovinarji; letos so nam posredovali fantastično odkritje. Že v srednjem veku so *ranocelci* izdelovali žavbe. Ker pa so sloveli vsak po svoji, so recepture skrbno skrivali. Letos se je našla receptura, ki je slovela za najboljšo med vsemi. Ne boš verjela, za katere vsebine gre: česen, čebula, volovski žolč in belo vino. Znanstveniki ugotavljajo, da to premaga celo mrso ...”

Nisem bila več zbrana. Malo, malo je manjkalo, da bi se v Adija celo ‘zagledala’. Ne bi mi smel povedati, da sem bila po tihem zapeljana. Še tisto popoldne sem obsedela v knjižnici in brala Kennetha Adamsa: *‘Bila sem mala mamica... težave v življenju mi je povzročala očetova bližina... v begu pred njim sem se zakopala v delo, bila sem izredno strukturirana, uspešna in se celo razdajala... nočem biti več ‘junakinja’... pridružila se bom podporni skupini za odrasle otroke alkoholikov... želim si intimnost, pripadnost, novega partnerja ...’*

*

Marko: "Gospa Monja, čas naju preganja. Ali ste našla novega partnerja, ali ste se odločila za Adija?"

Jaz: "To ni bistveno. Bistveno je, zakaj mi je včeraj spodneslo tla."

*

'*Anyway* (vseeno)' kot bi rekla Erna. Z Adijem ni šlo tako hitro, kakor bi si Marko želel. Počasi mi je lezel pod kožo. Ko sem jeseni nadaljevala delo s pediatrično, mi je očitala:

"Slišim, da se družite z mojim bivšim."

"Ah, najine korenine segajo v otroštvo. Celo 'tisto' omaro mi je razkazal," sem se pohvalila.

"To pa to," je zavila z očmi. Seveda ji nisem povedala bistva, da skupaj premagujeva travme iz otroštva.

Spomnim se, da je bilo pozno jeseni, ko se je Štefanu zelo poslabšalo zdravstveno stanje. Adi me je poklical sredi dopoldneva:

"Ali sem te zbudil? Lenariš, ali kaj?"

"Adi, ti bi lahko vedel, da mora ženska spati dlje od moškega. Namreč ženski možgani predelujejo informacije petkrat hitreje od moških, zato ženski možgani zahtevajo več časa za regeneracijo."

"Včasih smo temu rekli: 'Vsak izgovor pride prav, čeravno ga pes na repu prinese.' Poslušaj! Ravno sem bil v Domu ostarelih občanov. Imam eno dobro in eno še boljše novico: tvoj Štefan ima samo prehlad, Rezki in Tihiju pa sem zrihtal prosto sobo. Dolguješ mi večerjo," je bil ponosen Adi.

'*Now you are talking*' bi rekla Erna. To je bil moj jezik ljubezni, da se moški potruji izpeljati zadevo v mojem interesu in to preko zmožnosti večine navadnih smrtnikov.

Z največjim veseljem sem mu privoščila večerjo v hotelu v bližnjem mestu. Ob dobri hrani sva klepetala to in ono. Med nama nikoli ni šlo za obiranje. Vsaka tema je imela znanstvene podlage. Npr. ko sem glasno razmišljala o Damjanu in se spraševala, zakaj je zapustil družino in jo mahnil v Španijo, mi je Adi razložil: "Jaz sem kriv, ker sem ga osvobodil raka."

"Kako osvobodil," sem bila presenčena.

"Damjanova stara mama je umrla zaradi raka na želodcu. Ker mi je nenehno težil, da bo ravno on podedoval tega raka, sem na hitro naredil anamnezo bolezni: kdaj, kje in zakaj je v resnici umrla njegova stara mama. To je najmanj, kar se da. Izkazalo se je, da je umrla na mariborskem Pohorju. V tistih časih je bila to bolnišnica za tuberkulozne bolnike. Res je, da so ji operirali želodec, a ni šlo za raka. Tuberkuloza, ki se lahko manifestira tudi kot želodčna, za takratno javnost ni bila sprejemljiva, zato so domači rekli, da ima raka."

'Neverjetno,' sem pomislila, 'kako lahko moč misli človeka zavira ali osvobodi.'

Po odlični večerji in nekaj kozarcih dobrega vina so popustile tudi zavore Adijevih misli. Popolnoma me je presenetil z izjavo: "Če bi bil jaz, oprosti izrazu *fukfehtar*, bi najel sobo v tem hotelu." Nimam pojma, kakšen izraz je bil na mojem obrazu, da je hitro dodal: "Ne! Dovolj, da te povabim v mojo podstrešno stanovanje, kjer bo bolj romantično."

Celo taksi je naročil, zaradi varnosti. Roko na srce — oba sva bila prešerno razpoložena.

"Pssst," sem se pošalila, ko sem vstopila v njihov blok.

Namenoma nisem prižgala luči. Adija sem čutila tik za hrbtom, ko sem nenadoma stopila namesto na stopnico, na truplo. Silovito sem se obrnila, skočila v Adija in ga potisnila skozi vrata nazaj na plano.

“Sveta nebesa,” je kriknil, ko sva obležala na zelenici pred blokom. “Kaj pa je bilo zdaj to,” je Adi ugibal, ali bi bilo vredno smeha ali joka.

“Truplo,” sem se skoraj zadrla. “Na stopnišču leži truplo!”

V drugo je prvi vstopil Adi in previdno prižgal luč. O truplu ni bilo ne duha ne sluha. Opotekla sva se do podstrešja in skrbno zaklenila vrata za sabo. Ravno sva se uspela rešiti oblačil do spodnjega perila, ko je zatulila sirena rešilca. Adi je ugasnil luč, čeravno ne zaradi romantike. Prilepila sva se na okno.

“Le kaj se dogaja. Jaz danes nisem dežuren in se me ne tiče,” me je sunil na posteljo. Ni minilo nekaj minut, ko sva zagledala sireno policije in čez nekaj minut je pred blok pripeljal še en rešilec. Prižgala sva luč.

“Ali si ti prepričana, da je bilo samo eno truplo,” je skušal biti duhovit Adi. Še vedno v gatah se je zleknil čez posteljo in sklenil roke pod glavo. Zagledal se je v strop in tuhtal diagnozo dogodkov. Obsedela sem na postelji poleg njega. Obe roki, kakor da nista moji, sta segli po njegovem kolenu. Privzdignil je glavo:

“Kdo je tebe učil seksati? Spusti koleno, ker me boli.”

Seveda! Njemu še nisem povedala o svoji zdravilski moči. Brez besed je vstal in iz svoje zdravniške torbe prinesel stetoskop. Ušesna nastavka je montiral name in membranski nastavek položil na moje srce.

“Prisluhni svojemu srcu,” je rekel, ko me je poljubil.

“Še, še, še,” je bilo srce.

Kaj pa je tebe treba bilo, dete ljubo, dete lepo! **(France Prešeren)**

*

Nenadoma se Marko odmakne od postelje: "Vizita."

Zdravnik: "Gospa Monja Starc, kako ste? Iz kartoteke vidim, da ponoči ni bilo posebnosti, torej ste spočita. Dajva razmisliti, zakaj ste bila sprejeta na urgenco."

Marko, ki stoji zdravniku za hrbtom, šepne: "Ne bo šlo z mislimi, v igri so čustva."

Moje misli so z Adijem: 'Če bi bil ob meni in ne v Nemčiji, bi že sinoči poznali diagnozo.'

Zdravnik se obrne k Marku. Če bi pogledi ubijali, bi Marko obležal mrtev:

"Marko, kaj pa vi tu v civilu? Tako se ne delajo nadure. Radovedni Marko. Vaša naloga je opravljena; pacientka je noč z vami očitno preživela. Prosim, da se ne vmešavate. Vaša izmena je zaključena. Lahko greste domov." Pri tem zdravnik zamahne z roko, izjemno nevljudno; 'voljno'.

Jaz: "Radovedni Taček."

Marko: "Dajva Monja! Asociacije! Sonce ..."

Jaz: "Senca."

Marko: "Park ..."

Jaz: "Klopca."

Marko: "Otroci ..."

Jaz: "Vnukinja! Moj ati in njegov brat imata vnukinjo."

Zdravnik: "Ne razumem, kaj je s tem mišljeno? Če sta dva moška skupaj, običajno nimata otrok. Tudi če bi šlo za gejevsko zvezo ... Pravzaprav pred vrati vaše sobe stoji starejši moški z zelo lepo mlajšo žensko."

Marko: "Ravno v tem je *catch* (zanka), da Starca nimata otrok,

imata pa vnukinjo. Mislim, Tihomir nima otrok, Štefan pa ima Monjo, ampak Monja tudi nima otrok.”

Zdravnik: “Gremo od začetka. Gospa Monja, zakaj ste tu?”

Sedaj vem, skoraj vse vem. Brez pomisleka odgovorim:

“Ker vi nimate toliko časa zame, kolikor si ga je vzel Marko, vam bom povedala le na kratko. Včeraj sem izgubila zavest, da ne rečem pamet. Jaz sem edinka in nimam otrok. Ker tudi očetov brat nima otrok, bo z menoj izumrl Starčev rod. Vsaj tako sem bila prepričana in sem si očitala do včeraj, ko sta se moja Starca za mojim hrbtom v parku vprašala, ne vem točno kdo — koga: ‘Ali kaj vidiš vnukinjo?’ Haloooo! Od kod? Čigavo? Ali bi to lahko pomenilo, da moj otrok ni umrl? To so vprašanja, zaradi katerih sem tu.”

Zdravnik: “Marko, prosim povabite v sobo tistega možaka in lepotico, ki stojita pred vrati. Gospa Starc, kar se objektivnih pokazateljev tiče, ste v redu. Kar se mene tiče, lahko tekom dneva zapustite bolnišnico. Pa veliko uspeha pri nadaljnjem raziskovanju posledic in vzrokov.”

Z Markom se za hip spogledava. ‘Ali mu je žal, ali me bo pogrešal,’ pomislim.

Marko: “Ah Monja! Jutri, ko bom prišel v službo, bom ugotovil, da ste izginila tudi iz mojega življenja.”

Ko stric Tihi prisede na posteljo, ga primem za roko:

“Resnico mi povej, samo resnico. Zadnje, kar sem slišala včeraj v parku, so bile atijeve besede: ‘Monje nisem nikoli razumel, temveč ljubil. Ljubil za dva. Jelka ni bila v stanju čustvovati. Če Monji ne bi zmešal glave tisti vojak, bi mi bili srečna družina. Jaz ne bi nikoli niti pogledal za Lenčko.’ Odgovoril si mu: ‘Štefan, tvoja Jelka ti je bila vedno zvesta.’ Nakar je eden izmed vaju dejal: ‘Ali vidiš kdaj vnukinjo?’”

Tihomir s povešenim pogledom potegne iz žepa robec in smrkne:

“Sedaj je pa res skrajni čas, da rečem bobu bob — tudi jaz ne bom večno. Dovolj, da ti predstavim Miro. Ko sem jo prvič videl, je bila najstnica. Namenoma je pri meni kupovala zelišča. Kar nekaj let je minilo, preden mi je zaupala, da je moja vnukinja.”

“Torej nisem jaz njena mama,” ga vprašam in se sramežljivo zagledam v mlado žensko, ki mi je na nek način podobna.

“Ne Monja. Njena babica je Marica — moja prva ljubezen. Se spomniš, ko si prišla v Štefanel in ti je Rezka napovedovala prihodnost. Jaz sem bil vesel, da si se sploh pojavila, da si ujela sedanjost. Kar ti manjka, je samo še nekaj preteklosti. Mira je moja vnukinja. Z Marico sva imela nezakonskega sina, ki ni bil vedno klošar. Ustvaril si je družino. Ko se mu je rodila Mira, me je prvič kontaktiral. Jaz pa, naj mi bo oproščeno, namesto da bi bil oče, kot se spodobi, sem za nasvet povprašal Štefana, kaj mi je narediti, da Rezka ne bi izvedela. Saj veš, da je po horoskopu levinja. Štefan, večš intrig, je kupil molk mojega sina. Izkoristil je celo Lenčko. Le-ta mu je posodila del podedovanega denarja. Lisjak ji je pihal na dušo, da si je s preostankom denarja kupila bahaški pelz mantel, ki ga itak ni nikoli oblekla. Tako se je Štefan hvalil: ‘Sedaj je volk sit in koza je cela.’ Niti pomislil ni, da je s tem hudo ranil dve duši: mojo in sinovo. Sedaj poznaš zgodbo štefanelskega brezdomca. Odkar sva z Rezko v domu ostarelih, drugače gledam na preteklost. Ponosen sem, da bo za menoj ostalo nekaj genov. Saj to je smisel življenja ali ne?”

“Stric Tihomir, lepo te prosim, povej Štefanu ... povej mu, kako hudo ti je bilo,” rečem in pomislim, da bi mu tudi jaz rada povedala še kakšno za nazaj.

Prišel je čas, da se obrnem k Miri, ki tiho, diskretno stoji ob postelji:

“Ali vas lahko prosim za uslugo? Ste tako prijazna in me zapeljete do doma.”

“Seveda,” takoj pritrdi očitno navdušena Mira. “Itak sem z avtom in bom dedija zapeljala nazaj do Štefanela.”

‘Dedija,’ ponovim pri sebi in ljubeče pogledam Tihija, ki se topi od sreče. Kljub temu, da on ne govori veliko, se rad druži. Druženje z njim je kvalitetno. Njegov jezik ljubezni je ‘posvečen čas’ in ravno to mu je bilo pri sinu odvzeto. Pred bolnišnico sem proseče pogledala v nebo:

‘Božiček, tudi Miri in Tihiju nameni veliko lepih trenutkov!’

*Jaz sem Mojca Pokrajculja.
Med smetmi sem našla krajcar.
lepši od igrač, dragulja ali luninega krajca.
Zanj sem si kupila pisker.
Sveti se ta moja hiška, kot da je iz samih isker.
Not se skrijem kakor miška,
kadar zunaj mraz pritiska.
Ko sneži in brije burja, ko se vse nebo zablika
in nevihta se razburja. (Boris A. Novak)*

Mira vsa navdušena prva skoči iz avta pred sijočo vilo Milo:

“X-krat sem se peljala tod mimo in si obetala dan, ko vas bom spoznala. Monja, jaz sem sanjara, da me boste povabila v to skrivnostno hišo, še preden je bila obnovljena.”

Medtem ko se s Tihim kobacava iz avta na drugi strani, mi šepne:

“Čestitam, dobila si novo prijateljico.”

“Tihi, naj ti zaupam, da je to nekaj najbolj enostavnega; Franklin je vedel povedati: ‘Ko človeka prosiš za uslugo, dobiš prijatelja.’”

Obstanem in se še sama zagledam v hišo. Belina snega daje rumeni fasadi bleščeč sijaj. Na pragu nas čaka Jasna — široka kakor Adijeva omara. Le še nekaj dni nas loči do poroda in par tednov do Božiča.

“Mira, to je moja podnajemnica Jasna Kralj in kraljuje v pritličju hiše. Čudno se sliši, a tako pravi, da sem jaz njena edina prijateljica. Primerja me z ogledalom, ker je ne hvalim in ne kritiziram, le odsevam njeno življenje. Ostale *frendice* jo ignorirajo, kar pomeni, da ji je uspelo nekaj izjemnega. Zaupala mi je spoznanje, da ta dekleta nikoli niso bile prijateljice.” Na to si z Jasno pomežikneva.

V dnevni sobi prvega nadstropja nas že čaka božični čaj. Vonj po cimetu daje interieru pravljično intonacijo. Mira počasi drsi z očmi po stenah, se ustavi na slikah, si ogleduje spominke na policah, povštre na zofi, zavesa — kako, da ne. Vidno je impresionirana.

“Mira, moram vam povedati, da je ta interier avtorsko delo Jasnine mame Marjane. Pred mesecem dni smo imeli otvoritev prenovljene vile. Predvsem pa vama moram povedati, da je bilo v tej dnevni sobi nešteto ljudi. Ne! Drugje moram začeti.”

Preudarno odložim šalico s čajem in pogledam Tihija. Nadaljujem do Mirinih oči, ki strmijo vame v pričakovanju zgodbe.

“Priznala vama bom, da sem se jaz zadnja dotaknila vašega očeta, torej Tihijevega sina; sedaj že pokojnega, v resnici meni nepoznanega brezdomca. Moj prijatelj Adi in jaz sva tisto noč v Tihijevem bloku naredila velik ropot. Človek je popolnoma v temi sedel na tleh ali na prvi stopnici in nehote sem se spodbila nanj. Medtem ko sva z Adijem stekla nazaj na plano, se je verjetno opotekel v klet, kjer je izdahnil — bolan in vinjen. Nekaj dni sem živela v smrtnem strahu, da me pokličejo na

policijo. Pomirila sem se šele takrat, ko mi je Adi pojasnil vzrok njegove smrti; verjetno vesta, da je imel razlitje žolča.” Iznenada se Tihi sunkovito popraska po glavi. Zanj je bila to iluminacija, kakor rečemo psihologi nenadnemu spoznanju:

“Vidva sta galamila! Za nič na svetu ne povej tega Rezki. Zaradi vaju je letela do kukala in v veži grdo padla čez košare, ki sem jih pripravil za klet. Nikomur nisva povedala, zakaj je prišel rešilec ponjo. Takrat so reševalci zagledali tudi ‘njega’, ležati doli pred kletnimi vrati.”

“Zlepa ne bom pozabila tistega večera; dva rešilca in policija,” sem prikimala.

“Povejta mi raje, kako je bilo pred mesecem dni na otvoritvi obnovljene vile. Kdo so ljudje, ki se družijo z vama. Upam, da jih kmalu spoznam,” me prekine Mira. Sklepam, da njen oče ni uporabljal nobenega jezika ljubezni; ni dajala vtisa, da ga pogreša.

“Nikoli več ne bo toliko ljudi v najini spalnici, kakor jih je bilo na dan otvoritve obnovljene Mile. *Najini* pomeni, da po novem živim z Adijem. Marjana nama je v zgornje nadstropje predstavila babičino orehovo — ne potico, temveč spalnico. Leta je ročno delo našega starega strica. Vsi so jo občudovali. Adijevo ogromno omaro smo stlačili v garderobo. Ta ima tudi zgodovino. Ampak vse to vam, Mira, pokažem, ko bova sami. Danes vam raje povem kakšno o ljudeh, ki so bili tisti dan z menoj. Še vedno pojem hvalo Božičku za polno hišo.”

Tihi ne bi bil, kar je, če ne bi vskočil: “Ni važno, kje si — pomembno je, s kom si.”

“Prvi so prišli na obisk teta Rezka s povito roko po padcu, stric Tihi in moj ati Štefan,” nadaljujem. “Pravzaprav jih je pripeljala moja prijateljica Marjana. Namesto, da bi prisedla, se je zaprla

v kopalnico med moja ličila. Odkar se ima za oblikovalko, tudi iz sebe dela čudeže. 'Anyway' bi rekla Erna, ki je bila moja sosedka, a tisti dan ni bila z nami, ker se je odselila v Benetke. Prav tako ni bilo z nami moje pokojne mame Jelke. Tihomir me je spomnil nanjo in na italijanske čigumije. Le da tisti dan nisem jokala. Jokala sem dan za tem v imenu deklice Monje, ki v otroštvu ni nič razumela. Ampak to je že druga zgodba.

Naslednja sta pozvonila bivša knjižnikarka Joi in njen izvoljenec Ebenhard. S seboj sta pripeljala celo mamo Vesno in babico Zinko. Jaz sem se po aperitivu umaknila v kuhinjo, kjer je bilo moje delovno mesto. Moj pomočnik je bil Jasnin brat Vito. On je s seboj pripeljal Ernino mamo, bivšo gostilničarko, Lenko. Ker ni prenesel pogleda na Joinega Ebenharda, se je z veseljem skril pri meni v kuhinji.

Mira, spomnite me, da vam to zgodbo razložim, ko bova sami. Torej, tisti dan sem si lase spela z belim trakom in zategnila oprijet predpasnik, ki sem ga pojerbala od stare tete Neve po Starčevi strani. Ona je bila v Trstu izučena kuharica in sobarica. Glej no, če takole pomislim, vam bom morala razložiti kar nekaj družinske zgodovine. Iz obdobja malo novejše zgodovine je bil tudi recept, po katerem sva z Vitom kuhala. Bolje rečeno montirala. Kuhala sem dan poprej takoj po sestanku z Lenkinim vnukom Linom. Nekega dne bo prevzel domačo gostilno, ker pa ga trenutno daje puberteta, sva se sestala zelo diskretno v mestni knjižnici. Jio nam je povedala da je v Nemčiji, kamor se je preselila, višek kulinarike, kadar kuhajo *zwei sterne kochi* ali kuharji z Michelinovimi zvezdicami. Lino je na internetu izbrskal takšen super recept, da so se mi sproti cedile sline. Hvala Božičku za to izkušnjo in vse, kar je sledilo. Lino me je povsem osvojil z ljubkim vprašanjem:

‘Gospa Monja, zadnjič ste v naši gostilni omenila Sokratova

sita. Takšnih sit še nimamo v naši kuhinji. Kje se jih dobi?' Hudomušno sem se nasmehnila:

'To so sita, ki jih imamo v naših glavah. Preden kar koli poveš, misel presej skozi tri sita: prvič se vprašaj, ali je res, kar boš povedal, drugič, ali bo to za sogovornika dobra novica, in tretjič, ali bo to komu koristilo.' Ker me je Lino le zamaknjeno gledal, sem dodala: 'Ti si še mlad za miselne recepte; raje ostaniva pri kuhanju.' Mira, to sem vam povedala zato, da boste razumela, zakaj se rada družim z otroki.

Ko je teta Rezka tisti dan na otvoritvi vile spila drugi aperitiv, se je lotila Joi. Takrat je v kuhinjo pribežal še stric Tihi. Ali ne," ga navihano pogledam.

"Šele sedaj vem, kaj je bil kamen spotike. Takole je bilo: Rezka je pohvalila Marjano: 'Ti pa paziš na linijo. Joi, kaj pa ti? Včasih si bila bolj seksapilna, danes pa si oblečena nekako na okroglo. Da nisi noseča!? Si?! Ujela si zadnji vlak! Res pravljično. Čeprav jaz osebno raje vidim mlade nosečnice. Starejše, če jih že pogledam, je to iz enega samega razloga, ker so tako zelo srečne. To pa tudi šteje. Moja babica ni bila srečna. Imela je nezakonsko dete. Takšnim na čast je mojster Prešeren napisal: kaj pa je tebe treba bilo, dete ljubo.'

Takrat sva se s Tihim v kuhinji prvič spogledala. Danes vem, zakaj. Tisti dan pa je Rezka nadaljevala: 'Po drugi strani je človeku tudi kaj prihranjeno, če nima otrok. Midva s Tihomirjem nisva bila plodna.'

Priznaj stric Tihi, da ti je vse padlo iz rok. Šepetaje si komentiral: 'Ljudje verjamejo, kar hočejo, je rekel Cezar.'

Rezka pa je govorila dalje: 'Včasih so rekli, da so otroci samo za zdrabo. Povej Marjana, zakaj ti nisi marala tašče.'

'Kaj bi to pogrevali. To je bolj anekdota,' se je muzala Marjana. 'Tašča je čuvala Vita, ko mu je bilo pet let. Z Damjanom sva

se pripeljala po njega. Običajno naju je veselo objel, tokrat pa je razočaran obstal: 'Babi se laže! Rekla je, da je ati pripeljal prikolicco.' Takoj sem vedela, da je merila name.'

Temu smo se pač nasmejali — tudi mi trije v kuhinji. Priznam, da je bil to moj dan, da sem žarela od sreče in čisto malo tudi od aperitiva. Za predjed sem postregla kolagensko juho, ki sem jo kuhala štiriindvajset ur. Lino mi jo je priporočil z Erninimi besedami: '*Full regenerira!*' Med strežbo sem ugotovila, da je bilo v dnevni sobi še bolj vroče kakor v kuhinji; teta Rezka je kar med kosilom pripovedovala o beneškem srečanju z duhico. Ker sem videla, da ji vsi zbrani čisto nič ne verjamejo, sem pristopila na pomoč:

'To, kar je povedala Rezka je le začetek zgodbe. Nekaj dni po vrnitvi iz Benetk sem na internetu pohvalila hotel Saturnia in na kratko opisala srečanje z duhico. Za Benetke to niti ni neobičajno. Še več! Dan za tem je priletelo elektronsko pismo od uprave hotela. To me je pogrelo. Pomislila sem na najhujše, da me bodo tožili, ker pišem takšne 'izmišljotine' o hotelu.'

'In, kaj so rekli,' je prebledela Joi.

'Prosili so me, naj jim zaupam, v kateri sobi je bilo srečanje z duhom. Si lahko mislite? Duhica je pri njih doma. Zaupali so mi, da se običajno zadržuje v prvem nadstropju, v sobi s pogledom na trg. Tako! To sem vam postregla za intermezzo, sedaj pa le planite po glavni jedi.'

Glavna jed je bila neprekosljiva. Gostje so pomazali krožnike. Marjana ni mogla iz kože — gurmanka. Jedla je z rokami, da je bila vsa mastna. Naenkrat je vstala od mize in stopila k meni: 'Poglejte, vsi zbrani. Me jeva enako, pa kakšna razlika je med nama.'

'Moja napaka,' sem hitela pojasnjevati. 'Medicina je dokazala, da če enako hraniš miši, po možnosti iz istega legla, ne bodo

enakih postav zaradi različnega metabolizma.'

Vsi zbrani so se zagledali v naju in se moji razlagi do solz nasmejali. Še bolj kot iz mišk so se norčevali iz čokoladnega vasabija, ker je na krožniku izgledal kakor kakec."

"Mira, to sem jim pa res zameril, ker sem se maksimalno potrudil s čokoladnimi kakci. Prisotne sem oštel, da za smehom pride jok, in imel sem prav," me dopolni Tihi.

"Ravno so ženske hvalile pohanje in se spraševale: 'Le kakšno meso je bilo v pohanju', ko je na vratih ponovno pozvonilo. Lino se je oglasil na poti iz šole, da preveri, če mi je kosilo uspelo. Še dandanes ne vem, zakaj je zavladala grobna tišina, ko si je Lino z rokami zastrl usta in šepnil proti kuhinji: 'Gospa Monja, ali so vam uspela bikova jajca?' Vse oči so se zalepile name. 'To je recept iz obdobja, ko je bilo treba žival pojesti v celoti, ali ne, teta Vesna,' sem bila na tem, da kar pobegnem iz hiše."

"Kje pa," me dopolni Tihi. "Vsaj nehali so se smejati. Saj poznata tisti pregovor 'najslajše se smeje, kdor se zadnji smeje'. 'Če je komu sila, sta v hiši dva WC-ja,' sem jih dražil."

Nakar je zopet pozvonilo. Tokrat je šel k vratom Adi:

'Biserka! Katera Biserka? Seveda, gospa Rezka je tukaj. Le naprej, če se poznata.'

Že drugič je med nami zavladala grobna tišina. Biserka, v dobri veri, da bo pri meni našla le teto Rezko, je glasno nadaljevala: 'Rezko potrebujem, da mi bo vedeževala. Imamo resen problem; Mirkov sin se je zaljubil v črnko.'

Mira, zdaj si lahko predstavljate, kako je njej pobralo dar govora, ko je obstala na vratih dnevne sobe in se zagledala v pisano družčino.

'Barva kože ni vse,' nas je s komentarjem presenetila Vesna. Do te izjave je bila Vesna v mojih očeh patriotinja prve vrste.

Ko je nadaljevala, kako pomembna je religija, da pa je črnka mogoče kristjanka, smo si oddahnili; to je naša Vesna.

‘Ne vem, kako se bo poročila moja Jožica. Njen, kako mu je že ime, je menda evangeličan,’ je še potarnala Vesna, ker je Ebenhard itak ni razumel.

‘Zato pa ne bo poroke v cerkvi, temveč na gradu — njenem gradu. Le katera ženska bi se ob tem sekirala,’ ji je zabrusila Marjana.

‘Joi ali se boš poročila,’ je ponovila Biserka.

‘Vstopite, pridružite se nam. Jaz sem Monja, gostiteljica. Boste kavo’ sem Biserki ponudila stol. ‘Bom, črno, če je mogoče,’ mi je odvrnila.

‘To ti bo žal,’ je skozi zobe siknila Marjana, ki me je pospremila v kuhinjo. ‘Biserka je odrezava in nesramna lisica,’ jo je okarakterizirala Marjana — njena sestra.

‘Po prvem vtisu je izredno lepa blondinka. Moti me le njen otečen obraz,’ sem šepnila Marjani.

‘Počakaj, da spregovori, strelka je in strelka bo ostala. To na obrazu je zagotovo prevelika doza botoksa. Od nekdaj je pretiravala s kozmetičnimi pripavki,’ je odvrnila Marjana in se parkirala v kuhinji. Pomislila sem, da ne bo šla iz kuhinje, dokler je na obisku ‘lisička’.

Marjana je imela prav; Biserka se me je lotila, čim sem ji postregla kavo:

‘Sklepam, da ste vi psihologinja Monja. Joi vas je omenila. Zagotovo in preverjeno nadpovprečno inteligentna. To je edini primer, da kovačeva kobila ni bosa. Psihologi ste vsi stestirani. Kaj pa menite o meni, mene ne poznate. Imam dovolj visoko čelo, ali mi boste brala misli, me hipnotizirala,’ so letele iz nje ostre besede.

‘Ne Biserka. Dandanes to ni potrebno in ni več zanimivo. Itak smo vsi na netu. O vsakomur se pišejo zgodbe.’

‘O vas še posebej,’ sem pomislila na Mirkov blog, a sem le mirno nadaljevala: ‘Vsak človek, ki rad dela z ljudmi, je po svoje psiholog. Recimo, natakarica Erna je ljudi prepoznala po kavi. Biserka, črna kava, ki ste jo naročila, bi Erni razkrila ukazovalno in predsodkov polno osebo. Vaša sestra pije kapučino, ker je perfekcionistka. Instant kava, ki jo običajno pije Rezka, pomeni, da je sproščena, da rada odlaša z opravili. Moja kava z mlekom pa se poda osebam, ki radi ugajamo in pomagamo drugim. Ali ni to zanimivo?’

‘Samo me z Monjo pogrešava mojo Erno,’ je bila žalostna Lenka.

‘Erna ima svoje življenje,’ jo je presekala Rezka. ‘Lenka, raje povej, kaj naju s Tihomirjem čaka v domu?’

Lenka se je prav zlobno zagledala v Tihomirja, ki je kukal iz kuhinje: ‘V domu te čakajo še večje čarodejke od Rezke. Zapele ti bodo pesem: *Ko bova midva umrla, bova v pekel šla; hudičku nagajala, za rep ga cukala.*’

Medtem ko sem jim v kuhinji pripravljala desert, se mi je v glavi odvijal dialog, ki sva ga imeli s Saskijo, ko sem ji prebrala zgodbo o Mojci pokrajculji.

‘Kako se je počutila Mojca, ko je dobila toliko obiska,’ me je vprašala Saskija.

Ta dan bi ji znala odgovoriti: ‘Tako, kot se počutim jaz ob tej pisani družčini. Vsi so mi dragi. Celo *lisička*.’ Nič nas ni motilo, da večina ne pozna sedanjosti, da mnogi ne poznamo preteklosti in da bo Rezka Biserki natvezila nekaj domnev glede prihodnosti.

‘Hvala Božičku za ta trenutek,’ sem si rekla.

‘*Cin, cin,*’ je za konec priletela na moj telefon še slikica. ‘Da ne bi pogrešali Erne, ravnokar mi je poslala *selfija*. Tudi Erna je noseča,’ sem ponosno objavila.

Kam je izginila Monja

‘*Das Beste kommt zum Schluss* (najbolje pride na koncu)’, pa je na *selfič* dopisala Erna.”

<< Konec >>

Ta knjiga je plod prav posebne inspiracije. Navdih zanjo so mi dale tri ženske: moja mama, ker je celo življenje *šlogala* in se družila z duhovi, moja stara mama, ker je rodila dvanajst otrok in ni bila nikoli sama ter moja tašča, ki me je učila Štefanščine.

